

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Οδηγός Σπουδών

Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Ακαδημαϊκό έτος 2013-2014

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2013 - 2014

Θεσσαλονίκη 2013

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΔΗΓΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ

Δέσπω Αθ. Λιάλιου, Καθηγήτρια
Βασίλειος Κουκουσάς, Αν. Καθηγητής
Κυριακούλα Παπαδημητρίου, Αν. Καθηγήτρια
Σουλτάνα Δ. Λάμπρου, Λέκτορας
Ιωάννης Μπάκας, Λέκτορας
Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, Λέκτορας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χαιρετισμός του Προέδρου του Τμήματος	5
Α΄. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	6
Β΄. ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ	7
Διοίκηση της Θεολογικής Σχολής	8
Γ΄. ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ	9
1. Διοίκηση του Τμήματος	10
α) Προεδρείο	10
β) Συνέλευση του Τμήματος	11
γ) Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης	12
δ) Οι Τομείς του Τμήματος	15
2. Διδακτικό έργο	18
3. ΕΕΔΙΠ Ι – Διδάσκοντες Ξένων Γλωσσών	21
4. Η Γραμματεία	21
5. Οι φοιτητές του Τμήματος	21
6.1. Ομότιμοι καθηγητές	22
6.2. Συνταξιοδοτηθέντες καθηγητές	22
7. Διατελέσαντες καθηγητές της ενιαίας Θεολογικής Σχολής	23
Δ΄. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2013-2014	24
Ε΄ ΤΟ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	26
1. Λειτουργία και απαιτήσεις του προπτυχιακού προγράμματος	26
2. Σύστημα ECTS	32
3. Διαδικασία παρακολούθησης του προγράμματος	33
4α. Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Erasmus 2013-2014	35
4β. Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Erasmus+ 2014- 2020	36
5. Σύμβουλοι Σπουδών	40
6. Ακαδημαϊκοί Σύμβουλοι	41
7. Αξιολόγηση μαθημάτων και διδακτικής ικανότητας	42
8. Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών	42
Στ΄. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	43
Ζ΄. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΑΠΘ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ	47
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	

1. Πρόγραμμα Υποχρεωτικών Μαθημάτων	53
2. Κατάλογος μαθημάτων ελεύθερης επιλογής	107
Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα ΕΣΠΑ «Πρακτική Άσκηση Τμήματος»	183
Φροντιστήριο Λειτουργικής	185
Άσκηση στην Ποιμαντική και Χριστιανική Συμβουλευτική	188
Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών σε Σχολικές Μονάδες	189
Πρακτική Άσκηση στη Ψαλτική – Χορωδία	192
Ασκήσεις του Τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης	194
Άσκηση Αγιογραφίας	194
Εργαστήριο Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής	195
Εργαστήριο Αγιογραφίας	201
Νησίδα Η/Υ	201
Προγράμματα απόκτησης δεξιότητας	202
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΜΕΩΝ	
Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας	203
Δίκτυο Κειμενικής και Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παραδόσεως	204
Κέντρο Αγίου Δημητρίου & Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά	205
Κέντρο Αποστόλου Παύλου	207
Studium Historicorum	208
Summer School Course “Studies in Orthodox Theology”	211
Τηλεφωνικός Κατάλογος	214
Κατάλογος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου	217

Χαιρετισμός
του Προέδρου του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής
Θεολογίας
καθηγητή Θεόδωρου Ξ. Γιάγκου

Ο άγιος Μάξιμος Ομολογητής ορίζει τη θεολογία ως την έρευνα των ενεργειών του Θεού, δηλαδή ως τη χαρισματική κατανόηση της οικονομίας Αυτού, απαρχής της Δημιουργίας μέχρι τα έσχατα. Εξάλλου ο Θεός έγινε άνθρωπος και σύνοικος μαζί μας για να αποκαλύψει σε εμάς το βάθος του πλούτου και της σοφίας και της γνώσεως της θείας απεραντοσύνης (Ρωμ. 11, 33). Αυτή είναι η έρευνα που δεν προκαλεί τον κορεσμό ούτε επιφέρει εξάντληση στις νοητικές και σωματικές δυνάμεις ούτε παράγει άγχος. Αντίθετα αιχμαλωτίζει το νου και την καρδιά στην αέναη εντρύφηση του ελέους του Θεού και της Δόξας, οικοδομώντας έτσι σταδιακά την πνευματική προσωπικότητα.

Οι θεολογικές σπουδές στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ. καθορίζονται από τις αρχές της πατερικής θεολογίας, λαμβανομένου υπόψη και του διεθνούς ακαδημαϊκού θεολογικού λόγου. Το Τμήμα έχει εσχάτως επικαιροποιήσει τα προγράμματα σπουδών του όλων των βαθμίδων, σύμφωνα με τις διεθνείς ακαδημαϊκές αρχές, και φιλοδοξεί να πρωτοστατήσει στην προβολή της Ορθοδόξου Θεολογίας και του πολιτισμού που παρήγαγε και παράγει η ζώσα εκκλησιαστική κοινότητα, έτσι όπως καταγράφεται αυτή στη διαχρονική κειμενική παράδοση της Εκκλησίας.

Έχουν συμπληρωθεί τριάντα χρόνια αυτοδύναμης ακαδημαϊκής παρουσίας (1983), και το 2014 συμπληρώνονται πενήντα χρόνια από την ίδρυση του Τμήματος. Η εκπαιδευτική εμπειρία όλου αυτού του χρονικού διαστήματος έχει κατασταλάξει στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών, το οποίο από το ακαδημαϊκό έτος 2013-14 εφαρμόζεται σε όλα εξάμηνα.

Εύχομαι στους φοιτητές καλή επιτυχία στις σπουδές τους και προσωπική προκοπή και χαρίτωση.

**Α΄ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
(Ν. 4009/2011, 4076/2012, 4115/13)**

1. Πρυτανεία

Ιωάννης Α. Μυλόπουλος

Πρύτανης

Καθηγητής Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών, Πολυτεχνική Σχολή

Τηλ.: +30 2310 996715, -6728, -6703, -6704

Φαξ : +30 2310 996706

e-mail: rector@auth.gr

Ιωάννης Δ. Παντής

Αναπληρωτής Πρύτανη (Αντιπρύτανης Οικονομικού Προγραμματισμού και Ανάπτυξης)

Καθηγητής Τμήματος Βιολογίας, Σχολή Θετικών Επιστημών

Τηλ.: +30 2310 996716, -6610

Φαξ : +30 2310 997390

e-mail: vice-rector-ec@auth.gr

Δέσπω Αθ. Λιάλιου

Αναπληρώτρια Πρύτανη (Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού)

Καθηγήτρια Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, Θεολογική Σχολή

Τηλ.: +30 2310 996713, -6708

Φαξ : +30 2310 996729

e-mail: vice-rector-ac@auth.gr, lialiou@past.auth.gr

Σοφία Α. Κουίδου-Ανδρέου

Αναπληρώτρια Πρύτανη (Αντιπρύτανης, Πρόεδρος Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας, Συντονιστής Προγραμμάτων ΕΠΕΑΕΚ)

Καθηγήτρια Ιατρικής Σχολής

Τηλ.: +30 2310 996709

Φαξ : +30 2310 996798

e-mail: vice-rector-rc@auth.gr

2. Σύγκλητος

Το ανώτατο διοικητικό όργανο του Πανεπιστημίου είναι η Σύγκλητος.

Β΄. Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ¹

Η Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης λειτουργεί από το 1942, αν και η ίδρυσή της προβλεπόταν από την ίδρυση του Πανεπιστημίου, το 1925. Από το 1964 η Σχολή, τροποποιώντας τον κανονισμό λειτουργίας της, χώρισε τις προπτυχιακές σπουδές σε τρία Τμήματα. Απ' αυτά το τρίτο, Κοινωνικής Διακονίας, δεν λειτούργησε αποδοτικά, επειδή δεν προσήλθε σ' αυτό ικανοποιητικός αριθμός φοιτητών. Τα άλλα δύο Τμήματα, α) Θεολογίας και β) Ποιμαντικής, λειτούργησαν αποδοτικά για μία περίπου εικοσαετία, έχοντας ενιαία διοίκηση, τον κοινό σύλλογο των καθηγητών της Σχολής.

Με το νόμο για τα Α.Ε.Ι. 1268/82 επιβλήθηκε και η διοικητική διάκριση μεταξύ των δύο Τμημάτων της Σχολής, τα οποία από το 1982 λειτουργούν αυτόνομα και το καθένα διοικείται από τη Γενική του Συνέλευση. Η στελέχωση των Τμημάτων έγινε από το προσωπικό που υπηρετούσε μέχρι τότε στη Σχολή. Με το Π.Δ. 316 (Φ.Ε.Κ. 166/6.10.94) το Τμήμα Ποιμαντικής μετονομάστηκε σε «Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας», χωρίς να αλλάξει το γνωστικό του αντικείμενο.

Σύμφωνα με το νόμο 1351/1983, άρθρο 6, παρ. 10, «οι πτυχιούχοι των Τμημάτων Ποιμαντικής των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης έχουν δικαίωμα διορισμού στην εκκλησιαστική, Γενική και Τεχνική-Επαγγελματική Εκπαίδευση».

Στη Θεολογική Σχολή λειτουργεί Βιβλιοθήκη, η οποία προέκυψε από την ενοποίηση των επιμέρους βιβλιοθηκών των παλιών Σπουδαστηρίων της Σχολής, που ήταν κατεσπαρμένες σ' όλο το κτήριο. Η Βιβλιοθήκη είναι πλούσια και οργανωμένη, και διαθέτει αναγνωστήριο. Η διοίκησή της ασκείται από την Κοσμητεία της Σχολής.

¹ «Κάθε Ίδρυμα αποτελείται από Σχολές, οι οποίες αποτελούν τις βασικές μονάδες του. Η Σχολή καλύπτει μία ενότητα συγγενών επιστημονικών κλάδων και εξασφαλίζει τη διεπιστημονική προσέγγιση, τη μεταξύ τους επικοινωνία και τον αναγκαίο για τη διδασκαλία και την έρευνα συντονισμό τους. Η Σχολή εποπτεύει και συντονίζει τη λειτουργία των Τμημάτων, σύμφωνα με τον Κανονισμό Σπουδών τους»

Η Θεολογική Σχολή εκδίδει επιστημονικό περιοδικό με τίτλο «Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής-Α.Π.Θ.», το οποίο κατ' αρχήν αποτελούσε έναν ενιαίο τόμο, που περιελάμβανε συνεργασίες μελών Δ.Ε.Π. όλης της Θεολογικής Σχολής. Από το 1990 η Επετηρίδα εκδίδεται σε δύο ανεξάρτητα τεύχη, ένα από κάθε Τμήμα της Σχολής.

Επί πλέον, η Θεολογική Σχολή μετέχει στο Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών, το οποίο υπάγεται στη Φιλοσοφική Σχολή του Α.Π.Θ. Το Κ.Β.Ε. αποτελείται από πέντε Τμήματα (Μεσαιωνικής Ελληνικής Φιλολογίας, Βυζαντινής Ιστορίας, Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Βυζαντινής Θεολογίας, Βυζαντινού Δικαίου) και διοικείται από πενταμελές διοικητικό συμβούλιο, στο οποίο η Θεολογική Σχολή εκπροσωπείται από ένα μέλος.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Όργανα διοικήσεως της Θεολογικής Σχολής είναι η Γενική Συνέλευση της Σχολής και η Κοσμητεία.

«Η Γενική Συνέλευση της Σχολής απαρτίζεται από τους Καθηγητές και τους υπηρετούντες λέκτορες της σχολής, καθώς και έναν εκπρόσωπο, ανά κατηγορία, των μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ), των μελών του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΙΠ) και των μελών του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ), που ορίζονται με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία μεταξύ του προσωπικού των οικείων κατηγοριών» [(ΦΕΚ 159 Α),10].

Η Κοσμητεία απαρτίζεται από:

α) Τον Κοσμήτορα, καθηγητή **Μιχαήλ Τρίτο** (tritost@past.auth.gr)

β) Τους Προέδρους των δύο Τμημάτων

- Τμήματος Θεολογίας: καθηγητή **Χρυσόστομο Σταμούλη** (stamchr@theo.auth.gr)

- Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας: καθηγητή **Θεόδωρο Γιάγκου** (giagou@past.auth.gr)

Γραμματέας: **Ευμορφία Μακεδονοπούλου** (emakedo@theosch.auth.gr)

Γ'. ΤΟ ΤΜΗΜΑ² ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ. αποσκοπεί στην παροχή άρτιας θεωρητικής και πρακτικής εκπαίδευσης των φοιτητών σε βασικά και εξειδικευμένα γνωστικά πεδία της επιστήμης της Ορθοδόξου Θεολογίας και του Πολιτισμού του Χριστιανισμού υπό τις γνωστικές περιοχές α) των βιβλικών σπουδών, των πατερικών σπουδών και της χριστιανικής γραμματείας, β) της Λειτουργικής, ως ιστορίας, θεολογίας και πράξης, της Βυζαντινής Μουσικής, των εκκλησιαστικών τεχνών και της Χριστιανικής Αρχαιολογίας, γ) του Κανονικού Δικαίου, των πηγών του και των Σχέσεων Εκκλησίας - Πολιτείας διαχρονικά, της ηθικής και της χριστιανικής παιδαγωγικής, της θεωρίας και της πράξεως του κοινωνικού και ποιμαντικού έργου, δ) της εκκλησιαστικής ιστορίας και των πηγών της, της ιστορίας των Πατριαρχείων και των Αυτοκεφάλων Εκκλησιών και του ιστορικού πλαισίου αναδύσεως της Ορθοδοξίας στην Ανατολή και τη Διασπορά, και των σχέσεων της Ορθοδόξου Εκκλησίας με το εκάστοτε ιστορικό, θρησκευτικό, πολιτιστικό, επιστημονικό και διεθνές περιβάλλον, ε) της μελέτης των δογματικών, και ιδίως των συνοδικών πηγών, της ερμηνείας της ορθοδόξου πίστεως ιστορικοδογματικά και συστηματικά, και στ) της οικουμενικότητας της Ορθοδοξίας σε διάλογο με τη λοιπή χριστιανοσύνη, με τη Φιλοσοφία, τον πολιτισμό, την κοινωνία, τις Φυσικές Επιστήμες, την Τεχνολογία, τη σύγχρονη διανόηση και το διάλογο με τις άλλες θρησκείες, διαθέτοντας προς τούτο εξειδικευμένο προσωπικό.

Το Τμήμα καταρτίζει στελέχη της Θεολογικής Επιστήμης α) για την καλλιέργεια κατά πρώτον της θεολογικής έρευνας και κατά δεύτερο για την

² «Το Τμήμα αποτελεί τη βασική εκπαιδευτική και ακαδημαϊκή μονάδα του Ιδρύματος, προάγει την επιστήμη, την τεχνολογία ή τις τέχνες στο αντίστοιχο επιστημονικό πεδίο, οργανώνει τη διδασκαλία στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών και εξασφαλίζει τη συνεχή βελτίωση της μάθησης σε αυτό. Το Τμήμα αποτελείται από το σύνολο των Καθηγητών, των λεκτόρων, των μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ), των μελών του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΙΠ) και των μελών του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ), που υπηρετούν σε αυτό».

ανάπτυξη της διεπιστημονικής έρευνας της Θεολογίας με τη Φιλολογία, την Αρχαιολογία, τη Φιλοσοφία, τη Νομική, την Ιατρική και τις Φυσικές Επιστήμες, β) για τη στελέχωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και παρεμφερών εκπαιδευτικών φορέων, γ) για τη στελέχωση της Ορθοδόξου Εκκλησίας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό με κληρικούς και λαϊκούς υψηλών προσόντων με γνώση του ελληνικού και διεθνούς επιστημονικού περιβάλλοντος, δ) για την εργασία σε κοινωνικούς, πολιτιστικούς, επιχειρηματικούς και διεθνείς φορείς, όπως επίσης στελέχη των εκκλησιαστικών τεχνών και της διαχείρισης του πολιτιστικού αποθέματος της εκκλησιαστικής παράδοσης και πράξης (λόγου και τέχνης).

Οι σπουδές διαρθρώνονται σε 8 εξάμηνα (4 χρόνια) και οδηγούν σ' ένα ενιαίο πτυχίο.

1. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Όργανα Διοίκησης του Τμήματος είναι ο Πρόεδρος, η Συνέλευση και η Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος, ο Διευθυντής του Τομέα και η Γενική Συνέλευση του Τομέα. [Ν. 4076/12 (ΦΕΚ 159 Α), άρθρο 4, παρ. 1 και 2: «1. Όργανα του Τμήματος είναι: α) Ο Πρόεδρος, β) η Συνέλευση του Τμήματος και, εφόσον έχουν συσταθεί Τομείς, γ) ο Διευθυντής του Τομέα και δ) η Γενική Συνέλευση του Τομέα. Ως προς το νομικό καθεστώς των αρμοδιοτήτων των οργάνων αυτών εφαρμόζονται οι διατάξεις που ίσχυαν πριν τη θέση σε ισχύ του ν. 4009/2011 (Α' 195)]. 2. Ο Πρόεδρος του Τμήματος εκλέγεται από τους Καθηγητές και τους υπηρετούντες λέκτορες του Τμήματος με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία και έχει διετή θητεία».

α) ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ

Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Θεόδωρος Γιάγκου**

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Κωνσταντίνος Χρήστου**

β) ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Η Συνέλευση Τμήματος συγκροτείται με βάση το άρθρο 10, παρ. 5 του Ν. 4009/11, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4, παρ. 3 του Ν. 4076/12³.

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος είναι αρμόδια για οποιοδήποτε θέμα αφορά στο Τμήμα, για το οποίο δεν ορίζεται ρητώς αρμοδιότητα άλλου οργάνου του Τμήματος.

Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Θεόδωρος Γιάγκου**

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Κωνσταντίνος Χρήστου**

Μέλη:

π. Αντωνίου Σπυρίδων, επίκουρος καθηγητής

Βάντσος Μιλτιάδης, επίκουρος καθηγητής

π. Γεωργόπουλος Βασίλειος, λέκτορας

Γιάγκου Θεόδωρος, καθηγητής

Γκαβαρδίνας Γεώργιος, επίκουρος καθηγητής

π. Γκίκας Αθανάσιος, αναπληρωτής καθηγητής

Δάφνη Ευαγγελία, λέκτορας

π. Καραϊσαρίδης Κωνσταντίνος, επίκουρος καθηγητής

Καραμανίδου Άννα, επίκουρος καθηγήτρια

Κουκουσάς Βασίλειος, αναπληρωτής καθηγητής

Κραλίδης Απόστολος, επίκουρος καθηγητής

Κωτσιόπουλος Κωνσταντίνος, επίκουρος καθηγητής

Λάμπρου Σουλτάνα, λέκτορας

Λαμπруνιάδης Ελπιδοφόρος, Μητροπολίτης Προύσης, αναπληρωτής καθηγητής

Λιάλιου Δέσπω, Αντιπρύτανης, καθηγήτρια

Μπάκας Ιωάννης, λέκτορας

Μποζίνης Κωνσταντίνος, επίκουρος καθηγητής

π. Νάσσης Χρυσόστομος, λέκτορας

³ Άρθρο 10 παρ. 5 του Ν. 4009/11 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει: «Η Συνέλευση Τμήματος αποτελείται από τους **Καθηγητές και τους υπηρετούντες λέκτορες του Τμήματος**, σύμφωνα με όσα προβλέπονταν από τις διατάξεις που ίσχυαν κατά την έναρξη ισχύος του Ν. 4009/11 (Α'195), έναν εκπρόσωπο, ανά κατηγορία, των μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ), των μελών του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΙΠ) και των μελών του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ), καθώς και **δύο εκπροσώπους των φοιτητών του Τμήματος (έναν προπτυχιακό και έναν μεταπτυχιακό φοιτητή)**»

Νικολακάκης Δημήτριος, λέκτορας
Οικονόμου Χρήστος, καθηγητής
Παπαδημητρίου Κυριακούλα, αναπληρώτρια καθηγήτρια
Παπαρνάκης Αθανάσιος, αναπληρωτής καθηγητής
Πασχαλίδης Συμεών, αναπληρωτής καθηγητής
Πιτταράς Θεόδωρος, λέκτορας
Ρεράκης Ηρακλής, καθηγητής
π. Σκρέττας-Πλεξίδης Νικόδημος, επίκουρος καθηγητής
Τριβυζαδάκη Αγγελική, λέκτορας
Τρίτος Μιχαήλ, καθηγητής
Τσαλαμπούνη Αικατερίνη, λέκτορας
Τσίγκος Βασίλειος, αναπληρωτής καθηγητής
Τσομπάνης Τρύφων, λέκτορας
π. Φιλιώτης-Βλαχάβας Χρήστος, επίκουρος καθηγητής
Χρήστου Κωνσταντίνος, καθηγητής

Γραμματέας: Ελένη Αντωνοπούλου

γ) ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης, υφίσταται ως όργανο του Τμήματος μέχρι την έκδοση του **Οργανισμού του Ιδρύματος** με βάση το άρθρο 34 παρ.2 του Ν.4115/13, για την εφαρμογή του Ν. 3685/08 (Θεσμικό πλαίσιο για τις μεταπτυχιακές σπουδές), και συγκροτείται σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ.β του Ν. 3685/08⁴.

Αρμοδιότητες της **Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης** του Τμήματος είναι τα αμιγώς επιστημονικά-ερευνητικά θέματα, όπως είναι ο καθορισμός

⁴ Άρθρο 2 παρ. β του Ν. 3685/08: «Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του οικείου Τμήματος, η οποία απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, τα μέλη Δ.Ε.Π. της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος και δύο εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος». (Σημ. Όπου Δ.Ε.Π., νοούνται οι Καθηγητές και Λέκτορες του Τμήματος και όπου Γενική Συνέλευση του Τμήματος, νοείται η Συνέλευση του Τμήματος).

των γνωστικών αντικειμένων ενός Τομέα, η απόφαση για την προκήρυξη θέσης ενός Λέκτορα ή Καθηγητή και η απόφαση για τη συγκρότηση εκλεκτορικού σώματος για την κρίση ενός Λέκτορα ή Καθηγητή, ή ό,τι αφορά στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών και υπ. διδακτόρων.

Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Θεόδωρος Γιάγκου**

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Κωνσταντίνος Χρήστου** Μέλη: Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

Μέλη:

π. Αντωνίου Σπυρίδων, επίκουρος καθηγητής

Βάντσος Μιλτιάδης, επίκουρος καθηγητής

π. Γεωργόπουλος Βασίλειος, λέκτορας

Γιάγκου Θεόδωρος, καθηγητής

Γκαβαρδίνας Γεώργιος, επίκουρος καθηγητής

π. Γκίκας Αθανάσιος, αναπληρωτής καθηγητής

Δάφνη Ευαγγελία, λέκτορας

π. Καραϊσαρίδης Κωνσταντίνος, επίκουρος καθηγητής

Καραμανίδου Άννα, επίκουρος καθηγήτρια

Κουκουσάς Βασίλειος, αναπληρωτής καθηγητής

Κραλίδης Απόστολος, επίκουρος καθηγητής

Κωτσιόπουλος Κωνσταντίνος, επίκουρος καθηγητής

Λάμπρου Σουλτάνα, λέκτορας

Λαμπруνιάδης Ελπιδοφόρος, Μητροπολίτης Προύσης, αναπληρωτής καθηγητής

Λιάλιου Δέσπω, Αντιπρύτανης, καθηγήτρια

Μπάκας Ιωάννης, λέκτορας

Μποζίνης Κωνσταντίνος, επίκουρος καθηγητής

π. Νάσσης Χρυσόστομος, λέκτορας

Νικολακάκης Δημήτριος, λέκτορας

Οικονόμου Χρήστος, καθηγητής

Παπαδημητρίου Κυριακούλα, αναπληρώτρια καθηγήτρια

Παπαρνάκης Αθανάσιος, αναπληρωτής καθηγητής

Πασχαλίδης Συμεών, αναπληρωτής καθηγητής

Πιτταράς Θεόδωρος, λέκτορας

Ρεράκης Ηρακλής, καθηγητής

π. Σκρέττας-Πλεξίδης Νικόδημος, επίκουρος καθηγητής

Τριβυζαδάκη Αγγελική, λέκτορας

Τρίτος Μιχαήλ, καθηγητής

Τσαλαμπούνη Αικατερίνη, λέκτορας

Τσίγκος Βασίλειος, αναπληρωτής καθηγητής

Τσομπάνης Τρύφων, λέκτορας

π. Φιλιώτης-Βλαχάβας Χρήστος, επίκουρος καθηγητής

Χρήστου Κωνσταντίνος, καθηγητής

Γραμματέας: Ελένη Αντωνοπούλου

δ) ΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Ο **Τομέας** είναι η ακαδημαϊκή μονάδα που συντονίζει τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικειμένου του Τμήματος, το οποίο αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης. Όργανα του Τομέα είναι η Γενική Συνέλευση και ο Διευθυντής.

Η **Γενική Συνέλευση** του Τομέα⁵, υφίσταται ως όργανο του Τμήματος με βάση το άρθρο 4 παρ.1 του Ν.4076/12, και συγκροτείται σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2α του Ν.1268/82, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 79 παρ.1γ του Ν.1566/85.

1. ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΤΟΜΕΩΝ

Α. Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Αθανάσιος Παπαρνάκης, αναπλ. καθηγητής

ΜΕΛΗ:

Καθηγητής:

Χρήστος Οικονόμου

Αναπληρωτές καθηγητές:

Συμεών Πασχαλίδης

Αθανάσιος Παπαρνάκης

Κυριακούλα Παπαδημητρίου

Επίκουροι καθηγητές

Απόστολος Κραλίδης

⁵ Άρθρο 9 παρ. 2α του Ν.1268/82 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει: «Η Γενική Συνέλευση του Τομέα απαρτίζεται από το Διδακτικό-Ερευνητικό Προσωπικό του Τομέα, από (δύο έως) πέντε, εκπροσώπους φοιτητών, εφόσον δεν υπερβαίνει ο αριθμός αυτός το 30% των μελών του Δ.Ε.Π., στην αντίθετη περίπτωση μειώνεται αναλόγως όχι όμως κάτω από δύο, και έναν (εκπρόσωπο των Ειδικών Μεταπτυχιακών Υποτροφιών) βάσει του άρθρου 28 παρ.15 του Ν. 2083/92 μεταπτυχιακό φοιτητή». (Σημ. Όπου Δ.Ε.Π. νοούνται οι Καθηγητές και οι υπηρετούντες Λέκτορες του Τμήματος.)

Άννα Καραμανίδου

Λέκτορες:

Σουλτάνα Λάμπρου

Θεόδωρος Πιτταράς

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη

Ευαγγελία Δάφνη

B. Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Βασίλειος Τσίγκος, αναπλ. καθηγητής

ΜΕΛΗ:

Καθηγητές:

Δέσπω Λιάλιου

Μιχαήλ Τρίτος

Κωνσταντίνος Χρήστου

Αναπληρωτές καθηγητές:

Βασίλειος Τσίγκος

Βασίλειος Κουκουσάς

Μητροπολίτης Προύσης Ιωάννης - Ελπιδοφόρος Λαμπруνιάδης

Επίκουροι καθηγητές:

πρωτοπρεσβύτερος Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας

Κωνσταντίνος Μποζίνης

Λέκτορες:

π. Βασίλειος Γεωργόπουλος

Ιωάννης Μπάκας

Υπάλληλος Γραμματείας Τομέως:

Αναστασία Αγγελοπούλου

Γ. Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Κωνσταντίνος Χρήστου, καθηγητής

ΜΕΛΗ:

Επίκουροι καθηγητές:

αρχιμανδρίτης Νικόδημος Σκρέττας-Πλεξίδα

πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης

πρωτοπρεσβύτερος Σπυρίδων Αντωνίου

Λέκτορες:

Αγγελική Τριβυζαδάκη

Τρύφων Τσομπάνης

πρωτοπρεσβύτερος Χρυσόστομος Νάσσης

Δ. Τομέας Δικαίου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας,

αναπλ. καθηγητής

ΜΕΛΗ:

Καθηγητές:

Θεόδωρος Γιάγκου

Ηρακλής Ρεράκης

Αναπληρωτής καθηγητής

πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας

Επίκουροι καθηγητές:

Μιλτιάδης Βάντσος

Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος

Γεώργιος Γκαβαρδίνας

Λέκτορες:

Δημήτριος Νικολακάκης

Υπάλληλος Γραμματείας Τομέων:
Αναστασία Αγγελοπούλου

2. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

Η ευθύνη του διδακτικού έργου του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας έχει κατανεμηθεί στους παρακάτω τέσσερις Τομείς:

A. Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας

Καλύπτει τη γνωστική περιοχή της έρευνας και διδασκαλίας των θεμάτων που συνδέονται με εισαγωγικά, ιστορικά, θεολογικά και φιλολογικά ζητήματα της Αγίας Γραφής, της Πατερικής Γραμματείας και των συναφών αντικειμένων καθώς και τη γνωστική περιοχή των θεμάτων που αφορούν στη σημασία και σπουδαιότητα αυτών των κειμένων για τη σύγχρονη ζωή της Ορθόδοξης Εκκλησίας και για τη σύγχρονη διανόηση. Παράλληλα, εξετάζεται η γλώσσα των βιβλικών και εκκλησιαστικών κειμένων, ως μέρος της συνέχειας της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας μέχρι την εξέλιξή της στη Νέα Ελληνική. Ειδικότερα, μελετώνται ζητήματα που εμπίπτουν στα παρακάτω γνωστικά αντικείμενα: α) της Παλαιάς Διαθήκης, β) της Καινής Διαθήκης, με μελέτη της κριτικής του κειμένου της, των εισαγωγικών ζητημάτων που αφορούν στη σύνταξη των βιβλίων της, της ερμηνείας των κειμένων της με βάση τον φιλολογικό και θεολογικό σχολιασμό τους, καθώς και με μελέτη των ερμηνευτικών τρόπων προσέγγισης του καινοδιαθηκικού κειμένου, αρχαίων και νεοτέρων, και με εμβάθυνση στη θεολογία τους. Τα θέματα μελετώνται διεπιστημονικά, αλλά και σε συνάρτηση με όλα τα άλλα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος, αποβλέποντας σε μία ενιαία και ενοποιητική θεολογική γνώση, σύμφωνα με το πνεύμα της Ορθόδοξης Θεολογίας, γ) της Πατρολογίας, σε όλη την έκταση του αντικειμένου στην ευρύτερη μορφή της Χριστιανικής Γραμματείας (από την αποστολική εποχή ως την περίοδο της Τουρκοκρατίας), και της Αγιολογίας ως γνωστικού τομέα της Πατρολογίας, που ασχολείται με το θεολογικο-φιλολογικό πλαίσιο της αναπτύξεως της αγιολογικής γραμματείας και της ειδολογικής εξελίξεώς της από την περίοδο των διωγμών ως τη μεταβυζαντινή περίοδο, δ) της Θρησκευσιολογίας, με τη μελέτη τόσο των

εισαγωγικών θεμάτων, όσο και, κυρίως, της ιστορίας των Θρησκειών και του διαλόγου, κυρίως των μεγάλων μονοθεϊστικών Θρησκειών (Χριστιανισμού, Ιουδαϊσμού και Ισλάμ), στην ιστορική εξέλιξή του και το θεολογικό περιεχόμενό του.

B. Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων

Καλύπτει α) τη γνωστική περιοχή της σπουδής των ιστορικών πηγών, των ιστορικών σχέσεων μεταξύ των Ορθοδόξων Πατριαρχείων και των τοπικών εκκλησιών, των εκκλησιαστικών εξελίξεων μέχρι σήμερα, όπως επίσης και των θεσμών της Ορθοδόξου Εκκλησίας διαχρονικά, της ερμηνείας των εκκλησιαστικών γεγονότων, ιδίως εκείνων που καθόρισαν την πορεία των λαών της Ευρώπης, αλλά και ερμηνεύουν την Ορθόδοξη Διασπορά ανά τον κόσμο, β) τη γνωστική περιοχή της ερμηνείας των διατυπώσεων της Ορθοδόξου πίστεως, με τη μελέτη των συνοδικών και δογματικού περιεχομένου κειμένων σε μία συνέχεια γραμματείας, εκκλησιαστικής ζωής και μαρτυρίας του εκκλησιαστικού σώματος, διερευνώντας το ιστορικό φιλοσοφικό υπόβαθρο των διατυπώσεων της πίστεως, αλλά και τις αντιθέσεις και παρερμηνείες που οδήγησαν στη διάσπαση της χριστιανοσύνης, για μία ακριβή κατανόηση του σύγχρονου κόσμου προς διακονία του ανθρώπου ως υπαρκτικής οντότητας του σύγχρονου κόσμου. Με τα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα: Ερμηνεία των δογματικών και συμβολικών κειμένων, Ιστορία των Δογμάτων, Δογματική της Ορθοδόξου Εκκλησίας, Συμβολική - Διορθόδοξες και Διαχριστιανικές Σχέσεις, Φιλοσοφία και Μελέτη των χριστιανικών αιρέσεων ο υποτομέας του Δόγματος επιχειρεί να διεισδύσει επιπλέον στο διεθνές περιβάλλον και να μελετήσει την οικουμενικότητα της Ορθοδοξίας σε διάλογο με τη λοιπή χριστιανοσύνη, με τον πολιτισμό, την κοινωνία, τις Φυσικές Επιστήμες, την Τεχνολογία και τη σύγχρονη διάνοηση, διευκολύνοντας την επικοινωνία των Ορθοδόξων ανά τον κόσμο και διερευνώντας τη δυνατότητα συγκροτήσεως ενός πραγματικού διαλόγου.

Γ. Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της ιστορικής, θεολογικής και δεοντολογικής εξέτασης και ερμηνείας της θείας λατρείας και χριστιανικής

αρχαιολογίας σ' όλες τις εκφάνσεις τους, δηλαδή: της λατρείας, του κηρύγματος, της υμνογραφίας, του εορτολογίου, της αγιολογίας, της αγιογραφίας, της αρχιτεκτονικής, της γλυπτικής, της ζωγραφικής, της μικροτεχνίας και της εκκλησιαστικής μουσικής, ως ζωντανών και δομικών στοιχείων της ζώσας εκκλησιαστικής κοινότητας και ως διαχρονικού αποθέματος λόγου, πράξης και πολιτισμού.

Δ. Τομέας Δικαίου, Οργάνωσης, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της διδασκαλίας και έρευνας θεμάτων που αναφέρονται στο δίκαιο και στην οργάνωση, στη ζωή, στη διακονία και στο ποιμαντικό έργο της Εκκλησίας (Κανονικό Δίκαιο και Εκκλησιαστική Νομοθεσία, Ποιμαντική, Ποιμαντική Ψυχολογία, Ψυχολογία, Παιδαγωγικά, Χριστιανική Ηθική και Βιοηθική, Κοινωνιολογία, Ιεραποστολική, Εξομολογητική, με ιδιαίτερο χαρακτηριστικό τη μελέτη των πηγών κατά την παράδοση της Ορθοδόξου Θεολογίας, την ερμηνεία τους κατά της αρχές της Πατερικής Γραμματείας και της λειτουργικής ζωής και των θεσμών της Εκκλησίας σε συνδυασμό με τα παραχθέντα πολιτιστικά, πολιτικά και κοινωνικά αγαθά και αποθέματα της Ορθοδόξου Εκκλησίας ως κοινής πορείας των λαών που έζησαν και ζουν στον ευρύτατο χώρο των Πρεσβυγενών Πατριαρχείων, των Νεότερων Πατριαρχείων, των Αυτοκεφάλων Εκκλησιών και της Διασποράς των Ορθοδόξων ανά τον κόσμο.

3. ΕΕΔΙΠ Ι - ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

Αγγλικής Γλώσσας: Μαρία Ματθαίου
Γαλλικής Γλώσσας: Ελένη Γκίνου
Γερμανικής Γλώσσας: Αγνή Δάφρα – Βασιλειάδου Ειρήνη

Ελληνική Γλώσσα: Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας

4. Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ελένη Αντωνοπούλου

ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ:

Ευθυμία Κυρατζή

Ευτέρπη Βαφειάδου

Αλεξία Σουκαρά

ΚΛΗΤΗΡΑΣ:

Δέσποινα Σαμουηλίδου

Η Γραμματεία δέχεται μόνο από τις 9:00-12:00 π.μ. καθημερινά και μόνο με την επίδειξη του δελτίου αναγνώρισεως του φοιτητή.

5. ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας είναι εγγεγραμμένοι, 1.216 φοιτητές. Απ' αυτούς φοιτούν:

στο Α' εξάμηνο	211 (αριθμός εισακτέων)
στο Γ' εξάμηνο	214
στο Ε' εξάμηνο	204
στο Ζ' εξάμηνο	209
στο Πτυχίο	500

6.1. ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Ιωάννης Φουντούλης (†)
Μητροπολίτης Τυρολόης και Σερεντίου Παντελεήμων Ροδόπουλος
Γεώργιος Στογιόγλου
Στέργιος Σάκκος (†)
Μητροπολίτης Περγάμου Ιωάννης Ζηζιούλας
Αντώνιος Παπαδόπουλος
Χρίστος Κρικώνης
Ευθύμιος Τσιγαρίδας
Χρήστος Βάντσος
Παυσανίας Κουτλεμάνης (†)
Ευστράτιος Ζεγκίνης
Σταύρος Καλαντζάκης
Ηλίας Νικολακάκης
Βασίλειος Φανουργάκης
Γεώργιος Θεοδωρούδης
πρωτοπρεσβύτερος Θεόδωρος Ζήσης
Σωτήριος Βαρναλίδης
Αθανάσιος Καραθανάσης

6.2. ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Πρωτοπρεσβύτερος Ιωάννης Ρωμανίδης (†)
Χριστίνα Μπουλάκη-Ζήση
Στέργιος Τσιάμης
Θεολόγος Αλιπράντης (†)
Αθανάσιος Αγγελόπουλος

7. ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΠΡΟ ΤΟΥ 1982

Βασίλειος Ιωαννίδης, Αβέρκιος Παπαδόπουλος, Δημήτριος Πετρακάκος, Δημήτριος Μωραΐτης, Βασίλειος Έξαρχος, Κωνσταντίνος Μπόνης, Δημήτριος Κουϊμουτσόπουλος, Ιωάννης Τράκας, Γεράσιμος Κονιδάρης, Μάρκος Σιώτης, Μητροπολίτης Άνθιμος Σίσκος, Παρθένιος Πολάκης, Αθανάσιος Χαστούπης, Καλογήρου, Παναγιώτης Χρήστου, Αρχιμ. Ιερώνυμος Κοτσώνης, μετέπειτα Αρχιεπίσκοπος Αθηνών, Σάββας Αγουρίδης, Ευάγγελος Θεοδώρου, Παπαγεωργακόπουλος, Ιωάννης Αναστασίου, Κωνσταντίνος Καλοκύρης, Παναγιώτης Δημητρόπουλος, Ευάγγελος Σδράκας.

Δ΄. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2013-14

1. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε έτους και τελειώνει την 31η Αυγούστου του επομένου.

2. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον 13 πλήρεις εβδομάδες για διδασκαλία.

3. Το πρώτο εξάμηνο αρχίζει τέλος Σεπτεμβρίου και οι εξετάσεις διενεργούνται εντός της περιόδου Ιανουαρίου- Φεβρουαρίου. Το δεύτερο εξάμηνο αρχίζει εντός του Φεβρουαρίου, και οι εξετάσεις διενεργούνται εντός του Ιουνίου. Ο αριθμός των εβδομάδων για τη διενέργεια των εξετάσεων ορίζεται στον Οργανισμό του ιδρύματος. Επαναληπτικές εξετάσεις διενεργούνται στις αρχές Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου.

4. Οι θερινές διακοπές ορίζονται για τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο. Κατά τη διάρκειά τους δεν γίνονται συνεδριάσεις των Σχολών, Τμημάτων και Τομέων. Με απόφαση, πάντως, της Συγκλήτου μπορούν να επιτραπούν οι συνεδριάσεις των ανωτέρω οργάνων.

Τα μαθήματα, πέρα από τις εξεταστικές εβδομάδες, διακόπτονται

- α) από την παραμονή των Χριστουγέννων μέχρι και την επομένη των Θεοφανείων,
- β) από την Πέμπτη της Τυροφάγου μέχρι και την επομένη της Καθαρής Δευτέρας,
- γ) από τη Μεγάλη Δευτέρα μέχρι και την Κυριακή του Θωμά,
- δ) την ημέρα των γενικών φοιτητικών εκλογών,
- ε) την ημέρα των πρυτανικών εκλογών.

Τις ημέρες των διακοπών εργάζεται μόνο το προσωπικό που εκτελεί ειδική υπηρεσία. Η διενέργεια πρακτικών ασκήσεων σε ημέρες διακοπών αποτελεί εκτέλεση υπηρεσίας για τους συμμετέχοντες.

Δεν γίνονται μαθήματα και εξετάσεις τα Σαββατοκύριακα και στις παρακάτω γιορτές-επετείους:

- Αγίου Δημητρίου (26 Οκτωβρίου)
- Εθνική εορτή της 28ης Οκτωβρίου

- 17η Νοεμβρίου
- Τριών Ιεραρχών (30 Ιανουαρίου)
- Ευαγγελισμού και την εθνική επέτειο της 25ης Μαρτίου
- 1^η Μαΐου
- Αγίου Πνεύματος

Ειδικά στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, λόγω της ιδιαιτερότητάς του, δεν γίνονται μαθήματα και το απόγευμα της παραμονής των παραπάνω εορτών καθώς και το απόγευμα της παραμονής και μέχρι 11 π.μ. της ημέρας των παρακάτω εορτών:

- Αγίου Γρηγορίου Παλαμά (14 Νοεμβρίου)
- Εισοδίων της Θεοτόκου (21 Νοεμβρίου)
- Αγίου Νικολάου (6 Δεκεμβρίου)
- Υπαπαντής (2 Φεβρουαρίου)
- Αγίου Γεωργίου (23 Απριλίου)
- Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης (21 Μαΐου)
- Αναλήψεως

Ε΄ ΤΟ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Για την απόκτηση του πτυχίου του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν με επιτυχία σε 26 υποχρεωτικά μαθήματα, σε 21 υποχρεωτικά επιλογής και σε 8 μαθήματα ελεύθερης επιλογής, συνολικά σε 55 μαθήματα και να συμπληρώσουν 240 ECTS.

Οι τελικές εξετάσεις γίνονται προφορικά ή/και γραπτά ή/και μέσω εργασίας. Επιπρόσθετα, πέραν της υποχρεωτικής παρακολούθησης και επιτυχούς εξέτασης στα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών, οι φοιτητές έχουν και τις εξής υποχρεώσεις:

α) να λαμβάνουν μέρος στην πρακτική άσκηση της Λειτουργικής και Ομιλητικής.

β) να πραγματοποιήσουν την πρακτική άσκηση του μαθήματος των Παιδαγωγικών σε Σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

γ) Οι αλλοδαποί φοιτητές υποχρεούνται να εξεταστούν στην ελληνική γλώσσα στο Σχολείο της Νέας Ελληνικής γλώσσας του Α.Π.Θ.

Τα υποχρεωτικά μαθήματα (Υ) έχουν κατανεμηθεί ενδεικτικά στα 4 πρώτα εξάμηνα ανάλογα με τις ουσιαστικές αλληλεξαρτήσεις τους και τα προαπαιτούμενα του γνωστικού περιεχομένου τους. Στα υπόλοιπα 4 εξάμηνα έχουν κατανεμηθεί τα υποχρεωτικά επιλογής μαθήματα (ΥΕ) και έχουν επιμερισθεί στο χειμερινό και στο εαρινό εξάμηνο. Από αυτά οι φοιτητές έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν για κάθε χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο όποια μαθήματα ΥΕ επιθυμούν, τα οποία να καλύπτουν το 50% + 1 των προσφερομένων ή 30 +/- 2 ECTS ανά εξάμηνο.

Επιπλέον, οι φοιτητές πρέπει να επιλέξουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους 8 μαθήματα ελεύθερης επιλογής (ΕΕ), είτε από τα προσφερόμενα επιλεγόμενα του Τμήματος είτε από μαθήματα άλλων Τμημάτων Πανεπιστημίου. Κάθε επιλεγόμενο του Τμήματος αντιστοιχεί σε 4 ECTS, οπότε από το Τμήμα μπορούν να επιλέξουν τέσσερα επιλεγόμενα

χειμερινού εξαμήνου (16 ECTS) και τέσσερα επιλεγόμενα εαρινού εξαμήνου (16 ECTS). Ωστόσο, οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν ορισμένα ή και όλα τα μαθήματα ΕΕ από άλλα Πανεπιστημιακά Τμήματα, με διάφορο αριθμό ECTS το καθένα, αρκεί να συμπληρώνεται συνολικά ο αριθμός των 32 ECTS για όλα τα μαθήματα ΕΕ.

Ανάλογα με τα ελεύθερα επιλεγόμενα που θα δηλώσει ο κάθε φοιτητής μπορεί να εξασφαλίσει μία ολοκληρωμένη κατεύθυνση σπουδών (Βιβλική, Ιστορική, Δογματική, Λειτουργική, Κανονικού Δικαίου και Πατερικών Σπουδών).

Για τη Βιβλική κατεύθυνση, και όχι μόνο γι' αυτήν, προσφέρονται ως σταθερά επιλεγόμενα το μάθημα της Βιβλικής Εβραϊκής γλώσσας και το μάθημα της Λατινικής γλώσσας χριστιανικών κειμένων. Ως σταθερά επιλεγόμενα, επίσης, προσφέρονται από το Τμήμα 4 μαθήματα Πληροφορικής, ώστε οι φοιτητές που θα τα επιλέξουν συνολικά να έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στο δίπλωμα ECDL. Εξάλλου, μέρος των μαθημάτων ΕΕ μπορεί να αναλωθεί για την εξασφάλιση της παιδαγωγικής επάρκειας, με την επιλογή ειδικών παιδαγωγικών μαθημάτων από το Τμήμα ή από άλλα Πανεπιστημιακά Τμήματα, τα οποία θα συμπληρώσουν την εκπαίδευση που παρέχεται από το Τμήμα με τα 4 παιδαγωγικά μαθήματα που προσφέρει.

Παράλληλα προσφέρονται προαιρετικά 4 προγράμματα απόκτησης **δεξιοτήτων** σεμιναριακού τύπου διάρκειας δύο (2) εξαμήνων, τα οποία παρέχουν τη δυνατότητα στους φοιτητές που επιθυμούν, να αποκτήσουν εξειδικευμένες δεξιότητες στους τομείς της **ψαλτικής τέχνης, της αγιογραφίας, του κοινωνικού και ποιμαντικού έργου της Εκκλησίας, και του θρησκευτικού-προσκυνηματικού τουρισμού**. Η παρακολούθηση γίνεται πλέον του υποχρεωτικού προγράμματος σπουδών, και καταγράφεται διακριτά στο Παράρτημα Διπλώματος. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος απόκτησης δεξιότητας ο φοιτητής αποκτά πιστοποιητικό επιμόρφωσης στη συγκεκριμένη δεξιότητα και 60 ECTS.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σκοπός

Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΠΣ) του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας αποσκοπεί στην κατάρτιση επιστημόνων ικανών να ερευνούν, να μελετούν και να κατανοούν τις πηγές και τις εκφάνσεις της Ορθόδοξης Θεολογίας διαχρονικά, δηλαδή τη γραμματεία, την ερμηνεία των θεολογικών διατυπώσεων, την ιστορία, τη λατρεία, την τέχνη, τον πολιτισμό και τους θεσμούς της Εκκλησίας καθεαυτής και σε σύγκριση με τη διαμόρφωση του εκάστοτε ιστορικού και κοινωνικού περιβάλλοντος, να προάγουν συνολικά την επιστήμη της Θεολογίας και τις θεολογικές σπουδές σε ακαδημαϊκό επίπεδο αναπτύσσοντας τη συνεργασία με τις υπόλοιπες ανθρωπιστικές επιστήμες και το διάλογο με τις φυσικές επιστήμες, και ειδικά να καλλιεργούν την Ορθόδοξη Θεολογία και το Χριστιανικό Πολιτισμό.

Σε εφαρμοσμένο επίπεδο το Π.Π.Σ. αποβλέπει σε μαθησιακά αποτελέσματα και δεξιότητες, που προσδίδουν ικανότητα προσφοράς υπηρεσιών από τους αποφοίτους του στους τομείς της Εκπαίδευσης, της Ορθόδοξης Εκκλησίας σε πανορθόδοξο επίπεδο, του πολιτισμού, του κοινωνικού έργου, και των ευρωπαϊκών και διεθνών θεσμών και οργανώσεων.

Γνώσεις και δεξιότητες

Ειδικότερα οι απόφοιτοι του Τμήματος, ανάλογα με τα μαθήματα και την πρακτική άσκηση, που επιλέγουν και παρακολουθούν μπορούν να αποκτήσουν τις εξής γνώσεις και δεξιότητες:

α) τη διδασκαλία και την επιστημονική έρευνα των γραμματολογικών, φιλολογικών, ερμηνευτικών και θεολογικών ζητημάτων της Αγίας Γραφής και της πατερικής γραμματείας και αγιολογίας, των ιστορικών, φιλοσοφικών και άλλων πολιτιστικών πτυχών αυτών των κειμένων, της ιστορίας και διδασκαλίας του φαινομένου της θρησκείας και των θρησκευτικών κινήματων, όπως επίσης την κριτική έκδοση και επιμέλεια κειμένων της χριστιανικής γραμματείας διαχρονικά.

β) τη διδασκαλία και την επιστημονική έρευνα της εκκλησιαστικής ιστορίας και του βυζαντινού πολιτισμού, της γένεσης και ανάπτυξης των

θεσμών της Ορθοδόξου Εκκλησίας και των δογματικών της διατυπώσεων κατά τη συνοδική πράξη και την έκφραση της ζωής των κατά τόπους Ορθοδόξων εκκλησιών, της προβολής της εκκλησιαστικής πίστης στις διαχριστιανικές και οικουμενικές σχέσεις, όπως επίσης τη διεξαγωγή διαχριστιανικών και διαθρησκευτικών διαλόγων και του διαλόγου Θεολογίας με τις Φυσικές επιστήμες και την Οικολογία.

γ) τη διδασκαλία και την επιστημονική έρευνα των λατρευτικών και πολιτισμικών εκφάνσεων της ορθόδοξης παράδοσης, δηλαδή της θείας λατρείας και της ομιλητικής, της χριστιανικής αρχαιολογίας και τέχνης, της υμνολογίας και της βυζαντινής μουσικής και ψαλτικής, όπως επίσης την άσκηση της ψαλτικής τέχνης και της αγιογραφίας.

δ) τη διδασκαλία και την επιστημονική έρευνα θεμάτων που αναφέρονται στην οργάνωση και στο ποιμαντικό και κοινωνικό έργο της Ορθοδόξου Εκκλησίας, δηλαδή θεμάτων του Κανονικού Δικαίου και των σχέσεων Εκκλησίας και πολιτείας, της ποιμαντικής και της ποιμαντικής ψυχολογίας, της χριστιανικής ηθικής και της κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού, της χριστιανικής παιδαγωγικής, όπως επίσης την άσκηση του διδακτικού και εκπαιδευτικού έργου ως προς το μάθημα των Θρησκευτικών στη Δ/βάθμια εκπαίδευση, καθώς και την άσκηση του λειτουργικού, ποιμαντικού και κοινωνικού έργου της Ορθοδόξου Εκκλησίας και της παρουσίας της στους διεθνείς οργανισμούς και ανθρωπιστικούς φορείς.

ε) τη χρήση των πληροφορικών συστημάτων και την εφαρμογή της Πληροφορικής στη θεολογική έρευνα και εκπαίδευση.

Ικανότητες

Ειδικά: Οι απόφοιτοι του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας με την απόκτηση των παραπάνω γνώσεων και δεξιοτήτων αναμένεται να είναι ικανοί:

1. να μελετούν και να ερμηνεύουν τα βιβλικά και εκκλησιαστικά κείμενα με γνώση των ιστορικο-κοινωνικών δεδομένων της συγγραφής τους και με αναφορά στη σύγχρονη πραγματικότητα, λαμβάνοντας υπόψη το εκκλησιολογικό τους πλαίσιο,

2. να μελετούν και να κατανοούν τα κείμενα της πατερικής και εκκλησιαστικής γραμματείας τόσο ιστορικά όσο και σε σχέση με τη σύγχρονη εποχή,

3. να αναλύουν κριτικά το φαινόμενο της θρησκείας και να αναγνωρίζουν τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των θρησκειών και των κοινωνιών, και στο ιστορικό παρελθόν και στον σύγχρονο κόσμο,

4. να γνωρίζουν και να μελετούν κριτικά τις πηγές και τα γεγονότα της ιστορίας της Εκκλησίας διαχρονικά, και ιδιαίτερα τη σύγχρονη κατάσταση των Ορθόδοξων Πατριαρχείων, και μάλιστα του Οικουμενικού Πατριαρχείου,

5. να αναλύουν και να ερμηνεύουν τα κείμενα και τα μνημεία της Ορθόδοξου Εκκλησίας καθεαυτά και εν συγκρίσει με τις υπόλοιπες χριστιανικές ομολογίες,

6. να κατανοούν την ιστορική, κοινωνική και πολιτιστική σημασία των θρησκευτικών παραδόσεων και να συμμετέχουν σε διάλογο με αυτές σύμφωνα με το οικουμενικό πνεύμα της Ορθόδοξης Θεολογίας,

7. να κατέχουν και να διερευνούν τα θέματα της λειτουργικής και λατρευτικής πράξης της Ορθόδοξης Εκκλησίας καλύπτοντας όλες τις περιοχές της θείας λατρείας, ιστορικά, αρχαιολογικά, αισθητικά, κειμενικά, θεολογικά, αλλά και τη σύγχρονη εφαρμογή τους,

8. να διερευνούν τις πηγές και τις αρχές της κανονικής νομοθεσίας της Εκκλησίας και να αναλύουν την ιστορική και τη σύγχρονη ερμηνεία τους και τις επιπτώσεις στη διεθνή πραγματικότητα,

9. να αναπτύσσουν και να εφαρμόζουν τη θεωρία και την πράξη της ορθόδοξης χριστιανικής αγωγής σε σχέση με τις σύγχρονες εκπαιδευτικές εξελίξεις και ανάγκες,

10. να διακρίνουν και να εφαρμόζουν τους τρόπους με τους οποίους η θεολογική προσέγγιση, και ειδικά η ορθόδοξη θεώρηση του ανθρώπινου προσώπου μπορεί να αξιολογήσει και να διαμορφώσει το ήθος των ατόμων και των κοινωνιών,

11. να εφαρμόζουν τη θεολογική γνώση στην επαγγελματική και κοινωνική ζωή σε συμφωνία με τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ευρωπαϊκή πραγματικότητα,

12. να ερμηνεύουν θεολογικές και θρησκευτικές έννοιες και συνάψεις σε ένα ευρύτερο κοινό και σε διάλογο με τη σύγχρονη διανόηση.

Γενικά: Οι απόφοιτοι του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, επιπλέον της βασικής γνώσης της επιστήμης και του επαγγέλματός τους, έχουν την ικανότητα:

- 1) να εφαρμόζουν τη γνώση στην έρευνα και τη διδασκαλία,
- 2) να προσεγγίζουν τη διεθνή βιβλιογραφία σε μια τουλάχιστον ξένη γλώσσα,
- 3) να αναζητούν, αναλύουν και συνθέτουν δεδομένα και πληροφορίες, κάνοντας χρήση της κατάλληλης μεθοδολογίας και τεχνολογίας,
- 4) να προσαρμόζονται σε νέες καταστάσεις και να παίρνουν αποφάσεις,
- 5) να εργάζονται αυτόνομα ή σε ομάδα σε διεθνές ή και διεπιστημονικό περιβάλλον,
- 6) να παράγουν νέες ιδέες και επιστημονική γνώση, να σχεδιάζουν και να διαχειρίζονται επιστημονικά και ερευνητικά έργα,
- 7) να σέβονται τη διαφορετικότητα, την πολυπολιτισμικότητα, το φυσικό περιβάλλον και τα επιτεύγματα των άλλων επιστημών,
- 8) να επιδεικνύουν επαγγελματική, κοινωνική και ηθική υπευθυνότητα και ευαισθησία σε θέματα φύλου και ανθρωπίνων δικαιωμάτων,
- 9) να έχουν ικανότητα κριτικής και αυτοκριτικής,
- 10) να προάγουν την ελεύθερη, παραγωγική και επαγωγική σκέψη.

Επαγγελματικό καθεστώς: Το πτυχίο του Τμήματος παρέχει τη δυνατότητα διορισμού στο δημόσιο, την εκπαίδευση, τον ιδιωτικό τομέα. Επίσης παρέχει πρόσβαση σε μεταπτυχιακές σπουδές.

Η βαθμολογική κλίμακα, με την οποία υπολογίζονται οι βαθμοί επίδοσης των φοιτητών είναι δεκαβάθμια (0-10) και ο βαθμός μόνον του πτυχίου ακολουθεί την παρακάτω βαθμολογική κατανομή επιτυχίας με τους ακόλουθους χαρακτηρισμούς:

Άριστα: 8,50-10,00

Λίαν Καλώς: 6,50-8,49

Καλώς: 5,00-6,49

Ανεπιτυχώς: 0,00-4,99

Ο ελάχιστος προαγωγίμος βαθμός είναι το 5.

Επίσημη διάρκεια του προγράμματος: 8 εξάμηνα, 240 ECTS.

Ένα πλήρες ακαδημαϊκό έτος σπουδών ισοδυναμεί με 60 μονάδες ECTS (Ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων) και ένα πλήρες εξάμηνο σε 30 ECTS (1 ECTS=25-30 ώρες) (Εναρμόνιση της Ελληνικής Νομοθεσίας, Υ.Α. Φ5/89656/Β3, ΦΕΚ 1466/2007/Β, άρθρ. 1-3, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή). Σε κάθε μάθημα αποδίδεται ο αριθμός των απαιτούμενων ECTS (≥ 2) που εκφράζει το φόρτο εργασίας που απαιτείται από το φοιτητή για την ολοκλήρωση ενός μαθήματος, εργαστηρίου, φροντιστηρίου, πρακτικής άσκησης κλπ. και ο τρόπος σπουδών χαρακτηρίζεται: Πλήρης φοίτηση.

2. ΣΥΣΤΗΜΑ ECTS

Συντονιστής Τμήματος για το ECTS:

Κυριακούλα Παπαδημητρίου, Επίκουρη Καθηγήτρια

Αναπληρωτής: Μιλτιάδης Βάντσος, Επίκουρος Καθηγητής

Το σύστημα ECTS = European Credit Transfer and Accumulation System (Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών μονάδων) είναι ένας συστηματικός τρόπος περιγραφής ενός εκπαιδευτικού προγράμματος με τη χρήση πιστωτικών μονάδων, οι οποίες απεικονίζουν το φόρτο εργασίας που απαιτείται για να επιτευχθούν οι στόχοι του προγράμματος. Ο φόρτος εργασίας αποτελείται από το χρόνο και την ποσότητα δουλειάς που χρειάζεται να καταβάλει ένας φοιτητής για να αποκτήσει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που παρέχει η προγραμματισμένη διαδικασία μάθησης.

Ένα πλήρες εξάμηνο σπουδών θεωρείται ότι αντιστοιχεί σε 30 πιστωτικές μονάδες (που αντιπροσωπεύουν περίπου 900 ώρες φοιτητικής εργασίας). Επομένως, μία πιστωτική μονάδα αντιστοιχεί στο ένα τριακοστό (1/30) των απαιτούμενων πιστωτικών μονάδων κάθε εξαμήνου. Σε κάθε επιμέρους εκπαιδευτικό στοιχείο του προγράμματος (μάθημα) απονέμονται πιστωτικές μονάδες ανάλογα με το φόρτο εργασίας, που επιβάλλουν οι διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες του στοιχείου (όπως παρακολούθηση

διδασκαλίας, μελέτη, εργασίες, άσκηση, εξετάσεις). Ο φοιτητής που ολοκληρώνει με επιτυχία τη δουλειά που απαιτείται και αξιολογείται κατάλληλα, περνά το μάθημα και παίρνει τις πιστωτικές μονάδες ECTS του μαθήματος.

3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

α) Κάθε χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο ο φοιτητής/η φοιτήτρια εγγράφεται στα μαθήματα των τεσσάρων πρώτων εξαμήνων του Α΄ κύκλου (Α΄ - Δ΄ εξ.), σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών, και δηλώνει επιπλέον τα μαθήματα εκείνα του Τμήματος, τα οποία χρωστά από τα προηγούμενα χειμερινά ή εαρινά εξάμηνα αντίστοιχα, και στα οποία επιθυμεί να εξετασθεί.

Στα τέσσερα εξάμηνα του Β΄ κύκλου σπουδών ο φοιτητής/η φοιτήτρια καταρτίζει το ατομικό του πρόγραμμα σπουδών υποβάλλοντας σχετικές δηλώσεις στην αρχή κάθε εξαμήνου του Β΄ κύκλου (Ε΄ - Η΄ εξ.). Συγκεκριμένα, στην αρχή κάθε εξαμήνου ο φοιτητής/η φοιτήτρια δηλώνει όποια μαθήματα επιθυμεί, από τον κατάλογο για το κάθε χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο, που καλύπτουν 30 +/- 2 ECTS.

Ο φοιτητής έχει δικαίωμα να εξεταστεί στο τέλος κάθε εξαμήνου στα μαθήματα για τα οποία έχει υποβάλει έγκαιρα δηλώσεις, και μόνο σ' αυτά.

β) Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

Τα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής επιλέγονται από το φοιτητή από έναν κατάλογο μαθημάτων που καταρτίζεται στην αρχή κάθε εξαμήνου, όπου κάθε μέλος ΔΕΠ προσφέρει μαθήματα της ειδικότητάς του.

Στον κατάλογο αυτό περιλαμβάνονται ειδικά:

Τέσσερα μαθήματα **Πληροφορικής**, ούτως ώστε πέραν της σχετικής εκπαίδευσης και ανάπτυξης δεξιοτήτων στο αντικείμενο, να δίνεται και η δυνατότητα αντιστοίχισης με το δίπλωμα ECDL.

γ) Παιδαγωγική Επάρκεια

Το Τμήμα προσφέρει 4 υποχρεωτικά μαθήματα Παιδαγωγικών που εξασφαλίζουν 25 ECTS από τα 30 ECTS, που απαιτεί ο νόμος για την παιδαγωγική επάρκεια. Απομένουν 5 ECTS, τα οποία μπορούν να καλυφθούν με 1 ή 2 επιλεγόμενα παιδαγωγικού χαρακτήρα, που οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν από τα επιλεγόμενα του Τμήματος ή άλλων Πανεπιστημιακών Τμημάτων.

(Σημ.: Στο σημείο αυτό θα ληφθεί υπόψη η σχεδιαζόμενη κεντρική επιλογή του ΑΠΘ για το θέμα της παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας και θα γίνουν οι ανάλογες προσαρμογές)

δ) Πρακτική Άσκηση

Ορισμένα υποχρεωτικά μαθήματα του προγράμματος περιλαμβάνουν και πρακτική άσκηση στο γνωστικό τους αντικείμενο, που είτε ενσωματώνεται στο ωράριο διδασκαλίας τους, είτε πραγματοποιείται σε επιπλέον χρόνο. Τα μαθήματα αυτά είναι:

- α) Παιδαγωγικά: απόκτηση εργασιακής εμπειρίας στο σχολικό περιβάλλον
- β) Ποιμαντική-Χριστιανική Συμβουλευτική: πρακτική άσκηση στο ποιμαντικό και κοινωνικό έργο ενοριών και άλλων εκκλησιαστικών και κοινωνικών φορέων.
- γ) Λειτουργική-Ομιλητική: ειδικό δώρο λειτουργικής πρακτικής άσκησης
- δ) Βυζαντινή μουσική: συμμετοχή σε χορωδία βυζαντινής μουσικής του Τμήματος

ε) Μαθήματα Σεμιναριακού τύπου

Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται τρία μαθήματα-σεμινάρια, με διαθεματικό περιεχόμενο από διάφορα γνωστικά αντικείμενα του προγράμματος. Τα τρία σεμιναριακά μαθήματα βρίσκονται υπό την εποπτεία ενός καθηγητή του Τμήματος σε συνεργασία με ομάδα καθηγητών του Τμήματος, ή άλλων Τμημάτων, με βάση τον σχεδιασμό του. Δίνεται έμφαση στη διεπιστημονική προσέγγιση των θεμάτων. Η εξεταστέα ύλη καθορίζεται από τους διδάσκοντες με φάκελο σημειώσεων ή βιβλιογραφία, και η εξέταση διενεργείται υπό την ευθύνη του εποπτεύοντος.

4.α. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS 2012-2013

Εκπρόσωπος Τμήματος: Κυριακούλα Παπαδημητρίου, επίκ. καθηγήτρια

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας για το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 έχει εξασφαλίσει συνεργασία, μέσω διμερών συμβάσεων, με τα εξής Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια σε επίπεδο Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών:

Μέσω του προγράμματος Erasmus δίνεται η δυνατότητα σε προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς φοιτητές και σε υποψήφιους διδάκτορες να πραγματοποιήσουν ένα αναπόσπαστο κομμάτι των σπουδών τους στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η περίοδος μετακίνησης των φοιτητών είναι από τρεις (3) έως δώδεκα (12) μήνες και αντικαθιστά αντίστοιχη περίοδο σπουδών στο Τμήμα προέλευσής τους.

Δικαιούχοι είναι οι φοιτητές που είναι εγγεγραμμένοι στο Τμήμα είτε για προπτυχιακές είτε για μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές, δεν έχουν πάρει άλλη φορά υποτροφία Erasmus στο παρελθόν ούτε είναι υπότροφοι άλλου ιδρύματος για το εξωτερικό κατά την ίδια περίοδο. Πρέπει, επίσης, να γνωρίζουν επαρκώς την Αγγλική ή τη γλώσσα του Τμήματος υποδοχής. Οι προπτυχιακοί φοιτητές πρέπει να έχουν περατώσει τουλάχιστον το Α΄έτος σπουδών.

Οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές καλούνται να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους μέχρι το αργότερο στις αρχές Μαρτίου στον υπεύθυνο καθηγητή της συμφωνίας με το Πανεπιστήμιο του εξωτερικού στο οποίο επιθυμούν να μετακινηθούν (βλ. σχετικό πίνακα των συμφωνιών και των ακαδημαϊκών υπευθύνων) υποβάλλοντας:

- α) γραπτή αίτηση, στην οποία να αναγράφονται τα προσωπικά στοιχεία του φοιτητή (όνομα, αρ. μητρώου, διεύθυνση, τηλέφωνο, email), το Πανεπιστήμιο στο οποίο επιθυμεί να μετακινηθεί, και τη χρονική διάρκεια που επιθυμεί να παραμείνει σε αυτό,
- β) αντίγραφο καταστάσεως βαθμολογίας από τη Γραμματεία του Τμήματος,

- γ) αντίγραφο πτυχίου ξένης γλώσσας ή άλλου πιστοποιητικού που να δηλώνει το επίπεδο γλωσσομάθειας του αιτούντος.

4.β. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS + 2014-2020

Εκπρόσωπος Τμήματος: Κυριακούλα Παπαδημητρίου, αναπλ. καθηγήτρια

ERASMUS MUNDUS: Εκπρόσωποι Τμήματος:

Κυριακούλα Παπαδημητρίου, αναπλ. καθηγήτρια

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, λέκτορας

ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ Α.Π.Θ.**ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ERASMUS PLUS 2014-2020**

ΕΠΩΝΥΜΟ SURNAME	ΟΝΟΜΑ NAME	ΣΧΟΛΗ/ΤΜΗΜΑ FACULTY	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ UNIVERSITY	ERASMUS CODE	ERASMUS SUBJECT
1. Δάφνη Dafni	Ευαγγελία Evangelia	School of Ecclesiastical and Social Theology	Humboldt Universität zu Berlin	D BERLIN 13	221 - Religion
2. Δάφνη Dafni	Ευαγγελία Evangelia	School of Ecclesiastical and Social Theology	Karl Eberhards Universität Tübingen	D TUEBINGE 01	221 - Religion
3. Δάφνη Dafni	Ευαγγελία Evangelia	School of Ecclesiastical and Social Theology	Ludwig- Maximilians- Universität München	D MUENCHEN 01	221 - Religion
4. Δάφνη Dafni	Ευαγγελία Evangelia	School of Ecclesiastical and Social Theology	Philipps- Universität Marburg	D MARBURG 01	221 - Religion
5. Δάφνη Dafni	Ευαγγελία Evangelia	School of Ecclesiastical and Social Theology	University of Eastern Finland	SF KUOPIO12	221 - Religion
6. Δάφνη Dafni	Ευαγγελία Evangelia	School of Ecclesiastical and Social Theology	UNIVERSITÄT DUISBURG-ESSEN	D ESSEN 04	221 - Religion
7. Καραμανίδου Karamanidou	Άννα Anna	School of Ecclesiastical and Social Theology	University of Agder	N KRISTIA 01	221 - Religion
8. Καραμανίδου Karamanidou	Άννα Anna	School of Ecclesiastical and Social Theology	Westfälische Wilhelm Universität Münster	D MUNSTER 01	221 - Religion
9. Καραϊσαρίδης Karaisaridis	Κωνσταντίνος Konstantinos	School of Ecclesiastical and Social Theology	VALAHIA UNIVERSITY FROM TARGOVISTE	RO TARGOVI 01	221 - Religion
10. Λάμπρου Labrou	Σουλτάνα Soultana	School of Ecclesiastical and Social Theology	Univerzita Konstantina Filozofa v Nitre- Constantine the Philosopher	SK NITRA01	221 - Religion

			University in Nitra		
11. Λιάλιου Lialiou	Δέσπω Despo	School of Ecclesiastical and Social Theology	Ludwig- Maximilians- Universität Muenchen	D MUNCHEN01	221 - Religion
12. Λιάλιου Lialiou	Δέσπω Despo	School of Ecclesiastical and Social Theology	Universite de Strasbourg	F STRASBO48	221 - Religion
13. Μποζίνης Bozinis	Κωνσταντίνος Konstantinos	School of Ecclesiastical and Social Theology	Christian- Albrechts- University of Kiel	D KIEL 01	22 - Humanities
14. Μποζίνης Bozinis	Κωνσταντίνος Konstantinos	School of Ecclesiastical and Social Theology	University of Basel	CH BASEL01	220 - Humanities (broad programmes)
15. Παπαδημητρίου Papademetriou	Κυριακούλα Kyriakoula	School of Ecclesiastical and Social Theology	Charles University of Prague	CZ PRAHA07	221 - Religion
16. Παπαδημητρίου Papademetriou	Κυριακούλα Kyriakoula	School of Ecclesiastical and Social Theology	University of Amsterdam	NL AMSTERD01	221 - Religion
17. Τριβυζαδάκη Trivizadaki	Αγγελική Angeliki	School of Ecclesiastical and Social Theology	Universitatea Babes-Bolyai Cluj- Napoca	RO CLUJNAPO1	2 - Humanities and Arts
18. Τρίτος Tritos	Μιχαήλ Michael	School of Ecclesiastical and Social Theology	Alexandru Ioan Cuza University of Iasi	RO IASIO 2	321 – Religion
19. Τσαλαμπούνη Tsalampouni	Αικατερίνη Ekaterini	School of Ecclesiastical and Social Theology	KU LEUVEN	B LEUVEN01	221 - Religion
20. Τσαλαμπούνη Tsalampouni	Αικατερίνη Ekaterini	School of Ecclesiastical and Social Theology	UNIVERSITY OF BIRMINGHAM	UK BIRMING02	221 - Religion
21. Τσαλαμπούνη Tsalampouni	Αικατερίνη Ekaterini	School of Ecclesiastical and Social Theology	UNIVERSITY OF EXETER	UK EXETER 01	221 - Religion
22. Τσαλαμπούνη Tsalampouni	Αικατερίνη Ekaterini	School of Ecclesiastical and Social Theology	University of Helsinki	SF HELSINK01	221 - Religion

23. Τσαλαμπούνη Tsalamprouni	Αικατερίνη Ekaterini	School of Ecclesiastical and Social Theology	Universität Hamburg	D HAMBURG01	221 - Religion
24. Τσαλαμπούνη	Αικατερίνη	School of Ecclesiastical and Social Theology	Liverpool Hope University	UK LIVERPOO6	221 - Religion
25. Τσαλαμπούνη Tsalamprouni	Αικατερίνη Ekaterini	School of Ecclesiastical and Social Theology	WESTFÄLLISCHE WILHELMS- UNIVERSITÄT MÜNSTER	D MUNSTER01	221 - Religion
26. Φιλιώτης – Βλαχάβας Filiotis-Vlachavas	Χρήστος Christos	School of Ecclesiastical and Social Theology	Université Catholique de Louvain	B LOUVAIN 01	221 - Religion
27. Φιλιώτης – Βλαχάβας Filiotis-Vlachavas	Χρήστος Christos	School of Ecclesiastical and Social Theology	Université de Strasbourg	F STRASBO 48	221 - Religion

Περαιτέρω πληροφορίες:

Τμήμα Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Ιστοσελίδα: <http://www.eurep.auth.gr>

5. ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

Για την προσαρμογή των φοιτητών στο ακαδημαϊκό περιβάλλον του ΑΠΘ, την παρακολούθηση της φοίτησής τους, τη διευκόλυνση φοιτητών με ειδικές ανάγκες, την πληροφόρηση των φοιτητών για τις παροχές του ΑΠΘ και την αντιμετώπιση των δυσκολιών τους το Τμήμα ορίζει κάθε χρόνο δώδεκα Καθηγητές και Λέκτορες του, τρεις ανά έτος φοιτητών, προς τους οποίους οι φοιτητές μπορούν να απευθύνονται, ώστε να είναι αποτελεσματική η φοιτητική μέριμνα.

Σύμβουλοι Σπουδών για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος είναι:

Α Έτος

- Συμεών Πασχαλίδης, αναπλ. καθηγητή
- Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, λέκτορα
- Χρυσόστομος Νάσσης, λέκτορα

Β Έτος

- Κυριακούλα Παπαδημητρίου, αναπλ. καθηγήτρια
- Νικόδημος Σκρέττας, επίκ. καθηγητή
- Σουλτάνα Λάμπρου, λέκτορα

Γ Έτος

- Αθανάσιος Παπαρνάκης, αναπλ. καθηγητή
- Σπυρίδων Αντωνίου, επίκ. καθηγητή
- Ιωάννης Μπάκας, λέκτορα

Δ Έτος

- Αθανάσιος Γκίκας, αναπλ. καθηγητή
- Βασίλειος Κουκουσάς, αναπλ. καθηγητή
- Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας, επικ. καθηγητή

Επί πτυχίω

- Θεόδωρος Γιάγκου, καθηγητή
- Κωνσταντίνος Χρήστου, καθηγητή

6. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Οι ακαδημαϊκοί σύμβουλοι προσφέρουν εθελοντικά την εμπειρία που έχουν αποκομίσει πάνω σε θέματα εκπαίδευσης και σταδιοδρομίας. Οι σύμβουλοι παρέχουν καθοδήγηση για την ανάπτυξη και την επίτευξη ουσιαστικών εκπαιδευτικών, επαγγελματικών και προσωπικών στόχων. Οι ακαδημαϊκοί σύμβουλοι βοηθούν στην ενημέρωση για τις τελευταίες τάσεις σ' έναν συγκεκριμένο τομέα μελέτης, προτείνουν κατάλληλες αναγνώσεις, παρέχουν γενικές κατευθύνσεις που σχετίζονται με κάποιο τομέα που ενδιαφέρει τους φοιτητές, παρέχουν πληροφορίες για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα ή/και το εξωτερικό, ή παρέχουν πληροφορίες για επαγγελματικές προοπτικές και για την αγορά εργασίας. Οι συναντήσεις με τους ενδιαφερόμενους φοιτητές ή αποφοίτους γίνονται με προκαθορισμένα ραντεβού και σε συγκεκριμένες μέρες και ώρες που ορίζονται από τον ακαδημαϊκό σύμβουλο. Οι φοιτητές και απόφοιτοι που ενδιαφέρονται να κάνουν χρήση του θεσμού των ακαδημαϊκών συμβούλων για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος θα πρέπει να επικοινωνήσουν με τους παρακάτω καθηγητές:

Όνομα	Βαθμίδα	Μεταπτυχιακές σπουδές	Επικοινωνία
Κυριακούλα Παπαδημητρίου	αναπλ. καθηγήτρια	Ελλάδα, ΗΠΑ, Τσεχία, Ολλανδία	2310996679 kyp@past.auth.gr
Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας	επίκ. καθηγητής	Γαλλία, Ελλάδα, Βέλγιο	2310991332 filiotis@past.auth.gr
Μιλτιάδης Βάντσος	επίκ. καθηγητής	Γερμανία, Ελλάδα	2310997163 mvantsos@past.auth.gr
Κωνσταντίνος Μποζίνης	επίκ. καθηγητής	Ελλάδα, Ελβετία	2310996953 cbozinis@past.auth.gr
Αικατερίνη Τσαλαμπούνη	λέκτορας	Αγγλία, Ελλάδα, Φινλανδία	2310991161 etsala@past.auth.gr
Σουλτάνα Λάμπρου	λέκτορας	Σλοβακία	2310996943 slabrou@past.auth.gr

Βλ. και <http://dasta.auth.gr/AcademicCounselling.aspx>

7. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

Αντικειμενικός σκοπός του μέτρου της Αξιολόγησης Μαθημάτων και Διδακτικής Ικανότητας (ΑΜΔΙ) είναι η έκφραση και καταγραφή της γνώμης των φοιτητών και φοιτητριών που παρακολουθούν την εκπαιδευτική διαδικασία για τη διδακτική ικανότητα των διδασκόντων και την καταλληλότητα των διανεμόμενων διδακτικών συγγραμμάτων. Μέχρι και το χειμερινό εξάμηνο του ακαδ. έτους 2011-2012 η αξιολόγηση στηριζόταν στη συμπλήρωση κατάλληλων ερωτηματολογίων, τα οποία οι διδάσκοντες διένειμαν στους φοιτητές κατά τη διάρκεια ενός μαθήματος προς το τέλος του εξαμήνου. Από το εαρινό εξάμηνο του ακαδ. έτους 2011-2012 η αξιολόγηση πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια του τελευταίου μήνα κάθε εξαμήνου μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας που ανέπτυξε η Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ) του ΑΠΘ. Η επεξεργασία των αποτελεσμάτων γίνεται αυτόματα και οι διδάσκοντες ενημερώνονται μέσω των ιστοσελίδων της ΜΟΔΙΠ μετά την κατάθεση των βαθμολογιών των μαθημάτων του εκάστοτε εξαμήνου. Τα αποτελέσματα της ηλεκτρονικής αξιολόγησης είναι στη διάθεση οποιουδήποτε έχει νόμιμο συμφέρον, μέσω της Γραμματείας του Τμήματος.

8. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

- Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια, αναπληρωτής Πρύτανη και Αντιπρύτανης ακαδημαϊκών υποθέσεων του Α.Π.Θ.
- Θεόδωρος Γιάγκου, καθηγητής, συντονιστής της πρώτης ΟΜ.Ε.Α. και πρόεδρος του Τμήματος
- Συμεών Πασχαλίδης, αναπληρωτής καθηγητής και διευθυντής του μεταπτυχιακού προγράμματος
- Αθανάσιος Παπαρνάκης, αναπληρωτής καθηγητής και συντονιστής της ΟΜ.Ε.Α.
- Κυριακούλα Παπαδημητρίου, αναπληρώτρια καθηγήτρια και συντονιστής ECTS του Τμήματος

ΣΤ.΄ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

(1). Μαθήματα (Παραδόσεις - Εξετάσεις)

1. Τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου αρχίζουν το πρώτο 10ήμερο του Οκτωβρίου και διαρκούν 13 εβδομάδες. Το πρόγραμμα διδασκαλίας ανακοινώνεται στις αρχές του Σεπτεμβρίου.

2. Τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου αρχίζουν μετά τη λήξη των εξετάσεων του χειμερινού εξαμήνου και διαρκούν επίσης 13 εβδομάδες. Το πρόγραμμα διδασκαλίας του εαρινού εξαμήνου ανακοινώνεται τον Ιανουάριο.

3. Παραδόσεις που δεν γίνονται εξαιτίας Γ.Σ. ή εκδηλώσεων των φοιτητών και μέχρι δύο ημέρες ανά εξάμηνο, πρέπει να αναπληρώνονται.

4. Αν μία παράδοση μαθήματος δεν γίνει εξαιτίας του διδάσκοντος, αυτός οφείλει να μεριμνήσει για την αναπλήρωση της.

5. Σε περίπτωση που για λόγους ανωτέρας βίας (π.χ. ασθένεια) ένας διδάσκων προβλέπεται να απουσιάσει πάνω από μία εβδομάδα, ο αρμόδιος Τομέας οφείλει να ορίσει αντικαταστάτη. Οι διδάσκοντες οφείλουν να προγραμματίζουν τις εκτός Πανεπιστημίου απασχολήσεις τους έτσι ώστε να μην απουσιάζουν κατά την περίοδο διδασκαλίας των μαθημάτων.

6. Οι εξεταστικές περιόδους είναι τρεις:

α. Ιανουαρίου, για τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου.

β. Ιουνίου, για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου και

γ. Σεπτεμβρίου (επαναληπτική), για τα μαθήματα των δύο εξαμήνων.

Η διάρκεια κάθε εξεταστικής περιόδου είναι κατ' ανώτατο όριο τέσσερις εβδομάδες.

7. Το πρόγραμμα των εξετάσεων κάθε εξαμήνου ανακοινώνεται στην αρχή του εξαμήνου. Αν, για οποιοδήποτε λόγο, αποφασιστεί παράταση στη διδασκαλία του εξαμήνου, γίνεται παράλληλη μετατόπιση του. Το πρόγραμμα της περιόδου Σεπτεμβρίου ανακοινώνεται τον Ιούνιο.

8. Κάθε φοιτητής πρέπει να δηλώσει, να παρακολουθήσει και να εξεταστεί, σε κάθε εξάμηνο, στα μαθήματα ελεύθερης επιλογής, τα οποία επιλέγονται από τον κατάλογο μαθημάτων που ανακοινώνει το Τμήμα κατά την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους, όπως επίσης έχει τη δυνατότητα μετά από έλεγχο των

ECTS να επιλέξει μαθήματα από όλα τα Τμήματα του Α.Π.Θ. Σε όλη τη διάρκεια των σπουδών του ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει οκτώ μαθήματα που τον ενδιαφέρουν από οποιοδήποτε άλλο Τμήμα του Α.Π.Θ.

9. Οι δηλώσεις για τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου γίνονται στην έναρξη του εξαμήνου.

10. Κανένας φοιτητής δεν έχει δικαίωμα προσέλευσης στην εξέταση των μαθημάτων εάν δεν έχει κάνει ηλεκτρονικά τη δήλωσή τους. Οι δηλώσεις των μαθημάτων ισχύουν για κάθε εξάμηνο και κατ' επέκταση για μία και μόνο - ακαδημαϊκή χρονιά.

11. Η εξεταστέα ύλη μαθήματος αντιστοιχεί στη διδασκαλία των 13 εβδομάδων και ανακοινώνεται από τον διδάσκοντα στην έναρξη του ακαδ. έτους.

12. Σε περίπτωση αντιγραφής κατά τη διάρκεια γραπτών εξετάσεων εφαρμόζεται η απόφαση της Συγκλήτου του Α.Π.Θ. (αριθμ. πρωτ. Α. 11508/14.6.1989), η οποία προβλέπει ποινή αποκλεισμού από όλα τα μαθήματα της επόμενης εξεταστικής περιόδου.

13. Η βαθμολογία των μαθημάτων πρέπει να κατατίθεται στη Γραμματεία το συντομότερο δυνατό και οπωσδήποτε όχι αργότερα από δέκα μέρες μετά το τέλος της εξεταστικής περιόδου.

14. Ο φοιτητής έχει το δικαίωμα να ενημερωθεί από το διδάσκοντα για τον τρόπο βαθμολόγησής του, ανεξάρτητα από το είδος της εξέτασης.

15. Αλλαγή καταχωρηθείσας βαθμολογίας δεν επιτρέπεται παρά μόνον με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, ύστερα από εγγραφή αιτιολόγηση του διδάσκοντος η οποία συνοδεύεται και από το αναβαθμολογηθέν γραπτό.

16. Σε περίπτωση αποτυχίας σε υποχρεωτικό μάθημα, ο φοιτητής είναι υποχρεωμένος να το επαναλάβει, και επομένως να εξεταστεί σύμφωνα με τις νέες προϋποθέσεις αν υπάρξει οποιαδήποτε αλλαγή (π.χ. στην ύλη).

(2). Προσωπικό – Διδασκαλία

1. Το έργο των μελών ΔΕΠ γενικά περιλαμβάνει τη διδασκαλία και την έρευνα, την καθοδήγηση πτυχιακών και διδακτορικών εργασιών, και τη

συμμετοχή τόσο στα συλλογικά όργανα όσο και σε διάφορες επιτροπές του Τμήματος.

2. Οι αναθέσεις των μαθημάτων γίνονται από τους Τομείς εντός του Μαΐου, για την επόμενη ακαδημαϊκή χρονιά.

3. Ανάθεση μαθήματος νέο-εισαγόμενου στο πρόγραμμα σπουδών πρέπει να γίνεται τουλάχιστον έξι (6) μήνες πριν από την έναρξη διδασκαλίας του.

4. Η Γ.Σ. του Τομέα επεξεργάζεται και καθορίζει την ύλη κάθε νέου μαθήματος.

5. Τα μέλη ΔΕΠ είναι υποχρεωμένα να έχουν τουλάχιστον έξι (6) ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα σε κάθε εξάμηνο.

6. Σε περιπτώσεις μικρής ή μεσαίας διάρκειας αδειών (συνέδρια, μικρές εκπαιδευτικές, προσωπικές, κ.ά.), το μέλος ΔΕΠ που υποδεικνύεται ως αντικαταστάτης αναλαμβάνει όλες τις σχετικές υποχρεώσεις (μαθήματα, φροντιστήρια, εργαστήρια, εξετάσεις, επιτηρήσεις, αποτελέσματα εξετάσεων κ.ά.) για το αντίστοιχο χρονικό διάστημα.

7. Σε Συνέλευση του Τμήματος εντός του Μαΐου γίνεται απολογισμός της λειτουργίας του Τμήματος και προγραμματισμός για την επόμενη χρονιά (όπως π.χ. αλλαγές στο πρόγραμμα σπουδών) ύστερα από σχετικές εισηγήσεις της επιτροπής προγράμματος σπουδών, των Διευθυντών των Τομέων και του Προέδρου.

8. Το Τμήμα έχει **Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών**, η οποία προβλέπεται από το Νόμο και της οποίας η θητεία είναι ετήσια (Ακαδημαϊκό Έτος). Η επιτροπή αποτελείται από έναν εκπρόσωπο κάθε Τομέα και τον αντικαταστάτη του και δύο εκπροσώπους των φοιτητών με τους αντικαταστάτες τους που ορίζονται από το φοιτητικό σύλλογο, και τον Πρόεδρο (ή τον Αναπληρωτή Πρόεδρο) του Τμήματος. Η επιτροπή λειτουργεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και συνεδριάζει αμέσως μετά τη συγκρότηση της με σκοπό τον προγραμματισμό για την υλοποίηση των συμπερασμάτων της Συνέλευσης του Τμήματος του Μαΐου. Επίσης συνεδριάζει οπωσδήποτε κάθε δύο μήνες κατά τη διάρκεια του διδακτικού χρόνου.

9. Στις αρμοδιότητες της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών είναι:

α. Εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος τις αλλαγές που πρέπει να γίνουν στο πρόγραμμα σπουδών ή τον κανονισμό σπουδών, ώστε να βελτιωθεί ή να εκσυγχρονισθεί το επίπεδο των σπουδών. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού συγκεντρώνει από όλους τους φορείς τα απαραίτητα στοιχεία, όπως επίσης επιμέρους παρατηρήσεις των διδασκόντων και των φοιτητών.

β. Είναι υπεύθυνη για το πρόγραμμα διδασκαλίας και το πρόγραμμα εξετάσεων σε συνεργασία με τον Πρόεδρο του Τμήματος. Εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος τυχόν μεταβολές.

10. Τα διδακτικά βιβλία εγκρίνονται από τη Γ.Σ. του Τομέα που έχει την ευθύνη του μαθήματος και κατόπιν από τη Συνέλευση του Τμήματος, που έχει και την τελική ευθύνη της Οργάνωσης του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.

11. Ο κάθε φοιτητής, με τη δήλωση των μαθημάτων, επιλέγει, μέσα από το ηλεκτρονικό σύστημα Εύδοξος (<http://eudoxus.gr/>) και το σύγγραμμα που επιθυμεί να αποκτήσει για το κάθε μάθημα. Ο κάθε φοιτητής δικαιούται να επιλέξει μέσα από τον κατάλογο προτεινόμενων συγγραμμάτων ένα (1) μόνο σύγγραμμα για κάθε μάθημα. Η προμήθεια των συγγραμμάτων γίνεται από τα σημεία διανομής, όπως τα έχει καθορίσει ο εκάστοτε εκδοτικός οίκος μετά την αποστολή σε αυτόν της σχετικής κατάστασης δικαιούχων μετά το τέλος των δηλώσεων μαθημάτων και συγγραμμάτων.

Ζ'. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΑΠΘ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Όλοι οι φοιτητές του ΑΠΘ έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν τη συνδρομή, για συγκεκριμένο κάθε φορά λόγο, ειδικών Υπηρεσιών του Πανεπιστημίου προκειμένου να τους συνδράμουν σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους ή ακόμη και να γίνουν οι ίδιοι εθελοντές προσφέροντας τις υπηρεσίες τους σε συναδέλφους / συμφοιτητές τους που τις έχουν ανάγκη.

α) Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής & Υγείας

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής και Υγείας, έχει ως στόχο να δημιουργήσει συνθήκες που θα καταστήσουν το Πανεπιστήμιο χώρο προσβάσιμο σε όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας με ιδιαίτερη έμφαση στην πρόσβαση των ΑμεΑ, όπου η δυσκολία προσβασιμότητας στο χώρο καθιστά δύσκολη και την προσβασιμότητα στη γνώση.

Για το λόγο αυτό φοιτητές με προβλήματα όρασης εκπαιδεύονται από ειδικευμένα μέλη ΔΕΠ στη χρήση ηλεκτρονικών μηχανημάτων σε ορισμένες βιβλιοθήκες του ΑΠΘ όπου υπάρχουν εκτυπωτές Braille. Επίσης φροντίζει — στο μέτρο του δυνατού— και για τη διευκόλυνση χορήγησης σε αυτούς συγγραμμάτων με φωνητική απόδοση.

Παρέχει λεωφορείο ΑμεΑ, για την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των φοιτητών με αναπηρίες, ώστε να διευκολύνεται η μετακίνησή τους κατά τη διάρκεια της ακαδημαϊκής χρονιάς και κατά τη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου. Στο πλαίσιο αυτό εντάχθηκε και το Πρόγραμμα Προαγωγής Αυτοβοήθειας ΑΠΘ, το οποίο διαθέτει ομάδα εθελοντών, που ως επί το πλείστον είναι φοιτητές.

Email: selfhelp@auth.gr

Επίσης, η Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής και Υγείας έχει εδώ και χρόνια καθιερώσει στο ΑΠΘ το θεσμό της Εθελοντικής Αιμοδοσίας και την ως εκ τούτου δημιουργία Τράπεζας Αίματος στο ΑΧΕΠΑ, ενώ από το Μάιο του 2007 ιδρύθηκε και Τράπεζα Αίματος στο ΤΕΦΑΑ Σερρών σε συνεργασία με την ΕΚΠΥ και το Γενικό Νοσοκομείο Σερρών. Η εθελοντική αιμοδοσία πραγματοποιείται δυο φορές το χρόνο, κατά τη διάρκεια των μηνών Νοεμβρίου και Απριλίου, στο χώρο της Αίθουσας Τελετών του Α.Π.Θ. με απώτερο στόχο —εφικτό και άμεσο— οι ανάγκες σε αίμα να καλύπτονται αποκλειστικά από την Εθελοντική

Αιμοδοσία, η οποία σήμερα καλύπτει γύρω στο 40% των συνολικών αναγκών. Συμμετοχή στην αιμοδοσία, η οποία είναι μια ασφαλής διαδικασία χωρίς επιπλοκές, μπορούν να έχουν όλοι και όλες πάνω από 18 ετών που δεν έχουν ειδικά προβλήματα υγείας.

Email: socialcom@ad.auth.gr

fititiline@ad.auth.gr

Website: <http://spc.web.auth.gr>

Τηλ/ Fax: 2310 995386, 2310 995360

β) Παρατηρητήριο της Ακαδημαϊκής Πορείας Φοιτητών που ανήκουν σε Ευαίσθητες Κοινωνικές Ομάδες του ΑΠΘ

Το Παρατηρητήριο της Ακαδημαϊκής Πορείας των Φοιτητών που ανήκουν σε Ευαίσθητες Κοινωνικές Ομάδες έχει ως κύριο στόχο του να συνδράμει στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους:

- οι φοιτητές με αναπηρία,
- οι αλλοδαποί φοιτητές,
- οι μειονοτικοί και οι ομογενείς ή παλιννοστούντες φοιτητές,
- αλλά και οποιαδήποτε άλλη κατηγορία φοιτητών, που κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους παρουσιάζουν κάποιο ανασταλτικό για την πρόοδο των σπουδών τους πρόβλημα.

Οι ως άνω φοιτητές μπορούν να ενημερώνουν απευθείας την Επιτροπή του Παρατηρητηρίου -όπως επίσης να ενημερώνουν και τους Συμβούλους Σπουδών του Τμήματός τους- για τυχόν σοβαρά προβλήματα που ανακύπτουν κατά την πορεία των σπουδών τους και τα οποία προκύπτουν είτε λόγω της ιδιότητάς τους ως φοιτητών ΑμεΑ, είτε ως αλλοδαπών φοιτητών ή ακόμα ως μειονοτικών φοιτητών (π.χ. προβλήματα με την ελληνική γλώσσα, ανάγκη για παροχή εξειδικευμένης ορολογίας), είτε λόγω έκτακτων προβλημάτων υγείας τους.

Email: stud-observ@ad.auth.gr

Website: <http://acobservatory.web.auth.gr>

Τηλ/Fax: 2310.995360.

γ) Επιτροπή Συμβουλευτικής και Ψυχολογικής Υποστήριξης

Η Επιτροπή Συμβουλευτικής και Ψυχολογικής Υποστήριξης έχει ως στόχο την καλύτερη οργάνωση και λειτουργία των δομών που προσφέρουν ψυχολογική βοήθεια και συμβουλευτική στήριξη στους φοιτητές του ΑΠΘ μέσω του Κέντρου Συμβουλευτικής και Ψυχολογικής Υποστήριξης (ΚΕ.ΣΥ.ΨΥ.) που λειτουργεί στο Πανεπιστήμιο.

Οι υπηρεσίες του ΚΕ.ΣΥ.ΨΥ παρέχονται όχι μόνο στους φοιτητές και φοιτήτριες του ΑΠΘ, αλλά και στο προσωπικό του Πανεπιστημίου.

Συνεργάζεται στενά με άλλες Επιτροπές συναφούς αντικειμένου και διοργανώνει Ημερίδες για διάλογο με τους φοιτητές/φοιτήτριες, όπως και με το διοικητικό και λοιπό προσωπικό της πανεπιστημιακής κοινότητας.

Στους άμεσους στόχους του ΚΕ.ΣΥ.ΨΥ. είναι η δυνατότητα έναρξης λειτουργίας Ανοιχτής τηλεφωνικής γραμμής στο Πανεπιστήμιο, με σκοπό την άμεση βοήθεια σε άτομα που βρίσκονται σε κρίση και σε άτομα με προσωπικές δυσκολίες, που σε πρώτη φάση αισθάνονται μεγαλύτερη ασφάλεια να μιλήσουν για τα προβλήματα τους, όταν υπάρχει ανωνυμία και απουσιάζει η οπτική επαφή.

Το ΚΕ.ΣΥ.ΨΥ. βρίσκεται στο ισόγειο της Κάτω Πανεπιστημιακής Φοιτητικής Λέσχης, στο χώρο της Υγειονομικής Υπηρεσίας, στα γραφεία 5 & 8.

Email: vpapadot@ad.auth.gr

Τηλ.: 2310 992643 & 2310992621.

Fax: 2310 992607 & 210992621.

δ) Επιτροπή Εθελοντισμού

Η Επιτροπή Εθελοντισμού ως κύριο στόχο της έχει την προώθηση στα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας της ιδέας του εθελοντισμού και την καλλιέργεια αυτής ως σύγχρονου αιτήματος.

Με βάση το στόχο αυτό η Επιτροπή Εθελοντισμού έχοντας και ως κίνητρό της τη βελτίωση της καθημερινότητας όλων όσοι βρίσκονται στο ΑΠΘ-φοιτητές, καθηγητές και εργαζόμενοι- με μικρές αλλά ουσιαστικές ενέργειες σε τομείς όπως είναι τα φοιτητικά θέματα, το περιβάλλον και η κοινωνική προσφορά, ενθαρρύνει όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας να

πάρουν πρωτοβουλίες, καταθέτοντας ιδέες και προτάσεις ξεκινώντας από τα απλά, μικρά και υλοποιήσιμα.

Για το σκοπό αυτό έχουν ήδη αρχίσει να δημιουργούνται Δίκτυα Εθελοντισμού ανά Τμήμα/ Σχολή καταρχάς από ένα μέλος ΔΕΠ και ένα φοιτητή, προκειμένου μέσω ενημερωτικών εκδηλώσεων, να δημιουργηθεί σώμα εθελοντών στο κάθε Τμήμα/ Σχολή του ΑΠΘ.

Email: vrect-ac-secretary@auth.gr

Τηλ: 2310996713, 996708.

Fax: 2310996729.

ε) ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ

Από το Υπουργείο Οικονομικών κυκλοφορεί ο Οδηγός υποτροφιών και επιχορηγήσεων από κοινωφελή ιδρύματα και κληροδοτήματα (Αθήνα 2000).

1. ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ Ι.Κ.Υ.

Το Ι.Κ.Υ. χορηγεί, με βάση τον κανονισμό του, υποτροφίες σε φοιτητές/ήτριες που άριστευσαν στις εισαγωγικές εξετάσεις και στις ενδιάμεσες προαγωγικές εξετάσεις.

2. ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ Α.Π.Θ.

Υποτροφίες χορηγούνται στους/ις προπτυχιακούς/ές και μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ήτριες και από το Α.Π.Θ. Πληροφορίες για τον αριθμό των υποτροφιών, τους όρους και τις προϋποθέσεις επιλογής των υποψηφίων δίνονται από το Γραφείο Κληροδοτημάτων του Α.Π.Θ. (2ος όροφος του Κτιρίου Διοικήσεως) και από το Γραφείο Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων του Α.Π.Θ. (ισόγειο του Κτηρίου Διοικήσεως).

στ) ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ

Κάθε αρχή ακαδ. έτους το ΑΠΘ εκδίδει τον ΟΔΗΓΟ επιβίωσης του φοιτητή, που βρίσκεται αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Τμήματος Σπουδών του ΑΠΘ <http://dps.web.auth.gr>, στην ηλεκτρονική μορφή του οποίου ο φοιτητής έχει ελεύθερη πρόσβαση, με πληροφορίες για το ΑΠΘ και τη Θεσσαλονίκη.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. Πρόγραμμα Υποχρεωτικών Μαθημάτων των Τομέων

Α΄ Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας

(α) Παλαιά Διαθήκη

1. Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη
2. Ερμηνεία Παλαιάς Διαθήκης
3. Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης

(β) Καινή Διαθήκη

1. Εισαγωγή και Κριτική Κειμένου της Καινής Διαθήκης
2. Ερμηνεία Καινής Διαθήκης
3. Θεολογία Καινής Διαθήκης
4. Ερμηνευτική των Βιβλικών Κειμένων
5. Ελληνική Γλώσσα των Βιβλικών και Εκκλησιαστικών Κειμένων

(γ) Πατρολογία – Χριστιανική Γραμματεία

1. Πατρολογία Ι. Εισαγωγή στην Πατρολογία
2. Πατρολογία ΙΙ. Γραμματεία και Θεολογία των Πατέρων από τον 5^ο ως τον 8^ο αι.
3. Πατρολογία ΙΙΙ. Γραμματεία και Θεολογία των Πατέρων από τον 9^ο ως τον 15^ο αι.
4. Χριστιανική Γραμματεία και Θεολογία των μετά την Άλωση χρόνων

(δ) Πατέρες – Γραφή – Παράδοση (Σεμινάριο)

(ε) Αγιολογία – Εορτολογία

(στ) Ξένα Θρησκευόμενα

1. Εισαγωγή στη Θρησκευολογία
2. Ιστορία των Θρησκειών και διαθρησκειακός διάλογος

Β΄ Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων

(α) Ιστορία της Εκκλησίας

1. Πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας
2. Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία
3. Ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, των άλλων Πρεσβυγενών Πατριαρχείων και της Εκκλησίας της Ελλάδος
4. Ιστορία των Σλαβικών και λοιπών Ορθοδόξων Εκκλησιών
5. Ιστορία του Βυζαντινού Πολιτισμού και του Νέου Ελληνισμού

(β) Δόγμα, διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις

1. Δογματική της Ορθόδοξης Εκκλησίας
2. Ερμηνεία δογματικών κειμένων και συμβολικών κειμένων της Ορθόδοξου Εκκλησίας I
3. Ερμηνεία δογματικών κειμένων και συμβολικών κειμένων της Ορθόδοξου Εκκλησίας II
4. Συμβολική - Οικουμενική Κίνηση - Διαχριστιανικές Σχέσεις
5. Ιστορία των δογμάτων
6. Σύγχρονες χριστιανικές αιρέσεις
7. Ιστορία της Αρχαίας και Βυζαντινής Φιλοσοφίας

(γ) Θεολογία, Φυσικές Επιστήμες και Οικολογία (Σεμινάριο)

Γ΄ Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογία και Τέχνης

(α) Λειτουργική

1. Λειτουργική I – Εισαγωγή και Πηγές της Θείας Λατρείας
2. Λειτουργική II. Ιστορία και Θεολογία της Θείας Λατρείας

3. Λειτουργική III. Βυζαντινή Λειτουργική Παράδοση

(β) Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη

(γ) Ομιλητική

(δ) Εκκλησιαστική Μουσική

Δ΄ Τομέας Δικαίου, Οργανώσεως Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας

(α) Κανονικό Δίκαιο

1. Κανονικό Δίκαιο I. Πηγές και γενικό μέρος

2. Κανονικό Δίκαιο II. Ειδικό Μέρος

3. Κανονικό Δίκαιο III. Σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας

(β) Ποιμαντική και Χριστιανική Συμβουλευτική - Πρακτική Άσκηση

(γ) Χριστιανική Ηθική και Βιοηθική

(δ) Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού

(ε) Παιδαγωγικά – Πρακτική Άσκηση των φοιτητών

1. Παιδαγωγικά I. Θεολογία και Εκπαιδευτική Τεχνολογία

2. Παιδαγωγικά II. Παιδαγωγική Ψυχολογία

3. Παιδαγωγικά III. Γενική Παιδαγωγική – Πρακτική Άσκηση

4. Παιδαγωγικά VI. Ειδική Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών -
Πρακτική άσκηση

(στ) Θεολογία και σύγχρονη εκκλησιαστική ζωή (Σεμινάριο)

Ξένη Γλώσσα

Αναλυτικό πρόγραμμα μαθημάτων ανά εξάμηνο

Περιγραφή γνωστικού αντικειμένου και περιεχομένου του μαθήματος

ΔΜ = Διδακτικές μονάδες

ECTS = Ευρωπαϊκές πιστωτικές μονάδες

Υ = Υποχρεωτικό

ΥΕ = Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό

ΕΕ = Ελεύθερης επιλογής

ΞΓ = Ξένη γλώσσα

Χ = Χειμερινό εξάμηνο

Ε = Εαρινό εξάμηνο

Α΄ εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ101] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ Κ.Δ.		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αικατερίνη Τσαλαμπούνη (Λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 5
Περιγραφή μαθήματος	<p>ΘΕΩΡΙΑ Το μάθημα παρέχει α) βασικές πληροφορίες για το κείμενο της Καινής Διαθήκης και την ιστορία του, για τη συγκρότηση του κανόνα της Καινής Διαθήκης, για τις εκδόσεις και τις μεταφράσεις της και β) μία σύντομη εισαγωγή στα επιμέρους βιβλία της Καινής Διαθήκης (σχεδιάγραμμα και περιεχόμενο, ιστοριοφιλολογικά και ερμηνευτικά ζητήματα, θεολογική διδασκαλία του κάθε βιβλίου)</p> <p>ΑΣΚΗΣΗ (ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ) Στην άσκηση του μαθήματος παρουσιάζεται η ιστορία της χειρόγραφης παράδοσης του κειμένου της Καινής Διαθήκης, οι κυριότεροι μάρτυρες του κειμένου, αρχαίες και νέες μεταφράσεις και διδάσκονται στοιχεία της κριτικής του κειμένου στο συγκεκριμένο παράδειγμα της κριτικής έκδοσης της Κ.Δ. από το Ινστιτούτο Nestle-Aland στο Münster της Γερμανίας</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>ΘΕΩΡΙΑ 1 (α) Εισαγωγικά στο μάθημα της «Εισαγωγής στην Καινή Διαθήκη» - ιστορία και περιεχόμενο του μαθήματος, στόχοι, τρόποι αξιολόγησης κτλ. (β) Τι είναι η Καινή Διαθήκη και από ποια βιβλία συναπαρτίζεται, (γ) Πριν από το κείμενο της Κ.Δ.: η Παλαιά Διαθήκη ως Γραφή της πρώτης Εκκλησίας και οι προφορικές παραδόσεις για τον Ιησού, (δ) Σκοπός και ρόλος των κειμένων της Καινής Διαθήκης 2) (α) Ο κανόνας της Καινής Διαθήκης: η ιστορία και η θεολογική του σημασία, (β) Τα εξωκανονικά («απόκρυφα») κείμενα και τα «άγραφα» λόγια του Ιησού 3)(α) Τα ευαγγέλια: το φιλολογικό είδος του ευαγγελίου, σκοπός και χαρακτήρας, (β) Το συνοπτικό πρόβλημα 4) Τα συνοπτικά ευαγγέλια Α΄ : το κατά Μάρκον και το κατά Ματθαίον 1ο ερωτηματολόγιο-Θέμα: προφορική παράδοση, συνοπτικό πρόβλημα, Κανόνας και εξωκανονικά κείμενα 5) Τα συνοπτικά ευαγγέλια Β΄: το κατά Λουκάν Το κατά Ιωάννην ευαγγέλιο. Σύγκριση του κατά Ιωάννην με τα συνοπτικά 6) Πράξεις των Αποστόλων: Ο απόστολος</p>		

Παύλος στις Πράξεις και στις επιστολές (20 ερωτηματολόγιο)– Θέμα: Τα τρία συνοπτικά και το κατά Ιωάννην ευαγγέλιο 7) Α΄ και Β΄ επιστολές προς Θεσσαλονικείς. Το πρόβλημα της ψευδεπιγραφίας 8) Προς Γαλάτας επιστολή. Προς Ρωμαίους επιστολή (30 ερωτηματολόγιο) – Θέμα: Ο Παύλος στις Πράξεις, ψευδεπιγραφία, Α΄ και Β΄ Θεσσαλονικείς 9) Α΄ και Β΄ Κορινθίους Επιστολές αιχμαλωσίας Α΄: Προς Φιλιπησίους και προς Φιλήμονα (40 ερωτηματολόγιο)– Θέμα: Προς Γαλάτας και προς Ρωμαίους –θεολογικό περιεχόμενο, σκοπός, χρόνος, τόπος συγγραφής 10) Επιστολές αιχμαλωσίας Β΄: Προς Εφεσίους και προς Κολοσσαείς Ποιμαντικές επιστολές 11) Προς Εβραίους Καθολικές επιστολές Α΄: Ιακώβου, Α΄ και Β΄ Πέτρου (50 ερωτηματολόγιο) – Θέμα: Οι δύο επιστολές του Παύλου προς τους Κορίνθιους και οι επιστολές της αιχμαλωσίας 12) Καθολικές επιστολές Β΄: Α΄, Β΄ και Γ΄ Ιωάννου, Ιούδα (60 ερωτηματολόγιο)) – Θέμα: Ποιμαντικές επιστολές και προς Εβραίους 13) Αποκάλυψη

ΑΣΚΗΣΗ 1) Εισαγωγή στο μάθημα της άσκησης – τεχνικές πληροφορίες του μαθήματος Ιστορία του χειρόγραφου κειμένου: υλικά, τυπολογία χειρογράφων Η θέση των χειρογράφων της Κ.Δ. στην αρχαία Εκκλησία 2) Τα σημαντικότερα χειρόγραφα της Κ.Δ. Α΄: πάπυροι 3) Τα σημαντικότερα χειρόγραφα της Κ.Δ. Β΄: μεγαλογράμματοι κώδικες σε περγαμηνές (Σιναϊτικός, Βατικανός, Αλεξανδρινός, Βέζα, παλίμψηστος του Εφραίμ κ.ά.) Χρήση των σχετικών ιστοσελίδων (π.χ. Codex Sinaiticus Project) 4) Τα σημαντικότερα χειρόγραφα της Κ.Δ. Γ΄: οι μικρογράμματοι κώδικες Κέντρα μελέτης των χειρογράφων της Κ.Δ. – Περιήγηση στις ιστοσελίδες των σχετικών προγραμμάτων (π.χ. CSNTM, Nestle-Aland Virtual Library κ.ά.) 5) Αρχές της κριτικής του κειμένου της Καινής Διαθήκης Ασκήσεις και παραδείγματα 6) Τύποι του κειμένου της Καινής Διαθήκης Α΄ – Ασκήσεις και παραδείγματα 7) Τύποι του κειμένου της Καινής Διαθήκης Α΄ - Το Εκκλησιαστικό/Βυζαντινό κείμενο : Σύγχρονες τάσεις στην έρευνα 8) Αρχαίες και σύγχρονες μεταφράσεις της Κ.Δ. - Μεταφράσεις της Κ.Δ. στη νεοελληνική 9) Εκδόσεις του κειμένου της Καινής Διαθήκης στο εξωτερικό και στην Ελλάδα 10) Εισαγωγή στο κριτικό υπόμνημα. Το παράδειγμα της 27ης κριτικής έκδοσης Nestle-Aland. Ασκήσεις και παραδείγματα 11) Κριτική έκδοση Nestle-Aland: σύμβολα στα περιθώρια των σελίδων της έκδοσης Σύμβολα μαρτύρων της

	χειρόγραφης παράδοσης Ασκήσεις και παραδείγματα 12) Κριτική έκδοση Nestle-Aland: σύμβολα στο κείμενο και στο κριτικό υπόμνημα Α΄ Ασκήσεις και παραδείγματα 13) Κριτική έκδοση Nestle-Aland: σύμβολα στο κείμενο και στο κριτικό υπόμνημα Α΄ Ασκήσεις και παραδείγματα.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Ιωάννη Δ. Καραβιδόπουλου, Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη ³ 2007. 2. Σ. Αγουρίδη, Εισαγωγή εις την Καινήν Διαθήκη, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα ³ 1991.

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ102] ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ – ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Συμεών Πασχαλίδης (αναπλ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 5
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα παρέχει γνώσεις γενικής εισαγωγής στην επιστήμη της Πατρολογίας και στις πατρολογικές σπουδές και παρουσιάζει τα πατερικά κείμενα από τους Αποστολικούς Πατέρες έως και τον 4 ^ο αι.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Προεισαγωγικά στην επιστήμη της Πατρολογίας και τη σημασία της για την Ορθόδοξη Θεολογία. Η ιστορία των πατρολογικών σπουδών στην Ελλάδα. Η εμφάνιση και ανάπτυξη των πατερικών σπουδών στη Δύση. 2) Instrumenta Studiorum στις πατρολογικές σπουδές: Α) Έντυπες πατρολογικές εκδόσεις [και μεταφράσεις], Κλείδες, Σειρές, περιοδικά και βιβλιογραφικές βάσεις, Β): Η Πατρολογία στο Διαδίκτυο (ψηφιακές βάσεις, πατρολογικοί ιστότοποι και λοιπό ηλεκτρονικό υλικό). [Φροντιστήριο στο Αναγνωστήριο της Θεολογικής Σχολής] 3) Πατέρες της Εκκλησίας – Οικουμενικοί Διδάσκαλοι – Εκκλησιαστικοί Συγγραφείς. Το πολιτισμικό και πνευματικό πλαίσιο της «εποχής» των Πατέρων: Παιδεία, γλώσσα, φιλοσοφία. 4) Οι περίοδοι της πατερικής γραμματείας. Θεολογικός χαρακτήρας και λογοτεχνική διαίρεση των πατερικών κειμένων. Αωνυμογραφία και ψευδεπιγραφία στη χριστιανική γραμματεία. 5) Το ιστορικό και πολιτισμικό πλαίσιο ανάπτυξης του πρώιμου Χριστιανισμού. Πρώιμα είδη της εκκλησιαστικής γραμματείας (εκκλησιαστική		

	<p>ποίηση, αρχαίες εκκλησιαστικές διατάξεις, Σύμβολα πίστεως και λειτουργικά κείμενα. 6) Οι Αποστολικοί Πατέρες. 7) Οι αρχαίοι Απολογητές. Ελληνισμός, αίρεση και ορθοδοξία το 2ο και 3ο αιώνα: Χριστιανικά απόκρυφα, Γνωστικισμός και αντιαιρετικοί θεολόγοι (Ειρηναίος Λυώνος και Ιππόλυτος Ρώμης). 8) Οι Θεολόγοι της Μικράς Ασίας, η Αντιοχειανή και η Αλεξανδρινή Σχολή. 9) Οι μεγάλοι Αλεξανδρινοί Θεολόγοι: Κλήμης Αλεξανδρεύς, Ωριγένης και Δίδυμος ο Τυφλός 10) Αίρεση και Ορθοδοξία κατά τον 4ο αιώνα: Ο Αρειανισμός και οι υπέρμαχοι του δόγματος της Νικαίας. 11) Οι Καππαδόκες Πατέρες (Α): Μέγας Βασίλειος και Γρηγόριος Νύσσης. 12) Οι Καππαδόκες Πατέρες (Β): Γρηγόριος ο Θεολόγος και Αμφιλόχιος Ικονίου. 13) Ιωάννης ο Χρυσόστομος και η Αντιοχειανή θεολογία.</p>
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>1. Παναγιώτης Χρήστου, <i>Εκκλησιαστική Γραμματολογία</i>, τ. Α΄, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2005</p> <p>2. Δημήτριος Τσάμη, <i>Εκκλησιαστική γραμματολογία και κείμενα πατερικής γραμματείας</i>, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008</p>

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ103] ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Βασίλειος Κουκουσάς (αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 2	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Οι πηγές της Ιστορίας της Εκκλησίας. - Παρουσίαση και ανάλυση των σημαντικότερων περιόδων της Ιστορίας της Εκκλησίας, με βάση τις πηγές.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1) Πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας. 2) Η Καινή Διαθήκη ως πηγή της Εκκλησιαστικής Ιστορίας 3) Βυζαντινοί Εκκλησιαστικοί Ιστορικοί, Α΄ 4) Βυζαντινοί Εκκλησιαστικοί Ιστορικοί, Β΄ 5) Βυζαντινοί κοσμικοί Ιστορικοί 6) Κείμενα των Πατέρων της Εκκλησίας 7) Άλλες πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Α΄: επιγραφές, ναοί, εκκλησιαστικά οικήματα, νομίσματα. 8) Άλλες πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Β΄: επιστολές, τυπικά, μονών, βιβλία περιηγήσεων. 9) Άλλες πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Γ΄: κρατικοί νόμοι, κ.α. 10) Πρακτικά Οικουμενικών Συνόδων, Α΄ 11)</p>		

	Πρακτικά Οικουμενικών Συνόδων, Β΄ 12) Πρακτικά Οικουμενικών Συνόδων, Γ΄ 13) Σύγχρονες πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας: Περιοδικά, διαδικτυο, βιβλία, ραδιόφωνο, εφημερίδες, τηλεόραση κ.ά.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Βασίλειου Κουκουσά– Διονύσιου Βαλαή, Θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας, τ. 1, εκδ. Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 2011 2. Βλάσιου Φειδά, Εκκλησιαστική Ιστορία, τ. 1 Αθήνα 2002

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[104Υ] ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Μποζίνης (επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Συστηματική παρουσίαση της εξέλιξης της φιλοσοφίας από τη γέννησή της στις ακτές της Μικράς Ασίας, τον 6ο αιώνα π.Χ., μέχρι την ύστερη βυζαντινή περίοδο.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Εισαγωγή στη φιλοσοφία 2) Η σχολή της Μιλήτου (Θαλής, Αναξίμανδρος, Αναξίμενης) 3) Πυθαγόρας και πυθαγόρειοι 4) Το γίνεσθαι του Ηράκλειτου και το εἶναι του Παρμενίδη 5) Οι «πολυαρχικοί φιλόσοφοι» Εμπεδοκλής, Δημόκριτος, Αναξαγόρας 6) Ο Σωκράτης και η σοφιστική κίνηση 7) Πλάτωνας 8) Αριστοτέλης 9) Η ελληνιστική φιλοσοφία (Σκέψη, Στοά και Κήπος) 10) Νεοπλατωνισμός και Πλωτίνος 11) Πρόσμειξη φιλοσοφικών ιδεών με το κήρυγμα των αποστόλων και των πατέρων της Εκκλησίας: οι απαρχές της βυζαντινής φιλοσοφίας 12) Περίοδοι και κυριότεροι εκπρόσωποι της βυζαντινής φιλοσοφίας 13) Πρωτοτυπία και ιδιότυπος χαρακτήρας της φιλοσοφίας τους αιώνες του Βυζαντίου.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Ν. Ματσούκα, Ιστορία της Φιλοσοφίας (Αρχαίας Ελληνικής-Βυζαντινής-Δυτικοευρωπαϊκής με σύντομη εισαγωγή στη Φιλοσοφία), εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2002		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ105] ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κυριακούλα Παπαδημητρίου (αναπλ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 2	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Παρουσιάζεται σύντομα η ιστορία της Ελληνικής γλώσσας, εστιάζοντας στην Κοινή Ελληνιστική και στη γλώσσα των Πατέρων και των εκκλησιαστικών κειμένων. Μελετώνται ανθολογημένα κείμενα των υπό εξέταση περιόδων και επεξηγούνται βασικά γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, ενώ σχολιάζεται σημασιολογικά το λεξιλόγιο των κειμένων. Επισημαίνονται οι διαφορές στη γλώσσα των βιβλικών και των εκκλησιαστικών κειμένων και διδάσκεται η κατάλληλη γλωσσική προσέγγιση.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1) Σύντομη ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας. 2) Η Κοινή Ελληνιστική γλώσσα των ελληνιστικών και των αυτοκρατορικών χρόνων. Το φαινόμενο του αττικισμού. 3) Μορφολογικά και συντακτικά γνωρίσματα της Κοινής Ελληνιστικής γλώσσας. 4) Παραδείγματα της Κοινής Ελληνιστικής από ανθολογημένα κείμενα της ελληνιστικής και ελληνορωμαϊκής εποχής. 5) Παραδείγματα της αττικίζουσας γλώσσας από ανθολογημένα κείμενα της ελληνιστικής και ελληνορωμαϊκής εποχής. 6) Η γλώσσα των Εβδομήκοντα. Επίλεκτα παραδείγματα. 7) Η γλώσσα της Καινής Διαθήκης. Επίλεκτα παραδείγματα. 8) Η Μεσαιωνική Ελληνική γλώσσα: λόγια και δημώδης. 9) Παραδείγματα της Μεσαιωνικής Ελληνικής από ανθολογημένα λόγια κείμενα της βυζαντινής εποχής. 10) Παραδείγματα της δημώδους Μεσαιωνικής Ελληνικής από ανθολογημένα κείμενα της δημώδους γραμματείας της βυζαντινής εποχής. 11) Η γλώσσα των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων της βυζαντινής εποχής. Επίλεκτα παραδείγματα. 12) Η εκκλησιαστική γλώσσα των λειτουργικών κειμένων. Επίλεκτα παραδείγματα. 13) Παραβολή της γλώσσας των βιβλικών κειμένων και της γλώσσας των εκκλησιαστικών κειμένων. Χαρακτηριστικά παραδείγματα.</p>		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Κυριακούλας Παπαδημητρίου, <i>Βιβλικά Σημαίνοντα και</i>		

	<p>Σημειώματα, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2012.</p> <p>2. Α.-Φ. Χριστίδη, <i>Ιστορία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας: Από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα</i>, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας & Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη], Θεσσαλονίκη 2001</p>
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ106] ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ – ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Σπυρίδων Αντωνίου (επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 4	ECTS: 5
Περιγραφή μαθήματος	<p>Εισαγωγικά στην επιστήμη και τέχνη της Εκκλησιαστικής Μουσικής και της Υμνογραφίας. Σκιαγράφηση της βυζαντινής μουσικής έρευνας (ελληνικής και ξένης) και η εξέλιξη της Ψαλτικής Τέχνης. Παρουσίαση των βασικότερων μουσικολογικών όρων (Γένη, θέσις, μέλος, μελοποιός, μεγάλες υποστάσεις χειρονομίας, μετροφωνία, κ.λ.π.) Στοιχεία βυζαντινής μουσικής παλαιογραφίας και μελοποιίας. Ορολογία (καλλωπισμοί, συντμήσεις, κ.λ.π.). Μορφολογία του βυζαντινού μέλους. Η μετρική των ύμνων. Περίοδοι ανάπτυξης της βυζαντινής σημειογραφίας. Οι Εξηγήσεις της παλαιάς σημειογραφίας. Θεωρία, πράξη και άσκηση στην Ψαλτική Τέχνη (διατονικοί, χρωματικοί και εναρμόνιοι ήχοι). Η οκταηχία. Τροπαραϊακοί και ψαλμικοί ύμνοι. Οι σπουδαιότεροι μελωδοί και μελοποιοί. Παρουσίαση των υμνογραφικών όρων των κυρίων περιόδων της βυζαντινής υμνογραφίας (λ.χ. αντίφωνα, αναβαθμοί, αυτόμελα, καθίσματα, ιδιόμελα, προσόμοια, ειρμοί, κοντάκια, κ.λ.π.) και τα σχετικά ποιητικά και λειτουργικά βιβλία. Εξετάζεται η προέλευση και εξέλιξη της υμνογραφίας της αρχαϊκής Εκκλησίας, η γένεση του Κοντακίου και του ασματικού Κανόνα. Ο Ακάθιστος ύμνος. Παρουσιάζονται οι σπουδαιότεροι υμνογράφοι, οι εξηγητές και το έργο τους.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1) Γενικά περί της Βυζαντινής Μουσικολογίας. Σημασία και σκοπός. Η Βυζαντινή Μελοποιία. Εισαγωγή στη Μουσική. Τά συστατικά του μέλους Οι φθόγγοι - Η Μουσική κλίμακα. Διαστήματα - Τόνοι Η γραφή της Βυζαντινής Μουσικής. Ασκήσεις. 2) Πηγές της εκ/κης</p>		

Μουσικής, κύριες και επικουρικές. Ορολογία. Θέσεις, Μεγάλες υποστάσεις, Χειρονομία, Μέλος, Μετροφωνία. Περί Μαρτυριών των φθόγγων. Χαρακτήρες η σημεία ποσότητας Χαρακτήρες ποσότητας. Η ανάγνωση των χαρακτήρων ποσότητας Παραλλαγή - Μετροφωνία, Μέλος. Ασκήσεις. 3) Η φωνητική εκτέλεση και η αναπνοή. Μέθοδοι και Προθεωρίες Βυζαντινές συστηματικές θεωρητικές συγγραφές Μεταβυζαντινές θεωρητικές συγγραφές. Μορφολογία του Βυζαντινού μέλους. Τα σχήματα πλοκής του μέλους. Οι μεταβολές των ήχων. 4) Οκταηχία. Οι Ήχοι και τα Γένη τους. Περί του Διατονικού γένους. Το ήθος των ήχων. Περίοδοι της Βυζαντινής σημειογραφίας. Η Νέα Μέθοδος της Εκκλησιαστικής Μουσικής. Περί χρόνου. Χαρακτήρες χρόνου η έγχρονες υποστάσεις. Η σιωπή -Παύση. Ασκήσεις. 5) Σύνθεση χαρακτήρων. Σώματα και πνεύματα Μικτά σημαδόφωνα. Τα παρεστιγμένα. Η Χρονική αγωγή. Ασκήσεις. Περί του Χρωματικού γένους 6) Άχρονες Υποστάσεις. Χαρακτήρες Ποιότητας - Χειρονομικά σημάδια Χαρακτήρες ποιότητας. Ασκήσεις. Ονοματολογία και περιεχόμενο μουσικών κωδίκων (Ασματικό, Ψαλτικό, Στιχηράριο, Παπαδική, Ειρμολόγιο). Περί του Εναρμονίου γένους. 7) Χριστιανική Ποίηση και Υμνογραφία. Προέλευση και εξέλιξη της υμνογραφίας της αρχαϊκής Εκκλησίας. Η «επιλύχνιος ευχαριστία». Κοινωνικοί Ύμνοι της Αρχαϊκής Εκκλησίας. Περί ρυθμού και Ρυθμοποιίας. Τα αρχαία ρυθμικά μέτρα. Ο ρυθμός των εκκλησιαστικών μελών. Τονικός ρυθμός. Η Μορφολογία Πολυελέων και Τριαδικών. Καλλωπισμοί και συντμήσεις. Ασκήσεις. Αυτόμελα Διατονικών ήχων. 8) Ποιητές Θρησκευτικών Ποιημάτων. Οι υμνογραφικοί όροι των κυρίων περιόδων της βυζαντινής υμνογραφίας (αντίφωνα, αναβαθμοί, Απολυτίκιο, καθίσματα, Υπακοή). Ψαλμικοί ύμνοι. Τρισάγιος Ύμνος, Αλληλουϊάρια. Η Εξήγηση της παλαιάς σημειογραφίας. Σημεία αλλοιώσεων. Υφέσεις και Διέσεις Περί των έλξεων. Πατριαρχικές Σχολές Ψαλτικής (ιε -ιη αι.). 9) Περί των ήχων. Τα Συστατικά. Περί Μουσικών Συστημάτων Οι υμνογραφικοί όροι των κυρίων περιόδων της βυζαντινής υμνογραφίας (Αυτόμελα, προσόμοια, εξαποστειλάρια) Ψαλμικοί ύμνοι. Χερουβικά, Κοινωνικά Άσκηση σε Αυτόμελα Διατονικών ήχων. 10) Τα γένη -είδη μελοποιίας. Το Παπαδικό γένος-είδος μελοποιίας. Ψαλμικοί ύμνοι. Ανοιξαντάρια. Μακάριος ανήρ. Ψαλμικοί ύμνοι. Κεκραγάρια. Δοχές, Προκείμενα, Άμωμος, Αντίφωνα.

	<p>Ήχος Πρώτος. Ασκήσεις. 11) Η Ακμή της Λειτουργικής Υμνογραφίας. Το Κοντάκιο. Ρωμανός ο Μελωδός. Ο Ακάθιστος ύμνος. Το Κοντακάριον. Οι φθορές. Ήχος Πλάγιος του Τετάρτου. Ασκήσεις. Αυτόμελα χρωματικών ήχων. Η Τυπική διάταξη της Θείας Λειτουργίας. 12) Οι τροπαραϊακοί ύμνοι. Η μετρική των ύμνων. Υμνογραφικοί όροι των κυρίων περιόδων της βυζαντινής υμνογραφίας (Εγκώμια, Ιδιόμελα, Στιχηρά, Δοξαστικά). Το Στιχηραρικό γένος μελοποιίας. Το Στιχηράριον. Άσκηση σε Αυτόμελα χρωματικών ήχων. Το Ειρμολογικό Γένος Μελοποιίας. Οι Καταβασίες Το Προλογάριον. Άσκηση σε Αυτόμελα χρωματικών και εναρμονιών ήχων. Ήχος Πλάγιος του Πρώτου. Ασκήσεις. Οι χρώες. Ψαλμώδιση απλών ύμνων Βυζαντινών Λειτουργιών. 13) Άλλα συστήματα μουσικής σημειογραφίας Αλφαβητικά και Πενταγράμμου. Ήχος Τέταρτος. Ασκήσεις. Ψαλμώδιση απλών ύμνων Βυζαντινών Λειτουργιών. Γένεση του ασματικού Κανόνα. Οι εννέα Ωδές. Μεγάλοι Κανονογράφοι. Ιωάννης ο Δαμασκηνός. Οι Κανόνες του. Ανδρέας Κρήτης. Ο Μέγας Κανών. Κοσμάς ο Μελωδός. Οι Κανόνες του.</p>
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>πρωτ. Σπ. Αντωνίου, Εισαγωγή στη θεωρία και μορφολογία της ψαλτικής τέχνης και στη βυζαντινή υμνογραφία, εκδ. Αλτιντζή, Θεσσαλονίκη 2013.</p>

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ107Ε] ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (για ξένους φοιτητές)		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας		
Τύπος μαθήματος: ΞΓ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 2	ECTS: 3

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ107Α] ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μαρία Ματθαίου		
Τύπος μαθήματος: ΞΓ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 2	ECTS: 3

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ107Γ] ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ελένη Γκίνου		
Τύπος μαθήματος: ΞΓ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 2	ECTS: 3

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ107ΓΕ] ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αγνή Δάφρα – Βασιλειάδου Ειρήνη		
Τύπος μαθήματος: ΞΓ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 2	ECTS: 3

Β' εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ201] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αθανάσιος Παπαρνάκης (αναπλ. Καθηγητής) / Ευαγγελία Δάφνη (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 5
Περιγραφή μαθήματος	<p>Η γνωριμία με την Παλαιά Διαθήκη και ενημέρωση στα εισαγωγικά θέματα της σύνθεσής της (ιστορικά, φιλολογικά, γραμματολογικά) για το σύνολο της συλλογής και για καθένα από τα 49 της βιβλία ξεχωριστά. Εισαγωγή στο γνωστικό αντικείμενο της Παλαιάς Διαθήκης: α) κατανόηση της θέσης και της αξίας της στη θεολογική επιστήμη και την εκκλησιαστική θεολογία, β) ενημέρωση στα βασικά επιστημονικά θέματα της μελέτης της, γ) κατανόηση των βασικών ερευνητικών προβληματισμών, δ) παρακολούθηση των βασικών σταθμών της πορείας της σύγχρονης επιστημονικής έρευνας σε αυτά και αξιολόγηση των πορισμάτων της, ε) γνώση και κατανόηση των βασικών στοιχείων της διαμόρφωσής της και του περιεχομένου της.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Εισαγωγικό. Ορολογία. Ορισμοί. Η επιστήμη της Εισαγωγής στην Π. Διαθήκη. Ιστορία του μαθήματος. 2)		

	<p>Γενική εισαγωγή: Η Παλαιά Διαθήκη ως ιστορία και αποκάλυψη 3) Η ιστορία του κανόνα της Παλαιάς Διαθήκης 4) Η ιστορία του κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης. Αρχαίο κείμενο. 5) Η ιστορία του κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης. Μεταφράσεις. Τα χειρόγραφα του Qumran 6) Η Μετάφραση των Ο΄: ιστορία, μέθοδος, σύγχρονη έρευνα 7) Ειδική εισαγωγή: Εισαγωγή στην Πεντάτευχο. Η σύνθεση της Πεντατεύχου 8) Τα βιβλία της Πεντατεύχου: συνθήκες συγγραφής, δομή, περιεχόμενο, διδασκαλία 9) Τα λοιπά ιστορικά βιβλία. 10) Τα ποιητικά βιβλία. 11) Τα προφητικά βιβλία I 12) Τα προφητικά βιβλία II 13) Τα προφητικά βιβλία III.</p>
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Σ. Καλαντζάκη, Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη, Πουρναράς, Θεσ/νίκη 2006

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ202] ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ ΙΙ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ 5^ο ΩΣ ΤΟΝ 8^ο ΑΙ.		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Θεόδωρος Πιτταράς (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Διδάσκονται ο βίος, τά έργα και η θεολογία των Πατέρων της Εκκλησίας που έζησαν από τον 5^ο μέχρι και τον 8^ο αιώνα. Παρουσιάζονται εισαγωγικά ιστορικογραμματολογικά στοιχεία για τον κάθε ένα από τους Πατέρες και του έργου τους. Επεξηγούνται και αναλύονται βασικές θεολογικές θέσεις της διδασκαλίας τους.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1) Εισαγωγικό μάθημα σχετικό με τη σκέψη και τη νοοτροπία των πατέρων αυτής της περιόδου. 2) Πρόκλος Κων/πόλεως: Τα κυριώτερα σημεία του βίου, της εργογραφίας καθώς και εκτενή παρουσίαση της διδασκαλίας του. 3) Κύριλλος Αλεξανδρείας (Α): Παρουσίαση του βίου, των συγγραμμάτων και της διδασκαλίας του. 4) Κύριλλος Αλεξανδρείας (Β): Εκτενέστερη παρουσίαση της θεολογίας του μέσα από κείμενα του ιερού πατρός. 5) Θεοδώρητος Κύρου: Βιογραφικά στοιχεία, γραμματεία και θεολογία. 6) Λεόντιος Βυζάντιος: Εξέταση του βίου, των συγγραμμάτων και της θεολογικής διδασκαλίας του. 7) Διονύσιος Αρεοπαγίτης (Ψευδο-Διονύσιος): Συγγραφέας, συγγράμματα και θεολογία των</p>		

	<p>αρεοπαγητικών κειμένων. 8) Σωφρόνιος Ιεροσολύμων: Ο βίος, το συγγραφικό έργο και η θεολογία του. 9. Μάξιμος ο Ομολογητής (Α): Κύρια σημεία του βίου, των έργων και της διδασκαλίας του. 10) Μάξιμος ο Ομολογητής (Β): Εκτενέστερη παρουσίαση της θεολογίας του μέσα από κείμενα του ιερού πατρός. 11) Θεολόγοι της εικονομαχικής περιόδου. Ειδικότερα, βιογραφικά στοιχεία, συγγράμματα και διδασκαλία του Ιωάννη Δαμασκηνού. 12) Ιωάννης Δαμασκηνός (Β): Εκτενέστερη παρουσίαση της θεολογίας του μέσα από κείμενα του ιερού πατρός. 13) Ο βίος, το συγγραφικό έργο και η διδασκαλία του Θεοδώρου Στουδίτη.</p>
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>1. Π. Χρήστου, <i>Ελληνική Πατρολογία τ. Ε΄</i>, εκδ. Κυρομάνος, Θεσ/νίκη 2006.</p> <p>2. Στ. Παπαδόπουλου, <i>Πατρολογία τ. Γ΄</i>, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2010.</p>

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ203] ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Χρήστου (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Παρουσιάζεται η ιστορική εξέλιξη και αξιολογούνται τα πιο σημαντικά γεγονότα που αφορούν στον ιστορικό βίο της Εκκλησίας και συνδέονται με τη φύση και την αποστολή της στον κόσμο. Η επικράτηση του Χριστιανισμού εντός της ελληνορωμαϊκής οικουμένης και η διαμόρφωση των σχέσεων με την πολιτεία. Η εμφάνιση των αιρέσεων και η αντιμετώπισή τους. Η εξέλιξη του εκκλησιαστικού οργανισμού. Ο εκχριστιανισμός της Ευρώπης. Η διάσπαση του χριστιανικού κόσμου σε ανατολικό και δυτικό και οι απόπειρες επανένωσης.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1) Η νομιμοποίηση του Χριστιανισμού και οι σχέσεις Εκκλησίας και πολιτείας. 2) Ο Αρειανισμός και οι δύο πρώτες Οικουμενικές Σύνοδοι. 3) Οι χριστολογικές έριδες. Η Δ΄ Οικουμενική Σύνοδος. 4) Αντιχαλκηδονισμός και νεοχαλκηδονισμός. Ε΄ Οικουμενική Σύνοδος. 5) Μονοενεργητισμός και μονοθελητισμός. 6) Εικονομαχία. 7) Η εξέλιξη του διοικητικού συστήματος της Εκκλησίας. 8)</p>		

	Ιεραποστολή. 9) Ρώμη και Κωνσταντινούπολη. 10) Το Σχίσμα του 1054. 11) Η Εκκλησία της Ανατολής. 12) Η Εκκλησία της Δύσης. 13) Η Σύνοδος της Φερράρας – Φλωρεντίας.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Βλ. Φειδά, <i>Εκκλησιαστική Ιστορία</i> , τ. 2, Αθήνα 2002

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ204] ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ, ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΠΡΕΣΒΥΓΕΝΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ιωάννης Μπάκας (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Η διαμόρφωση και εξέλιξη των εκκλησιαστικών διοικητικών θεσμών και της εκκλησιαστικής γεωγραφίας. - Το Πατριαρχικό σύστημα διοίκησης της Εκκλησίας ως εξέλιξη του μητροπολιτικού και εξαρχικού συστήματος. - Η θεωρία της «Πενταρχίας» των Πατριαρχών. - Η ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, καθώς και των άλλων Πρεσβυγενών Πατριαρχείων (Αλεξανδρείας, Αντιοχείας, Ιεροσολύμων) καθώς και η ιστορία της Εκκλησίας της Ελλάδος.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Εισαγωγή στη διοικητική οργάνωση του Ρωμαϊκού κράτους και της χριστιανικής Εκκλησίας. 2) Το Μητροπολιτικό σύστημα διοίκησης. Οργάνωση, πλεονεκτήματα, προβλήματα. 3) Το ενδιάμεσο σύστημα της «Εξαρχίας». Η Εκκλησία της Κύπρου. 4) Το «Πατριαρχικό» σύστημα διοίκησης. Η θεωρία της Πενταρχίας των Πατριαρχών. 5) Όρια και δικαιοδοσίες των εκκλησιαστικών διοικήσεων. 6) Αποστολικότητα Ανδρέου και Ιωάννου στον Θρόνο της Κωνσταντινούπολης. 7) Πρεσβεία του θρόνου Κωνσταντινουπόλεως. Ο 28ος κανών της Χαλκηδόνας. 8) Η εκκλησιαστική γεωγραφία της Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. 9) Η Εκκλησία Αλεξανδρείας από την Α΄ στην Δ΄ Οικουμενική Σύνοδο 10) Η Εκκλησία Αντιοχείας κατά τους πέντε πρώτους αιώνες. 11) Η διοικητική προαγωγή της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων σε «Πατριαρχείο». 12) Ιστορία της Εκκλησίας στον ελλαδικό χώρο. 13) Η Εκκλησία της Ελλάδος.		

Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>1. Βασίλειου Κουκουσά-Διονύσιου Βαλαή, Θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας, τ. 2, εκδ. Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 2011.</p> <p>2. Γεννάδιου μητροπολίτη Ηλιουπόλεως και Θείρων, Ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, τ. 1, εκδ. Κυριακίδης, Θεσσαλονίκη 2001.</p> <p>3. Χρυσόστομου Παπαδόπουλου αρχιεπισκόπου Αθηνών, Ιστορία της Εκκλησίας Αλεξανδρείας (62-1934), εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2009.</p>
----------------------------	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ205] ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Πρωτ. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης (επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 2	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Γίνεται μία εισαγωγική σε θέματα λατρείας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1) Ορισμός της Λειτουργικής, αντικείμενο του μαθήματος, μέθοδος ερεύνης, σχέσεις με άλλους συγγενείς και βοηθητικούς κλάδους. 2) Σύντομη ιστορία της θείας λατρείας. 3) Ο Χριστιανικός Ναός (ο Ναός στην Π.Δ., στην Κ.Δ., Ναός και Εκκλησία, εγκαίνια Ναού). 4). Λειτουργικά Σκεύη, ιερά άμφια, λειτουργικά βιβλία. 5) Ακολουθίες του νυχθημέρου (Εσπερινός, Απόδειπνο, Μεσονυκτικό, Όρθρος, Ώρες). 6) Εορτολόγιο (γενικά περί του εκκ/κού ημερολογίου, εορτή της Κυριακής, δεσποτικές εορτές, θεομητορικές εορτές, εορτές των αγίων Αγγέλων και του Τιμίου Σταυρού, μνήμες αγίων). 7) Η θεία λειτουργία στην αρχαία Εκκλησία (η θεία λειτουργία τους τρεις πρώτους αιώνες, η θεία λειτουργία μετά τον 4ο αιώνα, λειτουργικοί τύποι). 8) Λειτουργίες βυζαντινού λειτουργικού τύπου, λειτουργία Προηγιασμένων Δώρων. 9) Τα ιερά μυστήρια γενικά. Τα μυστήρια της χριστιανικής μυσήσεως (Βάπτισμα, Χρίσμα, Ευχαριστία). 10) Μετάνοια, Εξομολόγηση, ιερό Ευχέλαιο. 11) Γάμος, χειροτονία, χειροθεσίες. 12) Μ. Αγιασμός, περιστατικές ακολουθίες, ευχές σε διάφορες περιστάσεις. 13) Λειτουργικό λεξιλόγιο.</p>		

Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Κ. Καραϊσαρίδη, Ο χριστιανικός ναός, Ιστορική και Θεολογική Θεώρηση, εκδ. Άθως, Αθήνα 2007
----------------------------	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ206] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αγγελική Τριβυζαδάκη (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Βασικά χαρακτηριστικά των βυζαντινών μνημείων διαφόρων εποχών. Γνωριμία με τα σημαντικότερα μνημεία και τους βασικότερους εκπροσώπους της βυζαντινής, μεταβυζαντινής και νεοελληνικής εκκλησιαστικής τέχνης.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Εισαγωγή στην χριστιανική τέχνη και την μελέτη της, 2) Τέχνη των τάφων και των κατακομβών, 3) Ναοδομία της παλαιοχριστιανικής περιόδου, 4) Ζωγραφική της παλαιοχριστιανικής περιόδου, 5) Η τέχνη της εικονομαχίας, 6) Μεσοβυζαντινή ναοδομία, 7) Μεσοβυζαντινή ζωγραφική, 8) Υστεροβυζαντινή ναοδομία, 9) Υστεροβυζαντινή ζωγραφική, 10) Μεταβυζαντινή ζωγραφική, 11) Η χριστιανική τέχνη της εποχής της Τουρκοκρατίας, 12) Νεοελληνική χριστιανική τέχνη, 13) Ανασκόπηση των σημαντικότερων σταθμών της χριστιανικής τέχνης.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Ιωάννα Στούφη-Πουλημένου, Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη, Αθήνα 2010		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ207] ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ Ι. ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ηρακλής Ρεράκης (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 5
Περιγραφή μαθήματος	Η επισκόπηση των επιμέρους προσεγγίσεων που σχετίζονται με την εισαγωγή και της ενσωμάτωση των σύγχρονων τεχνολογιών που αποκαλούνται με τον όρο Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών)		

	γενικότερα στο χώρο της Θεολογικής Επιστήμης και της έρευνας και ειδικότερα στη διδασκαλία του Μαθήματος των Θρησκευτικών στην Εκπαίδευση.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Εισαγωγικό. Οι νέες τεχνολογίες στη θεολογία και στην εκπαίδευση. Γένεση-εξέλιξη-σύγχρονη κατάσταση 2) Συστήματα-εργαλεία πληροφορικής κατάλληλα για εφαρμογές στην εκπαίδευση (γενική θεώρηση, είδη) 3) Επεξεργασία κειμένου ποικίλης μορφής (μαθήματα, φυλλάδια, σχολικές εφημερίδες κλπ.) 4) Εργαλεία ΤΠΕ για την υποστήριξη της εποπτικής διδασκαλίας (powerpoint) 5) Διαδραστικός πίνακας 6) Εκπαίδευση από απόσταση: μορφές και εργαλεία ασύγχρονης εκπαίδευσης 7) Εκπαίδευση από απόσταση: μορφές και εργαλεία συγχρονικής εκπαίδευσης 8) Εκπαιδευτικό λογισμικό για το μάθημα των Θρησκευτικών 9) Εργαλεία σχεδίασης μαθημάτων με τη χρήση ΤΠΕ για τη διδασκαλία και για την αξιολόγηση των μαθητών 10) Η χρήση του διαδικτύου στην μαθησιακή διαδικασία 11) Πρακτική άσκηση - Εφαρμογές I 12) Πρακτική άσκηση - Εφαρμογές II 13) Αποτίμηση: Οφέλη, προβλήματα και κίνδυνοι από την χρήση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1.Β. Κόμη, Εισαγωγή στις εκπαιδευτικές εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών, εκδ Νέων Τεχνολογιών, Αθήνα 2004. 2. Β. Μητροπούλου, Σχεδιασμός και ανάπτυξη εκπαιδευτικού λογισμικού για το μάθημα των Θρησκευτικών, εκδ. Κυριακίδης, Θεσσαλονίκη 2005

Γ' εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ301] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κυριακούλα Παπαδημητρίου (αναπλ. Καθηγήτρια) / Αικατερίνη Τσαλαμπούνη (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 5
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα της Ερμηνείας της Καινής Διαθήκης πληροφορεί για το αντικείμενο, τη μεθοδολογία και τον σκοπό της επιστήμης της Ερμηνείας, και διαιρείται σε δύο μέρη: α) Ερμηνεία Επιστολών της Καινής Διαθήκης, και β) Ερμηνεία Συνοπτικών Ευαγγελίων.		

	<p>ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ: Το πρώτο μέρος επικεντρώνεται στην προς Φιλιππησίους Επιστολή. Παρουσιάζονται τα εισαγωγικά θέματα της Επιστολής και τα κοινωνικο-ιστορικά δεδομένα της εποχής, στα οποία εντάσσεται η κατάσταση των παραληπτών και τα οποία σχετίζονται με τα θέματα της Επιστολής. Γίνεται εξήγηση του κειμένου και παράλληλα ερμηνεία και θεολογική ανάπτυξη των νοημάτων του. Για την ερμηνεία χρησιμοποιούνται κατά βάση η παραδοσιακή πατερική ερμηνευτική μέθοδος σε συνδυασμό με σύγχρονες ερμηνευτικές μεθόδους, ανάλογα με την περίπτωση.</p> <p>ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ : Το δεύτερο μέρος του μαθήματος επικεντρώνεται στην ερμηνεία επιλεγμένων περικοπών των συνοπτικών ευαγγελίων. Εξέταση / σύγκριση των ιδιαιτεροτήτων (από άποψης γλώσσας και ύφους, παραδόσεων και θεολογικών ενδιαφερόντων) των τριών συνοπτικών. Αξιοποίηση κατά την εξήγηση των επιμέρους περικοπών της πατερικής ερμηνευτικής παράδοσης και των σύγχρονων τάσεων στην ερμηνεία της Κ.Δ.</p>
<p>Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)</p>	<p>ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Γενικά για το μάθημα της Ερμηνείας της Καινής Διαθήκης. Η επιστολή ως γραμματειακό είδος. Εισαγωγικά ζητήματα των παύλειων επιστολών. 2) Η επίσκεψη του Παύλου στους Φίλιππους σύμφωνα με τις Πράξεις και την προς Φιλιππησίους Επιστολή. Εισαγωγικά για την προς Φιλιππησίους Επιστολή. 3) Φιλ. 1, 1-2: Ο χαιρετισμός. Φιλ. 1, 3-11: Ευχαριστία και προσευχή για τους Φιλιππησίους. 4) Φιλ. 1, 12-26: Οι συνθήκες φυλάκισης του αποστόλου. Φιλ. 1, 27 - 2, 4: Προτροπές για ταπείνωση και ενότητα. 5) Φιλ. 2, 5-18: Το παράδειγμα του Χριστού. Φιλ. 2, 19-30: Η προσφορά του Τιμοθέου και του Επαφροδίτου. 6) Φιλ. 3, 1-16: Οι κακοί εργάτες και ο Παύλος. Φιλ. 3, 17-4, 9: Το παράδειγμα του Παύλου και προτροπές να ζουν σύμφωνα με το ευαγγέλιο. 7) Φιλ. 4, 10-20: Ευχαριστία του Παύλου για τη βοήθεια των Φιλιππησίων. Φιλ. 4, 21-23: Χαιρετισμοί. <p>ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ</p> <ol style="list-style-type: none"> 8) Εξηγητικά βήματα - πορεία ερμηνείας μίας ευαγγελικής περικοπής. Διαχρονικές και συγχρονικές

	<p>προσεγγίσεις του κειμένου. Παραδείγματα - άσκηση.</p> <p>9) Οι πρόλογοι των τριών συνοπτικών. Η θέση τους στην αφηγηματική δομή των τριών ευαγγελίων κι η θεολογική τους σημασία.</p> <p>10) Οι παραβολές στους τρεις συνοπτικούς: ιδιαίτερα γνωρίσματα, ιστορία της ερμηνείας. Τρία ερμηνευτικά παραδείγματα: παραβολή σπορέως, παραβολή των δυο γιων, παραβολή του Ασώτου.</p> <p>11) Τα θαύματα στη συνοπτική παράδοση: ιδιαίτερα γνωρίσματα και είδη. Ερμηνευτικά παραδείγματα (ανάσταση της κόρης του Ιαείρου και θεραπεία της αιμορροούσας, κατάπαυση της τρικυμίας).</p> <p>12) Η επί του όρους ομιλία στο κατά Ματθαίον.</p> <p>13) Το τέλος των τριών ευαγγελίων – Η περιγραφή του Πάθους και της Ανάστασης στους τρεις συνοπτικούς</p>
<p>Σύγγραμμα (Εύδοξος)</p>	<p>ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ:</p> <p>1. Κυριακούλα Παπαδημητρίου, <i>Αριστεία στην προς Φιλιππησίους Επιστολή του απ. Παύλου</i>, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2013</p> <p>2. Ι. Καραβιδόπουλου, <i>Αποστόλου Παύλου Επιστολές προς Εφέσιους Φιλιππήσιους Κολοσσαείς Φιλήμονα</i>, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2008.</p> <p>ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ:</p> <p>Σημειώσεις που θα αναρτηθούν στη σελίδα του μαθήματος στο blackboard.</p>

<p>Κωδικός / Τίτλος μαθήματος</p>	<p>[Υ302] ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ ΙΙΙ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ 9^ο ΩΣ ΤΟΝ 15^ο ΑΙ.</p>		
<p>Διδάσκων / Διδάσκουσα</p>	<p>Σουλτάνα Λάμπρου (λέκτορας)</p>		
<p>Τύπος μαθήματος: Υ</p>	<p>Περίοδος: Χ</p>	<p>ΔΜ: 3</p>	<p>ECTS: 5</p>
<p>Περιγραφή μαθήματος</p>	<p>Παρουσιάζονται ο βίος, τα συγγράμματα και η διδασκαλία των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων, που έδρασαν κατά την περίοδο από τον 9^ο μέχρι και τον 15^ο αιώνα, και αντιμετωπίζονται τα σχετικά φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα. Πρακτική άσκηση στη χρήση των πηγών της Πατρολογίας με βάση τις κλείδες και τα άλλα</p>		

	βοηθήματα.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1) Εισαγωγικά της γραμματείας της περιόδου από τον θ' έως τον ιε' αιώνα. 2) Μέγας Φώτιος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. 3) Συμεών Μεταφραστής, το αγιολογικό του έργο. Ιωσήφ ο υμνογράφος, Θεοφάνης ο Γραπτός, Κασσιανή η Υμνωδός και τα λατρευτικά τους κείμενα. 4) Μυστική Θεολογία: Συμεών ο Νέος Θεολόγος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Νικήτας Στηθάτος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. 5) Το Σχίσμα μεταξύ Εκκλησίας Ανατολής και Δύσεως. Μιχαήλ Κηρουλάριος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Θεοφύλακτος Αχρίδος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Το ερμηνευτικό του έργο. 6) Διαλεκτική και Θεολογία: Ιωάννης Μαυρόπουλος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Μιχαήλ Ψελλός, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Ιωάννης Ιταλός, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Ευστράτιος Νικαίας, Μύρων Συκιδίτης, Σωτήριχος Παντεύγενος: βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. 7) Δογματικοί της εποχής των Κομνηνών: Ευθύμιος Ζυγαβηνός, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Νείλος Δοξαπατρής, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Νικόλαος Μεθώνης, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. 8) Φιλολογία και Θεολογία κατά την εποχής των Κομνηνών: Ευστάθιος Θεσσαλονίκης, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Μιχαήλ και Νικήτας Χωνιάτες, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. 9) Θεολόγοι του ιγ' αιώνα: Νικηφόρος Βλεμμύδης, Θεόδωρος Β' Λάσκαρις, Ιωάννης Βέκκος, Γρηγόριος Β' Κύπριος: βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. 10) Μυστική Θεολογία και ησυχασμός. Γρηγόριος Σιναΐτης, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Γρηγόριος Παλαμάς, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. 11) Ιωάννης Καντακουζηνός, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Φιλόθεος Κόκκινος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Νείλος Καβάσιλας, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Νικόλαος Καβάσιλας, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. 12) Αντιησυχαστές Θεολόγοι (Βαρλαάμ Καλαβρός, Γρηγόριος Ακίνδυνος, Νικηφόρος Γρηγοράς, Ιωάννης Κυπαρισσιώτης, Δημήτριος και Πρόχορος Κυδώνης, Μανουήλ Καλέκας: βίος-συγγράμματα-διδασκαλία). 13) Συμεών Θεσσαλονίκης, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Ιωσήφ Βρυέννιος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Μάρκος Ευγενικός, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Γεννάδιος Σχολάριος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία.</p>
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Π. Χρήστου, <i>Ελληνική Γραμματολογία</i> , τόμ. Β', εκδ.

	Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2003. 2. Αρχιμ. Νικολάου Ιωαννίδη, <i>Θεολογία και γραμματεία από τον 9^ο αιώνα και εξής</i> , εκδ. Ν. Ιωαννίδη, Αθήνα 2007
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ303] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Απόστολος Κραλίδης (επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 2	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα παρουσιάζει α) την επιστήμη της Θρησκειολογίας, όπως αυτή αναπτύχθηκε μετά τα μέσα του 19ου αι. και εξής (ιστορική παρουσίαση, σχολές, τάσεις) β) αναπτύσσει βασικές αρχές και θέσεις αναφορικά με το φαινόμενο της θρησκείας, τις κατευθύνσεις της Θρησκειολογίας και των επιμέρους κλάδων της Ιστορίας Θρησκειών, Συγκριτικής Θρησκειολογίας και Φαινομενολογίας της Θρησκείας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η Θρησκειολογία ως Επιστήμη. Εισαγωγικά. 2. Η μελέτη της θρησκείας διαχρονικά. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις. 3. Η προσέγγιση της θρησκείας ως φαινομένου του πολιτισμού από την αρχαιότητα έως τον 19ο αιώνα. Παραδοσιακές προοπτικές. 4. Μελετώντας την πολυσημία της θρησκείας μέσα στις τοπικές κοινωνίες: ανθρωπολογικές, κοινωνιολογικές, πολιτικές και οικονομικές προσεγγίσεις. 5. Η σύγχρονη μορφή της Θρησκειολογίας. Τάσεις και προοπτικές. 6. Κλάδοι της Θρησκειολογίας: α. Ιστορία θρησκειών. β. Συγκριτική Θρησκειολογία. γ. Φαινομενολογία της θρησκείας. 7. Το πρόβλημα του ορισμού της θρησκείας. 8. Ταξινόμηση-Τύποι θρησκειών. 9. Πώς οι άνθρωποι βιώνουν τη θρησκεία. Προοπτικές στη μελέτη της θρησκείας: α. φαινομενολογικές προσεγγίσεις. β. ψυχολογικές προσεγγίσεις. 10. Κρίνοντας τη θρησκεία: Κρίσιμες προοπτικές και αξιολογήσεις. 11. Μελετώντας τη ίδια τη θρησκεία: Προοπτικές και συμπεράσματα. α. Ιστορικές προσεγγίσεις. β. Συγκριτικές προσεγγίσεις. 12. Τελετουργία (έννοια και σημασία) 13. Η έννοια του ιερού στις θρησκείες.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. W. Braun, R.McCutcheon, <i>Εγχειρίδιο Θρησκειολογίας</i> , Εκδόσεις Βάνια, Θεσσαλονίκη 2003.		

<p>2. Α. Καρυώτογλου, Σπουδή στη Θρησκειολογία, Εκδόσεις Γρηγόρης, Αθήνα 2006.</p> <p>3. E.J. Sharpe, Συγκρητική Θρησκειολογία: Ιστορική Εισαγωγή, Εκδόσεις Άρτος Ζωής, Αθήνα 2008.</p>

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ304] ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Χρήστου (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Η δημιουργία, διαμόρφωση και εξέλιξη της βυζαντινής πολιτιστικής σύνθεσης. Η επιβίωση της ανατολικής αυτοκρατορίας κατά την διάρκεια της κρίσης της ύστερης αρχαιότητας. Η εποχή του Ιουστινιανού Α΄. Η κρίση του 7ου αιώνας και η επιβίωση του κράτους. Η διαμόρφωση και η εσωτερική εξέλιξη του Βυζαντινού Κράτους κατά την μεσοβυζαντινή περίοδο και το απόγειο της ακμής του Βυζαντίου. Η κατάρρευση του 11ου αιώνας και η αναδιοργάνωση των Κομνηνών. Ο 13ος και ο 14ος αιώνας. Ο Ελληνισμός κατά την Τουρκοκρατία. Η οργάνωση του γένους και η Εκκλησία.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Η διαμόρφωση του πρώιμου Βυζαντινού Κράτους και της βυζαντινής κοινωνίας. 2. Ιουστινιανός. 3. Ο 7ος αιώνας και η περίοδος των Ισαύρων. 4. Η διαμόρφωση του βυζαντινού πολιτισμού. 5. Το απόγειο της βυζαντινής δύναμης. Νικηφόρος Φωκάς, Ιωάννης Τσιμισκής, Βασίλειος Β΄. 6. Η διάλυση του κρατικού μηχανισμού και η κατάρρευση του Κράτους. Η αποκατάσταση της βυζαντινής ισχύος επί Κομνηνών. 7. Η Φραγκοκρατία και η παλινόρθωση της αυτοκρατορίας (1204-1282). 8. Παρακμή και πτώση. 9. Η βυζαντινή επίδραση και κληρονομιά. 10. Η τρίσημη ενότητα του Ελληνισμού: Αρχαιότητα, Βυζάντιο, Νέος Ελληνισμός. 11. Η οργάνωση του γένους και η επιβίωσή του κατά την οθωμανική κυρίαρχία. 12. Το κοινωνικό και παιδευτικό έργο της Εκκλησίας. 13. Επισκόπηση του Ελληνισμού κατά περιοχές.</p>		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Κ. Γιαννακόπουλος, Μεσαιωνικός Δυτικός Πολιτισμός. Και οι κόσμοι του Βυζαντίου και του Ισλάμ, Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 1993		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ305] ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΙΙ. ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας-Πλεξίδας (επίκ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Διδάσκονται εισαγωγικά ζητήματα της επιστήμης της Λειτουργικής. Πηγές της Λειτουργικής. Ιστορική εξέλιξη της θ. λατρείας. Λειτουργικοί τύποι της Ανατολής και της Δύσεως. Θέματα λειτουργικής θεολογίας. Πρακτική άσκηση στη Λειτουργική.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1.Εισαγωγικά ζητήματα της επιστήμης της Λειτουργικής. 2.Έμμεσες και κύριες πηγές της Λειτουργικής. 3.Η θ. λατρεία στην Καινή Διαθήκη. 4.Ιστορική εξέλιξη της λατρείας από τον Β΄ μέχρι τον Ζ΄ αιώνα. 5.Η θ. λατρεία από τον Η΄ αιώνα μέχρι σήμερα. 6.Λειτουργικοί Τύποι της Ανατολής. 7.Λειτουργικοί Τύποι της Δύσεως. 8.Βυζαντινός Λειτουργικός Τύπος. 9.Η θεολογία του μυστηρίου της θ. Ευχαριστίας και οι διαφορές της Ορθοδόξου Ευχαριστιολογίας προς τις αιρετικές ευχαριστιακές αντιλήψεις. 10.Γενικές και ειδικές προϋποθέσεις συμμετοχής στο μυστήριο της θ. Ευχαριστίας. 11.Η ημέρα της Κυριακής στην εκκλησιαστική παράδοση και τη λειτουργική πράξη. 12.Τα προνόμια της Κυριακής έναντι των άλλων ημερών της εβδομάδος. 13.Μνημόσυνα και Κυριακή. Κυριακή και Ευχαριστία.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Αρχιμ. Νικ. Σκρέττα, <i>Η Θεία Ευχαριστία και τα προνόμια της Κυριακής κατά τη διδασκαλία των Κολλυβάδων</i> [Σειρά: Κανονικά και Λειτουργικά 7], εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2008.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ306] ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος (επίκ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Εννοιολογική ανάπτυξη της Επιστήμης της Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού. Σχέσεις		

	Ακαδημαϊκής Θεολογίας και Κοινωνιολογίας. Η κοινωνική διδασκαλία του Χριστιανισμού και η στάση του στα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα. Κοινωνιολογία του δόγματος της ηθικής και της λατρείας της Εκκλησίας. Ο διαλογικός χαρακτήρας του χριστιανισμού σε Οικουμενικό επίπεδο.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η εμφάνιση του Χριστιανισμού στην Κοινωνία του Ιουδαϊσμού και Ρωμαϊκού περιβάλλοντος. 2. Σχέσεις Διδασκάλου και Μαθητών. 3. Η αρχική μορφή της Εκκλησίας. 4. Η διαμόρφωση των εκκλησιαστικών λειτουργημάτων. 5. Η μετάβαση στην Παγκόσμια Εκκλησία. 6. Παράδοση, Παρόν και Μέλλον του Χριστιανισμού. 7. Η εκκοσμίκευση. 8. Χριστιανισμός και Ουτοπία. 9. Θρησκεία και πολιτική. 10. Σχέσεις Εκκλησίας- Πολιτείας και πολυπολιτισμικότητας 11. Σύγκρουση πολιτισμών και Χριστιανισμός. 12. Κοινωνική διδασκαλία του Χριστιανισμού. 13. Χριστιανική Φιλανθρωπία και Κοινωνική Πρόνοια.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1.Γ. Μαντζαρίδη, <i>Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού</i> , εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010. 2.Ι. Πέτρου, <i>Κοινωνική θεωρία και σύγχρονος πολιτισμός</i> , εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη.

Δ' εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ401] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΑΛΙΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ευαγγελία Δάφνη (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 5
Περιγραφή μαθήματος	Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-14 διδάσκεται η λεγόμενη «Αποκάλυψη Ησαΐου (Ησ. 24-27)» από το άμερος του βιβλίου του προφήτη Ησαΐου, εν συγκρίσει προς παράλληλα κείμενα από την Πεντάτευχο, τους Ψαλμούς και τα λοιπά προφητικά και ποιητικά βιβλία.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικά I: Ιστορία έρευνας, ορολογία, μέθοδοι, βιβλιογραφία. 2. Εισαγωγικά II: Το βιβλίο του Ησαΐα. Ιστορικά, φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα. 3. Γλωσσική Ανάλυση 4. Κριτική της Μεταφράσεως 5. Φιλολογική Κριτική 6. Μορφοκριτική και		

	Μορφοϊστορία 7. Κριτική και Ιστορία των Προφορικών Παραδόσεων 8. Κριτική και Ιστορία των Γραπτών Παραδόσεων 9. Κριτική και Ιστορία της Συντάξεως 10. Προσδιορισμός του Ιστορικού Τόπου 11. Θεολογική Εξήγηση και Ερμηνεία 12. Κριτική και Ιστορία της Επιδράσεως και της Προσλήψεως I: Καινή Διαθήκη 13. Κριτική και Ιστορία της Επιδράσεως και της Προσλήψεως II: Πατερική Γραμματεία.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Ε.Γ.Δάφνη, Η Αποκάλυψις Ησαΐου κατά την Μετάφρασιν των Ο΄, Θεσσαλονίκη 2013.

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ402] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΗ ΧΡΟΝΩΝ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Άννα Καραμανίδου (επικ. καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Οικείωση με την Εκκλησιαστική Γραμματεία της Μεταβυζαντινής περιόδου μέχρι σήμερα. Το μάθημα αποβλέπει στην εμπέδωση του βίου, του έργου και της διδασκαλίας των Πατέρων και των Εκκλησιαστικών Συγγραφέων της περιόδου μετά την Άλωση (από το 1453 και εξής) Διδάσκονται ο βίος, τα συγγράμματα και η διδασκαλία των Πατέρων και των Εκκλησιαστικών συγγραφέων που έδρασαν στα μετά την Άλωση της Κωνσταντινουπόλεως χρόνια μέχρι σήμερα. Αντιμετωπίζονται τα σχετικά ιστορικά, φιλολογικά και κυρίως τα θεολογικά προβλήματα ανοίγοντας για την έρευνα νέες προοπτικές και σημαντικές αναθεωρήσεις. Επιχειρείται η εμπειριστατωμένη ανάλυση και ανατομία της σκέψεως των πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων κάτω από την οποία αναπτύχθηκε η θεολογική σκέψη και η εξέλιξή της, σε σύγκριση με τους προγενέστερους πατέρες και εκκλησιαστικούς συγγραφείς.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. «Επόμενοι τοις θείοις Πατράσι». Εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία από το 1453 έως σήμερα. 2. Ομοιότητες και διαφορές της Χριστιανικής Γραμματείας της Τουρκοκρατίας σε σύγκριση με την ιστορία της υστεροβυζαντινής θεολογίας. 3. Η επιρροή της διδασκαλίας των προγενέστερων Πατέρων και του αγίου Γρηγορίου Παλαμά, στην Μεταβυζαντινή		

	<p>περίοδο. 4. Η ανάπτυξη της Χριστιανικής Γραμματείας της μεταρρυθμίσεως, της αντιμεταρρυθμίσεως, του ευσεβισμού και του διαφωτισμού. Εκπρόσωποι της Προτεσταντικής Θεολογίας (βίος – έργο – διδασκαλία). 5. Εκπρόσωποι της Ρωμαιοκαθολικής Θεολογίας (βίος – έργο – διδασκαλία). 6. Εκπρόσωποι του ευσεβισμού. Θεολογία των χρόνων του διαφωτισμού. 7. Ελληνική Θεολογία. Δογματικοί του ΙΣΤ΄ αι. (βίος – έργο – διδασκαλία). Ενωτικοί (βίος – έργο – διδασκαλία). 8. Ο αγώνας των Ομολογιών (1590-1752). Συγγραφείς των Ομολογιών (βίος – έργο – διδασκαλία). Εθναπόστολοι (βίος – έργο - διδασκαλία). 9. Οι από έδρας Θεολόγοι του ΙΖ΄ αι. (βίος – έργο – διδασκαλία). Ορθολογιστές ΙΣΤ΄ - ΙΘ΄ αι. (βίος – έργο – διδασκαλία). Αγιορείτες (βίος – έργο – διδασκαλία). 10. Ελληνική Θεολογία του ΙΘ΄ αι. 11. Ερμηνεία Πατερικών Κειμένων της Τουρκοκρατίας. 12. Ερμηνεία Πατερικών Κειμένων της Τουρκοκρατίας. 13. Ανακεφαλαίωση – Συμπεράσματα – Προοπτικές.</p>
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	G. Podskalsky, <i>Η Ελληνική Θεολογία επί Τουρκοκρατίας 1453-1821. Η Ορθοδοξία στη σφαίρα επιρροής των δυτικών δογμάτων μετά τη μεταρρύθμιση. Μετάφραση Γ. Μεταλληνός, εκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 2005.</i>

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ403] ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΣΛΑΒΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μιχαήλ Τρίτος (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Η ιστορία και η σημερινή κατάσταση των Ορθοδόξων Εκκλησιών της Βορείου και Νοτιοανατολικής Ευρώπης, σλαβικών και μη σλαβικών (Αλβανίας, Γεωργίας, Φιλανδίας, Εσθονίας και Ρουμανίας).		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Γενικά περί της Ορθοδόξου Εκκλησίας στα Βαλκάνια 2. Η Εκκλησία της Ρωσίας 3. Η Εκκλησία της Σερβίας 4. Η Εκκλησία της Αλβανίας. 5. Η Εκκλησία της Ρουμανίας. 6. Η Εκκλησία της Βουλγαρίας 7. Η Εκκλησία της Φιλανδίας. 8. Η Εκκλησία της Πολωνίας. 9. Η Εκκλησία της Εσθονίας. 10. Η Εκκλησία της Τσεχίας. 11. Τα προβλήματα της Ορθοδοξίας στα Βαλκάνια. 12. Η Εκκλησία της Ρουμανίας. 13. Οικουμενικό Πατριαρχείο		

	και Σλαβικές Εκκλησίες.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Μιχ. Γ. Τρίτου, <i>Ιστορία και σύγχρονος βίος των σλαβικών και λοιπών Ορθοδόξων Εκκλησιών</i> , Θεσσαλονίκη 2013.

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ404] ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αθανάσιος Γκίκας (αναπλ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 2	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Η εκκλησιαστική ζωή υπό την πνευματική καθοδήγηση των ποιμένων της Εκκλησίας συνιστά έκφραση της θεολογίας της Εκκλησίας ακολουθουμένων και των κανόνων της συμβίωσης των ανθρώπων. Οι θεσμοί και η προοπτική τους στο σύγχρονο κόσμο είναι το αντικείμενο του σεμιναριακού μαθήματος το οποίο θα εξετάσει πτυχές του Κανονικού Δικαίου, της Ποιμαντικής, της Ηθικής και της Κοινωνιολογίας. Το Σεμινάριο είναι διαθεματικό.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Ποιμαντική «επίσκεψη». Εξατομίκευση. 2. Ποιμαντική και φιλανθρωπία. Διαχείριση κρίσεων. 3. Ποιμαντική της Οικογένειας. 4. Ποιμαντική προσέγγιση των διαφυλικών σχέσεων. 5. Ποιμαντική και εξαρτήσεις (από ουσίες). 6. Ενοριακή Νομοθεσία. 7. Κανόνες και Ενοριακή πράξη. 8. Θέματα της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου. 9. Το γνήσιο και το νόθο κατά τους ιερούς κανόνες. 10. Οικολογική Ηθική 11. Η αξιοπρέπεια του ανθρώπου. 12. Θεολογία και Πολιτική στη σύγχρονη Κοινωνία. 13. Χριστιανισμός και σύγχρονη οικονομική κρίση.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Θεοδώρου Γιάγκου, πρωτ. Αθανασίου Γκίκα, Μιλτιάδη Βάντσου, Κωνσταντίνου Κωτσιόπουλου, Δημητρίου Νικολακάκη, <i>Θεολογία και σύγχρονη εκκλησιαστική ζωή</i> , εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2013.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ405] ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ Ι. ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Θεόδωρος Γιάγκου (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Οι φοιτητές διδάσκονται τα κεφάλαια που αναφέρονται στο γενικό μέρος του Κανονικού Δικαίου, όπως περιγράφονται αναλυτικότερα στις επιμέρους 13 ενότητες.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Σχέσεις Δικαίου και Θεολογίας. Η έννοια του Κανονικού Δικαίου. 2. Το Κανονικό Δίκαιο στη σύγχρονη έρευνα. Μελέτες και εκδόσεις. 3. Το κύρος και η εφαρμογή των Ιερών Κανόνων. Μέθοδοι ερμηνείας. 4. Θεμελιώδεις πηγές του Κανονικού Δικαίου (Αγία Γραφή, Ιερά Παράδοση, Ιεροί Κανόνες). 5. Η συγκρότηση των πρώτων κανονικών συλλογών. Το corpus canonum της Εκκλησίας. 6. Οι νομοκανονικές συλλογές: Νομοκάνονας σε ν' τίτλους, Νομοκάνονας σε ιδ' τίτλους. 7. Τα ερμηνευτικά υπομνήματα. Κανονικές αποκρίσεις (Ζωναρά, Βαλσαμώνα και Αριστηνού). 8. Εξομολογητάρια. 9. Ενδημούσα Σύνοδος Κωνσταντινουπόλεως. Αποφάσεις συνοδικών οργάνων. 10. Μοναστηριακά Τυπικά και Μοναχικοί Κανόνες. 11. Υστεροβυζαντινές κανονικές πηγές (Δημήτριος Χωματιανός, Ματθαίος Βλάσταρης, Κωνσταντίνος Αρμενόπουλος). 12. Το κανονικό έργο των Κολλυβάδων. 13. Σύγχρονοι Καταστατικοί Χάρτες.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Παντελεήμονος Ροδοπούλου, Μητροπολίτου Τυρολόης και Σερεντίου, Επιτομή Κανονικού Δικαίου, Θεσσαλονίκη 2005.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Υ406] ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΙΙ. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ηρακλής Ρεράκης (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 5
Περιγραφή μαθήματος	Περιλαμβάνει γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες, στάσεις, αξίες, ιδέες και θεωρίες που προσφέρονται ως		

	προτάσεις στον εκπαιδευτικό, προκειμένου να αποκτήσει μια ικανή εποπτεία του επιστημονικού και επαγγελματικού του πεδίου και να μπορεί έτσι αφενός να συμπεριφέρεται με όσο το δυνατό πιο παιδαγωγικό και αποτελεσματικό τρόπο και αφετέρου να αντιμετωπίζει με μεγαλύτερη ευχέρεια προβλήματα και δυσκολίες που εμφανίζονται είτε γενικότερα στη σχολική ζωή είτε ειδικότερα στη διδακτική του πράξη.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Παιδαγωγική ψυχολογία- δάσκαλος – διδασκαλία 2. Η ανάπτυξη του ανθρώπου- Προσωπική ανάπτυξη 3. Η ανάπτυξη του ανθρώπου- Γνωστική ανάπτυξη 4. Η ανάπτυξη του ανθρώπου- Κοινωνική ανάπτυξη 5. Η ανάπτυξη του ανθρώπου- Ηθική ανάπτυξη 6. Κληρονομικότητα και περιβάλλον 7. Ωρίμανση και μάθηση 8. Νοημοσύνη 9. Μάθηση- Θεωρίες μάθησης 10. Κίνητρα μάθησης 11. Σχολική τάξη- Διαπροσωπικές σχέσεις στην τάξη 12. Διαχείριση τάξης 13. Εκπαιδευτική Αξιολόγηση.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Αχ. Καψάλη, <i>Παιδαγωγική Ψυχολογία</i> , έκδ. 6η, εκδ. Α/φών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2009. 2. Serge Mouchon- Jean-Noel Foulin, <i>Εκπαιδευτική Ψυχολογία</i> , εκδ. Μετάιχμιο, Αθήνα 2002.

Ε΄ & Ζ΄ εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ01] ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αθανάσιος Παπαρνάκης (αναπλ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Συστηματική έκθεση και ανάλυση βασικών θεολογικών ιδεών και θεμάτων της Παλαιάς Διαθήκης, που άπτονται της θεολογίας, ανθρωπολογίας, χριστολογίας, σωτηριολογίας, εκκλησιολογίας, εσχατολογίας της και συνιστούν το περιεχόμενο της υπερφυσικής θείας αποκαλύψεώς της. Σκοπός είναι η εξοικείωση με τη θεολογική σκέψη της Παλαιάς Διαθήκης, τους θεολογικούς προβληματισμούς, τις θρησκευτικές αντιλήψεις και το κοσμοείδωλο του αρχαίου Ισραήλ και των λαών και πολιτισμών της εποχής του, καθώς και η ενσωμάτωσή της στη		

	Θεολογία της Κ. Διαθήκης και της δογματικής Θεολογίας της Εκκλησίας.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικό. Περιγραφή του μαθήματος και του προγράμματος διδασκαλίας. Βασική ορολογία. 2. Η ιστορία της εξέλιξης της Θεολογίας της Παλαιάς Διαθήκης. Θεματολογία και προβληματισμοί στη σύγχρονη έρευνα 3. Κοσμολογία. Η εξαήμερη δημιουργία του κόσμου I 4. Κοσμολογία. Η εξαήμερη δημιουργία του κόσμου II 5. Κοσμολογία. Η εξαήμερη δημιουργία του κόσμου και τα κοσμολογικά μοντέλα της σύγχρονης Φυσικής 6. Ανθρωπολογία. Η δημιουργία του ανθρώπου I 7. Ανθρωπολογία. Η δημιουργία του ανθρώπου II 8. Ανθρωπολογία. Η καταγωγή του άνθρωπου και η επιστήμη της Βιολογίας 9. Ανθρωπολογία-Οικολογία. Οι πρωτόπλαστοι και ο παράδεισος 10. Σωτηριολογία. Η πτώση των πρωτοπλάστων I 11. Σωτηριολογία. Η πτώση των πρωτοπλάστων II 12. Θεολογία. Το πρόσωπο του Θεού Γιαχβέ 13. Λατρεία. Η επίκληση του Ονόματος του Θεού στη λατρεία του Ισραήλ.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Στ. Καλαντζάκη, «Εν αρχή εποίησεν ο Θεός». Ερμηνευτική ανάλυση των περί δημιουργίας διηγήσεων της Γενέσεως, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ02] ΠΑΤΕΡΕΣ – ΓΡΑΦΗ – ΠΑΡΑΔΟΣΗ (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Συμεών Πασχαλίδης (αναπλ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος:	Περίοδος:	ΔΜ:	ECTS:
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζονται από διάφορους ομιλητές επιμέρους πτυχές της σχέσης της Αγίας Γραφής με την υπόλοιπη παράδοση της Εκκλησίας και κυρίως της πρόσληψης και αξιοποίησής της στην πατερική γραμματεία.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Η θέση της Αγίας Γραφής στα κείμενα και τη θεολογία των Πατέρων. Εισαγωγικά ζητήματα (Σ. Πασχαλίδης) 2) Πατέρες και Εκκλησιαστική Παράδοση: Η «συμφωνία των Πατέρων» (consensus Patrum) (Σ. Πασχαλίδης) 3) Βασικές ερμηνευτικές προϋποθέσεις στη σκέψη των πατέρων της Εκκλησίας (Θ. Πιτταράς) 4) Πατερική και σύγχρονη ερμηνευτική προσέγγιση		

	<p>των παραβολών (Ε. Τσαλαμπούνη) 5) Διάλογος της σύγχρονης με την πατερική Ερμηνευτική. Από τον άγιο Ιωάννη Χρυσόστομο και τη λειτουργική πράξη στις θεωρίες των γλωσσικών πράξεων και της πολιτισμικής ανάλυσης (Κ. Παπαδημητρίου) 6) Η πρόσληψη της Παύλεια γραμματείας και θεολογίας από τους Πατέρες των τριών πρώτων αιώνων (Σ. Πασχαλίδης) 7) Αρχές της πατερικής ερμηνευτικής κατά τον 4ο αιώνα: Μ. Αθανάσιος (Αθ. Παπαρνάκης) 8) Το ζήτημα της Παράδοσης κατά την Αρειανική έριδα (Χρ. Φιλιώτης) 9) Αγιογραφικά χωρία ερμηνευόμενα από Πατέρες και Εκκλησιαστικούς συγγραφείς στα πλαίσια της αντιρρητικής γραμματείας (Σ. Λάμπρου) 10) Οι βυζαντινές ερμηνευτικές σειρές (catenae) ως παράδειγμα πρόσληψης της Αγίας Γραφής. Το παράδειγμα της catena στο κατά Μάρκον Ευαγγέλιο (Ε Τσαλαμπούνη) 11) Η Θεοτόκος στην παράδοση της Εκκλησίας μέσα από πατερικά κείμενα (Θ. Πιτταράς) 12) Ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης ως ερμηνευτής των Επιστολών του Απ. Παύλου και των Καθολικών Επιστολών (Α. Καραμανίδου).</p>
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Γεώργιου Φλορόφσκυ, <i>Αγία Γραφή, Εκκλησία, Παράδοσις</i> , [μτφρ. Δ. Τσάμης], εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ03] ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΔΟΓΜΑΤΩΝ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	πρωτοπρ. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας (επικ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Η εποχή που ξεκινά από την αρχή του δευτέρου αιώνα μέχρι και το τέλος των οικουμενικών συνόδων είναι καθοριστική για την ανάπτυξη των χριστιανικών δογμάτων. Ειδικότερα, η διδασκαλία του συγκεκριμένου μαθήματος καλύπτει την εποχή μέχρι και την τέταρτη οικουμενική σύνοδο, εποχή κατά την οποία αναπτύχθηκαν κυρίως τα βασικά δόγματα, το τριαδολογικό και χριστολογικό σε μία αντιπαραβολή με τις μεγάλες αιρέσεις, όπως για παράδειγμα ο αρειανισμός και ο νεστοριανισμός. Τα δόγματα, καρπός κυρίως της συνοδικής πράξης της Εκκλησίας, αποσκοπούν στη διασφάλιση της σωτηρίας του</p>		

	<p>ανθρώπου και του σύμπαντος κόσμου. Έχοντας ως προϋπόθεση τα κείμενα και τη διδασκαλία της Αγίας Γραφής, εξετάζεται το θρησκευτικό και πολιτιστικό περιβάλλον εντός του οποίου γεννήθηκε και αναπτύχθηκε η χριστιανική πίστη (ιουδαϊσμός, ελληνική σκέψη, ρωμαϊκή αυτοκρατορία). Οδηγός για τη διδασκαλία αποτελεί αναμφίβολα η κειμενική παράδοση της Εκκλησίας, που εκκινεί από τα κείμενα της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης, συνεχίζεται με τους αποστολικούς και τους απολογητές πατέρες, με τον άγιο Ειρηναίο, το Μ. Αθανάσιο, τους Καππαδόκες πατέρες, τον Κύριλλο Αλεξανδρείας κ. ά.</p>
<p>Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)</p>	<p>1) Γενική εισαγωγή: α) ορισμός του δόγματος β) έννοια, χαρακτήρας και μέθοδος της ιστορίας των δογμάτων. Το περιβάλλον στο οποίο αναπτύχθηκε η χριστιανική πίστη (Ιουδαϊκός κόσμος, ελληνική παράδοση, <i>imperialium romanum</i>) 2) Χριστιανική Αποκάλυψη και Ιστορία. Αγία Γραφή, Εκκλησία, Παράδοση. 3) Το πρόσωπο και το κήρυγμα του Χριστού (Ιωάννης, Αποστολικοί Πατέρες, Απολογητές). 4) Πρώτες νοθεύσεις της χριστιανικής δογματικής διδασκαλίας (Γνωστικισμός και δυαρχικά συστήματα). Η θεολογική συμβολή του αγίου Ειρηναίου. 5) Το τριαδικό δόγμα κατά τους τρεις πρώτους αιώνες. Μοναρχιανισμός. Αντίδραση κατά του Μοναρχιανισμού - Ωριγένης. 6) Το φαινόμενο του Αρειανισμού. Η θεολογία του Αρείου. Διάσπαση του αρειανισμού. Πνευματομάχοι. 7) Εκκλησιαστική και θεολογική αντιμετώπιση του Αρειανισμού. Η τριαδολογία των πατέρων του τετάρτου αιώνα (Μ. Αθανάσιος-Καππαδόκες πατέρες). 8) Συνοδική πράξη της Εκκλησίας για την αντιμετώπιση του Αρειανισμού: Το σύμβολο Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως. 9) Το χριστολογικό δόγμα - Αντιοχειανός και Αλεξανδρινός χριστολογικός τύπος. Απολλινάριος. 10) Χριστολογία Θεοδώρου Μομφουεστίας και Νεστορίου. Γένεση της νεστοριανής έριδας. 11) Η Χριστολογία του αγίου Κυρίλλου Αλεξανδρείας και η τρίτη Οικουμενική Σύνοδος. 12). Ο Μονοφυσιτισμός του Ευτυχούς και η αντιμετώπισή του. Η τέταρτη Οικουμενική Σύνοδος. 13). Όρος της Χαλκηδόνας και προεκτάσεις του χριστολογικού δόγματος.</p>
<p>Σύγγραμμα (Εύδοξος)</p>	<p>1. Κ. Σκουτέρη, <i>Ιστορία Δογμάτων</i>. Τόμος Β', Εκδ. Επιμέλεια Διαφημιστική Α. Ε., Αθήνα 2004. 2. Γ. Μαρτζέλου, <i>Ιστορία της Ορθόδοξης Θεολογίας και</i></p>

	Πνευματικότητας, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις.
--	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ04] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ Ι		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Δέσπω Λιάλιου (καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 2	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Συστηματική ερμηνεία των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας των τριών πρώτων Οικουμενικών Συνόδων, ήτοι ερμηνεία των Συμβόλων, εισαγωγικών θεμάτων της Εκθέσεως των Διαλλαγών του 433 και των κανόνων δογματικού ενδιαφέροντος των τριών πρώτων Οικουμενικών Συνόδων.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η σημασία της Αγίας Γραφής ως περιγραφής ιερών γεγονότων. 2. Αποκάλυψη και ερμηνεία. 3. Δόγμα, φυσικό σύμβολο, παραβολική και παραστατική σημασία των ιερών κειμένων. 4. Από την Αγία Γραφή στις αποστολικές βαπτισματικές διατυπώσεις. -Τα πρώϊμα βαπτιστήρια Σύμβολα Πίστεως και η λειτουργική πράξη. 5. Από τα βαπτιστήρια Σύμβολα πίστεως στα συνοδικά Σύμβολα. 6. Αίτια και διεξαγωγή της Συνόδου της Νικαίας (Α΄ Οικουμενικής) – Αρειανικές διατυπώσεις. 7-9 . Ανάλυση του Συμβόλου Πίστεως της Νικαίας. 10-11. Αίτια και διεξαγωγή της Συνόδου της Κωνσταντινουπόλεως (Β΄ Οικουμενικής). – Θεματολογία. 12. Οι ιεροί κανόνες δογματικού ενδιαφέροντος των Οικουμενικών Συνόδων Νικαίας – Κωνσταντινουπόλεως. 13. Οι απαρχές των Χριστολογικών διατυπώσεων και η σύγκληση της Γ΄ Οικουμενικής Συνόδου στην Έφεσο.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Δέσπω Αθ. Λιάλιου, Ερμηνεία Δογματικών και Συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας, τόμ. Α΄, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1992.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ05] ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	πρωτ. Βασίλειος Γεωργόπουλος (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 2	ECTS: 3
Περιγραφή μαθήματος	Εισαγωγικά περί Αιρέσεων. Το ιστορικοθεολογικό πλαίσιο εμφάνισης τους. Αρχές, προέλευση, ανάπτυξη, παρουσία και κριτική των διαφόρων αιρετικών και παραχριστιανικών κινήσεων.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικά περί αιρέσεων και παραχριστιανικών κινήσεων. 2. Το ιστορικό - δογματικό πλαίσιο εμφάνισης των αιρέσεων. 3. Η προέλευση των προτεσταντικών αιρέσεων. 4-5. Οι Μάρτυρες του Ιεχωβά. 6. Οι Αντβεντιστές της 7' Ημέρας. 7. Η Πεντηκοστιανική - Χαρismaticή κίνηση. 8. Οι Μορμόνοι. 9. Η Χριστιανική Επιστήμη. 10-11. Το σκηνικό των αιρέσεων στην Ελλάδα. 12. Προσηλυτιστικές μέθοδοι και τρόποι. 13. Ορθόδοξη αντιμετώπιση του φαινομένου.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	πρωτ. Αντ. Αλεβιζόπουλου, <i>Εγχειρίδιο Αιρέσεων και Παραχριστιανικών ομάδων</i> , εκδ. Διάλογος - ΠΕΓ, Αθήνα 1994.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ06] ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΙΙΙ. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Χρυσόστομος Νάσσης (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 2	ECTS: 3
Περιγραφή μαθήματος	Η συνολική παρουσίαση του ισχύοντος λειτουργικού συστήματος της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Γνωριμία με τη λειτουργική παράδοση των βασικών λειτουργικών κέντρων στη διαμόρφωση του βυζαντινού λειτουργικού τύπου (Ιεροσόλυμα, μονή Στουδίου, Κωνσταντινούπολη, Άγιον Όρος). Περαιτέρω γνωριμία με τα εν χρήσει λειτουργικά βιβλία της Ορθόδοξου Εκκλησίας και τη συγκρότησή τους. Σκιαγράφηση της διαχρονικής πορείας των τελετουργικών εξελίξεων της χριστιανικής λατρείας και μελέτη της ισχύουσας		

	τάξεως των ακολουθιών του νυχθημέρου (εσπερινού και όρθρου) και του λειτουργικού έτους.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή στο μάθημα, η έννοια του όρου «λειτουργικός τύπος», οι λειτουργικοί τύποι της Ανατολής. 2. Ο βυζαντινός λειτουργικός τύπος (καταβολές και σταθμοί) I. 3. Ο βυζαντινός λειτουργικός τύπος (καταβολές και σταθμοί) II. 4. Τα λειτουργικά βιβλία I. a. Ψαλτήριον, Προφητολόγιον, Πραξαπόστολος, Ιερόν Ευαγγέλιον. b. Το σύστημα των αγιογραφικών αναγνωσμάτων και η αναθεώρησή του. 5. Τα λειτουργικά βιβλία II: Ευχολόγιον, Διατάξεις, Ωρολόγιον. 6. Τα λειτουργικά βιβλία III. a. Τριώδιον, Πεντηκοστάριον, Μηναίον. b. Το πρόβλημα της αναθεώρησης των λειτουργικών βιβλίων. 7. Τα λειτουργικά βιβλία III: Συναξάριον-Τυπικόν. a. Αρχαία βυζαντινά τυπικά. b. Το νεο-σαβαϊτικό τυπικό. c. Τα σύγχρονα τυπικά Κωνσταντινουπόλεως. 8. Ακολουθίες του Ωρολογίου I. a. Εισαγωγή στις ακολουθίες του νυχθημέρου. b. Ο εσπερινός. 9. Ακολουθίες του Ωρολογίου II: Ο όρθρος του Σαββάτου και της Κυριακής. 10. Ακολουθίες του Μηναίου. a. Ταξινόμηση βαθμών εορτασμού. b. Η αγρυπνία. 11. Ακολουθίες του Τριωδίου. 12. Ακολουθίες του Πεντηκοσταρίου. 13. Γενική συζήτηση - ανακεφαλαίωση.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Δημητρίου Βακάρου (πρωτοπρ.), Το Βυζαντινο τυπικό. Δύο κείμενα ιστορικής προσέγγισης από τους Robert Taft και Miguel Arranz, μετάφραση σχόλια, Θεσσαλονίκη 2003.

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ07] ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Τρύφων Τσομπάνης (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 4	ECTS: 5
Περιγραφή μαθήματος	Εισαγωγή στην Ομιλητική, Ιστορία του χριστιανικού κηρύγματος, Χαρακτηριστικά, έννοια και σκοπός του κηρύγματος. Ο διάκονος του κηρύγματος. Είδη και μορφή του κηρύγματος. Συγγραφή και εκφώνηση κηρύγματος. Αισθητική του λόγου και των λειτουργικών τεχνών, ναού, σκευών, αμφίων, ζωγραφικής.		

Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικά περί της Ομιλητικής. 2. Ιστορία του κηρύγματος (α΄-ι΄αίωνας) 3. Ιστορία του κηρύγματος (ια΄- κ΄αίωνας) 4. Το κήρυγμα σήμερα. Προβλήματα και προβληματισμοί. 5. Έννοια και σκοπός του κηρύγματος. 6. Χαρακτηριστικά του κηρύγματος. 7. Θέματα και πηγές του κηρύγματος. 8. Είδη του κηρύγματος. 9. Συγγραφή και εκφώνηση του κηρύγματος. Αισθητική του λόγου. 10. Αισθητική της θείας λατρείας. 11. Ζητήματα αισθητικής.(Ναός) 12. Ζητήματα αισθητικής.(σκεύη-άμφια) 13. Ζητήματα αισθητικής.(εικόνες-διάκοσμος-τυπικό λατρείας και αισθητική).
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Τρύφωνος Τσομπάνη, <i>Το Μυστήριο και η διακονία του λόγου</i> , εκδ. Μυθονία, 2010

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ08] ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΙΙ. ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Γεώργιος Γκαβαρδίνας (επικ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Το κύρος και η εφαρμογή των Ιερών Κανόνων. Ερμηνεία των Ιερών Κανόνων. Κατάργηση των Ιερών Κανόνων. Η σχέση κληρικών και λαϊκών. Κληρικοί – Μοναχοί. Τα όργανα της εκκλησιαστικής εξουσίας (Οικουμενικές Σύνοδοι – Τοπικές ή Επαρχιακές Σύνοδοι). Το επισκοπικό επαρχιακό πολίτευμα. Η διδακτική, η ιερατική και η διοικητική εξουσία στην Ορθόδοξη Εκκλησία. Το εκκλησιαστικό ποινικό δίκαιο. Η εκκλησιαστική περιουσία. Ζητήματα οικογενειακού δικαίου (γάμος – διαζύγιο). Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Ο Εκκλησιαστικός οργανισμός. Σχέση κληρικών και λαϊκών. 2. Κληρικοί. Κτήση της ιδιότητας του κληρικού. Προσόντα του χειροτονούντος. Προσόντα του χειροτονουμένου. Αποτελέσματα της χειροτονίας. 3. Μοναχοί – Μοναχές. Ιερές Μονές. 4. Τα όργανα της εκκλησιαστικής εξουσίας. Οικουμενικές Σύνοδοι – Τοπικές Σύνοδοι. 5. Το επισκοπικό επαρχιακό πολίτευμα. Επίσκοποι – Μητροπολίτες – Έξαρχοι/Πατριάρχες – Αρχιεπίσκοποι – Χωρεπίσκοποι και Βοηθοί Επίσκοποι. 6. Εκλογή των επισκόπων. Οι		

	<p>συνέπειες της χειροτονίας των επισκόπων. Η χηρεία της επισκοπής. Πρεσβύτεροι. Διάκονοι. 7. Η διδακτική, η ιερατική και η διοικητική εξουσία της Εκκλησίας. 8. Τα εκκλησιαστικά δικαστήρια. 9. Το δίκαιο της εκκλησιαστικής περιουσίας. 10. Ο γάμος. Το διαζύγιο. 11. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας (Α). 12. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας (Β). 13. Οι θεσμοί διοικήσεως του Οικουμενικού Πατριαρχείου και η Καταστατική νομοθεσία της Εκκλησίας στην Ελληνική Επικράτεια.</p>
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>Παναγιώτη Παναγιωτάκου, Σύστημα του Εκκλησιαστικού Δικαίου κατά την εν Ελλάδι ισχύν αυτού, τόμ. Γ', Το ποινικόν δίκαιον της Εκκλησίας, Θεσσαλονίκη 1957.</p>

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ09] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΗΘΙΚΗ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μιλτιάδης Βάντσος (επίκ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Στο μάθημα αυτό εξετάζεται ένα ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που καλύπτει τις βασικές θεματικές περιοχές της χριστιανικής ηθικής. Πιο συγκεκριμένα μελετάται το χριστιανικό ήθος στις διάφορες εκφάνσεις της πνευματικής ζωής και της σχέσης του ανθρώπου με το Θεό και το συνάνθρωπο, στις διάφορες εκδηλώσεις της κοινωνικής ζωής και, τέλος, στις σύγχρονες ηθικές προκλήσεις από το χώρο της ιατρικής επιστήμης και της βιοτεχνολογίας. Υπό αυτή την προοπτική εξετάζονται θέματα, όπως είναι η αρετή, η αμαρτία, η προσευχή, ο γάμος, η οικογένεια, η εργασία, ο πλούτος, η εξουσία, η βία, καθώς και θέματα βιοηθικής, όπως είναι η έκτρωση, η ευθανασία και η μεταμόσχευση οργάνων.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Ο απόλυτος χαρακτήρας και η προσαρμοστικότητα της χριστιανικής ηθικής. 2. Η γνώση του αγαθού. 3. Το κακό και τα πάθη. 4. Θέματα της πνευματικής ζωής: η καλλιέργεια των αρετών. 5. Θέματα της πνευματικής ζωής: η προσευχή, η μετάνοια και η μίμηση Χριστού. 6. Ο γάμος και η οικογενειακή ζωή. 7. Θέματα κοινωνικής ηθικής: η εργασία, ο πλούτος και η φτώχεια. 8. Θέματα κοινωνικής ηθικής: τα κοινωνικά προβλήματα και η</p>		

	φιλανθρωπία. 9. Θέματα κοινωνικής ηθικής: η εξουσία, η βία και ο πόλεμος. 10. Βιοηθική: η προσέγγιση της χριστιανικής ηθικής. 11. Βιοηθική: το ζήτημα της έκτρωσης. 12. Βιοηθική: το ζήτημα της ευθανασίας. 13. Βιοηθική: το ζήτημα της μεταμόσχευσης οργάνων.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Μιλτιάδη Βάντσου, <i>Η ιερότητα της ζωής</i> , εκδόσεις Δ. Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2010. 2. Γεώργιου Μαντζαρίδη, <i>Χριστιανική Ηθική II</i> , Εκδόσεις Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ10] ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΙΙΙ. ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ – ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ηρακλής Ρεράκης (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 4	ECTS: 5
Περιγραφή μαθήματος	Στο μάθημα εξετάζονται θέματα Γενικής Παιδαγωγικής, όπως είναι η ιστορία της αγωγής, η αναγκαιότητα της αγωγής, ο σκοπός της αγωγής, οι φορείς της αγωγής, η σχέση της Παιδαγωγικής με τις άλλες ανθρωπολογικές επιστήμες και ειδικότερα τη Θεολογία, το σχολικό περιβάλλον, οι διαπροσωπικές σχέσεις δασκάλου - μαθητή, η κοινωνικοποίηση του μαθητή, η πειθαρχία σε σχέση με την ελευθερία των μαθητών, η σχέση οικογένειας και σχολείου τα μέσα αγωγής, τα μορφωτικά αγαθά, η σχέση περιβάλλοντος και αγωγής, η εγγραματοσύνη και ο αναλφαβητισμός, το θέμα της διαφορετικότητας και της ετερότητας, η ειδική αγωγή η διαπολιτισμική αγωγή, η διά βίου μάθηση κ.ά.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η ιστορία της αγωγής 2. Η αναγκαιότητα της αγωγής 3. Ο σκοπός της αγωγής 4. Η σχέση της αγωγής με τις ανθρωπολογικές επιστήμες 5. Κοινωνικοποίηση και αγωγή 6. Αγωγή και περιβάλλον (οικογένεια, κοινωνία, εκκλησία, φορείς κ.ά) 7. Διαπροσωπικές σχέσεις στο σχολείο 8. Σχέσεις παιδαγωγού και παιδαγωγούμενου 9. Παιδαγωγικά προβλήματα (κοινωνικός αποκλεισμός, αναλφαβητισμός, πολυπολιτισμικότητα και αγωγή, ελεύθερος χρόνος κ.ά) 10. Διαχείριση της σχολικής τάξης 11. Σύγχρονοι μέθοδοι αγωγής (διάλογος, μεθοδολογία, προγράμματα) – Μέσα αγωγής (έπαινος, τιμωρία, πειθαρχία – ελευθερία,		

	κίνητρα μάθησης, εποπτεία, τεχνολογία) 12. Ετερότητα και αγωγή (ΑμΕΑ, ψυχικά άρρωστα, αυτιστικά, υπερκινητικά παιδιά) 13. Η διά βίου μάθηση.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Ι. Κογκούλη, Εισαγωγή στην Παιδαγωγική, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2005. 2. Ηλ. Ματσαγγούρα, Η σχολική τάξη, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2000.

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ11] ΘΕΟΛΟΓΙΑ, ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Δέσπω Λιάλιου (καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 5
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα αποβλέπει στην επαφή της Ορθόδοξης Θεολογίας με την ανάπτυξη των επιστημών διαχρονικά και ιδίως με τη Φυσική, τη Βιολογία και την Οικολογία.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Θεολογία, Αγ. Γραφή και Επιστήμη (Α. Τσαλαμπούνη) 2. Το δόγμα της Δημιουργίας και η επιστήμη στο Βυζάντιο (Δ. Λιάλιου) 3. Θεολογία και επιστήμη στον πρώιμο Μεσαίωνα (Δ. Λιάλιου) 4. Συμπαντική πραγματικότητα (Χ. Βάρβογλης, Τμ. Φυσικής) 5. Οι Φυσικές Επιστήμες στο Βυζάντιο (Εμμ. Πάσχος, Καθ. Παν. Dortmund) 6. Οι Φυσικές Επιστήμες στην Παλαιολόγια Αναγέννηση (Εμμ. Πάσχος, Καθ. Παν. Dortmund) 7. Φυσικές επιστήμες. Το παράδειγμα του Cern (Χ. Ελευθεριάδης, Τμ. Φυσικής) 8. Επιστήμη και Θεολογία (Α. Νικολαΐδης, Τμ. Φυσικής) 9. Θεολογία και Φυσικές Επιστήμες (Α. Λιόλιος, Τμ. Φυσικής) 10. Θεολογία και Επιστήμη της Βιολογίας (Ζ. Σκούρας, Τμ. Βιολογίας) 11. Θεολογία και Οικολογία (Μ. Βάντσος) 12. Θεολογία και Οικολογία (Α. Τσαλαμπούνη) 13. Θεολογία και Οικολογία (Α. Τσαλαμπούνη).		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Ν. Ματσούκα, Επιστήμη Φιλοσοφία και Θεολογία στην Εξαήμερο του Μ. Βασιλείου, Πουρναράς: Θεσσαλονίκη 1990 2. Ν. Ματσούκα, Ιστορία της Φιλοσοφίας, Πουρναράς: Θεσσαλονίκη 2002, σσ. 609- 745.		

Στ' & Η' εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ12] ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Χρήστος Οικονόμου (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Το περιεχόμενο του μαθήματος της θεολογίας της Κ. Δ. και ο σκοπός του είναι να γίνει σαφές το αντικείμενο αυτό ως αυτόνομος επιστημονικός τομέας έρευνας της Κ. Δ. Γι' αυτό περιλαμβάνει το εισαγωγικό μάθημα τι είναι θεολογία της Κ. Δ. και στη συνέχεια διερευνά τη θεολογία των Συνοπτικών ευαγγελίων, την Ιωάννεια θεολογία, τη θεολογία του Λουκά και των Πράξεων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην παύλεια θεολογία συγκεκριμένα για την οικολογική θεολογία και την ανθρωπολογία, περί δύο Αδάμ, περί εσχάτων. Επίσης διερευνώνται πτυχές των ποιμαντικών επιστολών. Ωστόσο διερευνάται η Πεντηκοστή ως βάση της θεολογίας της Κ. Δ. παράλληλα με την πνευματολογία του Λουκά-Πράξεις και του Ιωάννη παράλληλα με τη θεολογία του πρωτομάρτυρα Στεφάνου για τον Νόμο και το ναό.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Θεολογία της Κ. Δ. ως ανεξάρτητος κλάδος 2. Θεολογία των Συνοπτικών 3. Θεολογία του Ιωάννη 4. Θεολογία του Λουκά-Πράξεις 5. Παύλεια θεολογία 6. Η θεολογία του Παύλου για την κτίση και τον άνθρωπο 7. Η περί δύο Αδάμ θεολογία του Παύλου 8. Η περί εσχάτων διδασκαλία των δύο προς Θεσσαλονικείς επιστολών 9. Η θεολογία των ποιμαντικών επιστολών 10. Η πνευματολογία του Ιωάννη 11. Η πνευματολογία του Λουκά-Πράξεις 12. Η θεολογία του πρωτομάρτυρα Στεφάνου για τον Νόμο και τον ναό 13. Η Πεντηκοστή ως βάση της θεολογίας της Κ. Δ. 		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Χρήστου Οικονόμου, Θεολογία της Καινής Διαθήκης και πατερική ερμηνευτική, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002. 2. Του Ιδίου, Η κλήση και οι απαρχές της ιεραποστολικής δράσης του Αποστόλου Παύλου, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008. 		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ13] ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κυριακούλα Παπαδημητρίου (αναπλ. καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 2	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Το μάθημα της Ερμηνευτικής των βιβλικών κειμένων πληροφορεί για το αντικείμενο, τη μεθοδολογία και τον σκοπό της Ερμηνευτικής επιστήμης. Γίνεται παρουσίαση, εφαρμογή και αποτίμηση των αρχαίων και των νεότερων ερμηνευτικών μεθόδων της Βίβλου, προσδιορισμός και κατανόηση των ιστορικοκοινωνικών, φιλοσοφικών και θεολογικών προϋποθέσεων τους. Ειδικότερα, εξετάζεται η γλώσσα ως μέσο ερμηνείας των βιβλικών κειμένων. Γίνεται παρουσίαση και αποτίμηση σύγχρονων γλωσσολογικών και γραμματολογικών θεωριών ερμηνείας, και διδάσκεται η εφαρμογή τους στα βιβλικά κείμενα.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Ορισμός της επιστήμης της Ερμηνευτικής. Σχέση γλώσσας και ερμηνείας. 2. Η ερμηνεία στον αρχαίο κόσμο, ελληνικό και ιουδαϊκό. 3. Η Καινή Διαθήκη ερμηνεύει την Παλαιά. 4. Η ερμηνεία της Γραφής στην αρχαία Εκκλησία. 5. Η ερμηνεία της Γραφής στον Μεσαίωνα. 6. Η πατερική ερμηνευτική παράδοση. Θεολογία, Ερμηνεία και Ερμηνευτική. Εκκλησία και Ερμηνευτική. 7. Ερμηνευτικές μέθοδοι των νεότερων χρόνων. Ιστορικοφιλολογική, μορφοϊστορική και συντακτική μέθοδος. 8. Ρητορική, αφηγηματολογική και στρουκτουραλιστική μέθοδος. 9. Πρόσληψη και διακειμενικότητα. Μέθοδος ανταπόκρισης του αναγνώστη. 10. Πολιτισμική και συγκριτολογική μέθοδος. Κοινωνιολογική μέθοδος. Θεματικές μέθοδοι: φεμινιστική, φυλετική, αποικιοκρατική, πολιτική, κ.ά. 11. Σημασιολογική, ιστορικοκοινωνική και πραγματολογική μέθοδος. 12. Λειτουργική και επιτελεστική μέθοδος. Ασκητική ερμηνευτική. 13. Βήματα της ερμηνευτικής διαδικασίας. Αξιοποίηση των πορισμάτων των ανθρωπιστικών επιστημών. Αξιοποίηση των μέσων τεχνολογίας και ηλεκτρονικής πληροφόρησης.</p>		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Παπαδημητρίου Κυριακούλα, Πριν τη Θεωρία. Προδρομική Πατερική ερμηνευτική, εκδ. Πουρναρά,		

	<p>Θεσσαλονίκη 2012</p> <p>2. Σάββα Αγουρίδη, <i>Ερμηνευτική των Ιερών Κειμένων. Προβλήματα - μέθοδοι εργασίας στην ερμηνεία των Γραφών</i>, ΑΡΤΟΣ ΖΩΗΣ, Αθήνα 2008</p>
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ14] ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΙΑΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Απόστολος Κραλίδης (επικ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Το μάθημα παρουσιάζει α) την ιστορία και διδασκαλία των θρησκειών της Ευρώπης (αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή), της εγγύς Ανατολής (Μ. Ασία, Παλαιστίνη, Μεσοποταμία, Αίγυπτο) και της Ασίας (Βεδισμό, Ινδουϊσμό, Βραχμανισμό, Βουδισμό, Λαμαϊσμό, Κινεζικές και Ιαπωνικές θρησκείες) β) τον Διαθρησκειακό διάλογο μεταξύ των θρησκειών (Ιουδαϊσμός, Χριστιανισμός, Ισλάμ, λοιπές θρησκείες) τόσο κατά το παρελθόν, όσο και σήμερα.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Η Ιστορία των Θρησκειών ως κλάδος της Θρησκειολογίας. Οι θρησκείες του κόσμου. Εισαγωγικά. 2. Οι θρησκείες της Αν. Μεσογείου α': Αρχαία ελληνική θρησκεία. Παρευξείνιος χώρος, Μ. Ασία, Μ. Ελλάδα. 3. Οι θρησκείες της Αν. Μεσογείου β': Ρωμαϊκή θρησκεία. Θρησκείες της Συρίας και Παλαιστίνης. Αιγυπτιακή θρησκεία. 4. Οι θρησκείες της Μεσοποταμίας. Ιρανικές θρησκείες. Μαγεία, Ζωροαστρισμός. 5. Ινδικά θρησκευόμενα α': Προβεδική, Βεδική θρησκεία. Πρώϊμος Ινδουϊσμός. Βισνουϊσμός, Σιβαϊσμός, Σακτισμός. 6. Ινδικά θρησκευόμενα β': Μεταγενέστερος και σύγχρονος Ινδουϊσμός. Γιόγκα. Τζαϊνισμός. 7. Βουδισμός. Θιβητικός Βουδισμός. 8. Κινεζικές θρησκείες. Κομφουκιανισμός. Ταοϊσμός. Κινεζικός Βουδισμός. 9. Ιαπωνικές θρησκείες: Σίντο. Ιαπωνικός Βουδισμός. 10. Ισλάμ α': Μωάμεθ ο ιδρυτής και Προφήτης. Η περίοδος των κατακτήσεων. Το Κοράνι. Σουνιτικό και Σιιτικό Ισλάμ. 11. Ισλάμ β': Κορανική θεολογία και διδασκαλία. Θεοκρατία. Σαρία. Τζιχάντ. Σούφι. Σύγχρονη κατάσταση. 12. Διαθρησκειακός Διάλογος α': Ιστορική αναδρομή. Χριστιανισμός και Ιουδαϊσμός. Η πρώιμη περίοδος του διαλόγου Χριστιανισμού και Ισλάμ (Βυζάντιο-Δύση). 13.</p>		

	Διαθρησκευτικός Διάλογος β': Η σύγχρονη περίοδος του διαλόγου ανάμεσα στις τρεις μονοθεϊστικές θρησκείες. Ο Διάλογος μεταξύ και άλλων θρησκειών. Προοπτικές.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Σ. Παπαλεξανδρόπουλου, Ανατολικές Θρησκείες, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2013 2. Γρ. Ζιάκα, Θρησκευολογικά Μελετήματα, τόμ. Α', εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ15] ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ – ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Συμεών Πασχαλίδης (αναπλ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Εισαγωγή στην επιστήμη της Αγιολογίας και βασικές πτυχές του γνωστικού αντικειμένου.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικά για τον επιστημονικό κλάδο της Αγιολογίας, τη θέση του στην επιστήμη της Θεολογίας και τη συνάφειά του με άλλες ανθρωπιστικές επιστήμες. Η ιστορία των αγιολογικών σπουδών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. 2. Ειδολογική κατάταξη των αγιολογικών κειμένων: Πράξεις και Μαρτύρια, αρχαίες μαρτυρολογικές Συλλογές, απόκρυφες αγιολογικές πηγές, Βίοι και Εγκώμια 3. Ειδολογική κατάταξη των αγιολογικών κειμένων: Ασκητικο-αγιολογικές συλλογές, Συναξάρια και Μηνολόγια, Ψυχωφελείς Διηγήσεις, Συλλογές Θαυμάτων, Αποκαλύψεις 4. Ιστορικοφιλολογική επισκόπηση της αγιολογικής γραμματείας (2ος-7ος αι.) 5. Ιστορικοφιλολογική επισκόπηση της αγιολογικής γραμματείας (8ος-15ος αι.) 6. Ιστορικοφιλολογική επισκόπηση της μεταβυζαντινής αγιολογίας 7. Ο όρος «άγιος» και η εξέλιξη της τιμής προς τους αγίους κατά τη βυζαντινή περίοδο 8. Οι «χοροί» των αγίων στη βυζαντινή παράδοση 9. Οι Νεομάρτυρες και το θεολογικό πλαίσιο της τιμής προς τους νέους αγίους 10. Η διαδικασία αναγνώρισης νέων αγίων στην Ορθόδοξη και Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία 11. Η τιμή των ιερών λειψάνων στην ορθόδοξη παράδοση. Θεολογία, χρήσεις και καταχρήσεις 12. Η παρρησία, οι πρεσβείες και τα θαύματα των αγίων 13. Το χριστιανικό εορτολόγιο και η εξέλιξή του.		

Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Δ. Τσάμη, Αγιολογία της Ορθόδοξης Εκκλησίας, Θεσσαλονίκη 2004		
Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ16] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ II		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Δέσπω Λιάλιου (καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 2	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Συστηματική ερμηνεία των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας των Γ', Δ', Ε', ΣΤ', Ζ' Οικ. Συνόδων, ήτοι ερμηνεία των όρων και των κανόνων δογματικού ενδιαφέροντος των αντιστοιχών Οικουμενικών Συνόδων. Συνδυαστική χρήση πατερικών κειμένων, (χρήσεων) και Συνοδικών Ανθολογίων των Αγ. Κυρίλλου, Πρόκλου Κωνσταντινουπόλεως, Αναστασίου Σιναΐτη, Μαξίμου Ομολογητή και Ιωάννου Δαμασκηνού.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Χριστολογικές αιρέσεις προ της Συνόδου της Εφέσου. 2. Οι Επιστολές του Αγ. Κυρίλλου προς Νεστόριο. 3. Τα αίτια συγκλήσεως της Γ' Οικουμενικής Συνόδου και η διεξαγωγή της. 4. Κειμενική παραγωγή κατά τη διάρκεια της Συνόδου. 5. Αρχική Συμφωνία, η Αναφορά. 6. Η Έκθεση των Διαλλαγών 7- 8 Η Β' Επιστολή του Αγ. Κυρίλλου προς Νεστόριο 9-10 Η Γ' Επιστολή του Αγ. Κυρίλλου προς Νεστόριο 11. Ο Όρος της Δ' Οικουμενικής Συνόδου 12. Μεταχαλκηδόνια συνοδικά κείμενα και Όροι 13. Αποσπάσματα από το έργο Έκδοσις Ακριβής της Ορθοδόξου Πίστεως.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Δέσπω Αθ. Λιάλιου, Ερμηνεία Δογματικών και Συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας, τόμ. Β', εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1994.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ17] ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Βασίλειος Τσίγκος (αναπλ. καθηγητής)

Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 4	ECTS: 5
Περιγραφή μαθήματος	Εισαγωγικά στη Δογματική της Ορθοδόξου Εκκλησίας και ακριβής έκθεση του περιεχομένου της ορθόδοξης πίστεως με την παρουσίαση και ερμηνεία των κυριότερων δογμάτων της: Θεολογία-Τριαδολογία, Κοσμολογία, Ανθρωπολογία, χριστολογικό δόγμα και οι σωτηριολογικές του προεκτάσεις, Πνευματολογία, Εκκλησιολογία, η περί μυστηρίων διδασκαλία, εσχατολογική προοπτική και τελείωση.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Ερμηνευτικές αρχές και προϋποθέσεις, θεολογικά κριτήρια και κλειδιά της Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας. Σύνδεση Θεολογίας, Κοσμολογίας και Ανθρωπολογίας (Θεός: κόσμος - άνθρωπος). 2) Περιεχόμενο και ιστορική επισκόπηση του ορθοδόξου δόγματος και της Δογματικής της Ορθοδόξου Εκκλησίας μέχρι σήμερα. Έννοια, πηγές, διαμόρφωση και ουσία του ορθοδόξου δόγματος. 3) Η διπλή θεολογική μέθοδος των Ελλήνων Πατέρων και οι συνέπειες εφαρμογής της. Επιστημονική θεολογία και χαρισματική θέωση-εμπειρική θεολογία. 4) Προλεγόμενα στη θεολογική γνωσιολογία. Ο Ένας συγχρόνως και τριαδικός Θεός. 5) Ενώσεις και διακρίσεις στην Αγία Τριάδα. Διάκριση ουσίας και ενεργειών του Θεού. Η ενεργειακή σχέση Θεού και κτίσης-ανθρώπου. 6) Δημιουργία εκ του μη όντος. Κτιστό και άκτιστο. Το κατ' εικόνα και το καθ' ομοίωσιν του ανθρώπου. 7) Ερμηνεία του προπατορικού αμαρτήματος και οι συνέπειές του στην κτίση και τον άνθρωπο. Η Τριαδολογία, η Χριστολογία και η Εκκλησιολογία στην πατερική παράδοση και τη σύγχρονη θεολογική σκέψη. 8) Το Μυστήριο της ένσαρκης Οικονομίας και ο σκοπός της Ενανθρώπησης. Χριστολογία και Ανθρωπολογία. Θεάνθρωπος, ο αυθεντικός άνθρωπος. 9) Οι πρώτες χριστολογικές αιρέσεις, η αντιμετώπισή τους και ο τρόπος ενώσεως των δύο φύσεων στο πρόσωπο του Χριστού. Το χριστολογικό δόγμα της Χαλκηδόνας. 10) Συνέπειες της υποστατικής ενώσεως των δύο φύσεων του Χριστού. Θεοτόκος και ορθόδοξο δόγμα. Τα δύο φυσικά θελήματα και οι δύο φυσικές ενέργειες του Χριστού. 11) Τα τρία αξιώματα του Χριστού. Η εν Χριστώ ανακαίνιση της ανθρώπινης φύσεως. Ο ανακαινισμός του όλου ανθρώπου ως τριαδική ενέργεια. Δημιουργία - Εκκλησία - Βασιλεία. Η Εκκλησία σώμα Χριστού. 12) Το Άγιο Πνεύμα και η Εκκλησία. Το αλάθητο και τα όρια		

	της Εκκλησίας. Τα χαρίσματα, τα λειτουργήματα και η θεσμική οργάνωση της Εκκλησίας. Η Εκκλησία ως χαρισματικό σώμα. 13) Τα μυστήρια της Εκκλησίας ως μέσα και τρόπος ανακαινισμού, θεραπείας και σωτηρίας του ανθρώπου ή λόγος Περί της εν Χριστώ ζωής του κόσμου. Η ενότητα της Εκκλησίας στη Θεία Ευχαριστία και τον επίσκοπο. Ιστορία και έσχατα. Εσχατολογική προοπτική και τελείωση (παράδεισος και κόλαση).
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	N. Ματσούκα, <i>Δογματική και Συμβολική Θεολογία Β΄. Έκθεση της ορθόδοξης πίστης σε αντιπαράθεση με τη δυτική Χριστιανοσύνη</i> , εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 41996 (ανατ. 2009).

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ18] ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ – ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ – ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μητρ. Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπруνιάδης (αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Διδάσκονται στοιχεία από τη ζωή και τη θεολογία της Ρωμαιοκαθολικής και Προτεσταντικής Εκκλησίας. Επιχειρείται η σύγκριση με την Ορθόδοξη δογματική διδασκαλία. Παρουσιάζονται σημαντικά στοιχεία των διαχριστιανικών σχέσεων καθώς και των διορθόδοξων σχέσεων. Αναδεικνύονται οι βασικοί προβληματισμοί που ανακύπτουν από τη σύγχρονη πορεία της Οικουμενικής Κίνησης.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1)Γενική Εισαγωγή. Παρουσίαση της προβληματικής και των θεματικών ενοτήτων. Παρουσίαση σχετικής βιβλιογραφίας. 2)Ανατολή και Δύση. Ενότητα και Διάσπαση. Θεολογικές προϋποθέσεις για τη διαίρεση της αρχέγονης και ενιαίας Εκκλησίας. Τό σχίσμα του 1054. 3) Γένεση και διαμόρφωση του Προτεσταντισμού. 4) Σχέσεις της Μεταρρύθμισης με τη Ρωμαιοκαθολική και την Ορθόδοξη Εκκλησία. 5)Δογματικές διαφορές της Ορθόδοξης Εκκλησίας με τις άλλες Χριστιανικές Ομολογίες Α΄ (Θεία Αποκάλυψη). 6) Δογματικές διαφορές της Ορθόδοξης Εκκλησίας με τις άλλες Χριστιανικές Ομολογίες Β΄ (Θεολογία, Filioque). 7) Δογματικές διαφορές της Ορθόδοξης Εκκλησίας με τις άλλες Χριστιανικές Ομολογίες Γ΄ (Ανθρωπολογία,		

	<p>Προπατορικό αμάρτημα). 8) Δογματικές διαφορές της Ορθόδοξης Εκκλησίας με τις άλλες Χριστιανικές Ομολογίες Δ' (Χριστολογία, Εκκλησιολογία). 9) Δογματικές διαφορές της Ορθόδοξης Εκκλησίας με τις άλλες Χριστιανικές Ομολογίες Ε' (Μυστήρια, Θεία Λατρεία, Εσχατολογία). 10) Ο διάλογος της Ορθόδοξης με τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία. 11) Ο διάλογος της Ορθόδοξης με την Προτεσταντική Εκκλησία. 12) Οικουμενικό Πατριαρχείο και Οικουμενική Κίνηση. 13) Διορθόδοξες Σχέσεις.</p>
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	N. Ματσούκα, Οικουμενική Κίνηση, Θεσσαλονίκη 1996.

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ19] ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΙΙΙ. ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Δημήτριος Νικολακάκης (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Το εσωτερικό δίκαιο της Ορθόδοξης εκκλησίας. Το δίκαιο που διέπει τις σχέσεις της Πολιτείας και των θρησκευτικών κοινοτήτων γενικά, ιδιαίτερα δε τις σχέσεις της Πολιτείας και της Εκκλησίας της Ελλάδος. Η θρησκευτική ελευθερία. Το δίκαιο της Εκκλησίας της Ελλάδος και τα ιδιαίτερα εκκλησιαστικά καθεστώτα στην ελληνική επικράτεια.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1) Έννοια, πηγές και σκοπός του Εκκλησιαστικού Δικαίου, 2) Θρησκευτική ελευθερία, 3) Προϋποθέσεις εκκλησιαστικής αυτοδιοικήσεως. Αυτοκέφαλες και αυτόνομες Εκκλησίες, 4) Τα μέλη της Εκκλησίας (λαϊκοί, κληρικοί, μοναχοί), 5) Η κεντρική οργάνωση της Εκκλησίας της Ελλάδος, 6) Η περιφερειακή οργάνωση της Εκκλησίας της Ελλάδος, 7) Η ιερατική εξουσία (τελετουργική – διδακτική – διοικητική), 8) Η ιδιαίτερη νομική μεταχείριση κληρικών και μοναχών, 9) Εκκλησιαστικά αδικήματα – εκκλησιαστικές ποινές, 10) Εκκλησιαστική δικαστήρια – εκκλησιαστική δικονομία, 11) Το νομοκανονικό καθεστώς του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην Ελληνική επικράτεια, 12) Τα ιδιαίτερα εκκλησιαστικά καθεστώτα του Αγίου Όρους, της Εκκλησίας της Κρήτης και τη Δωδεκανήσου, 13) Η Ορθόδοξη Διασπορά.</p>		

Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>1) Ι. Κονιδάρη, <i>Εγχειρίδιο εκκλησιαστικού δικαίου</i>, Αθήνα-Κομοτηνή 2011.</p> <p>2) Σπ. Τρωϊάνου-Γ.Πουλή, <i>Εκκλησιαστικό δίκαιο</i>, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 2003.</p>
----------------------------	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ20] ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ – ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	πρωτ. Αθανάσιος Γκίκας (αναπλ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 4	ECTS: 5
Περιγραφή μαθήματος	<p>Ετυμολογική και εννοιολογική προσέγγιση ποιμαντικών όρων. Ιστορία και πηγές της Ποιμαντικής. Σχέσεις της Ποιμαντικής με άλλες επιστήμες και κλάδοι που προκύπτουν. Ορισμός, Ιστορία και Πηγές της Ποιμαντικής Ψυχολογίας. Ακαδημαϊκή Θεολογία και Ποιμαντική Ψυχολογία. Σχέση Ψυχολογίας και πνευματικής ζωής. Ποιμαντική Θεολογία, ενορία και ιερωσύνη. Περί της προσωπικότητας του ποιμένα. Ο ποιμαντικοψυχολόγος ερευνητής. Ψυχολογία του Βάθους και Πνευματική καθοδήγηση των πιστών. Αγιαστικό, διδακτικό και διοικητικό έργο του ποιμένα. Τα μυστήρια. Ψυχική σύγκρουση η δομή και η λύση της. Ενοχή και επιθετικότητα σε σχέση με την ιδεατή εικόνα του ατόμου. Εφηβεία και θρησκευτικότητα. Η γλώσσα της επικοινωνίας της Εκκλησίας με το σύγχρονο κόσμο. Πρακτική άσκηση που περιλαμβάνει επισκέψεις και ενημέρωση σε χώρους ενοριακής δράσης και κοινωνικής διακονίας.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1) Ετυμολογική και εννοιολογική προσέγγιση ποιμαντικών όρων. Ιστορία και πηγές της Ποιμαντικής. 2) Σχέσεις της Ποιμαντικής με άλλες επιστήμες και κλάδοι που προκύπτουν. Ορισμός, Ιστορία και Πηγές της Ποιμαντικής Ψυχολογίας. 3) Ορισμός, Ιστορία και Πηγές της Ποιμαντικής Ψυχολογίας. 4) Ακαδημαϊκή Θεολογία και Ποιμαντική Ψυχολογία. Σχέση Ψυχολογίας και πνευματικής ζωής. 5) Ποιμαντική Θεολογία, ενορία και ιερωσύνη. 6) Περί της προσωπικότητας του ποιμένα. Ο ποιμαντικοψυχολόγος ερευνητής. 7) Ψυχολογία του Βάθους και Πνευματική καθοδήγηση των πιστών. 8) Αγιαστικό, διδακτικό και διοικητικό έργο του ποιμένα.</p>		

	9) Τα μυστήρια. 10) Ψυχική σύγκρουση η δομή και η λύση της. 11) Ενοχή και επιθετικότητα σε σχέση με την ιδεατή εικόνα του ατόμου. 12) Εφηβεία και θρησκευτικότητα. 13) Η γλώσσα της επικοινωνίας της Εκκλησίας με το σύγχρονο κόσμο.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Αθανασίου Γκίκα, (πρωτοπρεσβυτέρου), <i>Μαθήματα Ποιμαντικής</i> , εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2005. 2. Αλέξανδρου Σταυρόπουλου, <i>Επιστήμη και Τέχνη της Ποιμαντικής</i> , εκδ. Αρμός, Αθήνα 1997. 3

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΥΕ21] ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ IV. ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ – ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ηρακλής Ρεράκης (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 4	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	<p>Στο μάθημα διδάσκονται γενικά θέματα Διδακτικής, όπως οι παράγοντες διδασκαλίας (μαθητής – δάσκαλος), η αγωγιμότητα του μαθητή, ο ρόλος των ψυχοκινητικών του ικανοτήτων, η ανάπτυξη της κριτικής του σκέψης, η ανάπτυξη της κοινωνικής, ηθικής και θρησκευτικής του συνείδησης, η θέση, ο σκοπός, ο ρόλος, το περιεχόμενο του μαθήματος των θρησκευτικών στο σχολείο. Εξετάζονται επίσης ειδικότερα θέματα, όπως οι διδακτικές αρχές, μέθοδοι και μορφές διδασκαλίας, ο ρόλος των προγραμμάτων Σπουδών και των σχολικών βιβλίων ο σχεδιασμός διδασκαλίας, τα εποπτικά μέσα, η αξιολόγηση της διδασκαλίας, η θεωρία και πράξη στη διδασκαλία του μαθήματος των θρησκευτικών. Στη διδασκαλία του μαθήματος περιλαμβάνονται ακόμη σύγχρονες μορφές διδακτικής προσέγγισης του μαθήματος των θρησκευτικών, όπως επικοινωνιακή και ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, μέθοδος project, διαθεματικότητα και διαπολιτισμική αγωγή σε σχέση με τη διδασκαλία και τη θρησκευτική αγωγή. Πραγματοποιείται επίσης Πρακτική Άσκηση των φοιτητών, που αρχίζει από την ομαδική εξάσκηση των φοιτητών μέσα από Μικροδιδασκαλίες που παραγματοποιούνται στο Εργαστήριο Παιδαγωγικής σε εικονική τάξη με ακροατές τους συμφοιτητές και προχωρά στην Πρακτική εξάσκηση των φοιτητών στα</p>		

	<p>σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με παρακολούθηση πραγματικών διδασκαλιών που γίνονται από τους καθηγητές των σχολείων και μετά με διδασκαλίες των ίδιων των φοιτητών τους σε πραγματική τάξη με όλες τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για τη διδασκαλία και φύλλα αξιολόγησης.</p>
<p>Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)</p>	<p>1. Εισαγωγή στη διδακτική μεθοδολογία I.. 2.Εισαγωγή στη διδακτική του Μαθήματος των Θρησκευτικών. 3. Ο διδάσκων και ο διδασκόμενος ως παράγοντες διδασκαλίας 4. Διδακτικές αρχές. 5. Διδακτικές μέθοδοι. 6. Προγράμματα Σπουδών και σχολικά βιβλία 7. Σχεδιασμός πραγματοποίηση της διδασκαλίας- Πρακτική Άσκηση. 8. Ο ρόλος της Αξιολόγησης της διδασκαλίας- Πρακτική Άσκηση. 9 Η σημασία της εποπτείας και της εκπαιδευτικής Τεχνολογίας στη διδακτική - Πρακτική άσκηση. 10. Η διαπολιτισμική αγωγή και το μάθημα των Θρησκευτικών – Πρακτική Άσκηση. 11. Σύγχρονες μορφές διδακτικής (ομαδοσυνεγατική, μέθοδος project, διαθεματικότητα) – Πρακτική Άσκηση, 12. Μικροδιδασκαλίες - Πρακτική Άσκηση στο σχολείο I 13. Πρακτική Άσκηση στο σχολείο II.</p>
<p>Σύγγραμμα (Εύδοξος)</p>	<p>1. Η. Ρεράκη, Σύγχρονη διδακτική των Θρησκευτικών, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010. 2. Ι. Κογκούλη, Διδακτική των Θρησκευτικών, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2003</p>

2. Κατάλογος Μαθημάτων Ελεύθερης Επιλογής των Τομέων

Α΄ Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας

X113 Οι άγιοι της Θεσσαλονίκης

X142 Η χρήση των Η/Υ στη θεολογική έρευνα Ι

X152 Γραμματικές και Λεξικά της Κ.Δ.

X258 Εβραϊκά Ι

X251 Θεολογία Μικρασιατών Πατέρων

X263 Ο προφήτης Ιερεμίας. Ερμηνεία και Θεολογία

X264 Μεταστροφές στην Ορθόδοξη Εκκλησία με βάση τη σχετική γραμματεία

X265 Ο άγιος Σιλουανός ο Αθωνίτης

X266 Ο αυτοκράτωρ Μανουήλ Β΄ Παλαιολόγος ως θεολόγος

X267 Ερμηνεία αποκαλυπτικών κειμένων της Καινής Διαθήκης

X268 Το βιβλίο του Εκκλησιαστή

X274 Το κανονικό έργο των Κολλυβάδων. Σταθμός παράδοσης και ανανέωσης

X279 Λατρείες και θεότητες στην ελληνορωμαϊκή Παλαιστίνη

Θ168 Η χρήση των Η/Υ στη θεολογική έρευνα ΙΙ

Θ175 Λατινικά χριστιανικά κείμενα

Θ179 Κοινωνικές αντιλήψεις στην Παύλεια Θεολογία

Θ218 Ιστορία της ερμηνείας της Παλαιάς Διαθήκης Ι. Πατερική περίοδος

Θ239 Θέματα πατερικής θεολογίας

Θ263 Εβραϊκά ΙΙ

Θ264 Οι ευαγγελικές αφηγήσεις της ανάστασης

Θ265 Κολλυβάδες και νεομάρτυρες: αγιότητα και θεολογία του μαρτυρίου

Θ272 Ο Μιχαήλ Ψελλός και η εποχή του

Θ277 Τα θεολογικά ρεύματα στην Τουρκοκρατία

Θ280 Οι λατρείες στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία μέχρι τον 4^ο αι.

Θ282 Ισλάμ και βυζαντινή θεολογία

Θ283 Η Ορθόδοξη αντιρρητική γραμματεία από τον 1^ο-1^ο αι.

Θ284 Ο ιερός Φώτιος. Πρόσωπο και έργο

Θ291 Το βιβλίο της Σοφίας Σολομώντος

Θ292 Οικολογική ερμηνεία της Καινής Διαθήκης

Θ293 Ελληνική Παλαιογραφία και Επιγραφική

Β΄ Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων

X112 Θέματα σχετιζόμενα με τις χώρες της Χερσονήσου του Αίμου

X200 Διορθόδοξα λειτουργικά θέματα

X225 Ο σύγχρονος νεοπαγανισμός

X235 Ο Βυζαντινός 7^{ος} αιώνας ως εποχή μετάβασης

X246 Ορθοδοξία και αίρεση στην αρχαία Εκκλησία

X253 Εφαρμογές της πληροφορικής στη Θεολογία Α΄

X259 Ο διάλογος ελληνικής φιλοσοφίας και Χριστιανισμού στους Απολογητές του 2^{ου} αι. μ.Χ.

X269 Ειδωλολατρία, μαντεία και εθνικές εορτές. Διάταγμα των Βυζαντινών αυτοκρατόρων κατά της ειδωλολατρίας

X270 Χριστός και Άγιο Πνεύμα στην Ορθόδοξη Εκκλησιολογία

X271 Ο θρησκευτικός φανατισμός ως πρόβλημα των διορθοδόξων και των διαχριστιανικών σχέσεων

X272 Χριστιανική τοπογραφία. Η χριστιανική οικουμενική κατά τους 4^ο-6^ο μ.Χ. αιώνες

Θ150 Εκκλησιαστικές προσωπικότητες των Ορθοδόξων Εκκλησιών της

Χερσονήσου του Αίμου

Θ151 Ορθόδοξη Εκκλησία. Κοινωνία εσχάτων

Θ238 Σύγχρονες αιρέσεις και Αγία Γραφή

Θ261 Η συμπροσευχή μετά των ετεροδόξων

Θ262 Το προπατορικό αμάρτημα στην ανατολική και δυτική παράδοση

Θ274 Η πολιτική φιλοσοφία του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη

Θ269 Εφαρμογές της πληροφορικής στη Θεολογία Β΄

Θ285 Οικουμενικό Πατριαρχείο και Βαλκανικός χώρος από τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους μέχρι σήμερα

Θ286 Αντιόχεια και Ιεροσόλυμα κατά τον 4^ο και 5^ο αι.

Γ΄ Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογία και Τέχνης

Χ162 Εκπαίδευση και άσκηση στην τέχνη της σύγχρονης αγιογραφίας Α΄

Χ177 Η νοερά προσευχή στην Ορθόδοξη λειτουργική παράδοση

Χ198 Εικονογραφία του Χριστού και της Θεοτόκου

Χ241 Τελετουργικά ζητήματα

Χ262 Εκπαίδευση και άσκηση στην τέχνη της σύγχρονης αγιογραφίας Β΄

Χ273 Θεωρία και πράξη της εκκλησιαστικής μουσικής

Χ280 Θεολογικό δοκίμιο και τέχνη Ι

Θ154 Θεολογία των ιερών μυστηρίων

Θ165 Κατηχητική

Θ184 Εκπαίδευση και άσκηση στην τέχνη της σύγχρονης αγιογραφίας Γ΄

Θ215 Χριστιανική τοπογραφία Θεσσαλονίκης

Θ217 Θέματα μορφολογίας της εκκλησιαστικής μουσικής

Θ257 Η βυζαντινή Θεία Λειτουργία στην ιστορία και στο παρόν

Θ279 Εκπαίδευση και άσκηση στην τέχνη της σύγχρονης αγιογραφίας Δ΄

Θ287 Ρεαλισμός και σύμβολο στη Θεία Λατρεία της Ορθοδόξου Εκκλησίας

Θ288 Θεολογικό δοκίμιο και τέχνη II

Θ289 Η κανονική τάξη των Μυστηρίων

Δ΄ Τομέας Δικαίου, Οργάνωσης Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας

Χ81 Σύγχρονα ποιμαντικά θέματα

Χ163 Αθλητισμός & Ολυμπισμός. Ιστορική, θεολογική και κοινωνιολογική διερεύνηση

Χ176 Επιχειρηματικότητα & καινοτομία στο θρησκευτικό & πολιτισμικό πλαίσιο

Χ221 Κοινότητα και κοινωνία. Θέσεις της κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού

Χ227 Εκκλησιαστικό περιουσιακό δίκαιο

Χ261 Το δίκαιο των μοναχών

Χ275 Οι διαπροσωπικές σχέσεις εκπαιδευτικών και μαθητών

Χ278 Θέματα οικολογικής ηθικής

Θ73 Εξομολογητική

Θ171 Ορθοδοξία και Ευρώπη. Κοινωνιολογική διερεύνηση

Θ232 Βιοηθικά διλήμματα κατά την έναρξη της ζωής

Θ237 Το δίκαιο του Αγίου Όρους

Θ242 Εφαρμογές θρησκευτικής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας με έμφαση στο θρησκευτικό τουρισμό

Θ268 Προβλήματα θρησκευτικής ελευθερίας και παγκοσμιοποίησης

Θ276 Η συμμετοχή των λαϊκών στην εκλογή των επισκόπων

Θ290 Η ομαδική εργασία στο σχολείο και η κοινωνικοποιητική της διάσταση

Αναλυτικό πρόγραμμα επιλεγμένων μαθημάτων ανά εξάμηνο

Περιγραφή γνωστικού αντικειμένου και περιεχομένου του μαθήματος

ΔΜ = Διδακτικές μονάδες

ECTS = Ευρωπαϊκές πιστωτικές μονάδες

ΕΕ = Ελεύθερης επιλογής

Χ = Χειμερινό εξάμηνο

Ε = Εαρινό εξάμηνο

α) Χειμερινό εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ81] ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αθανάσιος Γκίκας		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Το μάθημα σε κάθε ακαδημαϊκό έτος περιλαμβάνει ένα ή δύο διαφορετικά θέματα από λίστα αντικειμένων όπως: Ενοριακή ζωή (ποιμαντική των μυστηρίων). Γάμος και οικογένεια. Ποιμαντική προς τους εξαρτημένους, Ποιμαντική προς τους μετανάστες. Ποιμαντική προς άτομα με ειδικές ανάγκες. Ποιμαντική προς τους ασθενείς. Ποιμαντική και θέματα βιοηθικής. Εθελοντισμός. Προσκυνηματικός τουρισμός κ.ά. Για το τρέχον ακαδ. έτος (2013-2014) το θέμα θα είναι: Ενοριακή ζωή (ποιμαντική των μυστηρίων). Γάμος και οικογένεια.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1) Εισαγωγικά περί του περιεχομένου και του σκοπού του μαθήματος. Εκσυγχρονισμός του Ποιμαντικού έργου. Σχέση της Ποιμαντικής Θεολογίας προς το σύγχρονο κόσμο . 2) Το κοινωνικό πρόσωπο της Εκκλησίας. 3) Εθελοντισμός, ετυμολογική και εννοιολογική προσέγγιση. Φορείς του εθελοντισμού. 4) Ενορία και εθελοντισμός. (φιλόπτωχο ταμείο). 5) Ιδρύματα και εθελοντισμός.(νοσοκομεία, γηροκομεία, ορφανοτροφεία, μονάδες εξαρτημένων, παιδικά χωριά κ.ά.). 6) Το μυστήριο του γάμου και η θεολογία του. 7) Ιστορία και εξέλιξη της ακολουθίας του γάμου και η σημερινή κατάσταση. 8) Ποιμαντική προσέγγιση του μυστηρίου. Η ευθύνη της Εκκλησίας στην προετοιμασία των μελλονύμφων. 9) Συμβουλευτική του γάμου και της οικογένειας. 10) Το μυστήριο του βαπτίσματος και η θεολογία του. 11) Ιστορία και εξέλιξη της ακολουθίας του βαπτίσματος και η σημερινή κατάσταση. 12) Ποιμαντική προσέγγιση του μυστηρίου. 13) Η ευθύνη της Εκκλησίας για την κατήχηση και την προετοιμασία των ενηλίκων νεοφωτίστων.</p>		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Βασιλείου Καλλιακμάνη πρωτοπρεσβυτέρου), Ο εκκλησιολογικός χαρακτήρας της ποιμαντικής, εκδ.		

	Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2005. 2. Βασιλείου Καλλιακμάνη (πρωτοπρεσβυτέρου), Μεθοδολογικά πρότερα της Ποιμαντικής, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2000.
--	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ112] ΘΕΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΤΟΥ ΑΙΜΟΥ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μιχαήλ Τρίτος		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Ενημέρωση για τα εθνικά θέματα που σχετίζονται με τις χώρες του χερσονήσου του Αίμου.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Βορειοηπειρωτικό ζήτημα. 2. Μακεδονικό ζήτημα. 3. Τσάμηδες. 4. Κουτσοβλαχικό ζήτημα. 5. Οι Βλάχοι της Βαλκανικής. 6. Κυπριακό ζήτημα. 7. Μουσουλμανικό ζήτημα. 8. Πρόβλημα Γκαγκαούζων. 9. Το πρόβλημα της σχισματικής Εκκλησίας των Σκοπίων. 10. Ανάμειξη των Βαλκανικών Εκκλησιών σε εθνικιστικά κινήματα. 11. Καταγωγή Αλβανών. 12. Σχέση Αλβανίας και Ιλλυρίας. 13. Το πρόβλημα του εθνικισμού στα Βαλκάνια.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Μιχ. Γ. Τρίτου, Βλάχοι των Βαλκανίων και Ορθοδοξία, Θεσσαλονίκη 2009.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ113] ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Συμεών Πασχαλίδης (αναπλ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσίαση των σημαντικότερων αγίων της εκκλησίας της Θεσσαλονίκης		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικά για την κατάσταση της έρευνας γύρω από τους Αγίους της Θεσσαλονίκης 2. Εισαγωγικά για την ιστορία του Χριστιανισμού στη Θεσσαλονίκη 3. Το αποστολικό υπόβαθρο της Εκκλησίας της Θεσσαλονίκης και οι Άγιοι της Αποστολικής περιόδου		

	<p>4. Η εποχή των διωγμών και οι Μάρτυρες της Θεσσαλονίκης 5. Η εμβληματική μορφή του Αγίου Δημητρίου και η σχετική γραμματεία 6. Οι Αρχιεπίσκοποι της Θεσσαλονίκης κατά τους οκτώ πρώτους αιώνες: Αγιότητα και δογματική αλήθεια 7. Οι Θεσσαλονικείς Όσιοι και ο αστικός μοναχισμός στη βυζαντινή Θεσσαλονίκη 8. Η Θεσσαλονίκη ως κέντρο του Βυζαντινού Ησυχασμού και οι Θεσσαλονικείς Ησυχαστές Πατέρες 9. Η διεδρική βάση της Εκκλησίας της Θεσσαλονίκης κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας: Επίσκοποι και νέοι μάρτυρες 10. Οι Νεομάρτυρες της Θεσσαλονίκης 11. Οι νέοι Θεσσαλονικείς Άγιοι του 18ου και 19ου αιώνα 12. Η τιμή των Αγίων της Θεσσαλονίκης: Θεώρηση της αγιολογικής και υμνογραφικής γραμματείας 13. Σύνοψη – Συμπεράσματα – έλεγχος γραπτών εργασιών</p>
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>1) Πασχαλίδης Συμεών, Οι Άγιοι της Θεσσαλονίκης. Ιστορία - Γραμματεία - Κείμενα, Θεσσαλονίκη 2013</p> <p>2) Πασχαλίδης Συμεών, Εν Αγίοις. Ειδικά Θέματα Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αγιολογίας, Θεσσαλονίκη 2012</p>

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ142] Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ Η/Υ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αθανάσιος Παπαρνάκης (αναπλ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Ενημέρωση για τις βασικές χρήσεις και την αξιοποίηση των Η/Υ στο έργο του θεολόγου, η γνώση και ο έλεγχος της λειτουργίας ενός Η/Υ, απόκτηση βασικών δεξιοτήτων στη χρήση των δημοφιλεστέρων προγραμμάτων (Microsoft Windows & Office), Η χρήση του Η/Υ υπολογιστή για την επεξεργασία εκτενών κειμένων (επιστημονικών εργασιών) και ως εποπτικού μέσου στη διδασκαλία. Οργάνωση δεδομένων και απομακρυσμένη επικοινωνία.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>Πρόγραμμα διδασκαλίας: 1. Εισαγωγικό. Περιγραφή του μαθήματος. Οι Η/Υ ως εργαλείο στο έργο του θεολόγου. Βασικές έννοιες πληροφορικής. 2. Ο Η/Υ, η λειτουργία του και περιφερειακές συσκευές (hardware) 3. Λογισμικό Η/Υ. Περιβάλλοντα εργασίας (software) 4.</p>		

	Windows 7 (I) 5. Windows 7 (II) 6. Επεξεργασία κειμένου. Microsoft Word (I) 7. Επεξεργασία κειμένου. Microsoft Word (II) 8. Επεξεργασία κειμένου. Microsoft Word (III) 9. Παρουσιάσεις. Microsoft Powerpoint (I) 10. Παρουσιάσεις. Microsoft Powerpoint (II) 11. Βάσεις δεδομένων. Microsoft Access 12. Διαδίκτυο. Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. 13. Ειδικό λογισμικό θεολογικού ενδιαφέροντος.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1) Χρήστος Γουλτίδης, Οδηγός επιτυχίας για το δίπλωμα ECDL 5, Ενότητα 3: Επεξεργασία Κειμένου - WORD 2007, Κλειδάριθμος 2010. 2) Μητροπούλου Βασιλική, Το εκπαιδευτικό λογισμικό στη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών, έκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2008

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ152] ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΛΕΞΙΚΑ ΤΗΣ Κ.Δ.		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κυριακούλα Παπαδημητρίου (αναπλ. καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζεται η ιστορία της Λεξικογραφίας της Καινής Διαθήκης απ' αρχής μέχρι σήμερα και συζητούνται τα κύρια ζητήματα τού γνωστικού αυτού πεδίου. Δίνονται παραδείγματα και γίνονται πρακτικές ασκήσεις στη χρήση της Γραμματικής και των Λεξικών ως βοηθημάτων για την κατανόηση του κειμένου της Καινής Διαθήκης.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η αναγκαιότητα ειδικών Λεξικών και Γραμματικής για τη μελέτη της γλώσσας της Καινής Διαθήκης. 2. Πώς γίνεται ένα Λεξικό. Οι αρχές της καινοδιαθηκικής Λεξικογραφίας. 3. Τα πρώτα Λεξικά της Καινής Διαθήκης. Είδη των Λεξικών της Καινής Διαθήκης. 4. Η συμβολή των τεκμηρίων (πάπυροι, επιγραφές) στη σύνταξη των Λεξικών. Τα νεότερα Λεξικά. 5. Μεταφράσεις καινοδιαθηκικών κειμένων και Λεξικά. 6. Σημσιολογικά Λεξικά. 7. Θεολογική Λεξικογραφία. 8. Ηλεκτρονικά Λεξικά. Βάσεις δεδομένων για λεξιλογική έρευνα. Παρουσίαση και χρήση του TLG. 9. Γραμματικές της Καινής Διαθήκης. Παρουσίαση και κριτική. 10. Η συμβολή της καινοδιαθηκικής Λεξικογραφίας στην Ερμηνεία της Καινής Διαθήκης. 11 Παραδείγματα		

	χρήσης Λεξικών για τη σημασία και την ερμηνεία λέξεων της Καινής Διαθήκης. 12. Παρουσίαση φοιτητικών εργασιών. 13. Ξενάγηση στο τμήμα Λεξικών-Γραμματικών των Βιβλιοθηκών της Θεολογικής και Φιλοσοφικής Σχολής (Η ξενάγηση γίνεται σε εύθετο χρόνο, κατά προτίμηση στα μέσα του εξαμήνου).
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Παπαδημητρίου Κυριακούλα, <i>Γλώσσα και ερμηνεία της Καινής Διαθήκης</i> , University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2004. 2. Horrocks Geoffrey, <i>Ελληνικά</i> , Βιβλιοπωλείον Εστίας, Αθήνα 2006.

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ162] ΕΚΠ/ΣΗ & ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ Α΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Τρύφων Τσομπάνης (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Μέσα από την θεωρητική και πρακτική άσκηση στο εργαστήριο ζωγραφικής, επιχειρείται μια προσωπική σχέση του φοιτητή με την τέχνη, διερευνώνται οι δυνατότητές τους στην εξάσκηση στο σχέδιο και στο χρώμα, και επιχειρείται να αποκτήσει ο φοιτητής την εμπειρία της δημιουργίας ενός έργου αγιογραφίας, σύμφωνα με τους κανόνες της ζωγραφικής τέχνης.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Αρχές της ορθόδοξης αγιογραφίας. 2-3. Θεωρία της αγιογραφίας. 4. Σχολές και ρεύματα. 5. Η αγιογραφία σήμερα, εργαστήρια και τεχνικές. 6-12. Μαθήματα σχεδίου. 13. άσκηση προσωπογραφίας.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Ιω. Βράνου, <i>Η τεχνική της αγιογραφίας</i> , εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ163] ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ & ΟΛΥΜΠΙΣΜΟΣ. ΙΣΤΟΡΙΚΗ, ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ & ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος (λέκτορας)

Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Ιστορία του Αθλητισμού στην Αρχαιότητα, στο Βυζάντιο και τον Νέο Ελληνισμό. Η Αγία Γραφή και η Πατερική Παράδοση για τον Αθλητισμό. Αθλητισμός και σύγχρονα παραθρησκευτικά φαινόμενα. Κοινωνιολογία των Σπορ και η κοινωνική δυναμική του αθλητικού φαινομένου.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Οι «Ιεροί» Αγώνες στην Αρχαία Ελλάδα. 2. Βυζάντιο και Αθλητισμός (Νομοθεσία, Ιστορία και Κοινωνιολογία) 3. Νέος Ελληνισμός και Αθλητισμός 4. Θεολογική θεώρηση του Αθλητισμού 5. Αθλητισμός και σύγχρονα παραθρησκευτικά φαινόμενα 6. Ολυμπισμός και Αθλητισμός 7. Θρησκευτικοποίηση του Αθλητισμού στις σύγχρονες κοινωνίες 8. Κοινωνιολογία του Αθλητισμού 9. Θεωρητικές τάσεις της Κοινωνιολογίας του Αθλητισμού 10. Πολιτιστική Ιστορία του Αθλητισμού 11. Αθλητισμός και Πολιτική 12. Ελεύθερος χρόνος και Αθλητισμός 13. Νεοπαγανισμός και Αθλητισμός.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Σημειώσεις		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ176] ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ηρακλής Ρεράκης (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Το περιεχόμενο του μαθήματος διαρθρώνεται σε δύο (2) φάσεις. Η πρώτη φάση περιλαμβάνει σεμιναριακά μαθήματα που σχετίζονται, αφενός με οικονομικές και νομικές γνώσεις και δεξιότητες, που αφορούν στην αντίστοιχη κατάρτιση των φοιτητών ως προς τη δημιουργία μίας επιχείρησης και αφετέρου με γνώσεις σχετικά με τη διάσταση και το περιεχόμενο της έννοιας “καινοτομία”, σε σχέση με την επιχειρηματικότητα. Η δεύτερη φάση περιλαμβάνει φροντιστηριακά μαθήματα, κατά τα οποία εκπονείται από τους φοιτητές ένα Επιχειρηματικό Σχέδιο (Business Plan) με τη χρήση εξειδικευμένου λογισμικού επιχειρησιακού σχεδιασμού, βασισμένο σε μία επιχειρηματική ιδέα, που, ειδικά για τους φοιτητές του Τμήματος,		

	εντάσσεται στο θρησκευτικό και πολιτισμικό πλαίσιο.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	(1) Εισαγωγικά. Η έννοια της επιχειρηματικότητας. Τεχνολογία- Καινοτομία- Επιχειρηματικότητα. Το προφίλ του σύγχρονου επιχειρηματία. (2) Βασικές Αρχές Διοίκησης για μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Λήψη αποφάσεων, Προγραμματισμός, Οργάνωση, Διεύθυνση, Έλεγχος. (3) Βασικές Αρχές Μάρκετινγκ για μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Αξιολόγηση εξωτερικού – εσωτερικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος – Ανάλυση S.W.O.T. (4) Επενδυτικά Προγράμματα. Αξιολόγηση επενδυτικών Προγραμμάτων. (5) Οικονομική Ανάλυση & Οργάνωση Λογιστηρίου. Φορολογικές-ασφαλιστικές υποχρεώσεις. (6) Πηγές χρηματοδότησης για τη δημιουργία μιας νέας επιχείρησης ή χρηματοδότησης μιας καινοτόμου ιδέας. Σχέδιο χρηματοδότησης της επένδυσης. (7) Επιχειρηματικότητα και οικονομική ανάπτυξη. Επιχειρήσεις βασισμένες σε νέες τεχνολογίες. Υποστηρικτικοί φορείς επιχειρηματικής δραστηριότητας. (8) Εκπόνηση Επιχειρησιακού Σχεδίου-Business Plan, με τη χρήση λογισμικού επιχειρησιακού σχεδιασμού. (9) Ασκήσεις για την εκπόνηση επιχειρησιακού σχεδίου με την χρήση λογισμικού επιχειρησιακού σχεδιασμού (10 εργαστηριακό μάθημα). (10) Ασκήσεις για την εκπόνηση επιχειρησιακού σχεδίου με την χρήση λογισμικού επιχειρησιακού σχεδιασμού (20 εργαστηριακό μάθημα). (11) Ασκήσεις για την εκπόνηση επιχειρησιακού σχεδίου με την χρήση λογισμικού επιχειρησιακού σχεδιασμού (30 εργαστηριακό μάθημα). (12) Εκπαιδευτική Εκδρομή – επίσκεψη σε καινοτομικές επιχειρήσεις. (13) Εκπαιδευτική Εκδρομή – επίσκεψη σε καινοτομικές επιχειρήσεις.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ177] Η ΝΟΕΡΑ ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας-Πλεξίδας (επίκ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4

Περιγραφή μαθήματος	Η αδιάλειπτος νοερά προσευχή της ορθόδοξου παραδόσεως εξετάζεται όχι μόνο ως μία νηπτική αρετή αλλά εντάσσεται στο πλαίσιο της καθόλου λατρείας. Ερευνώνται οι απ' αρχές και τα βιβλικά θεμέλια. Επισημαίνονται οι εμβρυϊκές μορφές του αδιαλείπτου, στους τρόπους των ασκητών ή στις μονές των ακοιμητών. Καταγράφονται οι προϋποθέσεις, τα εμπόδια, τα εξελικτικά στάδια και οι πνευματική καρποφορία της ευχής του Ιησού. Αναδεικνύεται η σχέση της νοεράς προσευχής με την κοινή λατρεία και την ευχαριστιακή ζωή.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Θεσμός και χάρισμα στην ορθόδοξη παράδοση. 2. Βιβλικές θεμελιώσεις περί της αδιαλείπτου προσευχής. 3. Η ακοιμητή δοξολογία του Θεού. 4. Ο αγιασμός δια των μυστηρίων και της νηπτικής προσευχητικής εργασίας. 5. Δημοτελείς συνάξεις και νοερά προσευχή. 6. Ο λαός του Θεού και η νοερά προσευχή. 7. Η νοερά προσευχή ως αέναη αληθής λατρεία Θεού. 8. Ανώνυμος Αγιορείτης Ησυχαστής και Γέρων Ιωσήφ εργάτες της νοεράς προσευχής. 9. Περί της μεθόδου της νοεράς προσευχής γενικά. 10. Οι προϋποθέσεις της νοεράς προσευχής. 11. Τα εμπόδια προς την επίτευξη της νοεράς προσευχής. 12. Οι καρποί της νοεράς προσευχής. 13. Αναφορά ερμηνευτικής στα πηγαία κείμενα.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Αρχιμ. Νικ. Σκρέττα, <i>Η νοερά προσευχή. Έκφραση αληθούς λατρείας Θεού</i> [Σειρά: Κανονικά και λειτουργικά 2], εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2006.

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ198] ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αγγελική Τριβυζαδάκη (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα ασχολείται με την εξέταση της εικονογραφίας του Χριστού και της Θεοτόκου.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Βασικές έννοιες της χριστιανικής εικονογραφίας 2) Αχειροποίητες εικόνες 3) εικονογραφία Χριστού Ι 4) εικονογραφία Χριστού ΙΙ 5) εικονογραφικά θέματα προεικονίσεων του Χριστού 6) εικονογραφικά θέματα		

	για τον Χριστό και τον βίο του από τα απόκρυφα κείμενα 7) εικονογραφία Θεοτόκου Ι 8) εικονογραφία Θεοτόκου ΙΙ 9) εικονογραφικά θέματα από τη ζωή της Θεοτόκου Ι 10) εικονογραφικά θέματα από τη ζωή της Θεοτόκου ΙΙ 11) εικονογραφικά θέματα προεικονίσεων της Θεοτόκου 12) εικονογραφικά θέματα για την Θεοτόκο και τον βίο της από τα απόκρυφα κείμενα 13) Η παράσταση της Δέησης.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Αγγελική Α. Τριβυζαδάκη, Θεομητορική εικονογραφία, Θεσσαλονίκη 2005 Μαρία Καζαμία - Τσέρνου, Ιστορώντας τη Δέηση στις βυζαντινές εκκλησίες της Ελλάδος, Θεσσαλονίκη 2003

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ200] ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	πρωτ. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης (επικ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Στο μάθημα παρουσιάζονται οι λειτουργικές ιδιαιτερότητες των άλλων Ορθόδοξων Εκκλησιών καθώς και η ενότητα μέσα από την λειτουργική ποικιλία.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Σχέση δόγματος και λατρείας 2. Ιστορική εξέλιξη, ενότητα και ποικιλία στη λατρεία 3. Το τυπικό του Αγ. Σάββα και η λειτουργική ενότητα 4. Η λειτουργική γλώσσα στην ορθόδοξη λατρεία 5. Μερικά γενικά χαρακτηριστικά για τη ρουμανική λειτουργική παράδοση 6. Το ρουμανικό εκκλησιαστικό τυπικό 7. Τα ρουμανικά λειτουργικά βιβλία 8. Νυχθήμερος ακολουθία 9. Θεία λειτουργία 10. Συχνή ή αραιή θεία κοινωνία των πιστών 11. Ρουμανικός λειτουργικός προβληματισμός σε τοπικό επίπεδο 12. Ρουμανικός λειτουργικός προβληματισμός σε διορθόδοξο επίπεδο 13. Υφιστάμενες λειτουργικές διαφοροποιήσεις ανάμεσα στις Ορθόδοξες Εκκλησίες.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Κ. Καραϊσαρίδη, Η συμβολή του π. Δημ. Στανιλοάε στη μελέτη των λειτουργικών θεμάτων, εκδ. Σταμούλη, Αθήνα 1997		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ221] ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ. ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος (επικ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Κοινωνικές θεωρίες περί Κοινότητας, Θεολογία της Κοινότητας, Παγκοσμιοποίηση και Κοινότητα.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Κοινωνικές θεωρίες περί της Κοινότητας. 2. Κοινωνικοποίηση, Κοινότητα και Κοινωνία. 3. Παράδοση και Κοινότητα. 4. Ορθόδοξη Εκκλησία και Κοινωνία. 5. Ορθόδοξη Κοινωνία και κοινοτική οργάνωση του κοσμικού βίου. 6. Μεταμοντερνισμός και Κοινοτισμός. 7. Παγκοσμιοποίηση και Κοινοτισμός. 8. Ουτοπία και Κοινοτισμός. 9. Επανάσταση και Κοινοτισμός. 10. Κοινότητα και Κοινωνία στη Δύση και στην Ανατολή. 11. Τουρκοκρατία και Κοινότητες. 12. Άτομο και Κοινότητα. 13. Πολιτικός Φιλελευθερισμός και Κοινοτισμός.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Κ. Κωτσιόπουλου, <i>Η Κοινότητα. Συμβολή στην Κοινωνιολογική διερεύνηση του Χριστιανισμού</i> , Εκδόσεις Βάνιας. 2. Γ. Κοντογιώργης, <i>Κοινωνική δυναμική και πολιτική αυτοδιοίκηση</i> , εκδ. Λιβάνη, Αθήνα.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ225] Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΝΕΟΠΑΓΑΝΙΣΜΟΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	πρωτ. Βασίλειος Γεωργόπουλος (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Η γνώση, τα γενεσιουργά αίτια, η ιστορία και οι μορφές του σύγχρονου Παγανιστικού κινήματος. Αναφορά στο ελληνικό και διεθνές σκηνικό.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικά περί Νεοπαγανισμού. 2. Η σχέση αρχαίου και νεότερου Παγανισμού. 3. Η ιστορική εξέλιξη του φαινομένου (20ο αιώνα). 4. Η σχέση Νεοπαγανισμού και Νέας Εποχής (New Age). 5. Το ευρωπαϊκό Νεοπαγανιστικό σκηνικό. 6. Ο Σλαβικός		

	Νεοπαγανισμός. 7. Το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εθνικών Θρησκείων (Ιστορία - Σκοποί - Δράση). 8-9. Το ελληνικό Νεοπαγανιστικό σκηνικό. 10. Οντινισμός. 11. Wicca. 12. Η στάση των Νεοπαγανιστικών κινήσεων έναντι του Χριστιανισμού. 13. Αναίρεση Νεοπαγανιστικών επιχειρημάτων κατά του Χριστιανισμού.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	πρωτ. Κυριακού Τσουρού, Ο Νεοπαγανισμός της "Νέας Εποχής", εκδ. ΠΕΓ - Διάλογος, Αθήνα 2008

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ227] ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Δημήτριος Νικολακάκης (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Το δικαίωμα της Εκκλησίας προς απόκτηση περιουσίας. Προέλευση και δημιουργία της εκκλησιαστικής περιουσίας. Το κανονικό καθεστώς διαχείρισης και διάθεσης της εκκλησιαστικής περιουσίας. Ο βιοπορισμός του κλήρου.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Έννοια και Πηγές του Εκκλησιαστικού Περιουσιακού Δικαίου, 2. Θεολογική και νομοκανονική τεκμηρίωση της περιουσίας ως εκκλησιαστικού αγαθού, 3. Νομοθεσία της Βυζαντινής αυτοκρατορίας, 4. Νομοθεσία του ελληνικού κράτους για την εκκλησιαστική περιουσία, 5. Το αναπαλλοτρίωτο της εκκλησιαστικής περιουσίας, 6. Διοίκηση και διαχείριση της εκκλησιαστικής περιουσίας I, 7. Διοίκηση και διαχείριση της εκκλησιαστικής περιουσίας II, 8. Μοναστηριακή περιουσία, 9. Περιουσιακό καθεστώς εκκλησιαστικών ιδρυμάτων και οργανισμών, 10. Ο βιοπορισμός του Κλήρου I, 11. Ο βιοπορισμός του Κλήρου II, 12. Καθεστώς μισθοδοσίας και συνταξιοδοτήσεως κληρικών (ιερέων και επισκόπων), 13. Κληρονομικό δίκαιο των κληρικών και των μοναχών		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	I. Κονιδάρη, Εγχειρίδιο εκκλησιαστικού δικαίου, Αθήνα-Κομοτηνή 2011		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ235] Ο ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ 7ος ΑΙΩΝΑΣ ΩΣ ΕΠΟΧΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Χρήστου (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Ο 7ος αιώνας αποτελεί το τέλος της ύστερης αρχαιότητας και την έναρξη της περιόδου των λεγομένων Σκοτεινών Αιώνων. Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία έχει περιέλθει σε δεινή κρίση εξαιτίας των εξωτερικών απειλών και της απώλειας σημαντικών εδαφών. Ως εκ τούτου, ξεκινά μία σειρά μεταρρυθμίσεων, οι οποίες οφείλουν να καταστήσουν το κράτος ικανό να επιβιώσει της κρίσης. Εξετάζονται τα κομβικά γεγονότα της εποχής, αλλά και τα επιμέρους πλαίσια εντός των οποίων διαμορφώθηκαν οι κοσμοϊστορικές αλλαγές της περιόδου		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Το ιστορικό υπόβαθρο. 2. Το υστερορωμαϊκό κράτος 3. Οι διάδοχοι του Ιουστινιανού. 4. Ο τελευταίος περσικός πόλεμος. 5. Η αραβική επίθεση. 6. Εκκλησία και Πολιτεία. 7. Ορθοδοξία και αίρεση. 8. Η σύγκρουση. 9. Άνθρωπος και Θεία Πρόνοια κατά τις αντιλήψεις της εποχής. 10. Βασιλεία και Κράτος. 11. Η ιστορία στον δρόμο προς τα έσχατα. 12. Η πολιτιστική σύνθεση του 7ου αιώνα. 13. Συμπεράσματα.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Κ. Π. Χρήστου, <i>Εκκλησιαστικοί συγγραφείς του 7ου αιώνα ως μάρτυρες της εποχής τους</i> , Θεσσαλονίκη 2010		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ241] ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Χρυσόστομος Νάσσης (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Η μελέτη της ιστορικής εξελίξεως και σύγχρονης τελεστικής πράξεως των Μυστηρίων της Εκκλησίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή στο μάθημα. Οι προβαπτισματικές πράξεις και ευχές. 2. Χρόνος και ημέρες τελέσεως του Βαπτίσματος. Η προετοιμασία για το Βάπτισμα και οι		

	καταβολές της Μ. Τεσσαρακοστής. 3. Το Βάπτισμα – ιστορικοτελετουργική θεώρηση Α΄. 4. Το Βάπτισμα – ιστορικοτελετουργική θεώρηση Β΄. 5. Τα μνήστρα και ο γάμος. 6. Το ευχέλαιο – ιστορικοτελετουργική θεώρηση. 7. Η κοινωνία των ασθενών (προετοιμασία – διατήρηση – μετάδοση της θ. κοινωνίας). 8. Νεκρώσιμα τελετουργικά. 9. Αγιασμός (μικρός και μεγάλος). 10. Τάξη των χειροτονιών (διακόνου - πρεσβυτέρου - επισκόπου). 11. Τάξη εγκαινίων ναού. 12. Η μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας και τα μέσα μαζικής ενημερώσεως. 13. Γενική συζήτηση, ανακεφαλαίωση.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Ιωάννου Μ. Φουντούλη, Τελετουργικά θέματα. «Ευσχημόνως και κατά τάξιν», τόμος Α΄ [Λογική Λατρεία 12], Αποστολική Διακονία: Αθήνα, 2002

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ246] ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΑΙΡΕΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	πρωτ. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας (επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Η χριστιανική κοινότητα στα πρώτα της βήματα δεν είχε αναπτύξει καμία συστηματική και επίσημη δογματική διδασκαλία. Από την αρχή η εκκλησία ζούσε με την «ανάμνηση» των γεγονότων της ζωής του Χριστού, του γεγονότος δηλαδή της θείας ενανθρώπησης. Η εκκλησιαστική κοινότητα βίωνε το μυστήριο αυτό της θείας ενανθρώπησης ως κεντρικό σημείο της Αποκάλυψης, όπου ανακεφαλαιώνεται όλη η ιστορία της θείας οικονομίας (δημιουργία, θεοφάνειες, συγκρότηση της Εκκλησίας, πορεία προς τα έσχατα). Αίρεση δεν είναι παρά η παραχάραξη της ζωής της εκκλησιαστικής κοινότητας και η διάσπαση της ενότητας του μυστηρίου της θείας οικονομίας. Αυτό αναδεικνύεται από τον αγώνα της Εκκλησίας στην αντιμετώπιση των αιρετικών αποκλίσεων από τη ζωή της, αποκλίσεων που συνάντησε στην ιστορική της πορεία.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Γενική εισαγωγή. Παρουσίαση βιβλιογραφίας 2. Εννοιολογική διευρέυνση των όρων. Ανάθεση εργασιών. 3. Ιουδαική μήτρα της αίρεσης. 4. Ελληνική Μήτρα της αίρεσης. 5. Σχέσεις Ορθόδοξης Θεολογίας</p>		

	και Πνευματικότητας 6. Προϋποθέσεις της ορθής Θεολογίας 7. Οι πρώτες νοθεύσεις της χριστιανικής δογματικής διδασκαλίας 8. Ο Μ. Αθανάσιος έναντι του αρειανισμού 9. Οι καππαδόκες πατέρες έναντι του αρειανισμού 10. Ο Μ. Βασίλειος έναντι των πνευματομάχων 11. Χριστολογικές αιρέσεις Α΄. 12. Χριστολογικές αιρέσεις Β΄. 13. Παρουσίαση εργασιών.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	N. Ματσούκα, <i>Ορθοδοξία και Αίρεση στους εκκλησιαστικούς συγγραφείς του Δ΄, Ε΄, ΣΤ΄αιώνα, Θεσσαλονίκη</i> 1992

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ248] ΕΒΡΑΪΚΑ Ι		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ευαγγελία Δάφνη (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Ανάλυση σημαντικών γραμματικών φαινομένων, εκμάθηση βασικού λεξιλογίου και θεολογικών όρων, μετάφραση απλών προτάσεων από την Εβραϊκή στην Ελληνική και αντιστρόφως.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή: Ιστορία της Εβραϊκής Γλώσσας, βασική βιβλιογραφία 2. Το εβραϊκό αλφάβητο Ι 3. Το εβραϊκό αλφάβητο ΙΙ 4. Άρθρο, Σύνδεσμοι, Προθέσεις 5. Αντωνυμίες 6. Αντωνυμικά Επιθήματα 7. Αριθμητικά 8. Ουσιαστικά Ι 9. Ουσιαστικά ΙΙ 10. Επίθετα 11. Ρήματα Ι 12. Ρήματα ΙΙ 13. Ρήματα ΙΙΙ.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	W. Rudolph-K. Elliger (εκδ.), <i>Biblia Hebraica Stuttgartensia</i> , Ελληνική Βιβλική Εταιρεία, Αθήνα 1997		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ251] ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Θεόδωρος Πιτταράς (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζονται εκτενώς και αναλύονται ο βίος, τα έργα και η διδασκαλία του Θεοδότου Αγκύρας, με		

	<p>ιδιαίτερη έμφαση στα ζητήματα αυτής της περιόδου και στη θεολογική αντιμετώπιση από τον εν λόγω επίσκοπο.</p>
<p>Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)</p>	<p>1. Εισαγωγικά περί του βίου, των συγγραμμάτων και των προϋποθέσεων της διδασκαλίας του Θεοδότου. 2. Περί της θείας φύσεως κατά τον Θεόδοτο. 3. Περί των προσώπων της αγίας Τριάδος, του ομοουσίου και της συνεργίας αυτών στην οικονομία. 4. Για τη δημιουργία του ανθρώπου, το κακό και την πτώση. 5. Για τον σκοπό της θείας ενανθρώπησης και την αναγκαιότητα αυτής για τον άνθρωπο σύμφωνα με τον Θεόδοτο. 6. Η θεία ενανθρώπηση-σάρκωση ως κατ' ακρίβειαν ένωση σε αντιπαράθεση με τη διδασκαλία του Νεστορίου. 7. Ο τρόπος της θείας ενανθρώπησης και η αναφορά της ύπαρξης του Λόγου με την αντωνυμία «εαυτώ». 8. Το πρόσωπο του Χριστού βάσει αυτής της ένωσης. 9. Η ενότητα του Χριστού και το πάθος αυτού. 10. Το πρόσωπο της Θεοτόκου συνεπεία της θείας ενανθρώπησης. Το αειπάρθενο και η μητροπαρθενία αυτής στον Θεόδοτο. 11. Η δυτική σκέψη και η διδασκαλία του Θεοδότου περί της Θεοτόκου και αναίρεση κακονοιών. 12. Πως πραγματώνεται η εν Χριστώ σωτηρία του ανθρώπου σύμφωνα με τον Θεόδοτο. 13. Οι αναφορές του Θεοδότου σε μυστήρια της Εκκλησίας, όπως το βάπτισμα και τη θεία Ευχαριστία.</p>
<p>Σύγγραμμα (Εύδοξος)</p>	<p>Θ. Πιτταρά, Θεόδοτος Αγκύρας, εκδ. ΚΕ.Π.Ε., Αθήνα 2010</p>

<p>Κωδικός / Τίτλος μαθήματος</p>	<p>[Χ253] ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ Α΄</p>		
<p>Διδάσκων / Διδάσκουσα</p>	<p>Δέσπω Λιάλιου (καθηγήτρια) – π. Γρηγόριος Σταμκόπουλος</p>		
<p>Τύπος μαθήματος: ΕΕ</p>	<p>Περίοδος: Χ</p>	<p>ΔΜ: 3</p>	<p>ECTS: 4</p>
<p>Περιγραφή μαθήματος</p>	<p>Στο μάθημα δίνονται οι βασικές γνώσεις για την παραγωγή και χρήση ψηφιακού υλικού που σχετίζεται με τη θεολογική και πολιτισμική παράδοση</p>		
<p>Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)</p>	<p>1. Εισαγωγή στην έννοια της πληροφορίας. Πληροφορία και γνωσιολογία κατά την Εκκλησιαστική Παράδοση 2. Μέτρηση της πληροφορίας 3. Αναπαράσταση της πληροφορίας, εισαγωγή στην</p>		

	ψηφιοποίηση δεδομένων 4. Ψηφιοποίηση κειμένου και εικόνας 5. Ψηφιοποίηση ήχου και κινούμενης εικόνας 6. Πρακτικές ψηφιοποίησης και διαχείρισης πολιτιστικής κληρονομιάς. 7. Μέθοδοι διαφύλαξης πνευματικών δικαιωμάτων σε ψηφιακό υλικό 8. Εισαγωγή στις βάσεις δεδομένων. 9. Αποθήκευση και επεξεργασία δεδομένων. 10. Θεολογικές βάσεις δεδομένων. 11. Εισαγωγή στην επεξεργασία εικόνας. 12. Διόρθωση σφαλμάτων σε εικόνες 13. Εφαρμογές της επεξεργασίας εικόνας στην τέχνη της Αγιογραφίας.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ259] Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΣΤΟΥΣ ΑΠΟΛΟΓΗΤΕΣ ΤΟΥ 2ου μ. Χ. ΑΙΩΝΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Μποζίνης (επικ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Στα πλαίσια του μαθήματος εξετάζονται οι φιλοσοφικές απηγήσεις στο κείμενο της Καινής Διαθήκης και, αναλυτικότερα, στις απολογίες του 2ου αιώνα μ.Χ. που προέρχονται από το χέρι λόγιων εκκλησιαστικών ανδρών – του Ιουστίνου, του Αθηναγόρα, του Τατιανού, του Θεόφιλου Αντιοχείας και του Κλήμη Αλεξανδρείας. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στις πνευματικές ζυμώσεις που σημειώνονται στον ελληνορωμαϊκό κόσμο τους πρώτους αιώνες μ.Χ. και στον διάλογο που εγκαινιάζεται ανάμεσα σε εθνικούς και χριστιανούς την εποχή των Αντωνίνων.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Η δίκη του Ιησού και η δίκη του Σωκράτη: μία αντιπαραβολή του χαρακτήρα τους και των απώτερων συνεπειών τους 2) Έγώ άνθρωπος μέν ειμι Ίουδαίος, Ταρσεύς τῆς Κιλικίας (Πρξ 21, 39): το ελληνοιστικό υπόβαθρο της προσωπικότητας του αποστόλου Παύλου 3) Η ομιλία του Παύλου στον Άρειο Πάγο των Αθηνών μπροστά σε ένα κοινό επικούρειων και στωικών φιλοσόφων (Πρξ 17, 22-33) 4) Απηγήσεις φιλοσοφικών ιδεών στην παύλεια επιστολογραφία της Καινής Διαθήκης (φύσει νόμος, αὐτάρκεια, συνείδησις κ.ά.) 5) Ο χριστιανισμός με τα μάτια ενός ειδωλολάτρη: Τάκιτος, Σουετώνιος, Πλίνιος, Γαληνός, Λουκιανός,		

	<p>Κέλσος 6) Αντιπαγανιστική κριτική στους χριστιανούς απολογητές του 2ου μ.Χ. αιώνα 7) Η αμφισβήτηση των θεϊκών και θεογονικών μύθων στην αρχαιότητα (ή οι φιλόσοφοι ενάντια στην εθνική θρησκεία) 8) Προς μία τυπολογία του φιλοσόφου στην αρχαιότητα 9) Η διδασκαλία σχετικά με τον σπερματικόν λόγον του φιλόσοφου και μάρτυρα Ιουστίνου 10) Οι άλλοι απολογητές της Εκκλησίας (Αριστείδης, Κοδράτος, Τατιανός, Αθηναγόρας, Θεόφιλος Αντιοχείας, επιστολή Πρὸς Διόγνητον) 11) Τίτος Φλάβιος Κλήμης ο Αλεξανδρέας 12) Οι Στρωματεῖς του Κλήμεντα και οι απαρχές μιας «χριστιανικής φιλοσοφίας» 13) Συμπεράσματα και επισκόπηση της σύγχρονης βιβλιογραφίας.</p>
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>1. Ν. Τζιράκης, <i>Απολογητές (Συμβολή στη σχέση των Απολογιών με την αρχαία ελληνική γραμματεία)</i>, Αθήνα 2003</p> <p>2. W. Windelband - H. Heimsoeth, <i>Εγχειρίδιο Ιστορίας της Φιλοσοφίας</i>, τόμ. Α΄ (<i>Η Φιλοσοφία των Αρχαίων Ελλήνων, η Φιλοσοφία των ελληνιστικών και ρωμαϊκών χρόνων</i>), μτφ. από τα γερμανικά Ν.Μ. Σκουτερόπουλος, Αθήνα 2014</p>

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ261] ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Γεώργιος Γκαβαρδίνας (επικ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Οι ιστορικοί λόγοι γενέσεως του μοναχικού βίου. Η οργάνωση του μοναχικού βίου από την Εκκλησία και την Πολιτεία. Οι κανονικοί τρόποι προσκτήσεως της μοναχικής ιδιότητας. Η μοναχική κουρά. Το κανονικό περιεχόμενο της μοναχικής ιδιότητας και οι κανονικές συνέπειες της μοναχικής ιδιότητας και της επαγγελίας για την ισόβια άσκηση. Μοναχικές επαγγελίες και νομοκανονικές τους συνέπειες. Το κληρονομικό, οικογενειακό, αστικό, και ενοχικό δίκαιο των μοναχών. Διατάξεις συνταγματικού, διοικητικού, εμπορικού και ποινικού δικαίου περί των μοναχών. Ο μοναστηριακός και αναχωρητικός βίος. Οι κοινόβιες και οι ιδιόρρυθμες ιερές μονές. Σκήτες, κελλιά και άλλα εξαρτήματα.(Καλύβες, Καθίσματα, Ησυχαστήρια). Η</p>		

	<p>άσκηση της μοναχικής πειθαρχίας από τη μοναστηριακή αρχή και οι επιβαλλόμενες πειθαρχικές ποινές. Η διοίκηση και η διαχείριση της μοναστηριακής περιουσίας διαχρονικά. Σύγχρονες διατάξεις περί της μοναστηριακής περιουσίας.</p>
<p>Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)</p>	<p>1. Η ιστορική καταγωγή του μοναχικού βίου. Η Εκκλησία και η Πολιτεία έναντι του μοναχικού βίου. 2. Η πρόσκτηση της μοναχικής ιδιότητας. Το μοναχικό σχήμα. 3. Η μοναχική ιδιότητα και οι μοναχικές επαγγελίες. 4. Το κληρονομικό δίκαιο των μοναχών. 5. Η οργάνωση του μοναχικού βίου. 6. Η συγκρότηση της μοναχικής διοικήσεως. Οι Κυριάρχες Ιερές Μονές. Οι Υποτελείς Ιερές Μονές. 7. Η άσκηση της μοναχικής διοικήσεως. 8. Η οργάνωση της μοναχικής πειθαρχίας. Η άσκηση της μοναχικής πειθαρχίας σε Α΄ και Β΄ βαθμό δικαιοδοσίας. 9. Το περιεχόμενο της μοναστηριακής περιουσίας και η διασφάλισή του. 10. Η διοίκηση και η διαχείριση της μοναστηριακής περιουσίας. 11. Πολιτειακές διατάξεις περί της μοναστηριακής περιουσίας στην Εκκλησία της Ελλάδος Α΄. 12. Πολιτειακές διατάξεις περί της μοναστηριακής περιουσίας στην Εκκλησία της Ελλάδος Β΄. 13. Πολιτειακές διατάξεις περί της μοναστηριακής περιουσίας στην Εκκλησία της Κρήτης.</p>
<p>Σύγγραμμα (Εύδοξος)</p>	<p>Παναγιώτου Παναγιωτάκου, Σύστημα του Εκκλησιαστικού Δικαίου κατά την εν Ελλάδι ισχύν αυτού, τόμος τέταρτος, Το Δίκαιον των μοναχών, Θεσσαλονίκη 2000 (ανατύπωση)</p>

<p>Κωδικός / Τίτλος μαθήματος</p>	<p>[Χ262] ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ Β΄</p>		
<p>Διδάσκων / Διδάσκουσα</p>	<p>Τρύφων Τσομπάνης (λέκτορας)</p>		
<p>Τύπος μαθήματος: ΕΕ</p>	<p>Περίοδος: Χ</p>	<p>ΔΜ: 3</p>	<p>ECTS: 4</p>
<p>Περιγραφή μαθήματος</p>	<p>Μέσα από την θεωρητική και πρακτική άσκηση στο εργαστήριο ζωγραφικής, επιχειρείται μια προσωπική σχέση του φοιτητή με την τέχνη, διερευνώνται οι δυνατότητές τους στην εξάσκηση στο σχέδιο και στο χρώμα, και επιχειρείται να αποκτήσει ο φοιτητής την εμπειρία της δημιουργίας ενός έργου αγιογραφίας, σύμφωνα με τους κανόνες της ζωγραφικής τέχνης.</p>		

Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1-4. Σπουδή στην προσωπογραφία 5-8. Σχεδιασμός μελών του σώματος. 9. Φορητή εικόνα. 10-11. Προετοιμασία της εικόνας. 12-13. Χρύσωμα της εικόνας.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Ιω.Βράνου, Η θεωρία της αγιογραφίας, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ263] Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΙΕΡΕΜΙΑΣ. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αθανάσιος Παπαρνάκης (αναπλ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Ερμηνευτική ανάλυση και θεολογική εμβάθυνση στο βιβλίο του προφήτη Ιερεμιά με την αξιοποίηση της πατερικής παράδοσης και της σύγχρονης ερμηνευτικής βιβλιογραφίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή στο βιβλίο του προφήτη Ιερεμιά I 2. Εισαγωγή στο βιβλίο του προφήτη Ιερεμιά II 3. Η κλήση του προφήτη. Κλήσεις των εκλεκτών του Θεού στην Π. Διαθήκη 4. Προφητείες κατά του Ισραήλ και του Ιούδα I 5. Προφητείες κατά του Ισραήλ και του Ιούδα II 6. Προφητείες κατά του Ισραήλ και του Ιούδα III 7. Προφητείες κατά των εθνών I 8. Προφητείες κατά των εθνών II 9. Παραμυθητικές προφητείες 10. Ιστορικά περιστατικά την περίοδο της δράσης του προφήτη I 11. Ιστορικά περιστατικά την περίοδο της δράσης του προφήτη II 12. Θεολογικές ιδέες του προφήτη I 13. Θεολογικές ιδέες του προφήτη II.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Αθ. Παπαρνάκης, Ερμηνεία Κειμένων της Παλαιάς Διαθήκης κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας, ΤΟΜΟΣ ΑΓΡΑΦΗΜΑ 2009, Θεσσαλονίκη		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ264] ΜΕΤΑΣΤΡΟΦΕΣ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΣΧΕΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Άννα Καραμανίδου (επικ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4

Περιγραφή μαθήματος	Επιχειρείται η εμπειριστατωμένη ανάλυση και ανατομία της σκέψεως των μεταστραφέντων κάτω από την οποία αναπτύχθηκε η θεολογική σκέψη τους. Διδάσκονται ο βίος, τα συγγράμματα η διδασκαλία και οι εμπειρίες των μεταστραφέντων στην Ορθοδοξία.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικά. Ορθόδοξη αντιρρητική γραμματεία από τον 11ο έως τον 15ο αι. - Γενική παρουσίαση του θέματος. 2. Η μεταστροφή του Παύλου ντε Μπαγιέστερ στην Ορθοδοξία 3. Πλακίδας Deseille. Η πορεία του προς την Ορθοδοξία. 4. Το συγγραφικό έργο του Deseille. 5. Η Φιλοκαλία και η Δύση. Συγκλίσεις και αποκλίσεις κατά τον Πλακίδα Deseille 6. Ο Kallistos Ware και η Ορθόδοξη Εκκλησία. 7. Το συγγραφικό έργο του Ware. 8. Σεραφείμ του Ρόουζ. Ο βίος και το έργο του. 9. Το συγγραφικό έργο του Schaefer. 10. Ο Οικουμενισμός και οι μεταστραφέντες στην Ορθοδοξία 11. Βιωματικές εμπειρίες και μεταστροφές. 12. Το αυτεξουσιο του «κατ' εικόνα» και μεταστροφές. 13. Ποιμαντική δράση των μεταστραφέντων.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Πάυλος Μπάγιεστερ (επισκ. Ναζιανζού), <i>Η μεταστροφή μου στην Ορθοδοξία</i> , εκδ. Ιεράς Βασιλικής και Σταυροπηγιακής μονής Μαχαιρά, Κύπρος 2009

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ265] Ο ΑΓΙΟΣ ΣΙΛΟΥΑΝΟΣ Ο ΑΘΩΝΙΤΗΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Άννα Καραμανίδου (επίκ. καθηγήτης)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα «Ο άγιος Σιλουανός ο Αθωνίτης», περιλαμβάνεται στα μαθήματα της Ελευθέρας Επιλογής του προγράμματος σπουδών του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή και γενική παρουσίαση των ασκητικών μορφών του Αγίου Όρους. 2. Ο βιογράφος του αγίου Σιλουανού, γέροντας Σωφρόνιος. 3. Άγιος Σιλουανός και το Άγιον Όρος. 4. Ο βίος του αγίου. 5. Πνευματικότητα του αγίου Σιλουανού. 6. Πατερική παράδοση στη διδασκαλία του αγίου Σιλουανού. 7. Παράδοση και προσωπική εμπειρία στη ζωή του αγίου Σιλουανού. 8. Το θέλημα του Θεού και η ελευθερία		

	κατά τον άγιο Σιλουανό. 9. Ασκητικές εμπειρίες του αγίου Σιλουανού. 10. Η οικουμενικότητα της διδασκαλίας του. 11. Παρουσίαση εργασιών. 12. Παρουσίαση εργασιών. 13. Παρουσίας εργασιών.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Σωφρ. Ζαχάρωφ, Ο άγιος Σιλουανός ο Αθωνίτης, έκδ. Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Έσσεξ Αγγλίας, 2011

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ266] Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΜΑΝΟΥΗΛ Β΄ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ ΩΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Σουλτάνα Λάμπρου (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζονται η εκκλησιαστική και πολιτική κατάσταση την εποχή των Παλαιολόγων. Ειδικότερα εξετάζεται η εκκλησιαστική πολιτική του Μανουήλ Β΄ Παλαιολόγου, ενός από τους πλέον σημαντικούς διανοούμενους της βυζαντινής ιστορίας και γραμματείας και του επιφανέστερου αυτοκράτορος της δυναστείας των Παλαιολόγων. Αναδεικνύεται ως συγγραφέας βάσει του έργου του, εκδεδομένου και ανεκδότου, και ως θεολόγος με τη μελέτη των θεολογικών του έργων. Παρουσιάζεται συστηματικά η σχέση του με τη θεολογία, όπως και οι θεολογικές του θέσεις, που τον καθιστούν συνεχιστή της πατερικής παραδόσεως.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Πολιτική και εκκλησιαστική κατάσταση κατά την παλαιολόγεια εποχή. 2. Εκκλησιαστικά δρώμενα-Ενωτικές προσπάθειες. 3. Ο αυτοκράτωρ Μανουήλ Β΄ Παλαιολόγος -Σύντομο βιογραφικό σχέδιασμα. 4. Ο βασιλεύς -φιλόσοφος. 5. Ο βασιλεύς θεολόγος. Οι πηγές του. 6. Η στάση του έναντι των Λατίνων, των Ιουδαίων και του Ισλάμ. 7. Μανουήλ και ένωση. 8. Ο Μανουήλ ως συγγραφέας. 9. Τα θεολογικά έργα του Μανουήλ 10. Φιλολογικά και Ηθικά έργα 11. Ομιλητικά και Λειτουργικά έργα 12. Φιλολογικά και Ρητορικά έργα 13. Βασικές θεολογικές θέσεις του Μανουήλ.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Σ. Λάμπρου, Ο αυτοκράτωρ Μανουήλ Β΄ ο Παλαιολόγος ως θεολόγος. Συμβολή στην έρευνα της Παλαιολόγειας Γραμματείας, έκδ. Σ. Λάμπρου, Θεσσαλονίκη 2012		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ267] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αικατερίνη Τσαλαμπούνη (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές στο φιλολογικό είδος της αποκαλυπτικής γραμματείας, εξετάζει τις ιστορικοφιλολογικές συνθήκες που το γέννησαν καθώς και τη θεολογική σημασία του. Ειδικότερα στο πλαίσιο του μαθήματος θα παρουσιασθούν οι απαρχές της αποκαλυπτικής γραμματείας κι οι συνθήκες που την γέννησαν και θα ερμηνευθούν με τη βοήθεια της ιστορικοκριτικής μεθόδου κείμενα της Καινής Διαθήκης και του αρχέγονου Χριστιανισμού προκειμένου να καταστεί σαφές πώς η αρχαία Εκκλησία υιοθέτησε αυτό το λογοτεχνικό είδος προκειμένου να κατανοήσει την παρουσία της μέσα στην ιστορία. Τέλος, θα αναζητηθεί η σημασία αυτών των αποκαλυπτικών κειμένων σήμερα. Αναλυτικό πρόγραμμα διδακτικών εννοτήτων.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1η συνάντηση Αποκαλυπτική: ορισμός και χαρακτηριστικά 2η συνάντηση Οι απαρχές της Αποκαλυπτικής. Ιστορικές συνθήκες και θεολογικό περιεχόμενο 3η συνάντηση Ιουδαϊκά αποκαλυπτικά κείμενα σύγχρονα με την ΚΔ και τον αρχέγονο Χριστιανισμό 4η συνάντηση Αποκαλυπτική και Κουμράν 5η συνάντηση Ο Ιησούς ως ο Υιός του Ανθρώπου 6η συνάντηση Μκ 13 και τα παράλληλά του 7η συνάντηση Αποκαλυπτική κι ο Παύλος 8η συνάντηση Β΄ Θεσ 2 9η συνάντηση Το βιβλίο της Αποκάλυψης Α΄ 10η συνάντηση Το βιβλίο της Αποκάλυψης Β΄ 11η συνάντηση Το βιβλίο της Αποκάλυψης Γ΄ 12η συνάντηση Β΄ Πε 1, 16 - 2, 10 13η συνάντηση Η σημασία των αποκαλυπτικών κειμένων σήμερα</p>		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Σημειώσεις		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ268] ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ευαγγελία Δάφνη (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Μετάφραση, εξήγηση και ερμηνεία του βιβλίου του Εκκλησιαστή με έμφαση στο θέμα της σοφίας και της δικαιοσύνης. Σύγκριση με σχετικά κείμενα από την Αρχαία Ελληνική Γραμματεία.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικά 2. Εκκλ. 1,1-3 (Πρόλογος: Η γνώση του Εκκλησιαστή). Εκκλ. 1,4-11 (Εισαγωγή: Η αέναη επανάληψη) 3. Εκκλ. 1,12-2,26 (Η αναζήτηση της σοφίας) 4. Εκκλ. 3,1-15 (Περί του χρόνου) 5. Εκκλ. 3,16-6,12 (Περί δικαίου, οικονομίας, θρησκείας, πλούτου, ευδαιμονίας) 6. Εκκλ. 7,1-8,15 (Περί του αληθώς αγαθού) 7. Εκκλ. 8,16-9,12 (Όρια της σοφίας και της γνώσεως, ζωή και θάνατος) 8. Εκκλ. 9,13-10,20 (Η ισχύς και αδυναμία της σοφίας) 9. Εκκλ. 11,1-12,7 (Κατακλείδα) 10. Η Κοσμολογία του Εκκλησιαστή 11. Η Ανθρωπολογία του Εκκλησιαστή 12. Η Θεολογία του Εκκλησιαστή Α΄ 13. Η Θεολογία του Εκκλησιαστή Β΄.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Ε.Γ. Δάφνη, Βιβλική Αρχαιολογία και Ερμηνεία της Παλαιάς Διαθήκης, Θεσσαλονίκη 2013		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ269] ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΙΑ, ΜΑΝΤΕΙΑ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΟΡΤΕΣ. ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ ΤΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΙΑΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Βασίλειος Κουκουσάς (αναπλ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Τα θρησκευτικά πιστεύω στην αρχαιοελληνική και ρωμαϊκή εποχή - Οι θρησκευτικές γιορτές στη ζωή των αρχαίων Ελλήνων. - Ο ρόλος της μαντείας στην καθημερινή ζωή - Διατάγματα βυζαντινών αυτοκρατόρων που οδήγησαν στην εξάλειψη της ειδωλολατρίας.		
Αναλυτική οργάνωση	1. Η θρησκευτική ζωή των αρχαίων Ελλήνων 2. Η		

της ύλης (Syllabus)	<p>θρησκευτική ζωή των Ρωμαίων 3. Ο ρόλος της μαντείας στη ζωή των αρχαίων Ελλήνων 4. Ο ρόλος της μαντείας στη ζωή των Ρωμαίων. 5. Οι εθνικές εορτές. 6. Η σχέση των εθνικών εορτών με την ειδωλολατρία 7. Οι Ρωμαίοι αυτοκράτορες και η ειδωλολατρία 8. Μέγας Κωνσταντίνος και ειδωλολατρία 9. Διάδοχοι του Μεγάλου Κωνσταντίνου και ειδωλολατρία. 10. Ιουλιανός ο Παραβάτης και ειδωλολατρία. 11. Τα διατάγματα του Μεγάλου Θεοδοσίου κατά της ειδωλολατρίας 12. Η πολιτική των διαδόχων του Μεγάλου Θεοδοσίου έναντι της ειδωλολατρίας. 13. Ιουστινιανός και ειδωλολατρία.</p>
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>1. Αρχαίος Κόσμος και Καινή Διαθήκη, Ελληνισμός και χριστιανισμός σε διάλογο, Θεσσαλονίκη, εκδόσεις Πουρναράς, 2011.</p> <p>2. Ιω. Καραγιαννόπουλος, Το Βυζαντινό Κράτος, Θεσσαλονίκη, εκδόσεις Βάνιας, 2001.</p>

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ270] ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΙΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Βασίλειος Τσίγκος (αναπλ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Παρουσίαση και ερμηνεία ειδικών θεμάτων της ορθόδοξης πίστεως, που σχετίζονται με τη σύνδεση της Χριστολογίας και Πνευματολογίας με την Εκκλησιολογία και τη σύγχρονη διορθόδοξη περί Εκκλησίας συζήτηση</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1) Η Χριστοκεντρική Εκκλησιολογία της πατερικής θεολογίας. 2) Η περί Χριστού και Εκκλησίας συζήτηση στη σύγχρονη θεολογία. 3) Πατερικές και σύγχρονες περιγραφές, εικόνες και σχήματα (models) περί Εκκλησίας. 4) Η εν Χριστώ Θεία Οικονομία και το έργο του Αγίου Πνεύματος. 5) Το ζήτημα των “δύο Οικονομιών” στους Πατέρες και τη νεώτερη θεολογία. 6) Η ενότητα Χριστολογίας και Πνευματολογίας στην Ορθόδοξη Εκκλησιολογία. 7) Το ζήτημα της εκκλησιαστικής αυθεντίας κατά τους Πατέρες και τη σύγχρονη θεολογική συζήτηση. 8) Έννοια και πηγή της εκκλησιαστικής αυθεντίας. 9) Φορείς της εκκλησιαστικής αυθεντίας. 10) Η αυθεντία του</p>		

	επισκόπου και τα όρια αυτής. 11) Η συνοδική αυθεντία. Σύγχρονοι προβληματισμοί για τη συνοδικότητα. 12) Η θέση του πρώτου στην ορθόδοξη θεολογία και ζωή. 13) Η Εκκλησιολογία της κοινωνίας.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>1. Β. Τσίγκος, <i>Η Θεσμική και χαρισματική διάσταση της Εκκλησίας. Σύνθεση Χριστολογίας και Πνευματολογίας στην Εκκλησιολογία Ιωάννου του Χρυσσοστόμου</i>, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.</p> <p>2. Δ. Τσελεγγίδης, <i>Προϋποθέσεις και κριτήρια του ορθοδόξως και απλανώς θεολογείν. Θεολογικές και Εκκλησιολογικές προσεγγίσεις</i>, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη, 2013.</p>

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ271] Ο ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΦΑΝΑΤΙΣΜΟΣ ΩΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΩΝ ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μητρ. Προύσης, Ελπιδοφόρος Λαμπруνιάδης		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Το περιεχόμενο του παρόντος επιλεγμένου μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στη μελέτη προβληματικών μορφών της θρησκευτικότητας, ώστε να μπορούν αυτοί να διαχειριστούν σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο τις αποκλίνουσες θρησκευτικές συμπεριφορές εξ απόψεως Ορθοδόξου θεολογίας, να συστηματοποιούν τις εκδηλώσεις του θρησκευτικού φανατισμού και να τις ανασυνθέτουν ερευνώντας κοινωνικά, πολιτικά και πολιτιστικά αίτια σε εθνικό και διεθνές περιβάλλον, και ιδιαίτερα σε μία προοπτική συνεργασίας και διαλόγου εντός της Ορθοδόξου Εκκλησίας και κατά δεύτερο στο επίπεδο των διαχριστιανικών σχέσεων.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Ο όρος φανατισμός, ιστορικές διαδρομές, 2-5. θεολογική προσέγγιση του φανατισμού, 6. Συνέπειες του θρησκευτικού φανατισμού, 7-8. Η ψυχολογία του φανατισμού και οι συνέπειές του, 9-10. Η ηθική του φανατισμού, 11. Ο φανατισμός ως κοινωνικό φαινόμενο, 12. Οι συνέπειες του φανατισμού στις διορθόδοξες σχέσεις, 13. Οι συνέπειες του φανατισμού στις διαχριστιανικές σχέσεις.</p>		

Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Απόστολος Νικολαΐδης, Φανατισμός. Θεολογική, ψυχολογική, ηθική και κοινωνιολογική προσέγγιση, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2012		
Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ272] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ. Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ 4^ο – 6^ο μ.Χ. ΑΙΩΝΕΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ιωάννης Μπάκας (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα ασχολείται με την έρευνα και μελέτη βασικών σημείων της εκκλησιαστικής γεωγραφίας από τον 4ο έως τον 6ο μ.Χ. αι. Θα μπορέσουν έτσι οι φοιτητές να κατανοήσουν το ιστορικό πλαίσιο που διαμορφώθηκε. Η Εκκλησία χρησίμευσε ως δυναμικό όπλο στα χέρια του κράτους, για την εξυπηρέτηση της κρατικής του πολιτικής και του οικουμενικού οράματός του. Από τον 4ο μ.Χ. αιώνα ο Χριστιανισμός σταδιακά ενσωματώθηκε στο πολιτικό και ιδεολογικό σύστημα της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας διαμορφώνοντας την οικουμενική πολιτική του Βυζαντίου.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Πηγές και κείμενα της Εκκλησιαστικής γεωγραφίας. 2. Χριστιανική και εκκλησιαστική τοπογραφία. 3. Η διαμόρφωση των εκκλησιαστικών δικαιοδοσιών και των ορίων τους. 4. Εισαγωγή στην Ιστορία του Ρωμαϊκού κράτους από τον 4ο έως τον 6ο αι. 5. Ευσέβιος: Ο εισηγητής της πολιτικής θεολογίας. 6. Χριστιανική Οικουμένη και Βυζάντιο. «Θεία βασιλεία». 7. Ο περσικός αντίποδας. Ο χριστιανισμός στη Σασσανιδική Περσία. 8. Η Εκκλησία στη Σασσανιδική Περσία. 9. Το Βυζάντιο και η διάδοση του Χριστιανισμού στους γύρω λαούς. 10. Το Βυζάντιο και οι γύρω χριστιανικοί λαοί (Αρμένιοι, Λαζοί, Ίβηρες, Άραβες). 11. Η Εκκλησιαστική πολιτική του Ιουστινιανού. 12. Η Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως από τον 4ο έως τον 6ο αι. 13. Η κρίση του οικουμενικού κράτους.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Σοφία Πάτουρα Σπανού, Χριστιανισμός και Παγκοσμιότητα στο πρώιμο Βυζάντιο, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα 2008.		

	<p>2. Βασιλική Παπούλια, Από τον αρχαίο στον νεότερο πολυμερισμό. τ. Α' (Αρχαία Φύλα-Βυζαντινή Οικουμένη), Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2002.</p> <p>3. Ιωάννης Μπάκας, Η οργάνωση διευρυμένης εκκλησιαστικής διοίκησης εκτός Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας το πρώτο μισό του 5ου μ.Χ. αιώνα: Η Εκκλησία στη Σασσανιδική Περσία και οι σχέσεις της με τις "Δυτικές" εκκλησιαστικές διοικήσεις της Αντιόχειας και της Κωνσταντινούπολης, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2013.</p>
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ273] ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Πρωτ. Σπυρίδων Αντωνίου (επικ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Εισαγωγή στη Βυζαντινή Εκκλησιαστική Μουσική. Πηγές κύριες και επικουρικές. Ονοματολογία και περιεχόμενο μουσικών κωδίκων και βιβλίων (Ασματικό, Ειρμολόγιο, Στιχηράριο, Μαθηματάριο, Παπαδική, Ψαλτικό κ.λ.π.) Θεωρητικά μουσικής καί μέθοδοι Ψαλτικής Τέχνης. Τα γένη καί είδη της Βυζαντινής Μελοποιίας. Πατριαρχικές Σχολές Ψαλτικής (ιε'-ιη'αι.). Η εκφώνηση των αναγνωσμάτων καί η εκφωνητική σημειογραφία. Θεωρία καί πράξη της Ψαλτικής Τέχνης. Αναλυτική βυζαντινή σημειογραφία. Ασκήσεις επί των διατονικών ήχων (α', πλ.α', δ', πλ.δ'). Η νέα μέθοδος της Εκκλησιαστικής Μουσικής. Άλλα σημειογραφικά συστήματα. Οι ύμνοι των βυζαντινών Λειτουργιών και ακολουθιών της Θείας Λατρείας. Οι φοιτητές εκπαιδεύονται στη χρήση ειδικών για τη εκκλησιαστική μουσική, συστημάτων, λεξικών και στη σύνταξη σχετικών εργασιών.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Θεωρία και Πράξη. Βυζαντινά και Μεταβυζαντινά Θεωρητικά μουσικής καί μέθοδοι Ψαλτικής Τέχνης. Η Οκταηχία. Ιδιώματα των οκτώ ήχων. Απηχήματα των ήχων. 2. Θεωρία και Πράξη. Τα γένη καί είδη της Βυζαντινής Μελοποιίας. Τò Άναστασιματάριον. Κεκραγάρια Ήχος α' και πλ. α' 3. Θεωρία και Πράξη. Πατριαρχικές Σχολές Ψαλτικής (ιε'-ιη'αι.). Το Άναστασιματάριον. Κεκραγάρια. Ήχος δ' και πλ. δ' 4. Θεωρία και Πράξη. Η εκφώνηση των αναγνωσμάτων καί η εκφωνητική σημειογραφία. Το</p>		

	<p>Αναστασιματάριον. Κεκραγάρια. Ήχος γ' και βαρύς. 5. Θεωρία και Πράξη. Η Νέα Μέθοδος της Εκκλησιαστικής Μουσικής. Άλλα σημειογραφικά συστήματα. Το Αναστασιματάριον Κεκραγάρια. Ήχος β' και πλ.β' 6. Θεωρία και Πράξη. Το Αναστασιματάριον Τα Δογματικά Θεοτοκία. Ήχος α' και πλ.α' Οι ύμνοι των βυζαντινών Λειτουργιών και ακολουθιών της Θείας Λατρείας. 7. Θεωρία και Πράξη. Το Αναστασιματάριον Τα Δογματικά Θεοτοκία. Ήχος δ' και πλ.δ' Οι ύμνοι των βυζαντινών Λειτουργιών και ακολουθιών της Θείας Λατρείας. 8. Θεωρία και Πράξη. Το Αναστασιματάριον Τα Δογματικά Θεοτοκία. Ήχος γ' και βαρύς 9. Θεωρία και Πράξη. Το Αναστασιματάριον Τα Δογματικά Θεοτοκία. Ήχος β' και πλ. β' 10. Θεωρία και Πράξη. Η κατάρτιση χορού ψαλτών Τα Εωθινά Δοξαστικά Α', Ε', Θ'. 11. Θεωρία και Πράξη. Τα Εωθινά Δοξαστικά Γ', Ζ' 12. Θεωρία και Πράξη. Τα Εωθινά Δοξαστικά Δ', Η', ΙΑ' 13. Θεωρία και Πράξη. Τα Εωθινά Δοξαστικά Β', ΣΤ', Ι'.</p>
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>Πρωτ. Αντωνίου Σπυρίδωνος, Θεωρία και Πράξη της Ψαλτικής Τέχνης, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2009.</p>

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ274] ΤΟ ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΩΝ ΚΟΛΛΥΒΑΔΩΝ. ΣΤΑΘΜΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Θεόδωρος Γιάγκου (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Εξετάζεται η συμβολή των Αγιορειτών μοναχών του λεγομένου φιλοκαλικού κινήματος στην ανανέωση των κανονικών πηγών της Εκκλησίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Οι προγενέστερες νομοκανονικές συλλογές κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας. 2. Το γνήσιο και το νόθο στις νομοκανονικές συλλογές της Τουρκοκρατίας. Οι συνέπειες του νόθου στην εκκλησιαστική ζωή. 3. Η απαίτηση για ανανέωση. 4. Οι συλλογές του Διονυσίου Πιπεριώτη και του Θεοκλήτου Καρατζά. 5. Επιτομή Κανόνων Νεοφύτου Κουσοκαλυβίτη. Η συλλογή κανόνων του Αγαπίου Λεονάρδου. 6. Το Πηδάλιον (πρόβλημα πατρότητας, πηγές και περιεχόμενο). 7. Τα σχόλια του Πηδαλίου. 8. Το Κανονικό του Χριστοφόρου Προδρομίτη. 9. Το corpus canonum στο Πηδάλιον και στο Κανονικόν. 10. Οι χειροτονίες των αιρετικών κατά</p>		

	τον Νικόδημο τον Αγιορείτη και τον Χριστοφόρο Προδρομίτη. 11. Το βάπτισμα κατά τον Νικόδημο τον Αγιορείτη και τον Χριστοφόρο Προδρομίτη. 12. Το γνήσιον και το παρανοημένον στην κανονική πράξη. Η περίπτωση του Πηδαλίου. 13. Το Εξομολογητάριο του αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Θεοδώρου Ξ. Γιάγκου, Χριστοφόρου Προδρομίτου Κανονικόν, εκδόσεις Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2010

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ275] ΟΙ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΩΝ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ηρακλής Ρεράκης (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Εξετάζονται οι διαπροσωπικές σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών και ο ρόλος τους στην προσωπική, ηθική, κοινωνική, συναισθηματική και γνωστική ανάπτυξη του μαθητή.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού ως παράγοντα της εκπαιδευτικής διαδικασίας 2. Ο ρόλος του μαθητή ως παράγοντα της λειτουργίας της σχολικής τάξης 3. Η παιδαγωγική σχέση εκπαιδευτικού μαθητών 4. Οι διαπροσωπικές σχέσεις και η συμβολή τους στη διαχείριση της τάξης 5. Οι διαπροσωπικές σχέσεις και η επίδρασή τους στη μαθησιακή διαδικασία 6. Οι διαπροσωπικές σχέσεις και η συμβολή τους στη συνεργατικότητα των μαθητών 7. Οι διαπροσωπικές σχέσεις και ο ρόλος τους στη συμμετοχικότητα των μαθητών 8. Ο ρόλος των διαπροσωπικών σχέσεων στην ηθικοκοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη των μαθητών. Η διά των προτύπων κοινωνικογνωστική μάθηση 9. Ο ρόλος των σχέσεων εκπαιδευτικών - μαθητών στην ολοκλήρωση της προσωπικότητας των μαθητών 10. Η ανάπτυξη των σχέσεων εκπαιδευτικού - μαθητών και ο συντονιστικός και καθοδηγητικός ρόλος του εκπαιδευτικού 11. Το χιούμορ ως παράγων διαμόρφωσης του σχολικού κλίματος 12. Οι σχέσεις εκπαιδευτικών - μαθητών ως στοιχείο κοινωνικοποίησης 13. Η σχέση εκπαιδευτικών - μαθητών και η οικογένεια.		

Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>1. Η. Ρεράκη, Ο «άλλος» στο ελληνικό σχολείο, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2006</p> <p>2. Μ. Αναγνωστοπούλου, Οι διαπροσωπικές σχέσεις εκπαιδευτικών και μαθητών στη σχολική τάξη: Θεωρητική ανάλυση και εμπειρική προσέγγιση. Εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη</p>
----------------------------	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ278] ΘΕΜΑΤΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μιλτιάδης Βάντσος (επίκ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η σύγχρονη οικολογική κρίση από την άποψη της χριστιανικής ηθικής.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Το οικολογικό πρόβλημα ως ζήτημα ηθικής. 2. Σύγχρονες προσεγγίσεις του οικολογικού προβλήματος 3. Αιτίες της οικολογικής κρίσης. 4. Η δημιουργία του ανθρώπου και του κόσμου. 5. Ο άνθρωπος διαχειριστής του κόσμου 6. Η διατάραξη της σχέσης ανθρώπου - κόσμου. 7. Βιβλικές αναφορές για το περιβάλλον. 8. Πατερικές αναφορές για το περιβάλλον. 9. Αναφορές για το περιβάλλον στους βίους των αγίων. 10. Σύγχρονες προτάσεις για την αντιμετώπιση της οικολογικής κρίσης. 11. Η αλλαγή νοοτροπίας και στάσης ζωής έναντι των υλικών αγαθών. 12. Η ολιγάρκεια ως χριστιανική αρετή. 13. Οι γενετικές επεμβάσεις σε ζώα και φυτά.</p>		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>1. Βαρθολομαίος Οικουμενικός Πατριάρχης, Μηνύματα και Ομιλίες δια το Περιβάλλον, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα 2002.</p> <p>2. Γεώργιος Μαντζαρίδης, Η εμπειρική θεολογία στην οικολογία και την πολιτική, Εκδόσεις Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1994</p>		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ279] ΛΑΤΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΘΕΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΟΡΩΜΑΪΚΗ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Απόστολος Κραλίδης (επικ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσίαση των σημαντικότερων θεοτήτων της Παλαιστίνης κατά την ελληνιστική και ελληνορωμαϊκή περίοδο		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Η Παλαιστίνη και η ευρύτερη περιοχή στην περίοδο του Μ. Αλεξάνδρου και των διαδόχων του. 2. Οι τοπικές λατρείες και δοξασίες στην Παλαιστίνη. 3. Ασσυριακές και βαβυλωνιακές θεότητες. Οι αλλαγές κατά τους ελληνιστικούς χρόνους. 4. Ο θρησκευτικός συγκρητισμός της πρώιμης περιόδου (4ος -1ος αι. π.Χ.). 5. Συριακές και αιγυπτιακές θεότητες στην Παλαιστίνη. 6. Ελληνικές θεότητες στην Παλαιστίνη. 7. Η περίοδος των ρωμαϊκών κατακτήσεων. Οι διώξεις των Ιουδαίων από την Παλαιστίνη. 8. Ο θρησκευτικός συγκρητισμός κατά τους ρωμαϊκούς χρόνους. 9. Ο ρωμαϊκός στρατός και οι επιρροές που δέχθηκε από τις ντόπιες θρησκευτικές αντιλήψεις. 10. Ιρανικές θεότητες. Ο θεός Μίθρας. 11. Η λατρεία του Sol Invictus στην ευρύτερη περιοχή της Παλαιστίνης. 12. Η ρωμαϊκή αυτοκρατορική λατρεία. 13. Οι άλλες λατρείες και θεότητες στην ρωμαϊκή Παλαιστίνη.</p>		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>1) Α. Κραλίδη, <i>Οι Σαδδουκαίοι. Ιστορική και θρησκευσιολογική μελέτη</i>, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2007.</p> <p>2) L. H. Martin, <i>Οι Θρησκείες της Ελληνιστικής εποχής</i>, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.</p> <p>3) F. W. Walbank, <i>Ο ελληνιστικός κόσμος</i>, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1999</p>		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Χ280] ΘΕΟΛΟΓΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ Ι		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αγγελική Τριβυζαδάκη (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4

Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα εξετάζει τα κείμενα της θεολογικής παραγωγής στα οποία επισημαίνονται στοιχεία χριστιανικής τέχνης.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Θεολογικό δοκίμιο I, 2) Θεολογικό δοκίμιο II, 3) Θεολογικό δοκίμιο III, 4) Θεολογικό δοκίμιο IV, 5) Θεολογικό δοκίμιο V, 6) Είδος των στοιχείων που αναζητούνται 7) Πρόθεση του συγγραφέα 8) Χρήση στοιχείων τέχνης σε σχέση με τον στόχο του δοκιμίου 9) Ένταξη των κειμένων στο ιστορικό τους χρόνο 10) Αναζήτηση ιστορικότητας στα στοιχεία τέχνης που παρατίθενται 11) Σύγκριση με μνημεία και κειμήλια (αν υπάρχουν) 12) Συμπεράσματα του μαθήματος I 13) Συμπεράσματα του μαθήματος II.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	

β) Εαρινό εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[073] ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΤΙΚΗ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αθανάσιος Γκίκας (αναπλ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Το μάθημα αναφέρεται στο Μυστήριο της Μετανοίας. Ιστορία και εξέλιξη του Μυστηρίου. Εννοιολογική προσέγγιση όρων (αμαρτία, μετάνοια, ενοχή, απώθηση περιδεής συνείδηση, καταλλαγή, λύτρωση, επιτίμια, ακρίβεια/οικονομία). Στάδια της μετανοίας. Πνευματικός Πατέρας (ειδικές προϋποθέσεις, καθιέρωση, επιλογή). Πνευματικός και εξομολογούμενος.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1) Εισαγωγικά περί του περιεχομένου και του σκοπού του μαθήματος. 2) Ιστορία και εξέλιξη του μυστηρίου. Βιβλιογραφική ενημέρωση. 3) Εννοιολογική προσέγγιση όρων (αμαρτία, μετάνοια, ενοχή, απώθηση, περιδεής συνείδηση, καταλλαγή, λύτρωση, επιτίμια, ακρίβεια/οικονομία). 4) Πνευματικός Πατέρας. Περί πατρότητας, σαρκικός-πνευματικός πατέρας, καθιέρωση, επιλογή. 5) Ειδικές προϋποθέσεις περί πνευματικής πατρότητας. 6) Καθιέρωση και επιλογή πνευματικού πατέρα. 7) Ο πνευματικός κατά το μυστήριο της εξομολόγησης 8) Ο πνευματικός και τα επιτίμια. 9) Κανόνες και μετάνοια. Ακρίβεια και οικονομία. 10) Ο εξομολογούμενος κατά το μυστήριο της εξομολόγησης. 11) Ο ποιμαντικός διάλογος. Στάδια και αρχές. 12) Η ψυχανάλυση και το μυστήριο της μετάνοιας. 13) Ο πνευματικός πατέρας και ο διάλογος με ψυχικά πάσχοντες.</p>		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>1. πρωτ. Αθανασίου Γκίκας, Ο Πνευματικός και το Μυστήριο της Μετανοίας, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2005.</p> <p>2. Αγίου Νικοδήμου Αγιορείτου, Εξομολογητάριον.</p>		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ150] ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΤΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΤΟΥ ΑΙΜΟΥ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μιχαήλ Τρίτος (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Προβάλλονται οι κυριότερες εκκλησιαστικές προσωπικότητες των Εκκλησιών της Χερσονήσου του Αίμου.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Κύριλλος και Μεθόδιος. 2. Άγιος Σάββας. 3. Κοσμάς ο Αιτωλός. 4. Νεκτάριος Τέρπος. 5. Μάξιμος Γραικός. 6. Γρηγόριος Σιναΐτης. 7. Άγιος Νήφων. 8. Νεομάρτυρες Βουλγαρίας. 9. Σέρβοι Νεομάρτυρες. 10.Κλεώπας Ιλίε. 11.Ρουμάνοι Άγιοι 12.Άγιοι της Φιλανδίας. 13.Νεομάρτυς Νικόδημος εξ Ελμπασάν.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Μιχ. Γ. Τρίτος, Κοσμάς ο Αιτωλός - Ο φωτιστής του Γένους, ο Προφήτης, Αθήνα 2000		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ151] ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ.ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΣΧΑΤΩΝ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Βασίλειος Τσίγκος (αναπλ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζονται και ερμηνεύονται ειδικά θέματα της ορθόδοξης πίστεως, που σχετίζονται με πτυχές της περί εσχάτων διδασκαλίας της Εκκλησίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Η Εκκλησία ως εσχατολογική κοινότητα και η ζωή της στην προοπτική των εσχάτων. 2) Ο άνθρωπος και ο χωροχρόνος. 3) Το ζήτημα του χρόνου στην ορθόδοξη αντίληψη. 4) Η εσχατολογία κατά την πατερική περίοδο. 5) Ο Χριστός, ο πρώτος και ο έσχατος, αρχή και τέλος. 6) Η εσχατολογική φύση της Εκκλησίας. 7) Τα έσχατα στην καθημερινή ζωή του ανθρώπου. 8) Η βίωση των εσχάτων στη λειτουργική πράξη της Εκκλησίας. 9) Θεία Ευχαριστία: πρόγευση-κοινωνία εσχάτων. 10)Η εικονολογική μορφή διδασκαλίας περί κολάσεως και παραδείσου. 11) Ερμηνευτικές		

	προσεγγίσεις στο θέμα παράδεισος και κόλαση. 12) Το μυστήριο του θανάτου. “Προσδοκώ ανάστασιν νεκρών και ζωήν του μέλλοντος αιώνας”. 13) Ανακεφαλαίωση και αγαθοτοπία στην ορθόδοξη θεολογία.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Β. Τσίγκου, Ο ανακαινισμός του ανθρώπου κατά τη δογματική διδασκαλία του αγίου Συμεών του Νέου Θεολόγου, έκδ. Πουρναρά Θεσσαλονίκη, 2η έκδ., 2009. 2. Χ. Σταμούλης, Κάλλος το άγιον. Προλεγόμενα στη φιλόκαλη αισθητική της Ορθοδοξίας, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2005

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ154] ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	πρωτ. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης (επικ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Δίνεται το θεολογικό περιεχόμενο των μυστηρίων.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Τα ιερά μυστήρια και το βαθύτερο νόημά τους. 2. Σχέση ιερών μυστηρίων και ιερουργιών. 3. Χριστολογικός χαρακτήρας των ιερών μυστηρίων. 4. Πνευματολογικός χαρακτήρας των ιερών μυστηρίων. 5. Εκκλησιολογικός χαρακτήρας των ιερών μυστηρίων. 6. Τα μυστήρια της χριστιανικής μύησης γενικά. 7. Βάπτισμα 8. Χρίσμα 9. Θεία Ευχαριστία 10. Γάμος 11. Ιερό Ευχέλαιο 12. Σύμβολα και πραγματικότητα στη θεία λειτουργία 13. Κοσμική διάσταση στη θεολογία των ιερών μυστηρίων.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Γ. Μπασιούδης, Η δύναμη της λατρείας, εκδ. Εν πλώ, Αθήνα 2009		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ165] ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΗ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ηρακλής Ρεράκης (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4

Περιγραφή μαθήματος	Στο μάθημα ερευνώνται και εξετάζονται θέματα που έχουν σχέση με την κατάσταση της κατηχητικής διδασκαλίας σήμερα, την ιστορική της διαδρομή, διά μέσου των αιώνων, την αναγκαιότητά της στο χώρο της Εκκλησίας και τον τρόπο με τον οποίο είναι δυνατό να προχωρήσει επιτυχώς η διδασκαλία της, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες του χριστιανικού πληρώματος και κυρίως των παιδιών και των εφήβων. Εξετάζεται, επίσης, η αλλαγή του τρόπου ζωής και, ιδιαίτερα, η ασφυκτική πίεση που υφίστανται οι νέοι τα τελευταία χρόνια με την εντατικοποίηση των σπουδών και τη μείωση του ελεύθερου χρόνου τους.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Κατηχητική διδασκαλία της Εκκλησίας: Ιστορική αναδρομή. Σταθμοί. 2. Η κατήχηση στην Ελλάδα (παρελθόν, παρόν και μέλλον). 3. Σκοπός της Κατηχήσεως. 4. Περιεχόμενο της Κατηχήσεως. 5. Σύγχρονα προβλήματα του έργου της Κατηχήσεως. 6. Η Κατήχηση στην παιδική ηλικία. 7. Η Κατήχηση στην εφηβική ηλικία. 8. Η ενορία και η Κατήχηση. 9. Η οικογένεια και η Κατήχηση. 10. Ο ρόλος του διδασκάλου της Κατήχησης. 11. Η ανανέωση της Κατηχήσεως, κατά την ορθόδοξη παράδοση. 12. Η σύγχρονη εκπαιδευτική τεχνολογία στο έργο της Κατηχήσεως. 13. Παρουσίαση υποδειγματικών κατηχητικών διδασκαλιών από φοιτητές.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Ι. Κογκούλης, Κατηχητική και χριστιανική παιδαγωγική, έκδ. Β΄, έκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2000 2. Ι. Κογκούλης, Ο εκκλησιασμός των μαθητών. Συμβολή στη λατρευτική αγωγή, έκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1992

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ171] ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ & ΕΥΡΩΠΗ. ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος (επίκ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Πολιτισμός, Θρησκεία και Ευρώπη. Ευρωπαϊκό Σύνταγμα και Εκκλησιαστική πολιτική. Διάλογοι Ορθοδοξίας και Ευρωπαϊκών Κομμάτων Οι θέσεις του		

	Οικουμενικού Πατριαρχείου για την Ενωμένη Ευρώπη.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η θέση της Ευρώπης στο παγκόσμιο γίγνεσθαι του επόμενου αιώνα. 2. Η Συνθήκη του Schengen. 3. Διαπολιτισμική σύγκρουση και Ευρωπαϊκή ενότητα. 4. Ο πολιτισμός στις Διεθνείς Σχέσεις. 5. Ευρωπαϊκό Σύνταγμα και Σχέσεις Εκκλησίας- Πολιτείας. 6. Ευρωπαϊκό Σύνταγμα και Θρησκευτική Εκπαίδευση. 7. Ευρωπαϊκό Σύνταγμα και Θρησκευτική Ελευθερία. 8. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο διαλέγεται με Ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα. 9. Η διεύρυνση της Ε.Ε. προς Ανατολάς και η σημασία της για το Οικουμενικό Πατριαρχείο. 10. Εγκύκλιοι και Ανακοινώσεις της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος σχετικά με την Ε. Ε. 11. Άγιον Όρος και Ευρώπη. 12. Επίσημα κείμενα του Οικουμενικού Πατριαρχείου για την Ε.Ε. 13. Ευαγγελικές αξίες, Βυζαντινή Παράδοση και Ειρήνη στον Ευρωπαϊκό πολιτισμό.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Σημειώσεις

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ175] ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κυριακούλα Παπαδημητρίου (αναπλ. καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Διδάσκονται κείμενα Λατίνων πατέρων της Εκκλησίας των πρώτων χριστιανικών αιώνων. Συγκεκριμένα διδάσκεται το έργο του ι. Αυγουστίνου, De Doctrina Christiana. Παρουσιάζονται εισαγωγικά για τον συγγραφέα και το έργο και αναλύεται γραμματικά, συντακτικά και νοηματικά το λατινικό κείμενο. Δίνεται λεξιλόγιο και γίνονται ασκήσεις για την εμπέδωση της Λατινικής γλώσσας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Σύντομη ιστορία της λατινικής γραμματείας. Συνοπτικά για τη χριστιανική λατινική γραμματεία. Γενικά χαρακτηριστικά της Λατινικής γλώσσας. 2. Εισαγωγικά για τον ιερό Αυγουστίνo και το έργο του. Ειδικά για το De Doctrina Christiana. 3. De Doctrina Christiana, βιβλ. Ι, παρ. 1α. Γραμματικός, συντακτικός και πραγματολογικός σχολιασμός. 4. De Doctrina Christiana, βιβλ. Ι, παρ. 1β. Γραμματικός, συντακτικός		

	<p>και πραγματολογικός σχολιασμός. 5. De Doctrina Christiana, βιβλ. I, παρ. 4. Γραμματικός, συντακτικός και πραγματολογικός σχολιασμός. 6. De Doctrina Christiana, βιβλ. I, παρ. 5. Γραμματικός, συντακτικός και πραγματολογικός σχολιασμός. 7. De Doctrina Christiana, βιβλ. I, παρ. 6. Γραμματικός, συντακτικός και πραγματολογικός σχολιασμός. 8. De Doctrina Christiana, βιβλ. III, παρ. 87α. Γραμματικός, συντακτικός και πραγματολογικός σχολιασμός. 9. De Doctrina Christiana, βιβλ. III, παρ. 87β. Γραμματικός, συντακτικός και πραγματολογικός σχολιασμός. 10. De Doctrina Christiana, βιβλ. IV, παρ. 29. Γραμματικός, συντακτικός και πραγματολογικός σχολιασμός. 11. Παρουσίαση εργασιών. 12. Παρουσίαση εργασιών. 13. Παρουσίαση εργασιών</p>
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>1. Fritz Graf, <i>Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία</i>, τ. Β΄ Ρώμη, μτφρ. Δ. Νικήτας, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2003</p> <p>2. Walter Berschin, <i>Ελληνικά γράμματα και λατινικός μεσαίωνας. Από τον Ιερώνυμο ως τον Νικόλαο Κουσανό</i>, μτφρ. Δ. Νικήτας, University Studio Press 1998</p>

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ179] ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΑΥΛΕΙΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Χρήστος Οικονόμου (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Σκοπός του μαθήματος είναι να προσεγγιστούν βασικές κοινωνικές αντιλήψεις από την παύλεια θεολογία. Πρώτα καταγράφονται κοινωνικά θέματα και στη συνέχεια επιχειρείται προσπάθεια επίλυσής τους. Ως πρώτο θέμα αντιμετωπίζεται η οικονομική κρίση με την πρόταση του Παύλου για την αυτάρκεια όπως παρουσιάζεται στις Παύλειες επιστολές και τους Στωϊκούς. Το πρόβλημα της ισοτιμίας ανδρός και γυναικός βρίσκει την απάντησή του στην προς Γαλάτας επιστολή με την ισοτιμία εν Χριστώ. Οι ιδεολογίες είναι δεδομένες καταστάσεις που αντιμετωπίζονται αρνητικά στη βιβλική θεολογία. Οι Θεσσαλονικείς με την εσχατολογική διδασκαλία του Παύλου θεώρησαν περιττή την εργασία γι' αυτό εγκατέλειψαν τις εργασίες τους περιφερόμενοι ασκόπως. Ο Παύλος συμβουλεύει όποιος δεν θέλει να εργάζεται να μην τρώει. Ο χρόνος</p>		

	<p>της δευτέρας παρουσίας είναι άγνωστος. Οι κοινωνικές αντιλήψεις αντιμετωπίζονται με διαφορετικό βλέμμα και προοπτική μετά την κλήση του Παύλου στο αποστολικό αξίωμα. Γι' αυτό η λογεία ως βοήθεια των ελληνιστών και εξ εθνών χριστιανών αποτελεί βασικό καθήκον και πρώτιστη αρχή στο ιεραποστολικό έργο του Παύλου. Το κοινωνικό φαινόμενο της μαγείας αντιμετωπίστηκε χριστολογικά με τη σύγκρουση του Παύλου και του μάγου Ελύμα στην Πάφο. Έτσι τονίζεται ότι στην παύλεια ανθρωπολογία ο νέος εν Χριστώ άνθρωπος ξεπερνά την κατάσταση του πεπτωκότος. Παράλληλα το θέμα της οικολογίας αντιμετωπίζεται από τον Παύλο στην προς Ρωμαίους με καταλυτική αναφορά στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού. Άλλα κοινωνικά θέματα που αντιμετωπίζονται είναι το θέμα του γάμου όπως παρουσιάζεται στην προς Εφεσίους 5, 22-33 και το πρόβλημα της δουλείας της εποχής του Παύλου.</p>
<p>Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)</p>	<p>1. Κοινωνικά θέματα και παύλεια θεολογία 2. Αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης από την παύλεια θεολογία 3. Αυτάρκης και αυτάρκεια στους Στωϊκούς και στον απόστολο Παύλο 4. Το πρόβλημα της ισοτιμίας ανδρός και γυναικός στην προς Γαλάτας 3, 28 5. Ιδεολογία και Βιβλική θεολογία 6. Οι κοινωνικές αντιλήψεις των Θεσσαλονικέων για την εργασία και η απάντηση του Παύλου 7. Από την ιουδαϊκή ενδοστρέφεια στην οικουμενική αποστολή του Παύλου 8. Η λογεία στην Παύλεια ιεραποστολή 9. Η αντιμετώπιση της μαγείας από τον Παύλο στην Κύπρο. Η περίπτωση του Ελύμα του μάγου στην Πάφο 10. Παύλεια ανθρωπολογία ο νέος εν Χριστώ άνθρωπος 11. Οικολογία και παύλεια θεολογία 12. Το εκκλησιαστικό υπόβαθρο του γάμου κατά την προς Εφεσίους 5, 22-33 13. Το πρόβλημα της δουλείας και η αντιμετώπισή του από τον Παύλο (επιστολή προς Φιλήμονα).</p>
<p>Σύγγραμμα (Εύδοξος)</p>	<p>1. Χρήστου Οικονόμου, Βιβλικές μελέτες για τον αρχέγονο χριστιανισμό, εκδ. Π.Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.</p> <p>2. Του Ιδίου, Οι απαρχές της οικουμενικότητας της Εκκλησίας, εκδ. Π.Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.</p>

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ184] ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ Γ΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Τρύφων Τσομπάνης (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Μέσα από την θεωρητική και πρακτική άσκηση στο εργαστήριο ζωγραφικής, επιχειρείται μια προσωπική σχέση του φοιτητή με την τέχνη, διερευνώνται οι δυνατότητές τους στην εξάσκηση στο σχέδιο και στο χρώμα, και επιχειρείται να αποκτήσει ο φοιτητής την εμπειρία της δημιουργίας ενός έργου αγιογραφίας, σύμφωνα με τους κανόνες της ζωγραφικής τέχνης.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1.Σπουδή στο χρώμα. 2-3. Προπλασμοί. 4-5. Γραψίματα. 6-7. Φωτίσματα. 8-9. Σαρκώματα. 10. Γλυκασμοί. 11. Επιγραφές. 12-13.Γραμματοσειρές.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Ιω. Βράνου, <i>Η τεχνική της αγιογραφίας</i> , εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ215] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αγγελική Τριβυζαδάκη (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα ασχολείται με θέματα της χριστιανικής τοπογραφίας της Θεσσαλονίκης. Κάθε εβδομάδα πραγματοποιείται επίσκεψη σε μία ομάδα ναών της πόλης (ανάλογα με το ωράριο των ναών και τις δυνατότητες πρόσβασης) ενώ οι φοιτητές επισκέπτονται το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού και το Μουσείο του Λευκού Πύργου.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)			
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Μαρία Ι. Καζαμιά-Τσέρνου, <i>Μνημειακή Τοπογραφία της Χριστιανικής Θεσσαλονίκης</i> , Θεσσαλονίκη 2009		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ217] ΘΕΜΑΤΑ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Σπυρίδων Αντωνίου		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Εισαγωγή στη Βυζαντινή Εκκλησιαστική Μουσική. Πηγές κύριες και επικουρικές. Ονοματολογία και περιεχόμενο μουσικών κωδίκων και βιβλίων (Ασματικό, Ειρμολόγιο, Στιχηράριο, Μαθηματάριο, Παπαδική, Ψαλτικό κ.λ.π.) Θεωρητικά μουσικής καί μέθοδοι Ψαλτικής Τέχνης. Τα γένη καί είδη της Βυζαντινής Μελοποιίας. Πατριαρχικές Σχολές Ψαλτικής (ιε΄-ιη΄αι.). Η εκφώνηση των αναγνωσμάτων καί η εκφωνητική σημειογραφία. Θεωρία καί πράξη της Ψαλτικής Τέχνης. Αναλυτική βυζαντινή σημειογραφία. Ασκήσεις επί των διατονικών ήχων (α΄, πλ.α΄, δ΄, πλ.δ΄). Η νέα μέθοδος της Εκκλησιαστικής Μουσικής. Άλλα σημειογραφικά συστήματα. Οι ύμνοι των βυζαντινών Λειτουργιών καί ακολουθιών της Θείας Λατρείας. Οι φοιτητές εκπαιδεύονται στη χρήση ειδικών για τη εκκλησιαστική μουσική, συστημάτων Η/Υ</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Οι βασικοί σταθμοί στην εξέλιξη της σημειογραφίας της Βυζαντινής μουσικής. Ύμνοι της Θείας Λειτουργίας των Προηγιασμένων Δωρών. 2. Η βυζαντινή, μεταβυζαντινή και νεώτερη εκκλησιαστική μελοποιία. 3. Οι κυριότερες μουσικοθεωρητικές πηγές. 4. Οι εξηγητικές φάσεις της βυζαντινής σημειογραφίας. 5. Οι ερμηνευτικές μέθοδοι των Ελλήνων ερευνητών και των ερευνητών των Monumenta Musicae Byzantinae της Κοπεγχάγης. 6. Η Μεταγραφή στο πεντάγραμμο. Ύμνοι της Ακολουθίας της Παννυχίδος. 7. Το ισοκράτημα. Ύμνοι της Ακολουθίας της Τριθέκτης. 8. Τα είδη –γέννη Μελοποιίας. Ύμνοι του Μοναχικού Εσπερινού 9. Ύμνοι της Θείας λειτουργίας Ιακώβου του Αδελφοθέου 10. Οι Μακαρισμοί των όκτώ ήχων. Ύμνοι της Θείας λειτουργίας των Αποστολικών Διαταγών. 11. Ειρμοί και Αυτόμελα. Διατονικοί ήχοι. Ύμνοι του Μεγάλου Κανόνα 12. Ειρμοί και Αυτόμελα. Χρωματικοί ήχοι. Ύμνοι του Μοναχικού Όρθρου. 13. Καλόφωνον Στιχηράριον. Οικηματάριον. Ύμνοι του Ακαθίστου Ύμνου</p>		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Σπ. Αντωνίου, <i>Η Μορφολογία της Βυζ. Εκκλησιαστικής</i>		

	Μουσικής, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2008
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ218] ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ.Ι ΠΑΤΕΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αθανάσιος Παπαρνάκης (αναπλ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Μελέτη της ιστορίας της ερμηνείας της Παλαιάς Διαθήκης από τον β΄ έως τον ε΄ αι. Αρχές και μέθοδοι.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικό. Περιγραφή μαθήματος. Εξέλιξη και σύγχρονη κατάσταση του επιστημονικού πεδίου της ιστορίας της ερμηνείας της Π. Διαθήκης. 2. Περίοδοι ερμηνείας της Παλαιάς Διαθήκης (ενδοβιβλική ερμηνεία, περίοδος του δευτέρου Ναού, Κουμράν και αποκαλυπτική γραμματεία, Κ. Διαθήκη) 3. Η ερμηνεία της Π. Διαθήκης τον β΄ αι. (απολογητές, Ιουστίνος) 4. Η ερμηνεία της Π. Διαθήκης τον γ΄ αι. (Ωριγένης) 5. Η ερμηνεία της Π. Διαθήκης τον δ΄-ε΄ αι. (Μ. Αθανάσιος) 6. Η ερμηνεία της Π. Διαθήκης τον δ΄-ε΄ αι. (Καππαδόκες) 7. Η ερμηνεία της Π. Διαθήκης τον δ΄-ε΄ αι. (Ιω. Χρυσόστομος) 8. Η ερμηνεία της Π. Διαθήκης τον δ΄-ε΄ αι. (Κύριλλος Αλεξανδρείας) 9. Μελέτη περίπτωσης: Γεν. 6,1-4 I 10. Μελέτη περίπτωσης: Γεν. 6,1-4 II 11. Μελέτη περίπτωσης: Γεν. 6,1-4 III 12. Μελέτη περίπτωσης: Γεν. 6,1-4 IV 13. Μελέτη περίπτωσης: Γεν. 6,1-4 V.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Α. Παπαρνάκης, Θέματα Εισαγωγής στην Παλαιά Διαθήκη κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας. 1. Μ. Αθανάσιος, Γράφημα,, Θεσσαλονίκη 2008.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ232] ΒΙΟΗΘΙΚΑ ΔΙΛΗΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μιλτιάδης Βάντσος (επικ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή	Οι περισσότερες επεμβάσεις της ιατρικής επιστήμης που απασχολούν τη βιοηθική πραγματοποιούνται στον		

μαθήματος	αγέννητο άνθρωπο. Αν και οι στόχοι είναι διαφορετικοί, καθώς ορισμένες επεμβάσεις, όπως π.χ. η έκτρωση, επιφέρουν τον τερματισμό της ζωής, ενώ κάποιες άλλες, όπως π.χ. η υποβοηθούμενη αναπαραγωγή και η κλωνοποίηση αποσκοπούν στη δημιουργία ζωής, κοινός είναι ο ηθικός προβληματισμός που αφορά στην αξία της ζωής του αγέννητου ανθρώπου και του στάτους που του αναγνωρίζεται. Στη συνάφεια αυτή εξετάζονται τα αναφερθέντα θέματα με έμφαση στη θεώρηση της χριστιανικής ηθικής.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Αντικείμενο, μέθοδοι και σκοπός της βιοηθικής. 2. Η ανάπτυξη του αγέννητου ανθρώπου. 3. Είναι ο αγέννητος άνθρωπος πρόσωπο; Τι καθιστά τον άνθρωπο πρόσωπο; Φιλοσοφικές απόψεις. 4. Είναι ο αγέννητος άνθρωπος πρόσωπο; Τι καθιστά τον άνθρωπο πρόσωπο; Θεολογική άποψη. 5. Η έννοια της δυνητικότητας του προσώπου. 6. Η θεωρία της ύστερης εμφύχωσης του εμβρύου. 7. Έκτρωση: ο ηθικός προβληματισμός. 8. Έκτρωση: η σύγκρουση των δικαιωμάτων γυναίκας και εμβρύου. 9. Η έκτρωση ως αποτέλεσμα βιασμού ή ως συνέπεια διάγνωσης γενετικής ανωμαλίας στο έμβρυο. 10. Υποβοηθούμενη παραγωγή: ο ηθικός προβληματισμός. 11. Ηθική θεώρηση της εξωσωματικής γονιμοποίησης και της δανεικής μητρότητας. 12. Αναπαραγωγική κλωνοποίηση: είναι πρόσωπο ο κλωνοποιημένος άνθρωπος; 13. Θεραπευτική κλωνοποίηση: η ανάπτυξη θεραπευτικών μεθόδων δικαιολογεί ηθικά την καταστροφή εμβρύων;
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Βάντσου Μιλτιάδη, <i>Ηθική θεώρηση της έκτρωσης</i> , Εκδόσεις Σφρακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2009. 2. Hugo Tr. Engelhardt, <i>Τα θεμέλια της βιοηθικής. Μια χριστιανική θεώρηση</i> , Εκδόσεις Αρμός, Θεσσαλονίκη 2007

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ237] ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Δημήτριος Νικολακάκης (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 4

Περιγραφή μαθήματος	Περίγραμμα της ιστορίας του Αγίου Όρους. Πηγές δικαίου του Αγίου Όρους. Η οργάνωση του μοναχικού βίου. Η διοικητική οργάνωση του Αγίου Όρους. Η ιδιαίτερη νομική μεταχείριση των αγιορειτών μοναχών. Το δίκαιο των πραγμάτων. Η απονομή δικαιοσύνης στο Άγιο Όρος.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Ιστορική εισαγωγή, 2. Το Άγιον Όρος κατά την Βυζαντινή περίοδο, 3. Το Άγιον Όρος κατά την Οθωμανική περίοδο, 4. Η συνταγματική προστασία του καθεστώτος του Αγίου Όρους, 5. Ο καταστατικός χάρτης του Αγίου Όρους, 6. Άγιον Όρος και Ευρωπαϊκή Ένωση, 7. Η κεντρική οργάνωση του Αγίου Όρους, 8. Η κεντρική οργάνωση του Αγίου Όρους, 9. Η περιφερειακή οργάνωση του Αγίου Όρους, 10. Το δίκαιο των προσώπων στο Άγιο Όρος, 11. Η ιδιαίτερη νομική μεταχείριση των αγιορειτών μοναχών, 12. Περιουσιακό δίκαιο στο Άγιο Όρος, 13. Απονομή της δικαιοσύνης στο Άγιον Όρος.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Ι. Κονιδάρης Ιδιαίτερα εκκλησιαστικά καθεστώτα στην ελληνική επικράτεια, 2013

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ238] ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Βασίλειος Γεωργόπουλος (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Ερμηνεία, ανάλυση της χρήσης της Αγίας Γραφής στις διάφορες αιρετικές και παραχριστιανικές κινήσεις.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	.Η Αγία Γραφή εξ' επόψεως Ορθοδόξου. 2. Εκκλησιαστικοί όροι ερμηνείας Αγίας Γραφής και αιρετικές πρακτικές. 3. Αιρετικοί και Αγία Γραφή σύμφωνα με τους Πατέρες της Εκκλησίας. Διαχρονικές επισημάνσεις. 4. Σύγχρονες μη ορθόδοξες έντυπες εκδόσεις Αγίας Γραφής (Επισημάνσεις αλλοιώσεων κειμένου). 5-6. Οι θέσεις των Μαρτύρων του Ιεχωβά για την Αγία Γραφή. 7. Οι θέσεις των Πεντηκοστιανών για την Αγία Γραφή. 8. Οι θέσεις των Μορμόνων για την Αγία Γραφή. 9. Οι θέσεις της Χριστιανικής Επιστήμης για την Αγία Γραφή. 10. Οι θέσεις των Αντβεντιστών της Ζ΄ Ημέρας για την Αγία Γραφή. 11. Ο Προτεσταντικός		

	Φονταμενταλισμός και η Αγία Γραφή. 12-13. Τρόποι χρήσης της Αγίας Γραφής από αιρετικές κινήσεις. (Πρακτικά παραδείγματα).
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	πρωτ. Βασ. Γεωργόπουλου, <i>Η περί της Αγίας Γραφής διδασκαλία των συγχρόνων αιρετικών κινήσεων</i> , Θεσσαλονίκη 2013

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ239] ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Θεόδωρος Πιτταράς (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Διδάσκονται ειδικότερα θέματα πατερικής θεολογίας, όπως ανέκυψαν στις υπό εξέταση περιόδους. Επεξηγούνται και αναλύονται βασικές θεολογικές θέσεις της πατερικής διδασκαλίας, καθώς παρουσιάζονται οι θέσεις των Πατέρων σε συνάρτηση πάντα με τα ανακύπτοντα ζητήματα.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικό μάθημα περί της περιόδου προ της Οικουμενικής Συνόδου στην Έφεσο ώστε να κατανοηθούν σχετικά θέματα της διδασκαλίας των Πρόκλου Κων/πόλεως και Κυρίλλου Αλεξανδρείας. 2. Η σχέση χριστολογίας και σωτηριολογίας στον Πρόκλο. 3. Η σχέση θανάτου και αμαρτίας ένεκα της πτώσης του πρώτου ανθρώπου. 4. Η διά της αντιπροσωπευτικής θυσίας του Χριστού σωτηρία του ανθρώπου σύμφωνα με τον Πρόκλο. 5. Οι ονομασίες του μυστηρίου της θείας ευχαριστίας κατά τον Κύριλλο Αλεξανδρείας και οι διάφορες προτυπώσεις του μυστηρίου. 6. Αγιογραφική θεμελίωση της σύστασης και παράδοσης της θείας ευχαριστίας. 7. Ο μυστηριακός και θυτήριος χαρακτήρας του μυστηρίου της ευχαριστίας στον Κύριλλο. 8. Οι προϋποθέσεις και οι καρποί της ευχαριστίας για τον άνθρωπο. 10. Η σχέση ευχαριστίας και εκκλησιολογίας στον Κύριλλο. 11. Η θεία ευχαριστία στη νεστοριανική έριδα, η κακοδοξία του Νεστορίου και η απάντηση του Κυρίλλου αναφορικά με το μυστήριο αυτό. 12. Η περί της Θεοτόκου διδασκαλία του Νεστορίου και η αντίστοιχη του Πρόκλου, διακρίνοντας τη θεοτοκία από τη θεοποίηση της Παρθένου. 13. Θεολογούμενες απόψεις		

	και ανταλλαγή επιχειρημάτων και συζήτηση.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Θ. Πιτταρά, <i>Ειδικά Θέματα Πατερικής Θεολογίας</i> , εκδ. ΚΕ.Π.Ε., Αθήνα 2010

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ242] ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ηρακλής Ρεράκης		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Ειδικές θεωρητικές γνώσεις, πρακτικές δεξιότητες και πληροφορίες που αφορούν στο φαινόμενο του θρησκευτικού - προσκυνηματικού τουρισμού και συγκεκριμένα: τα διακριτικά του χαρακτηριστικά• τη σχέση του με τη θεολογία και άλλες επιστήμες• τη συμβολή του στην ανάδειξη της ελληνικής παράδοσης, των θρησκευτικών μνημείων και των ορθόδοξων προσκυνημάτων• τη συνεισφορά του στην τοπική και εθνική οικονομική ανάπτυξη• την προοπτική αναβάθμισής του στην Ελλάδα. Στα πλαίσια του μαθήματος, επίσης, παρουσιάζονται θρησκευτικά μνημεία, τόσο της Ελλάδας, όσο και του εξωτερικού, με τη χρήση της εφαρμογής Power Point.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικές έννοιες. Θεός, άνθρωπος, θρησκεία, φιλοσοφία, ταξίδι. Το φαινόμενο και η έννοια του Θρησκευτικού Τουρισμού. Θρησκευτικές – Προσκυνηματικές περιηγήσεις. 2. Ο Θρησκευτικός Τουρισμός στην Ελλάδα. Οργάνωση, υλοποίηση, μεγέθη. 3. Ορθόδοξα χριστιανικά μνημεία στην Ελλάδα – 1ο μέρος. 4. Ορθόδοξα χριστιανικά μνημεία στην Ελλάδα – 2ο μέρος. 5. Ορθόδοξα χριστιανικά μνημεία στην Ελλάδα – 3ο μέρος. 6. Ο μοναχισμός ως πόλος θρησκευτικών και προσκυνηματικών περιηγητών. Η περίπτωση του Αγίου Όρους. 7. Ορθόδοξα χριστιανικά μνημεία στο εξωτερικό. 8. Άλλα χριστιανικά μνημεία στο εξωτερικό. 9. Τα κυριότερα θρησκευτικά μνημεία άλλων θρησκειών. 10. Σύγχρονοι προβληματισμοί γύρω από το Θρησκευτικό Τουρισμό. 11. Η προοπτική επαγγελματικής οργάνωσης του Θρησκευτικού Τουρισμού στην Ελλάδα. Ο ρόλος του θεολόγου. 12. Η συμβολή του Κράτους και της Εκκλησίας στην		

	ανάπτυξη του Θρησκευτικού Τουρισμού. 13. Εκπαιδευτική Εκδρομή. Παρουσίαση των προς επίσκεψη μνημείων από Ομάδες Εργασίας Φοιτητών.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ257] Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Χρυσόστομος Νάσσης		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Η μελέτη των καταβολών, της εξελίξεως, των παραλλαγών, της δομής, της θεολογίας και της τελεστικής πράξεως των τριών βυζαντινών λειτουργιών (Βασιλείου, Χρυσοστόμου και Προηγιασμένων). Πρόθεσις – Μεγάλη Είσοδος – Αναφορά – Μετάληψη. Επισκόπηση ζητημάτων όπως η πατρότητα των Λειτουργιών, το συλλείτουργο, ο τρόπος εκφοράς της Ευχής της αναφοράς κ.ά.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή στο μάθημα. Οι καταβολές της ευχαριστιακής πράξεως της Εκκλησίας. 2. Οι Λειτουργία(-ες) του Μ. Βασιλείου. Πατρότητα. Χρόνος και ημέρες τελέσεώς της. 3. Η Λειτουργία του Ιωάννου του Χρυσοστόμου. Πατρότητα. Καταβολές – Εξέλιξη – Δομή. 4. Η Ακολουθία της προθέσεως. 5. Η «προ-Αναφορά». 6. Η Μεγάλη Είσοδος. 7. Η Αναφορά. Ο καθαγιασμός των Τιμίων Δώρων. 8. Η Μετάληψη. 9. Η Προηγιασμένη. Πατρότητα. Καταβολές – Χαρακτήρας – Χρόνος και ημέρες τελέσεώς της. 10. Δομή και τελετουργική θεώρηση της Προηγιασμένης. 11. Ο καιρός της θείας Λειτουργίας. 12. Το συλλείτουργο. Ο Τρόπος εκφοράς της ευχαριστιακής Ευχής της αναφοράς. 13. Γενική συζήτηση, ανακεφαλαίωση.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Χρυσοστόμου Νάσσης (διακ.), <i>Η τελεσιουργία του μυστηρίου της Ευχαριστίας. Κανονική διδασκαλία και λειτουργική τάξη [Κανονικά και Λειτουργικά 5]</i> , Μυγδονία: Θεσσαλονίκη, 2007		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ261] Η ΣΥΜΠΡΟΣΕΥΧΗ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΕΤΕΡΟΔΟΞΩΝ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μητρ. Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπруνιάδης (αναπλ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Οι προσπάθειες για την ενότητα του χριστιανικού κόσμου εδράζονται στην ίδια τή θέληση του Χριστού («ἵνα πάντες ἕν ᾦσιν», Ιω. 17, 21). Η Εκκλησία βιώνει πάντα την αγωνία της αποκατάστασης της ενότητας. Η διαίρεση των χριστιανών είναι αναιρετική της κοινής μαρτυρίας. Διερευνούνται επίσης τα όρια της Εκκλησίας με βάση την κτισιολογία των πατέρων. Με βάση αυτές τις προϋποθέσεις αναπτύσσονται αναλυτικά οι διάφορες πτυχές του θέματος της συμπροσευχής όπως η ποιμαντική, η κανονική και η σωτηριολογική.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η Εκκλησία ως μυστήριο και η καθολικότητα της σωτηρίας. 2. Η ενέργεια του Αγίου Πνεύματος. Ιστορική εξέλιξη και αύξηση του ζώντος Σώματος της Εκκλησίας. 3. Παράδοση και ανανέωση. 4. Η επικοινωνία των ορθοδόξων με τους ετεροδόξους. 5. Ιστορικοκοινωνικές προϋποθέσεις της επικοινωνίας ορθοδόξων και ετεροδόξων. 6. Το ζήτημα των μικτών γάμων. 7. Συμπροσευχή και Οικουμενικός Διάλογος. 8. Διάκριση των όρων «ετερόδοξος» και «αιρετικός». 9. Το Μέγα Σχίσμα των Εκκλησιών Ανατολής και Δύσης και τα όρια της Εκκλησίας. 10. Το θέμα της «κοινής προσευχής» υπό το φως της παραδόσεως και της επικαιρότητας. 11. Η σχέση της συμπροσευχής με την ενότητα των χριστιανών. 12. Η αληθινή έννοια των Ιερών Κανόνων. 13. Η εκκλησιαστική ερμηνεία των ιερών κανόνων. Το ιστορικό και το επίκαιρο στοιχείο των Ιερών Κανόνων.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Γ. Λαρεντζάκη, Κ. Σκουτέρη, Β. Φειδά, <i>Η Συμπροσευχή με τους Ετεροδόξους κατά την Ορθόδοξη Θεολογική Παράδοση</i> , Θεσσαλονίκη, 1987		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ262] ΤΟ ΠΡΟΠΑΤΟΡΙΚΟ ΑΜΑΡΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ
Διδάσκων /	Πρωτ. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας (επίκ. καθηγητής)

Διδάσκουσα			
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Συνήθως οι δογματικές διαφορές των χριστιανικών Εκκλησιών εστιάζονται μεταξύ άλλων στο filioque, στο παπικό πρωτείο ή στην αντίληψη για τη θεοπνευστία των κειμένων της Αγίας Γραφής. Χωρίς να παραθεωρούνται αυτές οι διαφορές, αναδεικνύεται η διαφορετική προσέγγιση στο προπατορικό αμάρτημα, που κατά το γάλλο ακαδημαϊκό Jean Délumeau διαμόρφωσε διαφορετικούς πολιτισμούς. Ερευνάται το παλαιό ερώτημα αν η πτώση είναι η αιτία της ενανθρώπισης ή όχι. Η ενανθρώπιση συσχετίζεται με τη δημιουργία γι' αυτό και χαρακτηρίζεται ως δεύτερη δημιουργία ή αναδημιουργία. Απέναντι σε μία νομική αντίληψη για το γεγονός της πτώσης, προβάλλεται η θέση των ελλήνων πατέρων της Εκκλησίας, σύμφωνα με τους οποίους η πτώση δεν είναι παρά ένα accident που δεν αλλάζει σε τίποτε το μυστήριο της θείας οικονομίας.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Γενική Εισαγωγή. Έκθεση της προβληματικής στην Ανατολική και Δυτική Χριστιανοσύνη. 2. Παρουσίαση θεμάτων για εργασία. Ανάθεση εργασιών. Επεξηγήσεις - Ερευνητική καθοδήγηση. 3. π. Ιωάννης Ρωμανίδης και η διατριβή του για το προπατορικό αμάρτημα. 4. Η σχετική διήγηση του Βιβλίου της Γένεσης και οι ερμηνευτικές προτάσεις. 5. Η εκ του μη όντος δημιουργία και οι συνέπειες για τον άνθρωπο. 6. Ο άνθρωπος θνητός ή αθάνατος; 7. Ισοθεΐα, εξομοίωση με το Θεό και καθ'ομοίωσιν Θεού. 8. Ο ρόλος του Σατανά. 9. Η ερμηνεία του χωρίου Ρωμ. 5, 12 από τον ι. Αυγουστίνο. 10. Η ερμηνεία του χωρίου Ρωμ. 5, 12 από τον άγιο Κύριλλο Αλεξανδρείας. 11. Το προπατορικό αμάρτημα σύμφωνα με ορισμένους σύγχρονους δυτικούς θεολόγους. 12. Cur Deus homo? Η προβληματική της σύνδεσης πτώσης και ενσάρκωσης 13. Παρουσίαση εργασιών.</p>		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>Ν. Ματσούκα, Το πρόβλημα του κακού. Δοκίμιο Πατερικής Θεολογίας, Θεσσαλονίκη 1992</p>		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ263] ΕΒΡΑΪΚΑ II		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ευαγγελία Δάφνη (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Ανάλυση γραμματικών, συντακτικών, υφολογικών και σημασιολογικών δομών, αναγνώριση σημαντικών τεχνικών όρων, μετάφραση σύνθετων κειμένων, κατά περίπτωση σύγκριση με ανάλογες δομές της Νέας Ελληνικής και της Ivrit, προκειμένου να καταστή δυνατή η συγκριτική μελέτη παλαιοδιαθηκικών κειμένων από το Εβραϊκό πρωτότυπο και τη Μετάφραση των Εβδομήκοντα (Ο΄) και να αναλυθεί η μεταφραστική τεχνική της.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή: Ιστορία της Εβραϊκής Λογοτεχνίας 2. Προτάσεις: όροι, ακολουθία των όρων, είδη 3. Ονοματικές προτάσεις I 4. Ονοματικές προτάσεις II 5. Ρηματικές προτάσεις 6. Ακολουθία των χρόνων 7. Η έκφραση του αντικειμένου – Επιθετικοί & εμπρόθετοι συνδυασμοί λέξεων 8. Η σύνταξη του απαρεμφάτου 9. Η σύνταξη του ρηματικού ονόματος 10. Επιρρηματικές εκφράσεις 11. Σύνθετες προτάσεις 12. Αναφορικές προτάσεις 13. Υποθετικός λόγος.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Μ. Κωνσταντίνου - Δ. Δόικου, Στοιχεία Βιβλικής Εβραϊκής Γλώσσας – Γλωσσική Ανάλυση της Πεντατεύχου, Θεσσαλονίκη 2008		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ264] ΟΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΕΣ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αικατερίνη Τσαλαμπούνη (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Γενική εισαγωγή στο περιεχόμενο του πρωτοχριστιανικού κηρύγματος για την ανάσταση του Ιησού και μελέτη διαφόρων κειμένων της Κ.Δ. αλλά και κάποιων από την εξωκανονική γραμματεία. Μελέτη των επιμέρους αφηγήσεων των τεσσάρων ευαγγελίων και εντοπισμός κοινών και διαφορετικών σημείων και		

	στοιχείων της κοινής παράδοσης για την ανάσταση του Ιησού.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Εισαγωγικά σχετικά με το μάθημα (περιεχόμενο, στόχους κτλ.) – τεχνικές λεπτομέρειες του μαθήματος</p> <p>Το πρωτοχριστιανικό κήρυγμα για την Ανάσταση του Ιησού και η θέση του μέσα στην πίστη της πρώτης Εκκλησίας - Η παύλεια μαρτυρία για την ανάσταση</p> <p>2. Η μαρτυρία για την ανάσταση σε άλλα κείμενα της Κ.Δ. (Πράξεις, δευτεροπαύλειες επιστολές κ.ά.)</p> <p>3. Οι αναστάσιμες εμφανίσεις στο κατά Μάρκον Το σύντομο τέλος του Μάρκου και η προσθήκη από τα παράλληλα</p> <p>4. Η ανάσταση στο κατά Ματθαίον (28, 1-15)</p> <p>5. Οι αναστάσιμες αφηγήσεις στο κατά Λουκάν Α΄ Η δομή του 24ου κεφ. 24, 1-12: η εμφάνιση στις μαθήτριες (σύγκριση με τις παράλληλες συνοπτικές αφηγήσεις)</p> <p>6. Οι αναστάσιμες αφηγήσεις στο κατά Λουκάν Β΄ Η πορεία προς την Εμμαούς (Λκ 24, 13-35) (ερμηνεία, διακειμενικές και ενδοκειμενικές συνδέσεις, θεολογικό περιεχόμενο)</p> <p>7. Οι αναστάσιμες αφηγήσεις στο κατά Λουκάν Γ΄ Εμφάνιση στους μαθητές στην Ιερουσαλήμ (Λκ 24, 36-49) (ερμηνεία, σύγκριση με παράλληλα, διακειμενικές συνδέσεις)</p> <p>8. Οι αναστάσιμες αφηγήσεις στο κατά Ιωάννην Α΄ Η επίσκεψη του Πέτρου και Ιωάννη στο κενό μνημείο (Ιω 20, 1-10) (ερμηνεία, σύγκριση με τις παράλληλες αφηγήσεις για το κενό μνημείο)</p> <p>9. Οι αναστάσιμες αφηγήσεις στο κατά Ιωάννην Β΄ Η εμφάνιση στη Μαρία Μαγδαληνή (Ιω 20, 11-18)</p> <p>10. Οι αναστάσιμες εμφανίσεις στο κατά Ιωάννην Γ΄ Εμφάνιση στους μαθητές και στο Θωμά (Ιω 20, 24-29)</p> <p>11. Οι αναστάσιμες εμφανίσεις στο κατά Ιωάννην Δ΄ Η εμφάνιση του Αναστάντος στη Γαλιλαία (Ιω 21, 1-24)</p> <p>12. Σύγκριση των διαφόρων αφηγήσεων - κοινά σημεία της παράδοσης, θεολογικοί τόποι</p> <p>13. Η ανάσταση του Ιησού στα εξωκανονικά πρωτοχριστιανικά κείμενα</p> <p>Αξιολόγηση του μαθήματος (συμπλήρωση σχετικού ερωτηματολογίου) - συμπεράσματα.</p>
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Σημειώσεις σε ηλεκτρονική μορφή (ηλεκτρονική πλατφόρμα blackboard)

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ265] ΚΟΛΛΥΒΑΔΕΣ ΚΑΙ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ: ΑΓΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ
Διδάσκων /	Συμεών Πασχαλίδης (αναπλ. καθηγητής)

Διδάσκουσα			
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Παρουσιάζεται το υμναγιολογικό έργο των Κολλυβάδων ή πατέρων της Φιλοκαλικής αναγέννησης, το οποίο συνιστά το αποκορύφωμα της πνευματικής ακμής του υπόδουλου Ελληνισμού κατά το 18ο αιώνα. Το έργο αυτό διαρθρώνεται στη συλλογή, μετάφραση και έκδοση αγιολογικών και υμνογραφικών κειμένων για παλαιούς ή νέους αγίους. Ειδικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η επικέντρωση του έργου των Κολλυβάδων στην ομάδα των Νεομαρτύρων, την οποία ιδιαίτερα προέβαλαν, και μάλιστα την κατηγορία των εξ αρνησιχρίστων Νεομαρτύρων.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Το ιστορικό πλαίσιο της Κολλυβαδικής έριδας και της πνευματικής αναγέννησης του 18ου και 19ου αιώνα 2. Κολλυβάδες και Αντικολλυβάδες - Θεολογικά κριτήρια και ανάπτυξη της φιλοκαλικής παράδοσης 3. Ο άγιος Μακάριος Νοταράς, το αλειπτικό και το αγιολογικό έργο του 4. Ο όσιος Νικόδημος ο Αγιορείτης και το συγγραφικό έργο του για τους Νέους μάρτυρες και τους νέους Αγίους 5. Ο άγιος Αθανάσιος ο Πάριος και το υμναγιολογικό έργο του 6. Άλλοι Κολλυβάδες συνεργοί του συγγραφικού έργου των πρωτεργατών του φιλοκαλικού κινήματος 7. Οι Κολλυβάδες και οι εξ αρνησιχρίστων νεομάρτυρες: ένα μείζον ζήτημα και η αντιμετώπισή του 8. Οι ομάδες των Νεομαρτύρων 9. Χειρόγραφες νεομαρτυρολογικές συλλογές I: Οι συλλογές του Μανουήλ Κορινθίου και του Ιωάννη Καρυοφύλλη 10. Χειρόγραφες νεομαρτυρολογικές συλλογές II: Οι συλλογές του παπα-Ιωνά, του Καισαρίου Δαπόντε και η Ξενοφωντινή Συλλογή 11. Έντυπες νεομαρτυρολογικές συλλογές (Νέον Μαρτυρολόγιον, Νέον Λειμωνάριον κ.ά.) 12. Θεολογικά ζητήματα γύρω από την ακρίβεια και την οικονομία για το μαρτύριο των εξ αρνησιχρίστων Νεομαρτύρων 13. Οι Νεομάρτυρες στην ιστορία και το παρόν της χριστιανικής παράδοσης</p>		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)			

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ268] ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος (επίκ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Θρησκείες, Παγκοσμιοποίηση και Παγκοσμιότητα. Η Οικουμενικότητα και η Παγκοσμιότητα της Ορθοδοξίας έναντι της Παγκοσμιοποίησης. Η Παγκοσμιοποίηση ως κοινωνικό, πολιτικό, πολιτιστικό και οικονομικό πρόβλημα.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Ορθοδοξία και Παγκοσμιοποίηση 2. Θρησκεία και Παγκοσμιοποίηση 3. Ανατολικές Θρησκείες και Παγκοσμιοποίηση 4. Παγκοσμιοποίηση, Ευρώπη και παραθρησκευτικές οργανώσεις 5. Παπισμός και Παγκοσμιοποίηση 6. Ορθοδοξία και Διεθνείς Σχέσεις 7. Παγκοσμιοποίηση και Παγκοσμιότητα 8. Σύγκρουση πολιτισμών και παγκοσμιοποίηση 9. Σύγκρουση πολιτισμών και παγκοσμιοποίηση 10. Θρησκευτική ελευθερία και παγκοσμιοποίηση 11. Πολιτισμός, Παγκοσμιότητα και Παγκοσμιοποίηση 12. Βυζαντινή Οικουμενικότητα, Ανεξιθρησκεία και Παγκοσμιοποίηση 13. Θεοκρατία, Θεοκεντρικότητα, Θρησκευτική ελευθερία και Παγκοσμιοποίηση.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Κ. Κωτσιόπουλου, <i>Ανεξιθρησκεία</i> , εκδόσεις Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008 2. Γ. Μαντζαρίδη, <i>Παγκοσμιοποίηση και Παγκοσμιότητα</i> , εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ269] ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ Β΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Δέσπω Λιάλιου (καθηγήτρια) - Γρηγόριος Σταμκόπουλος		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Αξιοποίηση της πληροφορικής στις ποσοτικές έρευνες		
Αναλυτική οργάνωση	1. Εισαγωγή στη μαζική επεξεργασία δεδομένων 2. Περιγραφική στατιστική με τη χρήση λογισμικού. 3.		

της ύλης (Syllabus)	Κατανομές δεδομένων 4. Διονυμική κατανομή και μέτρηση πιθανότητας με τη χρήση προγραμμάτων φύλλων δεδομένων 5. Κανονική κατανομή 6. Στατιστική μελέτη θεολογικών δεδομένων με τη χρήση λογισμικού 7. Μέθοδοι κατασκευής ερωτηματολογίων. 8. Ανάλυση έρευνας με ερωτηματολόγια 9. Σύγκριση κατανομών. 10. Εισαγωγή στην στατιστική υπόθεση 11. Έλεγχος υποθέσεων σε κατανομές κοινωνικών και θεολογικών δεδομένων 12. Παραδείγματα χρήσης στατιστικής στη θεολογική και κοινωνιολογική έρευνα 13. Παραδείγματα χρήσης στατιστικής ανάλυσης και πιθανοτήτων συχνότητας στη μελέτη πατερικών κειμένων.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ272] Ο ΜΙΧΑΗΛ ΨΕΛΛΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Χρήστου (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Ο Μιχαήλ Ψελλός υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους, αν όχι ο σημαντικότερος, λόγιος της βυζαντινής περιόδου και βέβαια ο κορυφαίος εκπρόσωπος της αναγέννησης του 11ου αιώνα. Φιλόσοφος, ιστοριογράφος και ρήτορας, προσπάθησε, και σε μεγάλο βαθμό κατάφερε, να κατακτήσει το σύνολο της γνώσης του καιρού του. Ο Ψελλός επιστρέφει στην αττική γλώσσα και στην αρχαιοελληνική φιλοσοφική σκέψη. Είναι ο κορυφαίος βυζαντινός κλασικιστής και ουμανιστής. Το έργο του και βεβαίως η προσωπικότητα του ερμηνεύονται και αξιολογούνται με διαφορετικό τρόπο και προκαλούν διαφωνίες μεταξύ των ερευνητών.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1.Το ιστορικό πλαίσιο του 11ου αιώνα. 2.Ο πολιτιστικός περίγυρος της εποχής. 3.Η βιογραφία του Μιχαήλ Ψελλού. 4.Ο Ψελλός ως φιλόσοφος. Μεταφυσική. 5.Ηθική και πολιτική Θεωρία. 6.Ο Ψελλός ως ιστορικός. 7.Ρητορική. 8.Αποκρυφισμός και επιστήμη. 9.Κλασικισμός και χριστιανικός ουμανισμός. 10.Η διδακτική του δραστηριότητα. 11.Κοινωνία και πολιτική. 12.Ο Ψελλός και οι λόγιοι της εποχής του.		

	13.Αποτίμηση κα επίδραση. 1. Η εποχή του Μιχαήλ Ψελλού. 2. Βίος και εκπαίδευση. 3. Η σταδιοδρομία του. 4. Η ρητορική 5. Η χρονογραφία. Εισαγωγή και σύνθεση 6. Η χρονογραφία ως ιστορική πηγή της εποχής. 7. Το φιλοσοφικό έργο του Ψελλού. Ο Θεός και ο νοητός κόσμος. 8. Το φιλοσοφικό έργο του Ψελλού. Ο κόσμος της γενέσεως και της φθοράς. 9. Ο Ψελλός και η θεολογία. 10. Οι επιστήμες. 11. Ο ουμανισμός του Μιχαήλ Ψελλού. Κλασική και χριστιανική παράδοση. 12. Αποτίμηση της προσωπικότητός. 13. Η επίδρασή του.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	J. N. Ljubarskij, <i>Η προσωπικότητα και το έργο του Μιχαήλ Ψελλού</i> , Athens 2004

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ274] Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Μποζίνης (επικ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Στα πλαίσια του μαθήματος περιγράφεται η γένεση της πολιτικής σκέψης στην ελληνική αρχαιότητα με τη λεπτομερή εξέταση των ιδεών σχετικά με το κράτος και τη δημόσια ζωή που περιέχουν τα έπη του Ομήρου και του Ησίοδου, η ελεγειακή ποίηση της αρχαϊκής εποχής, τα αποσπάσματα των Προσωκρατικών, η ιστοριογραφία του 5ου αιώνα π.Χ., τα έργα των Σοφιστών και, κυρίως, οι φιλοσοφικές πραγματείες του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Η ομηρική πόλη 2) Η ιδέα της θείας δικαιοσύνης στα έπη του Ησίοδου 3) Πολιτικές ιδέες στην ελεγειακή ποίηση και τη φιλοσοφία των αρχαϊκών χρόνων (Τυρταίος, Θέογνις, Σόλωνας, Αναξίμανδρος, Ηράκλειτος, Πυθαγόρας) 4) Η νέα ελευθερία: η αφύπνιση του δημοκρατικού ιδεώδους μετά τους μηδικούς πολέμους (Ηρόδοτος και Αισχύλος) 5) "Φύσις" και "Νόμος": η ριζοσπαστική διδασκαλία των σοφιστών για τα κοινά και ο Σωκράτης 6) Ο διάλογος "Γοργίας" του Πλάτωνα 7) Ο διάλογος "Πολιτεία" του Πλάτωνα 8) Ο διάλογος "Πολιτικός" του Πλάτωνα 9) Ο διάλογος "Νόμοι" του Πλάτωνα 10) Τα "Πολιτικά" του Αριστοτέλη (Μέρος Α΄) 11) Τα "Πολιτικά" του Αριστοτέλη (Μέρος Β΄) 12) Τα "Ηθικά Νικομάχεια" του		

	Αριστοτέλη 13) Συμπεράσματα και επισκόπηση της σύγχρονης βιβλιογραφίας.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. T. A. Sinclair, <i>Ιστορία της Ελληνικής Πολιτικής Σκέψευς</i> , μτφ. από τα αγγλικά και πρόλ. Γ. Κ. Βλάχος, Αθήνα 1969 2. Γ. Πλάγγεσης, <i>Αρχαία Ελληνική Πολιτική και Κοινωνική Φιλοσοφία (Σοφιστές, Πλάτων, Αριστοτέλης)</i> , Θεσσαλονίκη 2010

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ276] Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Γεώργιος Γκαβαρδίνας (επικ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Η συμμετοχή του λαού στην εκλογή εκκλησιαστικών λειτουργών στην αρχαία Χριστιανική Εκκλησία. Σύγκριση πολιτειακών εκλογών αναδείξεως κρατικών αξιωματούχων και εκκλησιαστικών εκλογών αναδείξεως εκκλησιαστικών λειτουργών. Η συμμετοχή του λαού στην εκλογή επισκόπων κατά τις κανονικού περιεχομένου μαρτυρίες των ανωνύμων κωδικοποιητικών έργων των πρώτων μ.Χ. αιώνων (Διδασκαλία των Αποστόλων, Κανόνες Εκκλησιαστικοί των αγίων Αποστόλων, Διαταγαί των Αγίων Αποστόλων, Αποστολική Παράδοσις του Ιππολύτου, Διαθήκη του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, Κανόνες του Ιππολύτου). Η συμμετοχή του λαού στην εκλογή των επισκόπων κατά την κανονική διδασκαλία των οικουμενικών και των τοπικών συνόδων της Ορθόδοξου Εκκλησίας (παρουσίαση και σχολιασμός των σχετικών ιερών κανόνων). Η συμμετοχή του λαού στην εκλογή προκαθημένων και επισκόπων στην Ορθόδοξη Εκκλησία κατά τις νομοκανονικές διατάξεις της βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου (παρουσίαση και σχολιασμός των σχετικών διατάξεων). Η συμμετοχή των λαού στην εκλογή προκαθημένων και επισκόπων στην Ορθόδοξη Εκκλησία από την πτώση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας έως σήμερα.</p>		
Αναλυτική οργάνωση	1. Η συμμετοχή του λαού στην εκλογή εκκλησιαστικών λειτουργών στην αρχαία Χριστιανική Εκκλησία (Αγία		

της ύλης (Syllabus)	<p>Γραφή – Αποστολικοί Πατέρες –Μαρτυρίες εκκλησιαστικών πατέρων μέχρι και τον 5ο μ.Χ. αιώνα). 2. Η συμμετοχή λαϊκών στην εκλογή επισκόπων κατά τις κανονικού περιεχομένου μαρτυρίες των ανωνύμων κωδικοποιητικών έργων των πρώτων μ.Χ. αιώνων. 3. Η συμμετοχή των λαϊκών στην εκλογή επισκόπων κατά την κανονική διδασκαλία των Οικουμενικών Συνόδων. 4. Η συμμετοχή των λαϊκών στην εκλογή των επισκόπων κατά την κανονική διδασκαλία των Τοπικών Συνόδων. 5. Νομοκανονικές διατάξεις της βυζαντινής περιόδου περί της συμμετοχής του λαού στην εκλογή των επισκόπων. 6. Νομοκανονικές διατάξεις της μεταβυζαντινής περιόδου περί της συμμετοχής του λαού στην εκλογή των επισκόπων. 7. Εκλογή των επισκόπων στο Οικουμενικό πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως. 8. Εκλογή των επισκόπων στα πατριαρχεία Αλεξανδρείας και Αντιοχείας. 9. Εκλογή των επισκόπων στο πατριαρχείο Ιεροσολύμων και στην Εκκλησία της Ρωσσίας. 10. Εκλογή των επισκόπων στις Εκκλησίες Σερβίας, Ρουμανίας και Βουλγαρίας. 11. Εκλογή των επισκόπων στην Εκκλησία της Κύπρου. 12. Εκλογή των επισκόπων στις Εκκλησίες Ελλάδος, Πολωνίας, Αλβανίας, Τσεχίας και Σλοβακίας, Φιλανδίας, Εσθονίας. 13. Εκλογή των επισκόπων στην Εκκλησία της Κρήτης.</p>
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Γεωργίου Γκαβαρδίνα, Νομοκανονικές Διατάξεις περί του ζητήματος της συμμετοχής στην εκλογή των επισκόπων, Θεσσαλονίκη 2013

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ277] ΤΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Άννα Καραμανίδου (επικ. καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Το μάθημα αποβλέπει στη διαμόρφωση σαφέστερης εικόνας για την εκκλησιαστική κατάσταση της εποχής, τις θεολογικές ζυμώσεις και τα διάφορα φιλοσοφικά και θεολογικά ρεύματα, που αναπτύχθηκαν στο χώρο της Ορθόδοξης Χριστιανικής Ανατολής και επί πλέον στην προσέγγιση των επιμέρους προβλημάτων, που σχετίζονται με την εκκλησιαστική, αλλά και γενικότερα την κοινωνική ζωή των υπόδουλων Ρωμιών.</p>		

Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή 2. Ιδιότυπη σχέση Εκκλησίας και Κοινωνίας στην Τουρκοκρατία 3. Βασικά Θεολογικά ρεύματα 4. Θεολογικές στρεβλώσεις στη Δύση και ο αντίκτυπός τους στην Ανατολή 5. Φιλοκαλία στην Ανατολή 6. Κρυπτοχριστιανισμός 7. Ομολογίες Πίστεως 8. Λαϊκοί διδάχοι 9. Το πλαίσιο διαμόρφωσης της ηθικής διδασκαλίας της Εκκλησίας στην Τουρκοκρατία 10. Η χρήση του Δεκαλόγου 11. Απαρχές της νεοελληνικής θεολογία 12. Παρουσίαση εργασιών 13. Παρουσίαση εργασιών.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Β. Καλλιακμάνης, Θεολογικά ρεύματα στη Τουρκοκρατία, Φιλοσοφική και Θεολογική Βιβλιοθήκη 62, εκδ. Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2009

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ279] ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ Δ΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Τρύφων Τσομπάνης (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Μέσα από την θεωρητική και πρακτική άσκηση στο εργαστήριο ζωγραφικής, επιχειρείται μια προσωπική σχέση του φοιτητή με την τέχνη, διερευνώντας οι δυνατότητές τους στην εξάσκηση στο σχέδιο και στο χρώμα, και επιχειρείται να αποκτήσει ο φοιτητής την εμπειρία της δημιουργίας ενός έργου αγιογραφίας, σύμφωνα με τους κανόνες της ζωγραφικής τέχνης.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Βερνίκωμα εικόνας. 2-5. Σπουδή στο σχέδιο σώματος. 6. Πολυπρόσωπες παραστάσεις. 7-10. Σχεδιασμός συνθέσεως. 11. Εικονογραφία και φυσικό περιβάλλον. 12. Αρχιτεκτονική του βυζαντινού σχεδίου. 13. Στοιχεία τοιχογραφικού διακόσμου.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Ιω.Βράνου, Η θεωρία της αγιογραφίας, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ280] ΟΙ ΛΑΤΡΕΙΕΣ ΣΤΗ ΡΩΜΑΪΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΜΕΧΡΙ ΤΟΝ 4^ο ΑΙ.
Διδάσκων /	Απόστολος Κραλίδης (επικ. καθηγητής)

Διδάσκουσα			
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Ιστορική παρουσίαση και διδασκαλία των θρησκειών και λατρειών στην Ρωμαϊκή αυτοκρατορία από τον 2ο αι. π.Χ. μέχρι τον 4ο αι. μ.Χ.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικά. Η εδραίωση της ρωμαϊκής κυριαρχίας μετά τον 2ο αι. π.Χ. 2. Η Ρωμαϊκή θρησκεία (πατρώες αντιλήψεις και λατρείες). 3. Οι λατρείες των λαών στις ρωμαϊκές επαρχίες της Δύσης (Ιβηρική χερσόνησος, Γαλατία, Βρετανία, Γερμανία, Ιταλική χερσόνησος) μέχρι τον 4ο αι. μ.Χ. 4. Η ελληνική θρησκεία εντός της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. 5. Οι λατρείες των λαών της Βαλκανικής χερσονήσου και του Ευξείνου Πόντου. 6. Οι λατρείες της Μ. Ασίας, της Συρίας και της Παλαιστίνης. 7. Η αιγυπτιακή θρησκεία κατά τη ρωμαϊκή περίοδο. 8. Η έξαρση του θρησκευτικού συγκρητισμού. 9. Οι ανατολικές λατρείες στην ρωμαϊκή αυτοκρατορία. 10. Η λατρεία του Μίθρα. 11. Η λατρεία του Sol Invictus και η Ηλιολατρία. 12. Η λατρεία του ρωμαίου αυτοκράτορα. 13. Παγανιστικός Ενοθεϊσμός, Ιουδαϊσμός και Χριστιανισμός στην ρωμαϊκή αυτοκρατορία.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1) Α. Κραλίδη, Η αυτοκρατορική λατρεία στην περίοδο της Τετραρχίας (284-313 μ.Χ.), εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2010 2) Π. Παχή, Οι ανατολικές λατρείες της ελληνορωμαϊκής περιόδου, εκδόσεις Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 2010.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ282] ΙΣΛΑΜ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Απόστολος Κραλίδης (επικ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσίαση των θεολογικών κειμένων που συντάχθηκαν από βυζαντινούς συγγραφείς για το Ισλάμ.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικά. Η ιστορική εμφάνιση του Ισλάμ στην Αραβική χερσόνησο. 2. Η πρώτη περίοδος των		

	<p>ισλαμικών κατακτήσεων. Οι ανακατατάξεις στην Παλαιστίνη και στην Συρία. 3. Τα κείμενα της πρώιμης περιόδου (μέσα 7ου αι.). Επιγραμματικές αναφορές στο Ισλάμ. 4. Τα πρώτα κείμενα βυζαντινών θεολόγων για το Ισλάμ. Ιωάννης Δαμασκηνός, Θεόδωρος Αβουκαράς (τέλη 7ου- 8ος αι.). 5. Η Βυζαντινή Θεολογία του 8ου και 9ου αι. για το Ισλάμ α'. Πραγματείες, επιστολές, αγιολογικά κείμενα. 6. Η Βυζαντινή Θεολογία του 8ου και 9ου αι. για το Ισλάμ β'. Το έργο του Νικήτα Βυζαντίου. 7. Η Βυζαντινή Θεολογία του 10ου και 11ου αι. για το Ισλάμ. Πραγματείες, επιστολές, αγιολογικά κείμενα. 8. Η Βυζαντινή Θεολογία του 12ου και 13ου αι. για το Ισλάμ. Πραγματείες, επιστολές, αγιολογικά κείμενα. 9. Η εμφάνιση των Οθωμανών Τούρκων. Η σταδιακή απώλεια μεγάλου τμήματος της Βυζαντινής αυτοκρατορίας και οι βίαιοι εξισλαμισμοί μεγάλων χριστιανικών πληθυσμών. 10. Η Βυζαντινή Θεολογία του 14ου αι. για το Ισλάμ, α'. Γρηγόριος Παλαμάς. 11. Η Βυζαντινή Θεολογία του 14ου αι. για το Ισλάμ, β'. Μανουήλ Παλαιολόγος. 12. Η Βυζαντινή Θεολογία του 15ου αι. για το Ισλάμ. Πραγματείες, επιστολές, αγιολογικά κείμενα. 13. Επιλεγόμενα. Γενική θεώρηση της Βυζαντινής Γραμματείας και Θεολογίας για το Ισλάμ.</p>
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>1) Συμεών Πασχαλίδη-Απόστολου Κραλίδη, Βυζαντινή Θεολογία και Ισλάμ. Ένας Διάλογος μεταξύ αντιπαράθεσης και σύγκλισης. Εισαγωγή-Κείμενα-Σχόλια, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2013.</p> <p>2) Φάκελος Σημειώσεων</p>

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ283] Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΑΝΤΙΡΡΗΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΑ΄-ΙΕ΄ ΑΙ.		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Σουλτάνα Λάμπρου (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	<p>Παρουσιάζονται η εκκλησιαστική και πολιτική κατάσταση την εποχή των Παλαιολόγων. Ειδικότερα εξετάζεται η εκκλησιαστική πολιτική του Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγου, η σύγκληση της συνόδου της Λυών, η προβληματική και η επιχειρηματολογία που αναπτύχθηκε από τους υποστηρικτές της ένωσης των Εκκλησιών και από τους αντιδρώντες σ' αυτή και τέλος</p>		

	σχολιάζονται τα συνοδικά, όπως και τα θεολογικά κείμενα εκκλησιαστικών προσωπικοτήτων της εποχής.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικά. Ορθόδοξη αντιρρητική γραμματεία από τον 11ο έως τον 15ο αι. 2. Ειδικότερα. Ορθόδοξη αντιρρητική γραμματεία του 13ου αι. (σύνοδος της Λυών – ιερομόναχος Ιερόθεος) 3. Πολιτική κατάσταση της εποχής των Παλαιολόγων και εξωτερική πολιτική του κράτους. 4. Εκκλησιαστική κατάσταση της εποχής των Παλαιολόγων. 5. Ιδεολογικές ζυμώσεις και πνευματικά ρεύματα. 6. Η τακτική του αυτοκράτορος Μιχαήλ Η΄ και οι ενωτικές διαπραγματεύσεις μεταξύ Βυζαντίου και Ρώμης. 7. Η στάση της Ορθόδοξης Εκκλησίας έναντι της προτεινόμενης ένωσης. 8. Ο τόμος της συνόδου του 1273, η θεολογική του σημασία και οι συνέπειές του. 9. Η παπική σύνοδος της Λυών, τα συνοδικά κείμενα και οι ομολογίες του 1277. 10. Ο ιερομόναχος Ιερόθεος, βίος και συγγράμματα. πηγές-γλώσσα και αξία του αντιρρητικού του έργου. 11. Διδασκαλία του ιερομονάχου Ιερόθεου (ουσία και υποστάσεις, ουσία και ενέργειες στη θεότητα). 12. Διδασκαλία του ιερομονάχου Ιερόθεου (εκπόρευση του Αγίου Πνεύματος). 13. Η διδασκαλία του ιερομονάχου Ιερόθεου μέσα από τα κείμενα των έργων του.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Χ. Αραμπατζή, <i>Χριστιανική γραμματεία και ερμηνεία Πατέρων</i> , έκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2013. 2. Αρχιμ. Ν. Ιωαννίδη, <i>Ο ιερομόναχος Ιερόθεος και το ανέκδοτο συγγραφικό έργο του</i> , έκδ. π. Ν. Ιωαννίδη, Αθήνα 2009

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ284] Ο ΙΕΡΟΣ ΦΩΤΙΟΣ. ΠΡΟΣΩΠΟ ΚΑΙ ΕΡΓΟ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Σουλτάνα Λάμπρου (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζεται ο Μέγας Φώτιος ως φιλόλογος, θεολόγος και εκκλησιαστικός πολιτικός. Αναδεικνύεται η συμβολή του στα εκκλησιαστικά προβλήματα της εποχής του και αναλύεται το συγγραφικό του έργο.		
Αναλυτική οργάνωση	1. Ο Φώτιος και η εποχή του. 2. Βιογραφικό σημείωμα του Φωτίου. 3. Ο Φώτιος Πατριάρχης		

της ύλης (Syllabus)	Κωνσταντινουπόλεως. 4. Το συγγραφικό έργο του Φωτίου. 5. Φώτιος και αιρέσεις. 6. Ο Φώτιος ως φιλόλογος. 7. Ο Φώτιος ως ερμηνευτής. 8. Η Πνευματολογία του Φωτίου. 9. Η εκκλησιαστική πολιτική του Φωτίου. 10. Το Ιεραποστολικό έργο του Φωτίου 11. Παρουσίαση εργασίας. 12. Παρουσίαση εργασίας. 13. Παρουσίαση εργασίας.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Χρ. Οικονόμου, <i>Καινή Διαθήκη και Ερμηνευτές Πατέρες</i> , εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ285] ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ ΚΑΙ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΡΩΤΟΥΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Βασίλειος Κουκουσάς (αναπλ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Η δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου στη βαλκανική χερσόνησο κατά τη βυζαντινή περίοδο - Οικουμενικό Πατριαρχείο και λαοί της βαλκανικής κατά την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας - Η δημιουργία αυτοκεφάλων Εκκλησιών στη βαλκανική χερσόνησο. - Οι σχέσεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου με τις Εκκλησίες της Βαλκανικής χερσονήσου.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου κατά τη βυζαντινή περίοδο. 2. Η δικαιοδοσία της Εκκλησίας Ρώμης στο Ανατολικό Ιλλυρικό μέχρι τα μέσα του 8ου αιώνα. 3. Το Ανατολικό Ιλλυρικό στη δικαιοδοσία του Πατριαρχείου της Κωνσταντινουπόλεως 4. Η Βουλγαρία μεταξύ Οικουμενικού Πατριαρχείου και Ρώμης 5. Οικουμενικό Πατριαρχείο και Βαλκανικός χώρος κατά την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας, Α΄. 6. Οικουμενικό Πατριαρχείο και Βαλκανικός χώρος κατά την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας, Β΄, 7. Οικουμενικό Πατριαρχείο και Ελληνική Εκκλησία 8. Οικουμενικό Πατριαρχείο και Βουλγαρική Εκκλησία 9. Οικουμενικό Πατριαρχείο και Ρουμανική Εκκλησία 10. Οικουμενικό Πατριαρχείο και Σερβική Εκκλησία 11. Οικουμενικό Πατριαρχείο και Αλβανική Εκκλησία 12. Οι σχέσεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου με τις Βαλκανικές Εκκλησίες, Α΄. 13. Οι σχέσεις του		

	Οικουμενικού Πατριαρχείου με τις Βαλκανικές Εκκλησίες, Β΄.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>1. Μάξιμος, μητρ. Σάρδεων, Το Οικουμενικόν Πατριαρχείον εν τη Ορθοδόξω Εκκλησία, Θεσσαλονίκη, έκδοση Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών, 1989.</p> <p>2. πρωτ. Ιω. Ρωμανίδης, Ρωμηοσύνη, Ρωμανία, Ρούμελη, Θεσσαλονίκη, εκδ. Παν. Πουρναρά, 2002</p>

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ286] ΑΝΤΙΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 4^ο ΚΑΙ 5^ο ΑΙΩΝΑ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ιωάννης Μπάκας (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Εξετάζονται ζητήματα της ιστορίας της Εκκλησίας της Αντιόχειας και των Ιεροσολύμων, κατά τον 4ο και 5ο μ.Χ. αι., με έμφαση στην ανάδειξη της τελευταίας σε Πατριαρχείο κατά τον 5ο μ.Χ. αιώνα.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Η Εκκλησία της Αντιόχειας στις ιστορικές πηγές. 2. Η Εκκλησία των Ιεροσολύμων στις ιστορικές πηγές. 3. Η δικαιοδοσία της Εκκλησίας Αντιοχείας κατά τον 4ο και 5ο μ.Χ. αιώνα. 4. Η εκκλησιαστική γεωγραφία της περιοχής. Πληθυσμός, πόλεις. 5. Από τη ρωμαϊκή Αιλία στην Αγία Πόλη. Η εξελικτική πορεία της τοπικής Εκκλησίας. 6. Η ανάπτυξη και εξέλιξη του Προσκυνηματος. Προσκυνητές της Αγίας Γης. 7. Επιρροές της Εκκλησίας Ιεροσολύμων στον υπόλοιπο χριστιανικό κόσμο. 8. Η ανάπτυξη του μοναχισμού στη Μέση Ανατολή. 9. Οι Εκκλησίες Αντιοχείας και Ιεροσολύμων από την Α΄ στην Δ΄ Οικουμενική Σύνοδο. 10. Η περίπτωση της Εκκλησιών Κύπρου, Ιβηρίας και Περσίας. 11. Ο αρχιεπίσκοπος Ιουβενάλιος και η διοικητική προαγωγή της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων. σε υπερμητροπολιτική διοίκηση (Πατριαρχείο). 12. Η εκκλησιαστική διαίρεση της διοίκησης της Ανατολής. 13. «Μονοφυσίτες» και Άγιοι Τόποι.</p>		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, Ιστορία της Εκκλησίας Αντιοχείας, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.		

	<p>2. Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, <i>Ιστορία της Εκκλησίας Ιεροσολύμων</i>, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.</p> <p>3. Ιωάννης Μπάκας, <i>Η ανύψωση της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων σε υπερμητροπολιτική διοίκηση τον 5ο μ.Χ. αιώνα. Οι προσκυνητές, οι μοναχοί, ο αρχιεπίσκοπος Ιουβενάλιος</i>, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.</p>
--	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ287] ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΟ ΣΤΗ ΘΕΙΑ ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας (επικ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Γίνεται αναφορά και διερεύνηση των όρων χώρος και χρόνος λειτουργικός επί τη βάσει των λειτουργικών συγγραμμάτων και υπομνημάτων του μεγίστου λατρειολόγου της υστερας βυζαντινής περιόδου Συμεών Αρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης (+1429).		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Εισαγωγικά ζητήματα της ζωής και της εποχής του αγίου Συμεών. 2. Γενική αναφορά της χρήσεως του συμβολισμού στην ορθόδοξη θεία λατρεία. 3. Θύραθεν αναλύσεις και θεολογικές προσεγγίσεις περί του Συμβόλου. 4. Ρεαλισμός και Σύμβολο (κρίση του συμβόλου και της συμβολικής γλώσσας της λατρείας). 5. Η δημιουργία του Θεού ως χώρος ζωής του ανθρώπου και ο ιερός ναός ως χώρος λατρείας. 6. Τα τελούμενα στον ιερό χώρο του ναού και η συμβολική σημασία τους. 7. Λειτουργικός χώρος και αγιασμός του ανθρώπου. 8. Ο λειτουργικός χρόνος και ο αγιασμός του. 9. Ο λειτουργικός χρόνος ως υπέρβαση του καιρικού και ως φανέρωση του αιωνίου. 10. Εβδοματικός χρόνος και αιώνιος χρόνος. 11. Καιροί προσευχής, λειτουργικά δρώμενα και συμβολικές αναγωγές λειτουργικού χρόνου. 12. Σύνθεση χώρου και χρόνου στη λειτουργική βίωση της ορθόδοξου Εκκλησίας. 13. Συμεών Θεσσαλονίκης και η προ αυτού υπομνηματιστική της θείας λατρείας παράδοση.</p>		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Αρχιμ. Νικοδήμου Σκρέττα, <i>Χώρος και χρόνος στη λειτουργική θεολογία του Συμεών Θεσσαλονίκης. Ρεαλισμός και Σύμβολο</i> [Κανονικά και Λειτουργικά 8], εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2013		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ288] ΘΕΟΛΟΓΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ II		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αγγελική Τριβυζαδάκη (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα είναι κατά βάση συνέχεια του μαθήματος Θεολογικό δοκίμιο και Τέχνη I που προσφέρθηκε στο χειμερινό εξάμηνο.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Παρουσίαση των συμπερασμάτων του μαθήματος "Θεολογικό δοκίμιο και Τέχνη I" 2) Διανομή θεμάτων στους φοιτητές και ένας μικρός σχολιασμός για την προβληματική του καθενός 3)-13) Κάθε εβδομάδα ζητάται από τους φοιτητές που τό παρακολουθούν, να παρουσιάσουν μια εργασία, στην οποία με αφορμή το ζήτημα που τούς δόθηκε, θα έχουν αναπτύξει ένα θεολογικό δοκίμιο, όπου θα έχουν παραθέσει στοιχεία τέχνης.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)			

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ289] Η ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Θεόδωρος Γιάγκου (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Η παρουσίαση της κανονικής νομοθεσίας για την τέλεση των Μυστηρίων (Βάπτισμα, Θεία Ευχαριστία, Χειροτονία, Γάμος, Κουρά) και οι κανονικές συνέπειες που απορρέουν από την τέλεσή τους.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Οι κανονικές διατάξεις για το Βάπτισμα και το Χρίσμα. 2. Το Βάπτισμα και η αποδοχή των αιρετικών και των σχισματικών. 3. Κανονικές πτυχές της τάξεως της χειροτονίας. Κωλύματα Ιερωσύνης 4. Οι χειροτονίες των αιρετικών. 5. Η κουρά μετά τη χειροτονία. 6. Κανονικές διατάξεις περί Θείας Ευχαριστίας. 7. Το Μοναχικό Σχήμα. Το ανεξάλειπτο. 8. Γυναικείος		

	Μοναχισμός. 9. Ο Γάμος. Μικτοί γάμοι. 10. Το Διαζύγιο. 11. Η τάξη της εξομολογήσεως. 12. Ο παιδαγωγικός χαρακτήρας των επιτιμίων. 13. Η συμπροσευχή με ετεροδόξους.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Θεοδώρου Ξ. Γιάγκου, Κανόνες και Λατρεία, εκδόσεις Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2005

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ290] Η ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ηρακλής Ρεράκης (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Εξετάζεται η κοινωνική διάσταση της λειτουργίας της σχολικής τάξης ως ομάδας εργασίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η σχολική τάξη ως ομάδα εργασίας 2. Συνεργασία των μαθητών και συναγωνισμός 3. Συνεργασία και ομαδικότητα 4. Η λειτουργία του μαθητή ως μέλους της σχολικής τάξης 5. Η συνεργασία των μαθητών και η ανάπτυξη της υπευθυνότητάς τους 6. Συνεργασία και δημιουργικότητα 7. Συνεργασία και κοινωνική συνοχή 8. Συνεργασία και αλληλεγγύη 9. Συνεργασία και ετερότητα 10. Η Ομαδική εργασία και η αυτενέργεια του μαθητή 11. Η κοινωνική διάσταση της συλλογικής εργασίας στο σχολείο 12. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της ομαδοσυνερατικής διδασκαλίας 13. Η συμβολή της ομαδικότητας στην ολοκλήρωση της προσωπικότητας του μαθητή.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	1. Η. Ρεράκη, Κοινωνική ένταξη και θρησκευτική αγωγή του μαθητή στο ελληνικό σχολείο, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2010 2. Ιω. Κογκούλη, Η σχολική τάξη ως κοινωνική ομάδα και η ομαδοσυνερατική διδασκαλία και μάθηση, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1994		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ291] ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ
Διδάσκων /	Ευαγγελία Δάφνη

Διδάσκουσα			
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Μετάφραση, εξήγηση και ερμηνεία του βιβλίου του Εκκλησιαστή με έμφαση στο θέμα της Φυσικής Αποκαλύψεως και του φυσικού και ηθικού κακού. Σύγκριση με σχετικά κείμενα από την Αρχαία Ελληνική Γραμματεία.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικά 2. ΣοφΣολ 1,1-15 (Προοίμιο) 3. ΣοφΣολ 1,16-2,24 (Η αποστροφή της δικαιοσύνης είναι θάνατος) 4. ΣοφΣολ 3,1-4,6 (Η μοίρα δικαίων και αδίκων) 5. ΣοφΣολ 4,7-19 (Ο θάνατος του δικαίου) 6. ΣοφΣολ 4,20-5,14 (Η κρίση των πονηρών) 7. ΣοφΣολ 6,1-21 (Οι βασιλείς πρέπει να επιζητούν την σοφία) 8. ΣοφΣολ 6,22-9,19 (Ο Σολομών και η ζήτηση της σοφίας) 9. ΣοφΣολ 10,1-12,27 (Η ενέργεια της σοφίας στην ιστορία: Από τον Αδάμ μέχρι το Μωυσή) 10. ΣοφΣολ 13,1-15,19 (Η Φυσική Αποκάλυψη και η ειδωλολατρία) 11. ΣοφΣολ 16,1-19,22 (Ζώα και φυσικά φαινόμενα ως όργανα θείας τιμωρίας) 12. Περί Φυσικής και Υπερφυσικής Θείας Αποκαλύψεως 13. Περί Φυσικού και Ηθικού Κακού.		
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Ε. Γ. Δάφνη, Βιβλική Αρχαιολογία και Ερμηνεία της Παλαιάς Διαθήκης, Θεσσαλονίκη 2013		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ292] ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αικατερίνη Τσαλαμπούνη (λέκτορας)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές θα γνωρίσουν την οικολογική ερμηνευτική μέθοδο της Καινής Διαθήκης, όπως αυτή αναπτύχθηκε κατά τα τελευταία χρόνια και (α) θα διερευνήσουν πόσο αυτή μπορεί να εμπλουτισθεί με στοιχεία της Ορθόδοξης ερμηνευτικής και θεολογικής παράδοσης, (β) θα την εφαρμόσουν σε επιλεγμένα κείμενα της Καινής Διαθήκης και (γ) θα αξιολογήσουν πώς και κατά πόσο μία τέτοια ανάγνωση του βιβλικού κειμένου μπορεί να δώσει απαντήσεις σε ένα καίριο σύγχρονο πρόβλημα, όπως είναι αυτό της οικολογίας διαπιστώνοντας τις δυνατότητες αλλά και		

	όρια του κειμένου.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικά - Το οικολογικό πρόβλημα και η θεολογία γενικά κι βιβλική έρευνα ειδικότερα 2. Η οικολογική ερμηνευτική προσέγγιση - Μέθοδος Α΄ 3. Η οικολογική ερμηνευτική προσέγγιση - Μέθοδος Β΄ 4. Η Βασιλεία του Θεού κι η δημιουργία (Μτ 1, 13 κ.ά.) 5. Η επί του Όρους ομιλία κι η δημιουργία (Μκ 5-7) 6. Οικολογικές αναγνώσεις στο κατά Λουκάν ευαγγέλιο 7. Οικολογικές αναγνώσεις στο κατά Ιωάννην 8. Η αποκαταδοκία της κτίσης (Ρωμ 8, 19-23) 9.ηση Η καταλλαγή των πάντων εις Χριστόν (Κολ 1, 15-20) 10. Εβραίους 11 11. Αποκαλυπτική και Οικολογία Α΄ (το παράδειγμα της Αποκ) 12. Αποκαλυπτική και Οικολογία (Β΄ Πε) 13. Οικολογική ερμηνεία: δυνατότητες και όρια του βιβλικού κειμένου.
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	Αικ. Τσαλαμπούνη, Οικολογική ερμηνεία και Καινή Διαθήκη, εκδ. Δεμέτη, Θεσσαλονίκη 2013

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Θ293] ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΗ		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Συμεών Πασχαλίδης (αναπλ. καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 4
Περιγραφή μαθήματος	Βασικές αρχές της παλαιογραφίας και ανάγνωση χειρογράφων		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικά για την παλαιογραφική επιστήμη και τους κλάδους της 2. Αρχαϊκά συστήματα γραφής και το ελληνικό αλφάβητο 3. Πρόχειρα και κατεργασμένα υλικά και όργανα γραφής 4. Οι αρχαίες επιγραφές και η γραφή τους. Οι μορφές των χειρογράφων 5. Η μεγαλογράμματη ή μεγαλόσχημη γραφή από τον 2ο ως τον 6ο αι.: Γενικά χαρακτηριστικά, Βακχυλίδεια και Ρωμαϊκή κεφαλαιογράμματα, Βιβλική μεγαλογράμματη 6. Η μεγαλογράμματη γραφή μετά τον 6ο αιώνα: Αλεξανδρινή ή κοπτική μεγαλογράμματη, όρθια και επικλινή οξυκόρυφη, λειτουργική στρογγυλόσχημη 7. Η επισευρμένη (ή συρτή) γραφή 8. Οι απαρχές της μικρογράμματης ή μικρόσχημης γραφής: από τον μεταχαρακτηρισμό του 9ου αι. ως τα μέσα του 10ου αι. 9. Τύποι		

	<p>μικρογράμματης γραφής: μαργαριτόπλεχτη, ανισοστρόγγυλη, Κάτω Ιταλίας, Μονής Οδηγών κ.ά. 10. Γραφείς και γραφές κατά την υστεροβυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο 11. Ζητήματα αντιγραφής ενός χειρογράφου: Γραφέας, διαδικασία αντιγραφής, χρονολόγηση-σημειώματα 12. Ανάγνωση ενός χειρογράφου: Σημεία στίξης, πνεύματα και τόνοι, αρίθμηση και κρυπτογραφία 13. Ανάγνωση ενός χειρογράφου: συντομογραφίες και συμπλέγματα, σημεία και σύμβολα</p>
Σύγγραμμα (Εύδοξος)	<p>1) Mioni Elpidio, <i>Εισαγωγή στην ελληνική παλαιογραφία</i>, MIET 2004</p> <p>2) Ευθύμιος Κ. Λίτσας, <i>Σύντομη εισαγωγή στην ελληνική παλαιογραφία και κωδικολογία. Πίνακες με επιλεγμένα δείγματα γραφής και σχόλια</i>, University Studio Press 2001</p>

**ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΣΠΑ:
«ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΑΠΘ»**

(ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (ΕΣΠΑ)

2007-2013- ΕΠΕΔΒΜ ΥΠΔΜΘ, ΠΡΑΞΗ 04.05.06.72.31.01

“ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ [ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ]”)

Ηρακλής Ρεράκης, καθηγητής, Επιστημονικά Υπεύθυνος

Το Έργο “ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΑΠΘ» (ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (ΕΣΠΑ) 2007-2013 – ΕΠΕΔΒΜ ΥΠΔΜΘ, ΠΡΑΞΗ 04.05.06.72.31.01 “ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ [ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ]”) εντάσσεται στο Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης που διεξάγει το Εργαστήριο Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής του Τμήματος και υλοποιείται στα πλαίσια του μαθήματος: (ΥΕ21) Παιδαγωγικά ΙV: Ειδική Διδακτική του Μαθήματος των Θρησκευτικών – Πρακτική Άσκηση του ΣΤ’ και Η’ Εξαμήνου, σε συνεργασία με δίκτυο εύρους πενήντα (50) Σχολικών Μονάδων, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται Πειραματικά, Επαγγελματικά, Νυκτερινά, Εκκλησιαστικά και Διαπολιτισμικά Σχολεία, καθώς και ένα Σχολείο Ειδικής Αγωγής, της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης. Σύμφωνα με το Πρόγραμμα, οι φοιτητές έρχονται σε φυσική επαφή με το σχολικό περιβάλλον, γνωρίζουν τη διοικητική, οργανωτική και παιδαγωγική λειτουργία της Σχολικής Μονάδας και λαμβάνουν μέρος στις δραστηριότητές της. Παράλληλα, παρακολουθούν τις διδασκαλίες του Μαθήματος των Θρησκευτικών στις σχολικές τάξεις, προετοιμάζονται με εικονικές διδασκαλίες εντός του Εργαστηρίου Παιδαγωγικής του Τμήματος και προβαίνουν στην πραγματοποίηση δύο (2) διδασκαλιών ενώπιον των μαθητών, ενώ στα επόμενα μαθήματα ελέγχουν τα αποτελέσματα των διδασκαλιών τους. Το σύνολο των δραστηριοτήτων της Πρακτικής Άσκησης καταγράφεται και ταξινομείται σε σειρά εντύπων που συμπληρώνουν όλοι οι παράγοντές της (Φοιτητές, Θεολόγοι, Διευθυντές Σχολείων, Επόπτες,

Επιστημονικός Υπεύθυνος) και αποτελεί, αφενός παραδοτέο υλικό προς τους αρμόδιους Φορείς, και αφετέρου αντικείμενο ερευνητικής επεξεργασίας από τους Μεταπτυχιακούς Φοιτητές και τους Συνεργάτες του Εργαστηρίου, με σκοπό την ανατροφοδότηση της εκπαιδευτικής σχέσης μεταξύ Πανεπιστημίου και Σχολείου καθώς και την εν γένει βελτίωση της Πρακτικής Άσκησης.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ

Πρακτική Άσκηση στη Λατρεία, το Κήρυγμα και την Ψαλτική Τέχνη

Ναός Θεολογικής Σχολής (4ος όροφος)

Πέμπτη 8:00-10:00 π.μ.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ (ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ)

- αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας, επίκ. καθηγητής
- πρωτοπρ. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης, επίκ. καθηγητής
- πρωτοπρ. Σπυρίδων Αντωνίου, επίκ. καθηγητής
- Τρύφων Τσομπάνης, λέκτορας
- πρωτοπρ. Χρυσόστομος Νάσσης, λέκτορας

Κάθε Πέμπτη πρωί (8.00-10.00 π.μ.) στον ναό της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ (4ος όροφος) πραγματοποιείται υποχρεωτικό Φροντιστήριο Λειτουργικής (πρακτική άσκηση στη λατρεία, το κήρυγμα και την ψαλτική τέχνη), ενταγμένο στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών και των δύο Τμημάτων της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ. Το Φροντιστήριο τελεί υπό την διεύθυνση, οργάνωση και επίβλεψη των αρμοδίων καθηγητών του Τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης, σε συνεργασία με ομότεχνους συναδέλφους του Τμήματος Θεολογίας. Στην εβδομαδιαία αυτή λατρευτική σύναξη δίδεται πρωτίστως η ευκαιρία σε όλα τα μέλη της Σχολής (καθηγητές, φοιτητές, διοικητικό και λοιπό προσωπικό), αλλά και, ευρύτερα, στο σύνολο της πανεπιστημιακής κοινότητας, να βιώσουν εμπειρικά τη ζώσα λειτουργική παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας και να συνέρχονται «επί το αυτό» ενώπιον του εν Τριάδι Θεού σε κοινή προσευχή και ευχαριστία. Ταυτοχρόνως το Φροντιστήριο στοχεύει να δώσει την κατ' εφαρμογή εποπτεία των τριών υποχρεωτικών μαθημάτων της Λειτουργικής (Εισαγωγή και πηγές, Ιστορία και Θεολογία, Βυζαντινή λειτουργική παράδοση), ως επίσης και των συναφών μαθημάτων του προγράμματος (Ομιλητική, Εκκλησιαστική Μουσική-Υμνολογία, Αγιολογία-Εορτολογία). Το Φροντιστήριο αποτελεί λοιπόν φυτώριο και συνάμα πρότυπο για την ακριβή και εύτακτη τέλεση και μετοχή στην Ορθόδοξη λατρευτική

πράξη, αλλά συγχρόνως και χώρο αφόρμησης εξειδικευμένου ερευνητικού προβληματισμού.

Ειδικότερα, το πρόγραμμα του Φροντιστηρίου περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

1. Την τέλεση των εν χρήσει Λειτουργιών του βυζαντινού λειτουργικού τύπου (Λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου, του ιερού Χρυσοστόμου, Προηγιασμένη).
2. Την ανάδειξη των αρχαίων Λειτουργιών (α) του δυτικού συριακού και (β) του αλεξανδρινού λειτουργικού τύπου (α. Λειτουργία και Προηγιασμένη Ιακώβου του Αδελφοθέου, Λειτουργία των «Αποστολικών Διαταγών» και β. Λειτουργία του αγίου Μάρκου και του Γρηγορίου του Θεολόγου).
3. Την γνωριμία με τις ασματικές και μοναχικές ακολουθίες (α) του νυχθημέρου και (β) του λειτουργικού έτους (α. Όρθρος, Ώρες, Εσπερινός, Μέγα και Μικρόν Απόδειπον, Παννυχίς, Τριθέκτι και β. Μέγας Κανών, Παρακλητικοί Κανόνες, Χαιρετισμοί, Μεγάλη Εβδομάς του αγίου Δημητρίου).
4. Την μετ' επιγνώσεως μέθεξη στα Ιερά Μυστήρια και τις Ιεροπραξίες (Ευχέλαιο, Μικρός Αγιασμός, Μνημόσυνο).
5. Την επαφή με τη λειτουργική πράξη άλλων χριστιανικών κοινοτήτων στους χώρους λατρείας τους (Ρωμαιοκαθολική και Αρμενική παράδοση), με συνοδεία καθηγητών.
6. Τη συμμετοχή των φοιτητών στην αντιφωνική και καθ' υπακοήν ψαλμωδία και στην ψαλμώδηση ύμνων, συντόμων ή αργών, εκ του κλασσικού και νεωτέρου ρεπερτορίου, όλων των ειδών και γενών (παπαδικού, στιχηραρικού, ειρμολογικού).
7. Κήρυγμα από τους φοιτητές του τελευταίου έτους σπουδών, όλων των ομιλητικών ειδών (κατωτέρα ομιλία, ανωτέρα ομιλία, λόγος) και όλων των θεμάτων (περικοπές της Αγίας Γραφής, του λειτουργικού έτους, τις ακολουθίες κ.τ.λ.).

Οι Ακολουθίες, οι Λειτουργίες, τα Ιερά Μυστήρια και οι Ιεροπραξίες τελούνται βάσει των φυλλάδων της σειράς «Κείμενα Λειτουργικής» του μακαριστού καθηγητή της Λειτουργικής του Τμήματος Ποιμαντικής και

Κοινωνικής Θεολογίας, Ιωάννου Φουντούλη. Η σειρά αριθμεί 20 φυλλάδες ως ακολούθως:

1. Τριθέκτη
2. Παννυχίς
3. Θεία Λειτουργία του αποστόλου Μάρκου
4. Χειροτονία πρεσβυτέρου
5. Θεία Λειτουργία Ιακώβου του Αδελφοθέου
6. Μοναχικός εσπερινός
7. Τάξις γινομένη επί θεμελίω εκκλησίας
8. Λειτουργία προηγιασμένων δώρων
9. Μεγάλοι ώραι της παραμονής της αγίας Πεντηκοστής
10. Μοναχικός Όρθρος
11. Ακολουθία του μικρού αγιασμού
12. Βυζαντιναί θείαι Λειτουργίαι Βασιλείου του Μεγάλου και Ιωάννου του Χρυσοστόμου
13. Θεία Λειτουργία των «Αποστολικών Διαταγών»
14. Ακολουθία εις φόβον σεισμού
15. Ακολουθία του ευχελαίου
16. Εικοσιτετράωρον Ωρολόγιον
17. «Μεγάλη Εβδομάς» του αγίου Δημητρίου
18. Θεία Λειτουργία της Αρμενικής Εκκλησίας
19. Λειτουργία προηγιασμένων δώρων Ιακώβου του Αδελφοθέου
20. Ακολουθία του μνημοσύνου

Οι φυλλάδες της σειράς «Κείμενα Λειτουργικής» έχουν εκδοθεί κατά ενότητες και σε τρία τεύχη-τόμους ως εξής:

1. ΤΕΥΧΟΣ 1: Ακολουθίαι του νυχθημέρου (φυλλάδες: 1, 2, 6, 9, 10, 16 και 17).
2. ΤΕΥΧΟΣ 2: Θέματα Ευχολογίου (φυλλάδες: 4, 7, 11, 14, 15 και 20).
3. ΤΕΥΧΟΣ 3: Αι Θείαι Λειτουργίαι (φυλλάδες: 3, 5, 8, 12, 13, 18, 19).

ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ

Οι «Ασκήσεις της Ποιμαντικής» πραγματοποιούνται στο Β΄ κύκλο σπουδών του νέου ΠΠΣ (Στ΄ και Η΄ εξάμηνο σπουδών) και είναι η πρακτική άσκηση των φοιτητών στο μάθημα της Ποιμαντικής και Χριστιανικής Συμβουλευτικής με την ευθύνη του π. Αθανασίου Γκίκα. Περιλαμβάνουν επισκέψεις (10 περίπου κάθε χρόνο) σε ενορίες, προσκυνηματικούς ναούς, μονές, ιδρύματα, νοσοκομεία, φυλακές και γενικά σε τόπους όπου επιτελείται ποιμαντικό έργο. Σ' αυτές συμμετέχουν περίπου 100 φοιτητές.

Η άσκηση περιλαμβάνει επίσκεψη στους προαναφερθέντες χώρους, όπου γίνεται, από τους υπευθύνους, ενημέρωση για το επιτελούμενο έργο και ακολουθεί συζήτηση με ερωτήσεις των φοιτητών για διευκρίνηση των θιγομένων θεμάτων. Οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με Μητροπολίτες και κληρικούς γενικότερα, γιατρούς, κοινωνικούς λειτουργούς, υπευθύνους των ιδρυμάτων υγείας και περίθαλψης προσώπων με ειδικές ανάγκες και γενικά πρόσωπα που υλοποιούν την κοινωνική διακονία που προέρχεται από τον εκκλησιαστικό χώρο.

Ο στόχος των ασκήσεων είναι να έλθουν σε επαφή οι φοιτητές με το ποιμαντικό έργο στην πράξη. Να γνωρίσουν τις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζουν οι ενορίες ανάλογα με την κοινωνική ταυτότητα κάθε περιοχής.

Να αποκτήσουν επίσης γνώση της ποικιλίας των θεμάτων που καλύπτει το ποιμαντικό έργο της Εκκλησίας και να τους δοθούν κίνητρα α) για εξειδίκευση των σπουδών τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο και β) για τον επαγγελματικό τους προσανατολισμό.

Στο εξάμηνο αυτό συντάσσεται υποχρεωτικά από όλους τους φοιτητές μια εργασία με χρήση βιβλιογραφίας ποιμαντικής, αναφερόμενη στα θέματα που συζητούνται και αναπτύσσονται κατά την διεξαγωγή των επισκέψεων-ασκήσεων.

Η εργασία αυτή συνεκτιμούμενη με την παρουσία του φοιτητή στις ασκήσεις και την προφορική εξέταση επί του θέματος της εργασίας δίδει την τελική βαθμολογική του αξιολόγηση.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΣΕ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών σε Σχολικές Μονάδες υλοποιείται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους από το Εργαστήριο Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής του Τμήματος στα πλαίσια α) του Υποχρεωτικού – Επιλεγόμενου μαθήματος Ε' / Ζ' Εξαμήνου (ΥΕ10) «Παιδαγωγικά ΙΙΙ – Γενική Παιδαγωγική - Πρακτική Άσκηση» και β) του Υποχρεωτικού / Επιλεγόμενου μαθήματος ΣΤ' / Η' Εξαμήνου (ΥΕ21) «Παιδαγωγικά ΙV - Ειδική Διδακτική των Θρησκευτικών - Πρακτική Άσκηση». Η Πρακτική Άσκηση στοχεύει στην εξοικείωση των Φοιτητών με τους χώρους της μελλοντικής τους εργασίας, σε θέματα που αφορούν τη Γενική Παιδαγωγική Επιστήμη, καθώς και την Επιστήμη της Διδακτικής και ειδικότερα της Ειδικής Διδακτικής του Μαθήματος των Θρησκευτικών. Επιπλέον, το Πρόγραμμα έχει ως στόχο να συμβάλει στην ουσιαστικότερη και ταυτόχρονα δημιουργικότερη σύνδεση της Δευτεροβάθμιας με την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, στο πλαίσιο της παιδαγωγικής και διδακτικής ανατροφοδότησης.

Η Πρακτική Άσκηση πραγματοποιείται σε συνεργασία με ένα δίκτυο πενήντα (50) Σχολικών Μονάδων, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται Πειραματικά, Επαγγελματικά, Εσπερινά, Εκκλησιαστικά και Διαπολιτισμικά Σχολεία, καθώς και ένα Σχολείο Ειδικής Αγωγής, της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης. Η ποικιλία των Σχολείων προσβλέπει στην όσο το δυνατόν πληρέστερη αντιπροσώπευση όλων των ειδών των εκπαιδευτικών Μονάδων. Καθ' όλη τη διάρκεια του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης συντάσσονται εκθέσεις όλων των εμπλεκόμενων μερών. Ειδικότερα, συντάσσονται εκθέσεις από τους Φοιτητές, τους θεολόγους εκπαιδευτικούς και τους διευθυντές των συνεργαζόμενων Σχολικών Μονάδων. Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης πραγματοποιείται ως εξής:

Αρχικά, οι Φοιτητές κατανέμονται σε ομάδες τριών – τεσσάρων (3 – 4) ατόμων και εντάσσονται σε μία Σχολική Μονάδα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Οι ομάδες Φοιτητών μεταβαίνουν στη Σχολική Μονάδα που έχουν ενταχθεί, όπου αρχικά ενημερώνονται, τόσο για την παιδαγωγική

λειτουργία όσο και για τις παραμέτρους του διδακτικού έργου του Σχολείου, ενώ παράλληλα παρατηρούν στην πράξη φαινόμενα που αφορούν την παιδαγωγική διαδικασία. Ειδικότερα, παρατηρούν: τη λειτουργία των κινήτρων στη διδακτική διαδικασία, τις μεθόδους ενεργοποίησης των μαθητών, τα μέσα αγωγής, τη διαθεματικότητα στο Μάθημα των Θρησκευτικών, τον τρόπο αξιολόγησης των μαθητών, την καλλιέργεια των διαπροσωπικών σχέσεων, τη διαχείριση κρίσεων στο Σχολικό περιβάλλον, την κοινωνικοποίηση του μαθητή στο χώρο του Σχολείου κ.ά.

Κατόπιν, οι ομάδες Φοιτητών, υπό την καθοδήγηση των εποπτών του Προγράμματος, των διευθυντών των Σχολείων και των θεολόγων εκπαιδευτικών, εντάσσονται πλήρως στο Σχολικό περιβάλλον και προσφέρουν, στην πράξη, έργο σχετικό με τη λειτουργία των Σχολείων, όπως γραμματειακή υποστήριξη, συμμετοχή στην οργάνωση και υλοποίηση σχολικών δραστηριοτήτων, εορτών, εκδρομών, αρχείου, βιβλιοθήκης κ.ά.

Ταυτόχρονα, οι Φοιτητές παρακολουθούν, υπό την ευθύνη και την εποπτεία του θεολόγου εκπαιδευτικού, το Μάθημα των Θρησκευτικών, καθώς και τον τρόπο διδασκαλίας του και αποκτούν παιδαγωγική διδακτική εμπειρία με την παράλληλη βοήθεια και εποπτεία Μεταπτυχιακών Φοιτητών της Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής. Ταυτόχρονα, πραγματοποιούνται εντός του Τμήματος 1 – 2 υποδειγματικές διδασκαλίες σε ακροατήριο Φοιτητών από τον υπεύθυνο καθηγητή και συνεργάτες του Εργαστηρίου.

Στη συνέχεια, οι Φοιτητές σχεδιάζουν δύο (2) διδασκαλίες, αξιοποιώντας τις γνώσεις που απέκτησαν στην παιδαγωγική και διδακτική επιστήμη με χρήση εποπτικών μέσων και με τη βοήθεια των Μεταπτυχιακών Φοιτητών του Εργαστηρίου και ακολούθως τις πραγματοποιούν σε τάξεις των Σχολικών Μονάδων που έχουν ενταχθεί. Μετά την πραγματοποίηση των διδασκαλιών, αξιολογούν μαζί με τους θεολόγους εκπαιδευτικούς τα αποτελέσματα της διδασκαλίας τους, παρακολουθώντας τη διδασκαλία των δύο επόμενων διδακτικών ενοτήτων, ενώ παράλληλα παρατηρούν σε ποιο βαθμό εμπέδωσαν οι μαθητές όσα εκείνοι δίδαξαν.

Στο πλαίσιο της Πρακτικής Άσκησης, το Εργαστήριο παρέχει στους Φοιτητές, σε ομάδες είκοσι (20) Φοιτητών ανά εβδομάδα, Πρόγραμμα Μικροδιδασκαλιών στα πλαίσια των μαθημάτων ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΙΙΙ και ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΙV και συγκεκριμένα στα πλαίσια του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης που εντάσσεται σε αυτά. Αρχικά, πραγματοποιείται μία υποδειγματική μικροδιδασκαλία από το διδάσκοντα και τους συνεργάτες του Εργαστηρίου. Στη συνέχεια, σχεδιάζονται και πραγματοποιούνται μικροδιδασκαλίες από τους ίδιους τους Φοιτητές με τη χρήση ΤΠΕ, στο πλαίσιο εικονικής τάξης εντός του Εργαστηρίου, με ακροατήριο τους υπόλοιπους Φοιτητές της ομάδας και τους επόπτες Μεταπτυχιακούς Φοιτητές, Παιδαγωγικής και τους συνεργάτες του Εργαστηρίου. Κατόπιν, διεξάγεται συζήτηση και αξιολόγηση της μικροδιδασκαλίας σχετικά με το σχεδιασμό, τη μέθοδο και τη διεξαγωγή της. Οι Μικροδιδασκαλίες, αποτελούν απαραίτητο και θεμελιακό στοιχείο για την Πρακτική Άσκηση, την κατάρτιση και την προετοιμασία των Φοιτητών, προκειμένου να είναι σε θέση να διδάξουν σε μία πραγματική τάξη.

Υπεύθυνος Πρακτικής Άσκησης : Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης

Εργαστήριο Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής

Ώρες λειτουργίας για τους Φοιτητές: 09.30 – 15.00

4^{ος} όροφος κτιρίου θεολογικής σχολής, Πανεπιστημιούπολη ΑΠΘ

T: 2310997103 F: 2310997113, M: plab.past.auth.gr@gmail.com

W: www.plab.past.auth.gr

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΨΑΛΤΙΚΗ - ΧΟΡΩΔΙΑ

Η Βυζαντινή Χορωδία της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης απαρτίζεται από ταλαντούχους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψηφίους Διδάκτορες του τομέα Βυζαντινής Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης, οι οποίοι ασκούνται στη Βυζαντινή Εκκλησιαστική και Παραδοσιακή Μουσική και ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της Σχολής και του Πανεπιστημίου ψάλλοντας υποδειγματικά τους ύμνους των αρχαϊκών και βυζαντινών Λειτουργιών και Ακολουθιών στο Φροντιστήριο Λειτουργικής και Ψαλτικής της Θεολογικής Σχολής.

Χοράρχης και διδάσκαλος της Χορωδίας, είναι ο πρωτοπρεσβύτερος Σπυρίδων Στ. Αντωνίου, Επίκουρος Καθηγητής Βυζαντινής Μουσικολογίας, Ψαλτικής Τέχνης και Υμνολογίας, στον τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης, του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ.

Η Χορωδία παρουσιάζει σέ διάφορες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, κατά τρόπο πρότυπο και σύμφωνο με τις αρχές της παράδοσης της Λειτουργικής μουσικής, βυζαντινά και μεταβυζαντινά μελουργήματα μεγάλων εκκλησιαστικών συνθετών. Συμμετέχει σε επετειακές εορτές και εκδηλώσεις ιδρυμάτων, σε επιστημονικά συνέδρια της Θεολογικής Σχολής και του Πανεπιστημίου γενικότερα.

Τα τελευταία δέκα χρόνια, έδωσε περί τις 60 συναυλίες, σε διάφορες πόλεις της Ελλάδος, με σκοπό τη προβολή και συνάμα την οικονομική και ηθική στήριξη ιδρυμάτων και πολιτιστικών οργανισμών της πόλης μας, με ομολογημένη επιτυχία.

Συνέδραμε επίσης στην παρουσίαση συναυλιών στις ΗΠΑ (Boston, New York), Κύπρο και Κωνσταντινούπολη. Η Χορωδία έχει δεχθεί τον έπαινο και την επιβράβευση του Οικουμενικού Πατριάρχου, των Πατριαρχών Ιεροσολύμων, Αλεξανδρείας, των Αρχιεπισκόπων Αμερικής, Αλβανίας, Αθηνών και πολιτικών αρχόντων σε ιστορικές τελετές και εκδηλώσεις.

Η εργώδης δραστηριότητα της Χορωδίας έχει ως στόχο να προβάλλει στην Ελλάδα και στο εξωτερικό το θησαυρό της σπουδαίας και μεγάλης

πολιτισμικής δημιουργίας του ελληνορθόδοξου κόσμου, τον μακροβιότερο στον κόσμο (2500 ετών) γραπτό μουσικό μας πολιτισμό.

Η Χορωδία έχει θέσει ως στόχο της την συστηματική έρευνα, παρουσίαση και μουσικολογική ανάλυση άγνωστων μελουργημάτων της παράδοσής μας.

Στο ρεπερτόριό της περιλαμβάνονται έργα των Μεγάλων Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών μελουργών, (περιοχών Μακεδονίας, Θράκης, Πόντου, Αγίου Όρους, κ.ά), όπως των Ιω. Κουκουζέλη, Νικ. Ηθικού, Ιω. Κλαδά, Ξένου Κορώνη, Μαν. Χρυσάφη, Γερμανού Νέων Πατρών, και πολλών άλλων, καθώς και Χορικά αρχαίων τραγωδιών, και Δημοτικά τραγούδια. Συνεργάστηκε με Χορωδίες της Βοστώνης, του Βελιγραδίου, της Κωνσταντινούπολης κ.ά.

Η Χορωδία παρουσιάζεται συχνά στις Αίθουσες Τελετών του Α.Π.Θ., και σε διακεκριμένους χώρους, όπως τους Ι. Ν. Αγίας Σοφίας, Αγ. Δημητρίου, Αγ. Γεωργίου Ροτόντα, Παναγίας Δεξιάς, κ.ά, το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, κ. α. Έχει μαγνητοσκοπήσει διάφορες συναυλίες με έργα Βυζαντινών συνθετών για την TV 4E, ET3, TV 100. Εξέδωσε σε δίσκους ακτίνας ύμνους της Οκτωήχου, παλαιά βυζαντινά και μεταβυζαντινά μελουργήματα των Χριστουγέννων, Μελωδήματα για την άλωση της Πόλης. Η Χορωδία έχει τακτική παρουσία στα Δημήτρια και μια καλλιτεχνική δημιουργία, αφιερωμένη στον φίλο, διδάσκαλο, και συμπολίτη μας, Αγιο Δημήτριο, όπως είναι η έκδοση επιλεγμένων ύμνων από την ακολουθία και από τη μεγάλη Εβδομάδα του πολιούχου, πολλών εξ αυτών ερμηνευθέντων για πρώτη φορά, στα 1700 χρόνια από τό μαρτύριο τοῦ Μεγαλομάρτυρα.

Οι πρόβες της χορωδίας γίνονται κάθε ΠΕΜΠΤΗ η ΚΥΡΙΑΚΗ, ώρα 20.00 - 22.00 σε αίθουσα της Σχολής, νέα μέλη γίνονται δεκτά μετά από ακρόαση.

Υπεύθυνος χορωδίας: π. Σπυρίδων Αντωνίου, επίκ. Καθηγητής

Για περισσότερες πληροφορίες στα τηλ. επικοινωνίας: 2310.99.96.18, και τηλ – fax 2310.99.66.77 ή στο santonio@past.auth.gr

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΛΑΤΡΕΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

Στα πλαίσια των μαθημάτων της Λειτουργικής καί Ομιλητικής, και της Χριστιανικής Αρχαιολογίας και Τέχνης, πραγματοποιούνται επισκέψεις και ξεναγήσεις σε ναούς-μνημεία, μονές και αρχαιολογικούς χώρους για την άσκηση των φοιτητών.

ΑΣΚΗΣΗ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Στόχος και περιεχόμενο της πρακτικής άσκησης στην Αγιογραφία είναι η ενημέρωση των φοιτητών στις τεχνικές και τις βασικές αρχές της αγιογραφικής τέχνης, η οποία επιτυγχάνεται με τη σπουδή στο σχέδιο, το χρώμα, καθώς και τη μελέτη εικονογραφικών συνόλων εξεχόντων μνημείων και διακεκριμένων αγιογράφων της Εκκλησίας μας. Προβληματισμός και μελέτη επίσης των σύγχρονων ζητημάτων εξέλιξης της αγιογραφίας.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ – ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

Το Εργαστήριο Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής (σε αναμονή η έγκριση της μετονομασίας του σε *Εργαστήριο Παιδαγωγικής Έρευνας & Κατάρτισης*) ιδρύθηκε το 2009 με τη με αριθμό 35962/Β1/09.04.2009 απόφαση ΥΠΕΠΘ (ΦΕΚ Β' 661/09.04.2009). Λειτουργεί στον τέταρτο όροφο του κτιρίου της Θεολογικής Σχολής από το 2010, οπότε και εγκρίθηκε η κατασκευή του χώρου όπου εδρεύει σήμερα, καθώς και ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός του για την εκπλήρωση των σκοπών του και τις ανάγκες της λειτουργίας του.

Α. ΣΚΟΠΟΙ

Σκοποί του Εργαστηρίου, με βάση την ιδρυτική πράξη και τον κανονισμό του, είναι μεταξύ άλλων οι εξής:

1. Η εξυπηρέτηση εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών στο πεδίο της αγωγής των παιδιών και των εφήβων, η ψυχοπαιδαγωγική και διδακτική κατάρτιση και Πρακτική Άσκηση των Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών του Τμήματος, καθώς και άλλων Τμημάτων στα γνωστικά αντικείμενα της Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής και της Διδακτικής των Θεολογικών μαθημάτων με χρήση Πολυμέσων, νέων μεθόδων και Τεχνολογιών σε συνεργασία με την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

2. Η τεκμηρίωση, η έρευνα και η μελέτη στα πεδία των θεωρητικών Επιστημών και ιδιαίτερα των Επιστημών της Αγωγής, σε συνάρτηση με τις εφαρμογές τους σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης, καθώς επίσης και η σύλληψη και η εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων αντίστοιχου περιεχομένου.

3. Η κάθε μορφής συνεργασία με την Εκκλησία, με Κέντρα Ερευνών, Ινστιτούτα, Εργαστήρια και με Πανεπιστημιακά Τμήματα ημεδαπής και αλλοδαπής, εφόσον συμπίπτουν, συμβαδίζουν και αλληλοσυμπληρώνονται οι επιστημονικοί τους στόχοι με εκείνους του Εργαστηρίου.

4. Η διοργάνωση επιστημονικών διαλέξεων, ημερίδων, σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων και άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων με τη συμμετοχή Ελλήνων και ξένων αναγνωρισμένων επιστημόνων, καθώς και η

διάδοση των ερευνητικών πορισμάτων τους μέσω δημοσιεύσεων και εκδόσεων.

5. Η παροχή ερευνητικών και επιστημονικών υπηρεσιών που σχετίζονται με θέματα αγωγής, σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που εκδηλώνουν αντίστοιχο ενδιαφέρον.

B. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του, το Εργαστήριο έχει υλοποιήσει μέχρι σήμερα και συμμετέχει στα εξής Ευρωπαϊκά Προγράμματα:

1. **ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ (ΕΣΠΑ): (Πράξη 04.05.06.72.31.01 “ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ”): «Πρακτική Άσκηση Φοιτητών Τμήματος Ποιμαντικής & Κοινωνικής Θεολογίας ΑΠΘ», στο πλαίσιο του μαθήματος: (ΥΕ21) ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ IV: Ειδική Διδακτική του Μαθήματος των Θρησκευτικών – Πρακτική Άσκηση του ΣΤ’ και Η’ Εξαμήνου. [Το πρόγραμμα αυτό αποτελεί συνέχεια του Ευρωπαϊκού Προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ II (Μέτρο 2.4 «Επαγγελματικός προσανατολισμός και σύνδεση με την αγορά εργασίας», Πράξη «Πρακτική Άσκηση Ανώτατης Εκπαίδευσης»): «Πρακτική Άσκηση Φοιτητών Τμήματος Ποιμαντικής & Κοινωνικής Θεολογίας ΑΠΘ», στο πλαίσιο του μαθήματος: Ειδική Διδακτική του Μαθήματος των Θρησκευτικών – Πρακτική Άσκηση του Η’ Εξαμήνου].**

Επιστημονικά Υπεύθυνος: Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης.

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: 2010 – 2015.

2. **ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ (ΕΣΠΑ) (Πράξη 05.72.34.01 «ΜΟΝΑΔΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ [ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ]»):** Εισαγωγή Διατμηματικού μαθήματος με τίτλο: «Επιχειρηματικότητα και καινοτομία στο θρησκευτικό και πολιτισμικό πλαίσιο». [Το πρόγραμμα αυτό αποτελεί συνέχεια του Ευρωπαϊκού Προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ II, (Ενέργεια 3.1.2 «Προγράμματα επιχειρηματικότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση»): Εισαγωγή Διατμηματικού μαθήματος με τίτλο: «Επιχειρηματικότητα και καινοτομία στο θρησκευτικό και πολιτισμικό πλαίσιο»].

Επιστημονικά Υπεύθυνος Τμήματος: Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης.

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: 2010 – 2015.

Γ. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών σε Σχολικές Μονάδες υλοποιείται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους από το Εργαστήριο Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής του Τμήματος, στα πλαίσια α) του Υποχρεωτικού – Επιλεγόμενου μαθήματος Ε' / Ζ' Εξαμήνου (ΥΕ10) «Παιδαγωγικά ΙΙΙ – Γενική Παιδαγωγική - Πρακτική Άσκηση» και β) του Υποχρεωτικού / Επιλεγόμενου μαθήματος ΣΤ' / Η' Εξαμήνου (ΥΕ21) «Παιδαγωγικά ΙV - Ειδική Διδακτική των Θρησκευτικών - Πρακτική Άσκηση». Η Πρακτική Άσκηση στοχεύει στην εξοικείωση των Φοιτητών με τους χώρους της μελλοντικής τους εργασίας, σε θέματα που αφορούν τη Γενική Παιδαγωγική Επιστήμη, καθώς και την Επιστήμη της Διδακτικής και ειδικότερα της Ειδικής Διδακτικής του Μαθήματος των Θρησκευτικών. Επιπλέον, το Πρόγραμμα έχει ως στόχο να συμβάλει στην ουσιαστικότερη και ταυτόχρονα δημιουργικότερη σύνδεση της Δευτεροβάθμιας με την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, στο πλαίσιο της παιδαγωγικής και διδακτικής ανατροφοδότησης.

Η Πρακτική Άσκηση πραγματοποιείται σε συνεργασία με ένα δίκτυο πενήντα (50) Σχολικών Μονάδων, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται Πειραματικά, Επαγγελματικά, Εσπερινά, Εκκλησιαστικά και Διαπολιτισμικά Σχολεία, καθώς και ένα Σχολείο Ειδικής Αγωγής, της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης. Η ποικιλία των Σχολείων προσβλέπει στην όσο το δυνατόν πληρέστερη αντιπροσώπευση όλων των ειδών των Εκπαιδευτικών Μονάδων. Καθ' όλη τη διάρκεια του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης συντάσσονται εκθέσεις όλων των εμπλεκόμενων μερών. Ειδικότερα, συντάσσονται εκθέσεις από τους Φοιτητές, τους Θεολόγους Εκπαιδευτικούς και τους Διευθυντές των συνεργαζομένων Σχολικών Μονάδων.

Δ. ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

Στο Εργαστήριο υλοποιούνται, επίσης, εργαστηριακές ασκήσεις για τα εξής παιδαγωγικά προπτυχιακά και μεταπτυχιακά μαθήματα:

1. Υποχρεωτικό / επιλεγόμενο μάθημα ΣΤ' / Η' Εξαμήνου: (ΥΕ21) Παιδαγωγικά ΙV – Ειδική διδακτική των Θρησκευτικών – Πρακτική Άσκηση.

Διδάσκων: Ηρακλής Ρεράκης, Καθηγητής Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής.

2. Υποχρεωτικό / επιλεγόμενο μάθημα Ε' / Ζ' Εξαμήνου: (ΥΕ10) Παιδαγωγικά ΙΙΙ – Γενική Παιδαγωγική – Πρακτική Άσκηση. Διδάσκων: Ηρακλής Ρεράκης, Καθηγητής Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής.

3. Υποχρεωτικό μάθημα Δ' Εξαμήνου: (Υ406) Παιδαγωγικά ΙΙ – Παιδαγωγική Ψυχολογία. Διδάσκων: Ηρακλής Ρεράκης, Καθηγητής Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής.

4. Υποχρεωτικό μάθημα Β' Εξαμήνου: (Υ207) Παιδαγωγικά Ι – Θεολογία και εκπαιδευτική Τεχνολογία. Διδάσκων: Ηρακλής Ρεράκης, Καθηγητής Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής.

5. Επιλεγόμενο μάθημα Παιδαγωγικής Χειμερινού Εξαμήνου: (Χ275) Οι διαπροσωπικές σχέσεις Εκπαιδευτικών και μαθητών. Διδάσκων: Ηρακλής Ρεράκης, Καθηγητής Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής.

6. Επιλεγόμενο μάθημα Παιδαγωγικής Θερινού Εξαμήνου: (Θ290) Η ομαδική εργασία στο σχολείο και η κοινωνικοποιητική της διάσταση. Διδάσκων: Ηρακλής Ρεράκης, Καθηγητής Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής.

7. Επιλεγόμενο Μάθημα χριστιανικής Παιδαγωγικής Θερινού Εξαμήνου: (Θ165) Κατηχητική. Διδάσκων: Ηρακλής Ρεράκης, Καθηγητής Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής.

8. Διατμηματικό επιλεγόμενο μάθημα στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας με τίτλο: «Επιχειρηματικότητα και καινοτομία στο θρησκευτικό και πολιτισμικό πλαίσιο». Επιστημονικά Υπεύθυνος: Ηρακλής Ρεράκης, Καθηγητής Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής.

9. Επιλεγόμενο Μάθημα Θερινού Εξαμήνου: (Θ242) «Εφαρμογές θρησκευτικής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας με έμφαση στο θρησκευτικό τουρισμό». Διδάσκων: Ηρακλής Ρεράκης, Καθηγητής Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής.

10. Μεταπτυχιακό μάθημα Α' Εξαμήνου: (ΠΑ5) Χριστιανική Παιδαγωγική. Διδάσκων: Ηρακλής Ρεράκης, Καθηγητής Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής.

11. Μεταπτυχιακό μάθημα Β΄ Εξαμήνου: (ΠΑ7) Ειδική διδακτική του Μαθήματος των Θρησκευτικών. Διδάσκων: Ηρακλής Ρεράκης, Καθηγητής Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής.

12. Μεταπτυχιακό μάθημα Γ΄ Εξαμήνου: (ΠΑ10) Παιδαγωγική Ψυχολογία. Διδάσκων: Ηρακλής Ρεράκης, Καθηγητής Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής.

Ε. ΜΙΚΡΟΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ

Το Εργαστήριο παρέχει στους Φοιτητές, σε ομάδες είκοσι (20) Φοιτητών ανά εβδομάδα, Πρόγραμμα Μικροδιδασκαλιών στα πλαίσια των μαθημάτων ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΙΙΙ και ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΙV και συγκεκριμένα στα πλαίσια του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης που εντάσσεται σε αυτά. Αρχικά, πραγματοποιείται μία υποδειγματική μικροδιδασκαλία από το διδάσκοντα και τους Συνεργάτες του Εργαστηρίου. Στη συνέχεια σχεδιάζονται και πραγματοποιούνται μικροδιδασκαλίες από τους ίδιους τους Φοιτητές με τη χρήση ΤΠΕ, στο πλαίσιο εικονικής τάξης εντός του Εργαστηρίου, με ακροατήριο τους υπόλοιπους Φοιτητές της ομάδας και τους Επόπτες Μεταπτυχιακούς Φοιτητές, Παιδαγωγικής και τους Συνεργάτες του Εργαστηρίου. Κατόπιν, διεξάγεται συζήτηση και αξιολόγηση της μικροδιδασκαλίας σχετικά με το σχεδιασμό, τη μέθοδο και τη διεξαγωγή της. Οι Μικροδιδασκαλίες, αποτελούν απαραίτητα και θεμελιακά στοιχεία για την Πρακτική Άσκηση, την κατάρτιση και την προετοιμασία των Φοιτητών, προκειμένου να είναι σε θέση να διδάξουν σε μία πραγματική τάξη.

ΣΤ. ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Στα πλαίσια της εκπλήρωσης του σκοπού του, το Εργαστήριο έχει διοργανώνει και πραγματοποιεί επιστημονικές εκδηλώσεις (ημερίδες, συνέδρια κλπ) με θέματα σχετικά με την Παιδαγωγική Επιστήμη. Οι εκδηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους, με τη συμμετοχή ειδικών επιστημόνων.

Ζ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ

Το εργαστήριο πραγματοποιεί εκδρομές με ψυχαγωγικό αλλά και εκπαιδευτικό περιεχόμενο. Μέχρι σήμερα έχει πραγματοποιηθεί σειρά εκδρομών στη Βόρεια Ελλάδα.

Η. ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Το εργαστήριο παρέχει πρόσθετη προγραμματισμένη υποστήριξη στα μαθήματα και τις εφαρμογές της Παιδαγωγικής ειδικά για εργαζόμενους Φοιτητές, οι οποίοι λόγω της εργασίας τους δεν έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στη Σχολή κατά τις εργάσιμες ώρες συνεργασίας με τους Φοιτητές. Η υποστήριξη αυτή παρέχεται κατόπιν προσunenνόησης, σε προγραμματισμένες απογευματινές ώρες.

Θ. ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Το Εργαστήριο στα πλαίσια των ευρύτερων επιστημονικών δραστηριοτήτων του επεξεργάζεται και σκοπεύει να εντάξει στον Προγραμματισμό του περαιτέρω επιστημονικές – ερευνητικές δράσεις και εκδηλώσεις σχετικά με τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

1. Κατηχητική και Ενορία
2. Διατροφική Αγωγή και Νηστεία
3. Θρησκευτική Αγωγή στις Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης
4. Αγωγή και Πολιτισμός
5. Περιβαλλοντική Αγωγή και Χριστιανική Αγωγή
6. Εθελοντισμός και Χριστιανική Αγωγή
7. Θρησκευτικός Τουρισμός και Θεολογία
8. Συμβουλευτική Θεολογικών Σπουδών και Δια βίου Μάθηση
9. Επαγγελματικός Προσανατολισμός και Θεολόγοι

Διευθυντής Εργαστηρίου : Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης

Ώρες λειτουργίας για τους Φοιτητές: 09.30 – 15.00

4^{ος} όροφος κτιρίου Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστημιούπολη ΑΠΘ

T: 2310997103 F: 2310997113, M: plab.past.auth.gr@gmail.com,

W: www.plab.past.auth.gr

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Στο Τμήμα έχει οργανωθεί εργαστήριο αγιογραφίας, στο οποίο οι φοιτητές ασκούνται στην εκμάθηση της Ζωγραφικής της Ορθόδοξης Παράδοσης.

Το μάθημα είναι οργανωμένο σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο. Στο πρώτο διδάσκεται η θεωρία της Αγιογραφίας και ο τεχνικός προβληματισμός, ενημερώνονται για τις τάσεις της σύγχρονης Αγιογραφίας και κάνουν τα πρώτα μαθήματα σχεδίου. Στο δεύτερο επίπεδο, διδάσκονται την τεχνική της φορητής εικόνας και της τοιχογραφίας.

Στο εργαστήριο εκπαιδεύονται περίπου 30 φοιτητές. Στο νέο ακαδημαϊκό έτος θα προστεθεί και εργαστήριο ψηφιδωτού και ξυλογραφίας-χαρακτικής.

ΝΗΣΙΔΑ Η/Υ

Από το ακαδ. έτος 2004-2005 στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας έχει εγκατασταθεί και λειτουργεί για τους φοιτητές και ερευνητές του Τμήματος Νησίδα Η/Υ, που καθιστά δυνατή την πρόσβαση στις ηλεκτρονικές πηγές και στα ηλεκτρονικά περιοδικά στα πλαίσια όχι μόνο της έρευνας, αλλά και της διδασκαλίας. Ήδη η αξιοποίηση των πληροφορικών συστημάτων γίνεται ορατή στην οργάνωση των ερευνητικών προγραμμάτων του Τμήματος και στην προσαρμογή του στις σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους.

Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα – Παρασκευή 10.00-14.00

Υπεύθυνη Νησίδας: Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, λέκτορας

e-mail: etsala@past.auth.gr

Τηλ. Νησίδας: 2310-997289

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΑΣ

Το Τμήμα προσφέρει επιπλέον επιμέρους προγράμματα σεμιναριακών δεξιοτήτων **δύο εξαμήνων** σε συγκεκριμένα γνωστικά πεδία με στόχο την ανάπτυξη δεξιοτήτων, οι οποίες δίνουν δυνατότητες επαγγελματικής διεξόδου, πέραν της βασικής θεολογικής εκπαίδευσης και της ένταξης στη δημόσια εκπαίδευση.

Οι κύκλοι αυτοί των μαθημάτων διεξάγονται παράλληλα με το λοιπό πρόγραμμα ή και πέραν των οκτώ εξαμήνων με τη δυνατότητα της επιλογής και διαμόρφωσης του προγράμματος να βρίσκεται εξολοκλήρου στη διάθεση των φοιτητών, που θα τους επιλέξουν. Εντάσσονται στο λοιπό πρόγραμμα με τέτοιο τρόπο, που δεν θα παρακωλύουν τη λειτουργία του, κυρίως κατά τις απογευματινές ώρες στις καθημερινές ή και το Σάββατο. Οι αποκτώμενες δεξιότητες πιστοποιούνται με πιστοποιητικό παρακολούθησης από το Τμήμα και καταγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος με τη λήψη του πτυχίου.

Τα προγράμματα σεμιναριακών δεξιοτήτων παρέχονται στις εξής γνωστικές περιοχές:

- **Ψαλτική Τέχνη (π. Σπυρίδων Αντωνίου, Επ. Καθηγητής)**
- **Αγιογραφία (Τρύφων Τσομπάνης, Λέκτορας)**
- **Ποιμαντικό και Κοινωνικό έργο (π. Αθανάσιος Γκίκας, Αν. Καθηγητής)**
- **Θρησκευτικό Τουρισμό (Ομάδα Καθηγητών)**

Κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2013-2014 παρέχεται η δυνατότητα διεξαγωγής της δεξιότητας στην **Ψαλτική Τέχνη και στην Αγιογραφία.**

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΜΕΩΝ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Ο Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών οργανώνει Σεμινάριο Ορθόδοξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. Το Σεμινάριο Ορθόδοξου Ερμηνευτικής Θεολογίας Exegeticum λειτουργεί σε μόνιμη βάση ως επιστημονικό colloquium ερμηνευτικών σπουδών, κατά το οποίο πραγματοποιούνται επιστημονικές συνεδρίες για την ερμηνεία της Αγίας Γραφής σύμφωνα με την ορθόδοξη ερμηνευτική παράδοση σε διάλογο με τις άλλες χριστιανικές παραδόσεις και με βάση την ερμηνευτική επιστήμη. Βασικοί άξονες του Σεμιναρίου είναι οι Βιβλικές επιστήμες και οι επιστήμες της Πατρολογίας και Θρησκειολογίας, κατά τη συμβολή τους στην ερμηνευτική κατανόηση της Βίβλου.

Σκοπός

Σκοποί του Σεμιναρίου είναι:

α) η εμβάθυνση στη μελέτη της Ερμηνευτικής Θεολογίας και η καλλιέργεια και η ανάπτυξη της έρευνας στον τομέα της Ερμηνείας της Αγίας Γραφής, ειδικά κατά το πνεύμα της ορθόδοξου Θεολογίας.

β) η επικοινωνία και η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ καθηγητών και σπουδαστών για θέματα ερμηνείας της Αγίας Γραφής

γ) η επιστημονική ενημέρωση και η βοήθεια προς τους σπουδαστές για ενδιαφέροντα ερμηνευτικά ζητήματα.

Οργάνωση

Οι συναντήσεις διοργανώνονται από τον Τομέα Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας και το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, με την ενεργή συμμετοχή όλων των μελών Δ.Ε.Π. του Τομέα. Συντονίζονται από τον πρόεδρο του Σεμιναρίου, ο οποίος ανήκει στα μέλη Δ.Ε.Π. του Τομέα, και ορίζεται κατά αρχαιότητα μέθητα δύο ετών.

Οι συναντήσεις απευθύνονται στους μεταπτυχιακούς σπουδαστές των ειδικοτήσεων του Τομέα και των δύο κύκλων του Π.Μ.Σ. (μεταπτυχιακούς και υποψηφίους διδάκτορες). Πραγματοποιούνται τουλάχιστον μία φορά το μήνα κατά τη διάρκεια και των δύο εξαμήνων του ακαδημαϊκού έτους, κατόπιν σχετικής προσκλήσεως. Η παρακολούθησή τους θεωρείται υποχρεωτική για την απόκτηση των μεταπτυχιακών τίτλων.

ΔΙΚΤΥΟ ΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ (ΚΕΕΠ)

Σε μόνιμη βάση, από το 2005, λειτουργεί το Δίκτυο ΚΕΕΠ με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια Δέσπω Αθ. Λιάλιου. Το Δίκτυο λειτουργεί ως οργανωμένη ερευνητική ομάδα δεκατριών μελών ΔΕΠ του Τμήματος, που συνεργάζεται με μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Θεολογίας και του Τμήματος Φιλολογίας του Α.Π.Θ. και συναδέλφους διαφόρων Ερευνητικών Κέντρων του εξωτερικού. Σε μόνιμη βάση οργανώνει δύο ημερίδες κατ' έτος, για την έρευνα της γραμματείας των Αγίων Δημητρίου και Γρηγορίου του Παλαμά. Το ΚΕΕΠ είναι ένα από τα 48 Ερευνητικά Θεματικά Δίκτυα της Επιτροπής Ερευνών του ΑΠΘ, που προήλθε από τη συνένωση ερευνητικών ομάδων της Θεολογικής και της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ, υπό τη βασική στόχευση την έρευνα των κειμένων της Εκκλησίας και συναφών πηγών και κειμένων που υποβοηθούν στην κατανόηση του ιστορικού, πολιτιστικού και θρησκευτικού περιβάλλοντος, στο οποίο αναδύθηκε η προφητική, αποστολική και εκκλησιαστική κοινότητα. Ειδικότερα εξαρχής τέθηκαν ως στόχοι:

Η Έντυπη κριτική έκδοση κειμένων, τεκμηρίωση και ψηφιοποίηση κειμένων της εκκλησιαστικής παραδόσεως 5ου- 19 ου αι.

Η Έρευνα της κοινής εκκλησιαστικής παραδόσεως Ορθοδοξίας - Ρωμαιοκαθολικισμού - Προτεσταντισμού με αφετηρία την Αγία Γραφή, τους Πατέρες της Εκκλησίας και Συνοδικά κείμενα της Ορθοδόξου Εκκλησιαστικής Παραδόσεως.

Η Συλλογή θρησκευολογικών κειμένων με βάση την ιστορική ενότητα του Χριστιανισμού.

Η Κωδικοποίηση μεθοδολογικών και ερμηνευτικών αρχών της εκκλησιαστικής παραδόσεως (Αγία Γραφή, Πατέρες και Εκκλησιαστικοί Συγγραφείς, αγιολογικά και υμνολογικά κείμενα, κείμενα βυζαντινής Φιλοσοφίας και Ιστορίας, θρησκευολογικά κείμενα, λειτουργικά και μουσικολογικά).

Η Διοργάνωση Ημερίδων και Συνεδρίων συναφών προς τη γνωστική περιοχή της Εκκλησιαστικής παραδόσεως και θεολογίας.

Η ανάδειξη της γραμματείας που παρήχθη από και επί τη βάσει των μεγάλων Αγίων της Θεσσαλονίκης Άγιο Δημήτριο, Άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά και τον Απόστολο Παύλο.

Ως πρώτη δράση του το ΚΕΕΠ έθεσε τη μελέτη της γραμματείας του Αγίου Δημητρίου. Το 2012 εγκρίθηκε από τη Σύγκλητο του ΑΠΘ η ίδρυση του Κέντρου Αγίου Δημητρίου και Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά (Συνεδρίαση Συγκλήτου αριθμ. 2849/28-8-2012) και το 2013 εγκρίθηκε η ίδρυση του Κέντρου του Αποστόλου Παύλου (Συνεδρίαση Συγκλήτου αριθμ. 2862/26-6-13). Με απόφαση της Συγκλήτου του ΑΠΘ μέρος των δραστηριοτήτων του ΚΕΕΠ και των δύο Κέντρων έχουν μεταφερθεί στις εγκαταστάσεις του ΑΠΘ στη Βέροια, στο ίδιο κτίριο με το «Μουσείο Εκπαίδευσης Χρίστος Τσολάκης» (κτίριο Β΄), όπου διεξάγεται και το Summer School του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας: **STUDIES IN ORTHODOX THEOLOGY** (Συνεδρίαση Συγκλήτου 2860/23-5-2013).

ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΛΑΜΑ

Το Κέντρο Αγίου Δημητρίου και Αγίου Γρηγορίου Παλαμά είναι ένα Ερευνητικό και Εκπαιδευτικό Κέντρο του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ. Ιδρύθηκε με απόφαση της Συγκλήτου του ΑΠΘ και λειτουργεί στο πλαίσιο του Δικτύου Κειμενικής και

Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παράδοσης (ΚΕΕΠ), αναγνωρισμένου θεματικού Δικτύου Έρευνας της Επιτροπής Ερευνών του ΑΠΘ.

Το εν λόγω Κέντρο εξυπηρετεί εκπαιδευτικές, ερευνητικές και διδακτικές ανάγκες στα επιστημονικά πεδία της Χριστιανικής Γραμματείας, της Αγιολογίας, της Βυζαντινής Θεολογίας και της Χριστιανικής Τέχνης, τόσο σε πανεπιστημιακό επίπεδο, στην Ελλάδα αλλά και στον διεθνή χώρο, όσο και σε ευρύτερα εκπαιδευτικό, με τη δυνατότητα χρησιμοποίησης των ερευνητικών και εκπαιδευτικών δράσεων και προϊόντων του στην Α/βάθμια και Β/θμια εκπαίδευση, καθώς και σε συναφείς εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς φορείς.

Αντικείμενο του Κέντρου είναι:

-Η έρευνα και μελέτη της πλούσιας, πεζής και έμμετρης γραμματείας που παρήχθη από την πρωτοβυζαντινή ως και τη μεταβυζαντινή περίοδο, για να τιμήσει έναν από τους πλέον λαοφιλείς αγίους του Βυζαντίου, τον άγιο Δημήτριο.

-Η έρευνα και μελέτη του έργου και της θεολογικής σκέψης του μεγάλου Πατέρα του Βυζαντινού Ησυχασμού και αρχιεπισκόπου της Θεσσαλονίκης κατά τον 14ο αιώνα, αγίου Γρηγορίου του Παλαμά.

Σκοποί του Κέντρου Αγίου Δημητρίου και Αγίου Γρηγορίου Παλαμά είναι:

-Η συνεργασία με ερευνητικά κέντρα ή ομάδες και ακαδημαϊκά ιδρύματα και ινστιτούτα στην Ελλάδα και το εξωτερικό, των οποίων το επιστημονικό αντικείμενο συνδέεται με τους ερευνητικούς και επιστημονικούς στόχους του Κέντρου

-Η ανάπτυξη και υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων από τα μέλη του Κέντρου ή και σε συνεργασία με ερευνητικούς, ακαδημαϊκούς και κοινωνικούς φορείς ή μεμονωμένους ερευνητές και επιστήμονες.

-Η διοργάνωση επιστημονικών Συμποσίων, Ημερίδων, διαλέξεων ή Σεμιναρίων και τη συμμετοχή σε συναφείς επιστημονικές εκδηλώσεις, καθώς και στη συστηματική πραγματοποίηση επιστημονικών εκδόσεων, μελετών και ειδικών περιοδικών, σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή.

-Η δημιουργία ειδικής θεματικής Βιβλιοθήκης και Αρχείου μικροταινιών

χειρογράφων για τη συστηματική έκδοση των έργων της Δημητρείου και της Παλαμικής γραμματείας.

-Η κάλυψη, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, των διδακτικών και ερευνητικών αναγκών του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, στο οποίο ανήκει το Κέντρο, καθώς και άλλων Τμημάτων του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, αλλά και άλλων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, στα αντικείμενα με τα οποία ασχολείται.

-Η δημιουργία ηλεκτρονικής πύλης για την προβολή της Δημητρείου γραμματείας και της Παλαμικής Θεολογίας.

KENTRO AΠOCTOΛOY ΠAYΛOY

Το Κέντρο Αποστόλου Παύλου είναι ένα Ερευνητικό και Εκπαιδευτικό Κέντρο για τις Παύλειες σπουδές. Ιδρύθηκε από τη Σύγκλητο του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Συνεδρία αρ. 2862/26-06-2013) μετά από ομόφωνη απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας (Συνεδρίαση αρ. 501/09/04/2013). Λειτουργεί στο πλαίσιο του Θεματικού Δικτύου του Τμήματος για την Κειμενική και Ερμηνευτική Εκκλησιαστική Παράδοση (ΚΕΕΠ) και διευθύνεται από επταμελή επιστημονική Επιτροπή.

Αντικείμενο του Κέντρου είναι:

Η μελέτη του προσώπου και του έργου του αποστόλου Παύλου και της συμβολής του στη Θεολογία, στην Ιστορία και στον Πολιτισμό διαχρονικά και πανανθρώπινα, καθώς επίσης και της συνεισφοράς του στην οικουμενικότητα του Χριστιανισμού

Σκοποί του Κέντρου του Αποστόλου Παύλου είναι:

-Η ενθάρρυνση της έρευνας των Παυλείων σπουδών με διεπιστημονικό τρόπο, όχι μόνο μέσω της Θεολογίας, αλλά επίσης και μέσω της Φιλολογίας

και Γραμματολογίας, μέσω της Ιστορίας και των Νομικών επιστημών, μέσω της Ηθικής και της Κοινωνιολογίας, μέσω της Αρχαιολογίας και της Τέχνης

-Η προώθηση διεθνώς της ορθόδοξης ερμηνευτικής προσέγγισης της Παύλειας γραμματείας και η συμβολή στους διαχριστιανικούς και διαθρησκευτικούς διαλόγους σύμφωνα με το οικουμενικό πνεύμα της Ορθόδοξης Θεολογίας

-Η παροχή σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές εκπαιδευτικών και ερευνητικών ευκαιριών για Παύλειες σπουδές σε προχωρημένο επίπεδο και σε σύζευξη με τους επιστημονικούς κλάδους που αναφέρθηκαν παραπάνω, καθώς επίσης και με θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση σ' αυτά τα πεδία σπουδών

-Η ανάπτυξη και παραγωγή νέου ερευνητικού και εκπαιδευτικού υλικού σχετικού με τις Παύλειες σπουδές και με τις επιπτώσεις της στη Θεολογία και στον Πολιτισμό

-Ειδικά, η παρουσίαση και η ανάδειξη της επίδρασης του αποστόλου Παύλου και του έργου του στη ζωή και στον πολιτισμό της πόλης της Θεσσαλονίκης, της Βέροιας και των Φιλίππων, και γενικά της Μακεδονίας, όπου ο απόστολος ίδρυσε αρκετές εκκλησίες.

STUDIUM HISTORICORUM

Κοινό Μεταπτυχιακό Σεμινάριο Εκκλησιαστικής Ιστορίας των Τμημάτων Θεολογίας ΕΚΠΑ και Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ΑΠΘ

Το «Studium Historicorum», είναι Σεμινάριο Γενικής Εκκλησιαστικής Ιστορίας, με έμφαση στους πρώτους χριστιανικούς αιώνες. Ξεκίνησε το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 ως πρωτοβουλία του Λέκτορα της Γενικής Εκκλησιαστικής Ιστορίας Ιωάννη Παναγιωτόπουλου του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής Αθηνών. Από το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 και εντεύθεν το Σεμινάριο διεξάγεται με συνδιοργανωτή τον Ιστορικό κλάδο του Τομέα Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών σχέσεων του

Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ., με υπεύθυνο τον αν. καθηγητή Βασίλειο Κουκουσά.

Η ετήσια Συνάντηση της Ανάφης είναι μια από τις δράσεις του παραπάνω Σεμιναρίου. Οργανώθηκε για πρώτη φορά 27 -30 Οκτωβρίου 2011 στην Ανάφη υπό την αιγίδα της Ιεράς Πατριαρχικής και Σταυροπηγιακής Μονής Προφήτου Ηλιού Θήρας, με την ευλογία και τη φιλοξενία του ηγουμένου της Μονής, Αρχιμανδρίτη Δαμασκηνού Γαβαλά. Το θέμα της Α΄ Συνάντησης ήταν: «Αγίου Διονυσίου Αρεοπαγίτου οδοί» (Asking for St. Dionysius Areopagite). Συμμετείχαν 30 προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές, παρουσιάσθηκαν 16 εισηγήσεις.

Η Β΄ Συνάντηση της Ανάφης διεξήχθη στις 10-12 Ιουλίου 2012 και οργανώθηκε για πρώτη φορά με τη συνεργασία των δύο Θεολογικών Τμημάτων. Η Συνάντηση είχε ως κεντρικό θέμα: «Αγία Μαρία η Μαγδαληνή: Βίος και Παράδοση» (St. Maria Magdalene: Life and Tradition). Παρουσιάσθηκαν συνολικά 27 εισηγήσεις.

Η Γ΄ Συνάντηση της Ανάφης πραγματοποιήθηκε στις 27-29 Αυγούστου 2013. Το θέμα της ήταν: «Μάρτυρες και Άγιοι του Βυζαντίου» (Martyrs and Saints of Byzantium). Παρουσιάσθηκαν 29 εισηγήσεις.

Στόχος των διοργανωτών ήταν μετά την ολοκλήρωση της Συνάντησης, να πραγματοποιηθούν συναντήσεις και κατά τη διάρκεια του Ακαδημαϊκού Έτους. Στο πλαίσιο αυτό, κατά το χρονικό διάστημα 1-2 Δεκεμβρίου 2013 πραγματοποιήθηκε στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης διήμερη συνάντηση του «Studium Historicorum», υπό την αιγίδα του σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Προύσης κ. Ελπιδοφόρου, αν. καθηγητή του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ., κατά την οποία παρουσιάσθηκαν διευρυμένες οι εισηγήσεις της Γ΄ συνάντησης της Ανάφης.

Σε όλες τις συναντήσεις συμμετείχε μεγάλη ομάδα προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών των δύο Τμημάτων.

Στην προσπάθεια αυτή συμμετέχουν, από την πλευρά του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, μεταπτυχιακοί φοιτητές, οι οποίοι επιθυμούν να εμβαθύνουν σε θέματα έρευνας και μελέτης στο γνωστικό αντικείμενο της Γενικής Εκκλησιαστικής Ιστορίας. Καθ' όλο το ακαδημαϊκό έτος παρακολουθούν σεμινάρια και βρίσκονται σε συνεχή συνεργασία με τους

υπεύθυνους καθηγητές Βασ. Κουκουσά και Ιω. Μπάκα. Ακολούθως, παρουσιάζουν τις εργασίες που τους έχουν ανατεθεί στο Σεμινάριο της Ανάφης. Από το νέο ακαδημαϊκό έτος έχει προγραμματιστεί η παρουσίαση των πορισμάτων της έρευνας των μεταπτυχιακών φοιτητών, στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη.

Για την επόμενη πενταετία η θεματολογία του Σεμιναρίου θα εστιαστεί στην παρουσία της Ορθοδόξου Εκκλησίας και του Ελληνισμού στην ιταλική χερσόνησο.

Το Σεμινάριο έχει ως στόχο τη δημιουργία φυτωρίου νέων επιστημόνων που διακρίνονται για το ιδιαίτερο ενδιαφέρον τους στο γνωστικό αντικείμενο της Εκκλησιαστικής Ιστορίας. Παράλληλα, επιθυμεί να εμφυσήσει πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των μεταπτυχιακών φοιτητών και να τους παραχωρήσει βήμα, στο οποίο να μπορούν να ανακοινώνουν τα πορίσματα των ερευνών τους. Επιπλέον, σε συνεργασία με Ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού, επιδιώκει να γνωστοποιήσει τα πορίσματα των ερευνών του Σεμιναρίου εκτός Ελλάδος. Προβλέπεται, ακόμη, η δημιουργία ηλεκτρονικού περιοδικού στο οποίο, μεταξύ άλλων, θα δημοσιεύονται οι μελέτες των μεταπτυχιακών φοιτητών που συμμετέχουν στο Σεμινάριο.

ARISTOTLE UNIVERSITY OF THESSALONIKI
SCHOOL OF PASTORAL AND SOCIAL THEOLOGY
LIFELONG LEARNING UNIT

SUMMER SCHOOL COURSE

“STUDIES IN ORTHODOX THEOLOGY”

The School of Pastoral and Social Theology of the Aristotle University of Thessaloniki organizes a short and comprehensive programme of one week courses at the Macedonian city of Veroia, where St Paul's podium and a multitude of byzantine churches and monasteries.

The Course has been planned in order to present and promote the educative riches of Orthodox Theology and its cultural treasure.

LOCATION: Veroia, at the privately owned site of the Aristotle University of Thessaloniki.

TARGET GROUP: The Course is addressed to all interested undergraduate and post-graduate students currently enrolled in an academic institution, both from Greece and abroad, who wish to gain a deeper understanding and experience of Orthodox theological writings and spirituality.

COURSE AIM: The purpose of the Course is to offer a series of foundational lessons in Orthodox Theology by combining knowledge based understanding and direct, personal, cultural interaction with the local tradition. The lessons will address the key disciplines of Orthodox Theology: Biblical Studies (Old and New Testament), Patrology and Hagiology, Church History, Dogmatics and Ecumenical Relations, Liturgics and the Christian Arts, Canon Law, Pastoral Care and Christian Sociology, Christian Ethics. It is expected that, upon successful completion of the Course, the students will have acquired a broad and general overview of the major fields of Orthodox Theology, as well as a basic understanding of Orthodox Spirituality and the culture that emerges from it.

STRUCTURE OF THE COURSE: Four hours of instruction will be offered daily (4 X 7=28 classroom hours). Sessions will begin on Sunday morning with a visit to an Orthodox Church, where we will attend the Divine Liturgy. The Course will conclude on Saturday afternoon with a Farewell Social. The program also includes

some excursions to archeological sites and museums, as well as a social event with ecclesiastical and other local constituents of the city. In addition, it is possible that, during the late evening hours, after the scheduled teaching sessions, other educational activities may be introduced by the instructors, ones that will supplement the teaching sessions.

The teaching sessions consist of the following units:

I) **The Exegesis of Holy Scripture (Old and New Testament)** on select biblical texts according to the patristic tradition. Detection of forerunner use of later hermeneutical methods by the Fathers of the Church and accentuation of the possibility of hermeneutical renewal and deeper theological understanding through patristic interpretation.

II) **Patrology and Hagiology** with the study of significant chapters of the Orthodox literary tradition. Select presentation of patristic theology and the ways in which it responds to contemporary spiritual issues.

III) **Church History** with highlighting the major historical events of the Byzantine culture and of the Orthodox Hellenism.

IV) **Dogmatics and Ecumenical Relations** with the interpretation of select dogmatic and symbolic texts, including a focus on the Orthodox witness in contemporary theological dialogues.

V) **Liturgics and the Christian Arts** with a presentation of the Orthodox ecclesiastical tradition from a liturgical, worship, aesthetic and architectural perspective, including visits to Byzantine monuments. An introduction to the art of chant.

VI) **Canon Law** with reference to ecclesial institutions and organisms.

VII) **Pastoral Care and the Sociology of Christianity** with a presentation of the patristic understanding of social issues and pastoral care.

VIII) **Christian Ethics** according to the teaching of the Fathers and in reference to the contemporary challenges.

Emphasis will be given on the inter-thematic and multifaceted presentation of the topics and its connection with the contemporary orthodox reality and the local culture, monumental, customary, and ecclesial. To this end, beyond the tours scheduled to take place during the teaching sessions, additional (optional)

opportunities will be offered for participation in first hand experiences, such as the attendance at vespers at the skete of St John the Forerunner, where St Gregory Palamas resided, visits to archaeological sites etc.

PERIOD: August

STUDY-LOAD AND CREDITS: Attendance and successful completion of the Course awards participants 2 ECTS and a Certificate of Further Education.

FEE: 250 euro per person

OVERSIGHT COMMITTEE: Assoc. Prof. Dr Kyriakoula Papademetriou (academic director of the course), Prof. Dr Theodore Giangou (president of the School), and Assoc. Prof. Dr Symeon Paschalidis.

ACCOMODATION: Electronic addresses, with regard to accommodations and transfers, will be posted soon so that students may directly make arrangements for their participation.

APPLICATION DEADLINE: August 20, 2013

INFORMATION: www.past.auth.gr, www.diaviou.auth.gr

CONTACT: info@past.auth.gr, kyp@past.auth.gr, dimosthek@yahoo.gr, fgermani@past.auth.gr

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Πρύτανης Α.Π.Θ.	99.6701-2
Γραμματεία Πρυτανείας	99.6703-4
Αντιπρυτάνεις	99.6711, 99.6712
Κοσμήτορας Θεολ. Σχολής	99.6699
Γραμματεία Κοσμητείας	99.6698 99.6692 (fax)
Πρόεδρος Τμ. Ποιμαντικής & Κοιν. Θεολογίας	99.6939
Γραμματεία Τμήματος	99.6681- 84 99.6689 (fax)
Προϊσταμένη Γραμματείας Τμήματος	99.6680
Αίθουσα Συνεδριάσεων	99.6696
Νησίδα Η/Υ Τμ. Ποιμαντικής & Κοιν. Θεολογίας	99.7289
Βιβλιοθήκη Θεολογικής Σχολής	99.6690, 99.6691 99.6694 (& fax)
Εργαστήριο Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής	99. 7103
Κεντρική Βιβλιοθήκη	99.5323
Θυρωρείο Θεολογικής Σχολής	99.6999
Πανεπ. Φοιτ. Λέσχη	99.2671
Κυλικείο Θεολ. Σχολής	99.6995
Σύλλογος φοιτητών Θεολογικής Σχολής	99.7110

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ & ΤΗΛΕΟΜΟΙΟΥΤΥΠΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

	Γραφείου	Οικίας
Αγγελοπούλου Αναστασία (υπάλλ. Τομ.)	99.6685	
π. Σπυρίδων Αντωνίου (επ. καθηγητής)	99.9618	2392091286
Αντωνοπούλου Ελένη (προϊστ. Γραμ.)	99.6680	
Βάντσος Μιλτιάδης (επ. καθηγητής)	99.7163	2392025960
Βαφειάδου Ευτέρπη (υπάλλ. Γραμμ.)	99.6683	2310949566
π. Βασίλειος Γεωργόπουλος (λέκτορας)	99.6949	2310403605
Γιάγκου Θεόδωρος (καθηγητής)	99.6675	2392032235
Γκαβαρδίνας Γεώργιος (επ. καθηγητής)	99.1347	2421072097

Γκίνου Ελένη (διδ. Γαλλικών)	99.6979	κιν. 6977313047
π. Αθανάσιος Γκίκας (αν. καθηγητής)	99.6676 (& fax)	
Γραμματεία Τομέα Δικαίου κ.λπ.	99.6648	
Δάφνη Γ. Ευαγγελία (λέκτορας)	99.6963	κιν. 6977607466
Δάφφα Αγνή (διδ. Γερμανικής)	99.6636	
π. Κων/νος Καραϊσαρίδης (επ. καθηγητής)	99.7090	2310833382 κιν. 6977318777
Καραμανίδου Άννα (επ. καθηγήτρια)	99.6945 (& fax)	2310768947
Κουκουσάς Βασίλειος (αν. καθηγητής)	99.7482	2310674594
Κραλίδης Απόστολος (επ. καθηγητής)	99.7020	2310209435
Κυρατζή Έφη (υπάλλ. Γραμμ.)	99.6682	
Κωτσιόπουλος Κωνσταντίνος (επ. καθηγητής)	99.6515	2310466032
Λάμπρου Σουλτάνα (λέκτορας)	99.6943	2310224436
Μητρ. Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπруνιάδης (αν. καθηγητής)	99.1332	κιν. 6936311130
Λιάλιου Δέσπω (καθηγήτρια)	99.6673, 99.6708, 99.6955 (& fax)	2310449663
Μακεδονοπούλου Ευμορφία (προϊσταμ. Κοσμ.)	99.6680	
Ματθαίου Μαρία (διδ. Αγγλικών)	99.6979 & 99.8445, 99.6937 (fax)	
Μπάκας Ιωάννης (λέκτορας)	99.1118	
Μποζίνης Κωνσταντίνος (επ. καθηγητής)	99.6953	2310266593
Μπρανιώτου Αικατερίνη (ΕΤΕΠ, Βιβλιοθ.)	99.6694, 99.6691 (& fax)	
π. Χρυσόστομος Νάσσης (λέκτορας)	996677	κιν. 6951946351
Νικολακάκης Δημήτριος (λέκτορας)	99.6697	2310270186

Οικονόμου Χρήστος (καθηγητής)	99.6939, 99.4302 (fax)	
Παπαδημητρίου Κυριακούλα (αν. καθηγήτρια)	99.6679 (& fax)	
Παπαρνάκης Αθανάσιος (αν. καθηγητής)	99.7119	2310676684
Πασχαλίδης Συμεών (αν. καθηγητής)	99.6964	2310613547
Πιτταράς Θεόδωρος (λέκτορας)	99.6986	6932880770
Περάκης Ηρακλής (καθηγητής)	99.7113 (& fax)	2310211099
Σαμουηλίδου Δέσποινα (κλητήρας)	99.6689 (& fax)	
π. Νικόδ. Σκρέττας-Πλεξίδα (επ. καθηγητής)	99.7078	2393061262 κιν. 6942020378
Σουκαρά Αλεξία (υπάλλ. Γραμματείας)	99.6681	
Τριβυζαδάκη Αγγελική (λέκτορας)	99.1383	2310317709
Τρίτος Μιχαήλ (καθηγητής)	99.6920	2310325017
Τσαλαμπούνη Αικατερίνη (λέκτορας)	99.1161	2310447942
Τσίγκος Βασίλειος (αν. καθηγητής)	99.6962, 99.8772 (fax)	2310822009
Τσομπάνης Τρύφων (λέκτορας)	99.1119	2394025980
π. Χρήστος Φιλιώτης- Βλαχάβας (επ. καθ.)	99.1332	2310960359
Χρήστου Κωνσταντίνος (καθηγητής)	99.6656	2310425853

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

π. Σπυρίδων Αντωνίου (επ. καθηγητής)	santonio@past.auth.gr
Αντωνοπούλου Ελένη (Προϊστ. Γραμ.)	eantonop@past.auth.gr
Βάντσος Μιλτιάδης (επ. καθηγητής)	mvantsos@past.auth.gr
Βαφειάδου Ευτέρπη (υπάλλ. Γραμμ.)	evafeia@past.auth.gr
π. Βασίλειος Γεωργόπουλος (λέκτορας)	georgopoulosvas@gmail.com
π. Αθανάσιος Γκίκας (αν. καθηγητής)	agikas@past.auth.gr
Δάφνη Γ. Ευαγγελία (λέκτορας)	edafni@past.auth.gr
Καραμανίδου Άννα (επ. καθηγήτρια)	annakarm@past.auth.gr
π. Κων. Καραϊσαρίδης (επ. καθηγητής)	kkaraisaridis@me.com
Κουκουσάς Βασίλειος (αν. καθηγητής)	vkukusas@past.auth.gr
Κραλίδης Απόστολος (επ. καθηγητής)	akralid@past.auth.gr
Κυρατζή Ευφημία (υπάλλ. Γραμμ.)	ekyratz@past.auth.gr
Λάμπρου Σουλτάνα (λέκτορας)	slabrou@past.auth.gr
Μητρ. Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπруνιάδης (αν. καθηγητής)	elpidof@gmail.com
Λιάλιου Δέσπω (καθηγήτρια)	lialiou@past.auth.gr
Ματθαίου Μαρία (διδ. Αγγλικών)	mat@lance.auth.gr
Μπάκας Ιωάννης (λέκτορας)	ibakas@past.auth.gr
Μποζίνης Κωνσταντίνος (επ. καθηγητής)	cbozinis@past.auth.gr
π. Χρυσόστομος Νάσσης	chrysostom.nassis@gmail.com
Νικολακάκης Δημήτριος (λέκτορας)	dnik@past.auth.gr
Οικονόμου Χρήστος (καθηγητής)	ikonomou@past.auth.gr
Παπαδημητρίου Κυριακούλα (αν. καθηγήτρια)	kyp@past.auth.gr
Παπαρνάκης Αθανάσιος (αν. καθηγητής)	apaparna@past.auth.gr
Πασχαλίδης Συμεών (αν. καθηγητής)	spaschal@past.auth.gr

Πιτταράς Θεόδωρος (λέκτορας)	pittaras@past.auth.gr
Περάκης Ηρακλής (καθηγητής)	irerakis@past.auth.gr
π. Νικόδ. Σκρέττας-Πλεξίδης (επ. καθηγητής)	nskrettas@past.auth.gr
Σουκαρά Αλεξία (υπάλλ. Γραμμ.)	alexias@past.auth.gr
Τριβυζαδάκη Αγγελική (λέκτορας)	atrivyza@past.auth.gr
Τσαλαμπούνη Αικατερίνη (λέκτορας)	etsala@past.auth.gr
Τσίγκος Βασίλειος (αν. καθηγητής)	vtsigkos@past.auth.gr
Τσομπάνης Τρύφων (λέκτορας)	trifon100@yahoo.gr
π. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας (επ. καθηγητής)	filiotis@past.auth.gr
Χρήστου Κωνσταντίνος (καθηγητής)	konchris@theo.auth.gr
